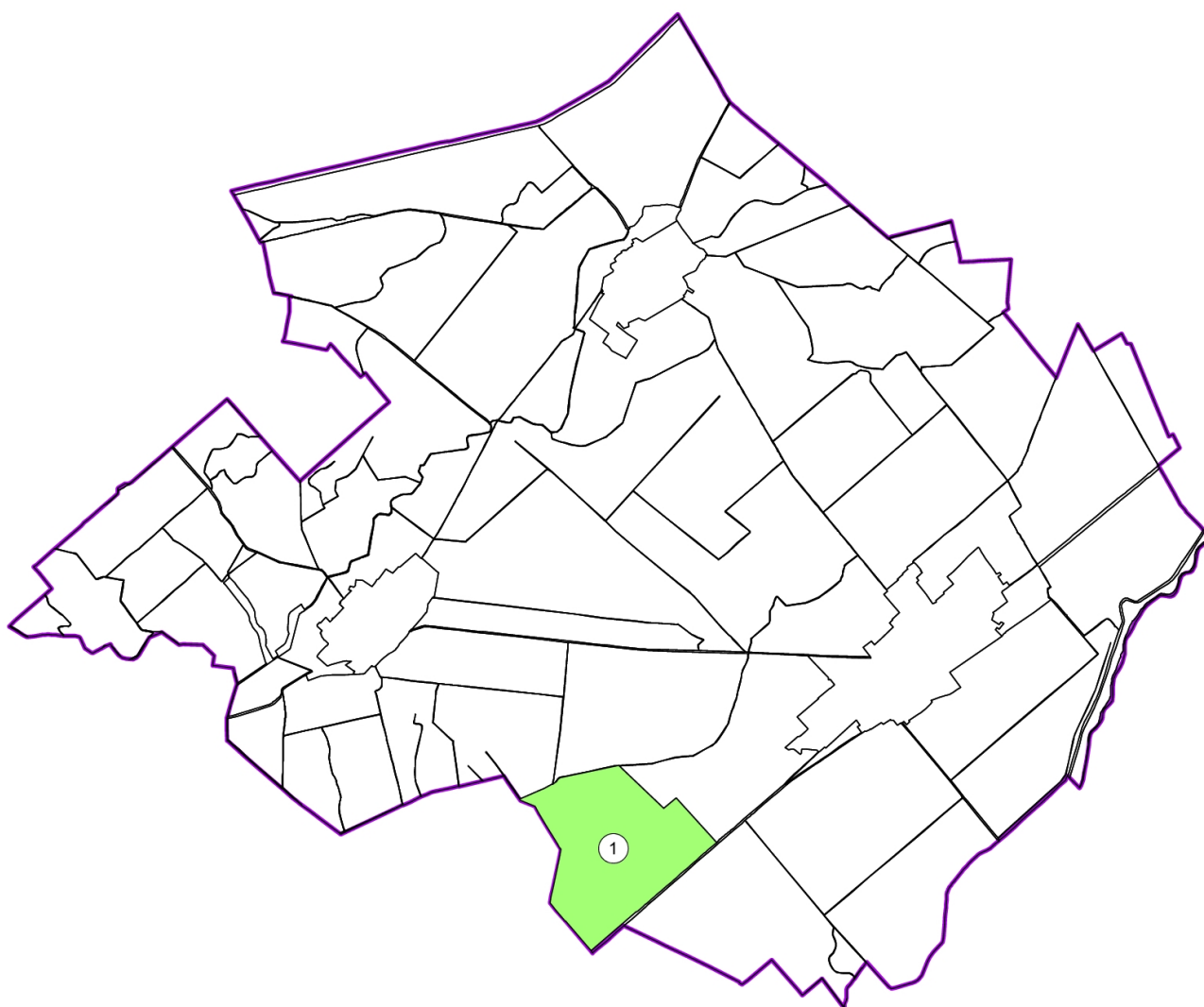

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ A COMUNEI PECIU NOU, JUDEȚUL TIMIȘ, 2021-2027

Dibalcris Appraisal Services SRL

CUPRINS

1. INTRODUCERE ȘI METODOLOGIE.....	4
2. CONTEXTUL SOCIO-ECONOMIC ȘI TERITORIAL.....	9
2.1.1. Cadrul administrativ.....	10
2.1.2. Cadrul geografic și natural.....	12
2.1.3. Cadrul istoric.....	16
2.2. Populația și cadrul demografic.....	17
2.2.1. Populația domiciliată, rezidentă și sporul migrațional.....	17
2.2.2. Compoziția populației în funcție de vârstă, gen, etnie și confesiune.....	23
2.2.3. Sporul natural (natalitatea și mortalitatea).....	27
2.2.4. Evoluția ratei de nupțialitate și divorțialitate.....	29
2.3. Servicii comunitare.....	31
2.3.1. Infrastructura sanitară.....	31
2.3.2. Infrastructura școlară și educațională.....	32
2.3.3. Infrastructura culturală.....	34
2.4. Infrastructura tehnico-edilitară.....	36
2.5. Fondul Funciar și de Mediu.....	41
2.6. Economia locală.....	49
3. ANALIZA SWOT.....	52
3.1. Cadrul administrativ.....	53
3.2. Educație și cultură.....	55
3.3. Infrastructura socială și sanitară.....	58
3.4. Agricultură și dezvoltare rurală.....	60
3.5. Infrastructura edilitară și de mediu.....	61
3.6. Economia locală.....	64
3.7. Turism.....	66
4. OPORTUNITĂȚI DE FINANȚARE.....	68
4.1. Introducere.....	69
4.2. Parteneriatul public-privat.....	72
4.3. Pactul Verde European.....	74
4.4. Mecanismul de Relansare și Reziliență (NextGenEU).....	75
4.5. Politica Agricolă Comună (PAC) 2021-2027.....	77
4.5.1. Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR).....	78
4.5.2. Fondul european de garantare agricolă (FEAGA).....	81
4.5.3. PNDR devine Planul Național Strategic (PNS 2021-2027).....	82
4.6. Politica de coeziune.....	84
4.6.1. Fondul european de dezvoltare regională (FEDR).....	86
4.6.2. Interreg – Cooperare Teritorială Europeană.....	87
4.6.3. Fondul Social European Plus (FSE+).....	89
4.7. Programele operaționale în România (2021-2027).....	91
4.7.1. Programul Operațional Tranziție Justă (POTJ).....	92
4.7.2. Programul Operațional Dezvoltare Durabilă (PODD).....	98
4.7.3. Programul Operațional Transport (POT).....	103
4.7.4. Programului Operațional Creștere Inteligentă, Digitalizare și Instrumente Financiare (POCIDIF).....	104
4.7.5. Programul Operațional Sănătate (POS).....	109
4.7.6. Programul Operațional Educație și Ocupare (POEO).....	115
4.7.7. Programul Operațional Incluziune și Demnitate Socială (POIDS).....	128
4.7.8. Programul Operațional Regional – Regiunea Vest.....	141

5. SCENARII DE DEVOLTARE LOCALĂ.....	144
5.1. Contextul general al dezvoltării rurale în România.....	145
5.2. Programul de Guvernare 2020-2024.....	146
5.2.1. Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale.....	146
5.2.2. Ministerul Lucrărilor Publice, Dezvoltării și Administrației.....	156
5.2.3. Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor.....	159
5.3. Obiectivele de dezvoltare ale Politicii Agricole Comune 2021-2027.....	165
5.4. Strategia de la fermă la consumator (Farm2Fork).....	172
5.5. Strategia privind biodiversitatea.....	174
5.6. Planul de acțiune pentru economia circulară.....	175
5.7. Noua agenda privind consumatorii.....	178
5.8. Noua strategie industrială.....	180
5.9. Strategia pentru o mobilitate sustenabilă și inteligentă.....	181
5.10. Strategia Regională Vest pentru Dezvoltare 2021 – 2027.....	185
5.11. Viziunea 2050 de dezvoltare a județului Timiș.....	186
5.12. Priorități de dezvoltare ale comunei 2021-2027.....	187
6. PORTOFOLIU DE PROIECTE.....	190
6.1. Proiecte contractate și aflate în implementare.....	191
6.2. Proiecte depuse și aflate în evaluare.....	193
6.3. Propuneri de proiecte 2021-2027.....	194
BIBLIOGRAFIE.....	203

1. INTRODUCERE ȘI METODOLOGIE

- **Strategia de Dezvoltare Locală Peciul Nou 2021-2027** reprezintă un plan de investiții pentru dezvoltare sustenabilă realizat pe termen mediu și lung la nivel de comunitate locală, pornind de la caracteristicile pozitive, vulnerabilitățile și nevoile comunei și ale satelor aparținătoare.
- Conform unui studiu efectuat pe tendințele, practicile și politicile bugetare regionale în U.E, este fundamental să fie asigurată o corelare cât mai adecvată între proiectarea realistă a bugetelor locale și strategiile de dezvoltare locale. De asemenea, este deosebit de important ca structura bugetelor locale să fie într-o relație de conformitate cu structurile teritoriale macro în care sunt definite și strategiile regionale de dezvoltare. (Benedek & Bak, 2010:68)
- Elaborarea strategiei de dezvoltare locală ne ajută să avem o viziune asupra comunității pe care o dorim în viitor și ne pune la dispoziție o imagine completă asupra modului în care economia, mediul și infrastructura se pot îmbunătăți. Totodată ne oferă un cadru de lucru din perspectiva fiecărui grup de interese, prin care se stabilesc obiectivele de dezvoltare și se concretizează o serie de priorități și măsuri pentru îndeplinirea obiectivelor.
- Procesul de planificare strategică pentru perioada 2021-2027 pornește de la rezultatele obținute în urma procesului de implementare și monitorizare al strategiilor anterioare. Proiectele de dezvoltare care nu au reușit să fie implementate în perioada anterioară își vor găsi locul în noua strategie.
- Obiectivul principal al Strategiei de Dezvoltare Locală 2021-2027 îl reprezintă fundamentarea priorităților investiționale pentru perioada 2021-2027, pornind de la monitorizarea situației existente (resurse, modul de alocare al resurselor, posibilități și oportunități financiare aflate la dispoziția comunității locale).

- Conceptul de dezvoltare durabilă este recomandat de către Organizația Națiunilor Unite tuturor țărilor și regiunilor, prin care se caută armonizarea a trei componente fundamentale: economic, social și mediu.

- „Strategia de dezvoltare locală a comunei, 2021 – 2027” este realizată în cadrul unui proiect finanțat din fonduri proprii, proiect inițiat și derulat de Unitatea Administrativ Teritorială a Comunei.

- **Strategia de Dezvoltare Locală 2021-2027 este prezentată în 6 capitole principale:**
 - **Capitolul 1** – introducere și metodologie;
 - **Capitolul 2** - prezentarea cadrului administrativ, geografic-natural, istoric, socio-economic și teritorial;
 - **Capitolul 3** - Analiza SWOT, prin care sunt identificate cele mai importante oportunități și provocări locale de dezvoltare;
 - **Capitolul 4** - principalele oportunități de finanțare disponibile pentru perioada 2021-2027;
 - **Capitolul 5** - rezultatele obținute în cadrul procesului de cercetare locală sunt corelate cu prioritățile de dezvoltare județene, regionale, naționale și europene;
 - **Capitolul 6** - portofoliul investițional de proiecte pentru perioada 2021-2027;

● Norme legislative interne și europene:

- Legea 215/2001 privind administrația publică locală;
- HG 497/2004, cu modificările ulterioare, privind stabilirea cadrului instituțional privind pentru coordonarea, implementarea și gestionarea instrumentelor structurale;
- Legea 315/2004 privind dezvoltarea regională în România;
- Legea privind finanțele publice locale;
- [Regulamentul UE nr. 372/2018 și nr. 375/2018](#) normele comune aplicabile fondurilor de dezvoltare regională și fondurilor de coeziune;
- Regulamentul UE nr. 1303/2013 – normele comune aplicabile fondurilor structurale și de investiții europene (fondurile ESI);
- [Regulamentul \(UE\) nr.1305/2013](#) – sprijinul pentru dezvoltare rurală acordat prin Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR);
- [Regulamentul \(UE\) nr. 1306/2013](#) – finanțarea, gestionarea și monitorizarea politicii agricole comune;
- [Regulamentul \(UE\) nr. 1307/2013](#) privind ajutorul pentru venit acordat fermierilor prin scheme de sprijin în cadrul PAC;
- [Regulamentul \(UE\) nr. 1308/2013](#) de instituire a unei organizări comune a piețelor produselor agricole și de abrogare a Regulamentelor (CEE) nr. 922/72, (CEE) nr. 234/79, (CE) nr. 1037/2001 și (CE) nr. 1234/2007 ale Consiliului;
- [Regulamentul \(UE\) nr. 1310/2013](#) – sprijinul pentru dezvoltare rurală acordat prin Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR);
- [Regulamentul \(UE\) nr. 807/2014](#) – sprijinul pentru dezvoltare rurală acordat prin Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR), cu dispoziții tranzitorii;

- [Regulamentul \(UE\) nr. 640/2014](#) – administrare, retragerea sprijinului sau condițiile de aplicare a sancțiunilor aplicabile plăților directe, sprijinul pentru dezvoltare rurală și ecocondiționalitatea;
- [Regulamentul UE nr. 809/2014](#) – cum trebuie aplicat Regulamentul (UE) nr. 1306/2013 privind sistemul integrat de administrare și control, măsurile de dezvoltare rurală și ecocondiționalitatea;

METODOLOGIE

- Consultarea documentelor și a indicatorilor statistici;
 - Realizarea bazei de date;
 - Evaluarea potențialului socio-economic;
 - Prelucrarea și interpretarea datelor;
 - Elaborarea analizei SWOT;
 - Elaborarea Strategia de Dezvoltare Locală 2021-2027:
 - Implementarea Strategia de Dezvoltare Locală 2021-2027:
-
- Prioritizarea proiectelor de dezvoltare;

 - Finanțarea proiectelor de dezvoltare;

 - Monitorizarea și evaluarea procesului de implementare al strategiei;

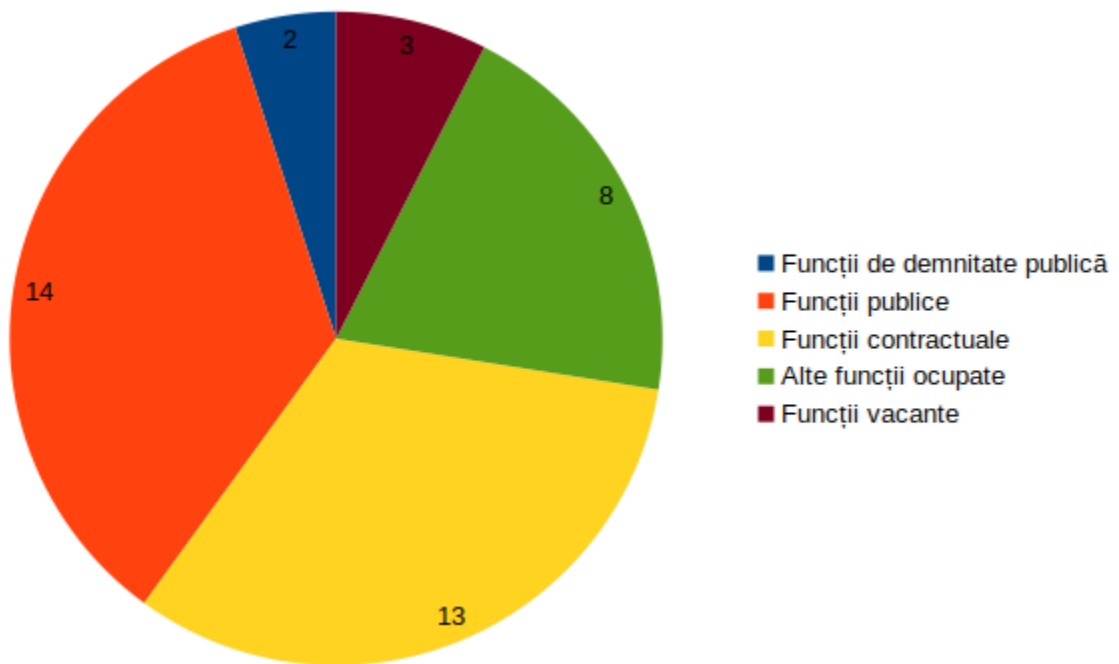
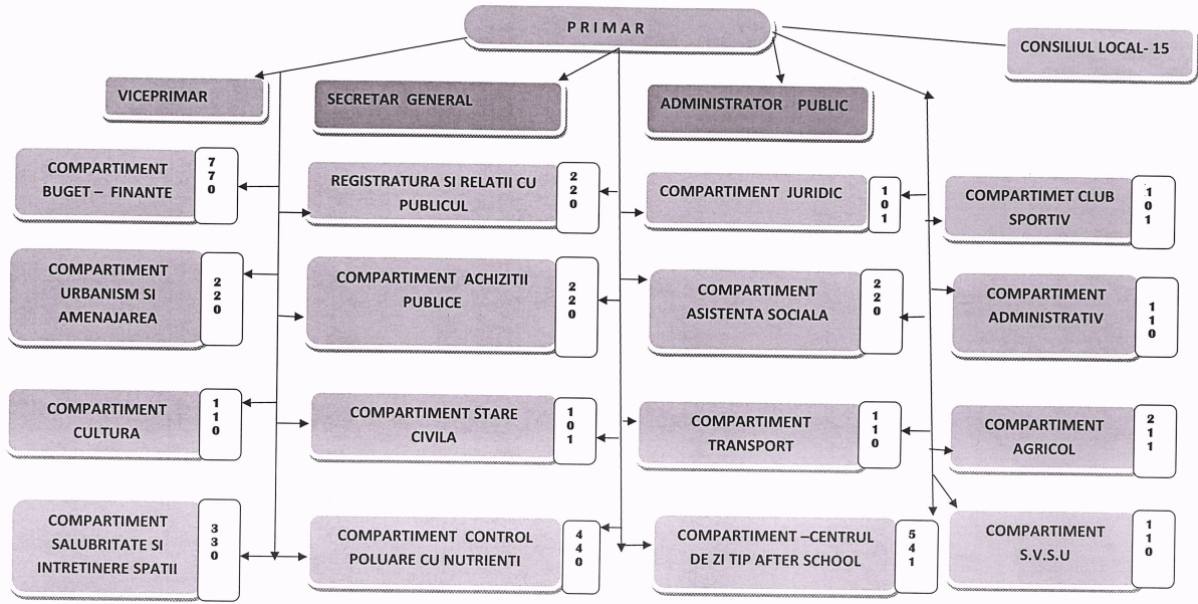
 - Actualizarea strategiei de dezvoltare, dacă este cazul;

2. CONTEXTUL SOCIO-ECONOMIC ȘI TERITORIAL

2.1.1. Cadrul administrativ

- Peciou Nou este o Unitate Teritorial Administrativă din județul Timiș, situată în Regiunea de Dezvoltare Vest a României. Din punct de vedere administrativ comuna Peciou Nou este formată din satele Dinaș, Peciou Nou (reședința) și Sânmartinu Sârbesc.
 - Din punct de vedere geografic comuna este situată în câmpia de divagare Timiș - Bega, la 25 km sud - vest de municipiul Timișoara, în apropierea granițelor cu Serbia și Ungaria. Comuna Peciou Nou se învecinează la N-E cu localitatea Sânmihaiu Român, la S-E cu localitatea Șag, la S cu localitatea Ciacova, la S-V cu Giulvaz și la V cu Uivar. Comuna Peciou Nou se încadrează, în cea mai mare parte, în câmpia joasă a Banatului.
 - Comuna Peciou Nou este situată într-o zonă agricolă importantă din câmpia vestică, în lunca Timișului. Resursele pe care se bazează potențialul economic al comunei sunt în mare parte resurse proprii (agricultura și creșterea animalelor). Pe raza localității se mai pot exploata argile și nisipuri, iar în trecut s-au găsit zăcăminte de gaze naturale care au fost date spre exploatare.
- **Suprafață:** 13525 ha
 - **Intravilan:** 616 ha
 - **Extravilan:** 11884 ha
 - **Populație rezidentă:** 5120
 - **Populația domiciliată:** 5616
 - **Nr. total locuințe:** 2273
- **Activități specifice zonei:** Agricultură și creșterea animalelor.
 - **Oportunități investitori:** Infrastructură modernă: gaz, curent electric, alimentare cu apă potabilă, drumuri modernizate, telefonie, televiziune cablu, fibră optică.

ORGANIGRAMA APARATULUI DE SPECIALITATE AL PRIMARULUI COMUNEI PECIU NOU – 2020

2.1.2. Cadrul geografic și natural – clima

- Teritoriul comunei face parte integrată din ținutul Câmpiei Tisei, încadrându-se în câmpia de divagare a Timișului cunoscută și sub denumirea de câmpia joasă. Relieful comunei este plan, slab ondulat, formele de relief fiind reprezentate prin ușoare grinduri, relativ înalte, precum și de o serie de depresiuni șterse ocupate de mlaștini care majoritatea duc către valea râului Timiș. Caracteristic reliefului comunei este o ușoară înclinare de la nord – est către sud – vest.
- Datorita poziției sale, comuna Peciu Nou se încadrează în climatul continental de tranziție cu influențe ale climatului submediteranean cu ierni blânde și veri călduroase. Clima este marcată de primăveri scurte cu trecere bruscă de la iarna la vară și invers. Temperatura medie anuală a aerului este de 9,10 C și chiar depășește 11 C în câmpie cu o medie de -2 C în luna ianuarie și 21 C media lunii iulie. Maxima absolută a fost înregistrată în anul 1952 în luna august cu 42 C iar minima absolută, în anul 1935, în luna februarie, -29.2 C.
- Umezeala relativă a aerului este foarte importantă pentru agricultură. Umezeala relativă medie înregistrată este de 74%. În luna iulie este mai scăzută de 62% iar în decembrie de 88%. Precipitațiile medii anuale sunt de 631 mm. Media lunară cea mai mare se înregistrează în luna iunie de 81.1 mm, iar cea mai mică de 33 mm în luna ianuarie.
- În circulația atmosferică se simte influența maselor de aer dinspre Marea Adriatică și Marea Mediterană. Vânturile dominante lipsesc, se fac simțite vânturile dinspre nord și nord vest care sunt aducătoare de precipitații în special primăvara și toamna. Precipitațiile sunt relative suficiente însă cad neregulat, fiind variabile la nivel anual.

Cadrul geografic și natural – apa și solul

- Se poate spune că relieful și condițiile climatice, la care se adaugă structura geologică și litologică, influențează regimul hidrografic al zonei, atât cel de suprafață, cât și pe cel subteran. Teritoriul comunei face parte din bazinul hidrografic al râului Timiș în partea de sud pe o distanță de 6 km. Râul Timiș are debitul mare primăvara, când inunde teritoriile din luncă. De asemenea, debitul acestuia este crescut la începutul toamnei, când cantitatea de precipitații este mai mare.
- Apa freatică se află la adâncimea de 2-3 m și este în general potabilă, cu un conținut însemnat de oxid de fier. Fluxul apei din pânza freatică este susținut la nivel constant de către râul Timiș. Pe teritoriul comunei întâlnim depresiuni șterse, acolo unde în perioadele cu precipitații mai abundente apa stagnează, ducând la fenomenul de lacoviștire.
- Solul este un corp natural cu însușiri de fertilitate, formate prin acțiunea îndelungată a viețuitoarelor și a factorilor climatici asupra materialului mineral al rocilor de la suprafață. Solurile din cadrul teritoriului comunei s-au format și au evoluat prin interacțiunea complexului de factori pedogenetici, dintre care cei mai importanți sunt apa freatică, relieful, roca parentală, clima, vegetația și factorul antropic, subliniind influența dominantă a apei.
- Formarea solurilor din această zonă a luat naștere în condițiile unui climat de silvostepă, având la baza materiale aluvionare nisipoase și apa freatică la adâncimi consistente. Solul este de tipul aluviunilor solidificate pe care s-a schițat solul aluvial cernoziomic levigat freatic umed. Formele pozitive ale microreliefului prezintă soluri unde caracterele de aluviune sunt bine

evidentiate, în timp ce formele negative au generat soluri influențate foarte mult de apele din precipitații - prezentând procese de gleizare și lacoviștire.

- Formele plane ale reliefului se caracterizează prin soluri aluvionare cernoziomice levigate freatice umede. Solul zonei studiate prezintă reacție slab acidă de suprafață și alcalină în profunzime. Solul prezintă un conținut normal de humus, azotat total, sărac în fosfor mobil și mediu în potasiu. Din studii reiese grupare solurilor în: soluri aluvionare de tipul cernoziomurilor, lacoviște și sărături. Aceste tipuri de soluri sunt favorabile pentru cultura cerealelor, plante prășitoare, rădăcinoase, cultura legumelor, etc.

Cadrul geografic și natural – flora și fauna

- Vegetația caracteristică este cea a silvostepii și este influențată de vecinătatea provinciei geobotanice din sudul Europei. Pădurile masive sunt foarte rare și pot fi observate cele specifice zonei de câmpie din care face parte zona studiată. Terenurile agricole și pajiștile iau locul pădurilor de foioase de tip panonic.
- În partea de est a comunei se mai păstrează o suprafață de teren ocupată de pădure veche unde întâlnim esențe precum stejarul brumăriu, gârniță, etc. Răzleț mai întâlnim specii de dud, salcâmi, plopi, porumbari, frasini, arțari, etc.
- În culturi vegetația spontană este reprezentată prin: pălămidă, macul de câmp, pir, albăstriță, rochița rândunicii, etc. Vegetația ierboasă în zona fânețelor este prezentă prin asociații de zăzanie, timoftică, coada vulpii, firuță, romanița de câmp, pir, etc.
- Formele negative ale microreliefului au și o vegetație hidrofilă cu următoarele specii: pășuri, stuf, papură, pipirig, rogoz, murul, știr, brusturi, urzică, lobodă, ceapă ciorii, socul, etc.

- Contrastele mari climatice dintre vară și iarnă, ariditatea accentuată, lipsa de adăpost și vegetația mai puțin bogată reprezintă elementele principale care contribuie la restrângerea faunei stepei și silvostepii.
- Dintre mamiferele caracteristice acestei regiuni pot fi amintite mamiferele rozătoare, ce ocupă un areal care corespunde cu cel al teritoriilor cu dezvoltare intensă a agriculturii, ele având o acțiune dăunătoare asupra culturilor. Cele mai importante rozătoare sunt: popândăul, hârciogul, șoarecele de câmp, șobolanul de câmp, cățelul, iepurele de câmp, dihorul, etc. Dintre celelalte mamifere întâlnite pe teritoriul comunei pot fi amintite căprioarele și vulpile.
- Dintre păsări întâlnim: dropie, fazan, prepelița, pitpalacul, graurul, etc. Prezența pajiștilor de stepă oferă cadrul favorabil cosașilor, greierilor și furnicilor dar și a unor reptile de mici dimensiuni.
- În apele râului Timiș și a bălților se pot pescui crapii, mrele, șalău, plătică, somn, calcan, etc.

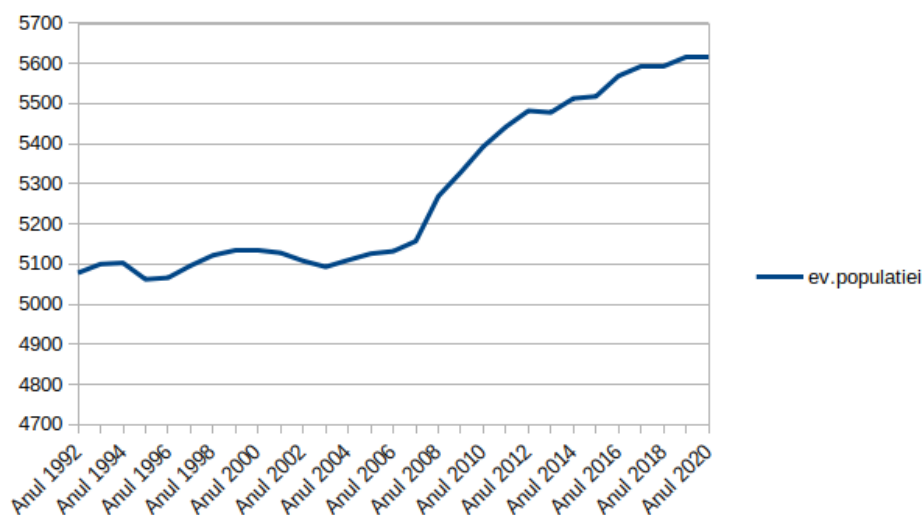
2.1.3. Cadrul istoric

- Teritoriul comunei a fost locuit încă din cele mai vechi timpuri. În perioada statului dac și a stăpânirii romane se înființează aici o colonie romană sub numele VIBECH. Popularea acestei zone continuă și după sec. III, în perioada migrației popoarelor Peciu Nou va cădea sub dominație maghiară, apărând într-un document din sec XIV cu numele VEYBECH.
- Între anii 1401-1406 localitatea este domeniu regal cu statut urban, sub denumirea de OPIDUM REGYS VYEBECH, iar în secolul XVI revine la denumirea de VZBECH. Tot în secolul XVI denumirea localității apare în documente cu ocazia războiului țărănesc condus de Gheorghe Doja, care va da o luptă în această zonă cu voievodul Transilvaniei, Ion Zapolia.
- În 1526 Ungaria devine pașalâc, Transilvania principat autonom, după această perioadă sultanul colonizează în Banat mulți sârbi, iar denumirea localității este schimbată de la VIBECH la PECIUI, iar în sec. XVII – PECIUIU. Din 1685, Banatul, deci și localitatea trece sub stăpânire habsburgică, urmând o perioadă zbucimată cu multe războaie. Habsburgii transformă Banatul în domeniu imperial condus de o administrație militară, în frunte cu un guvernator.
- Între 1717-1722, habsburgii aduc în localitate coloniști germani, aceștia se stabilesc în perimetrul comunei, denumirea localității apare în 1743 UYPEZ. Populația colonizată este de șvabi, aduși din KOLN și MAINZ.
- Comuna Peciu Nou va fi afectată de numeroase războaie ruso-austro-turce, desfășurate în tot secolul al XVIII -lea și începutul secolului al XIX- lea, precum și de revoluțiile de la 1848 și 1849, existând chiar și participanți direcți la revoluția din Transilvania.
- Peciul Nou este menționat documentar pentru prima dată în 1333, cu numele de Veybech. În secolul XVI a constituit un important punct de rezistență antiotomană. Atât la conscripția austriacă din 1717 cât și pe harta contelui Mercy din 1723-1725, satul nu este menționat. Primii coloniști sunt însă amintiți în 1723. După răscoala din 1736-1739, Peciul Nou avea 94 de familii germane. La conscripția din 1743 este consemnată ca localitate locuită de germani, cu numele de Uypez. S-a mai numit și Neu Wien. În perioada 1924-1925 comuna s-a numit Mielcu (1924-1925)

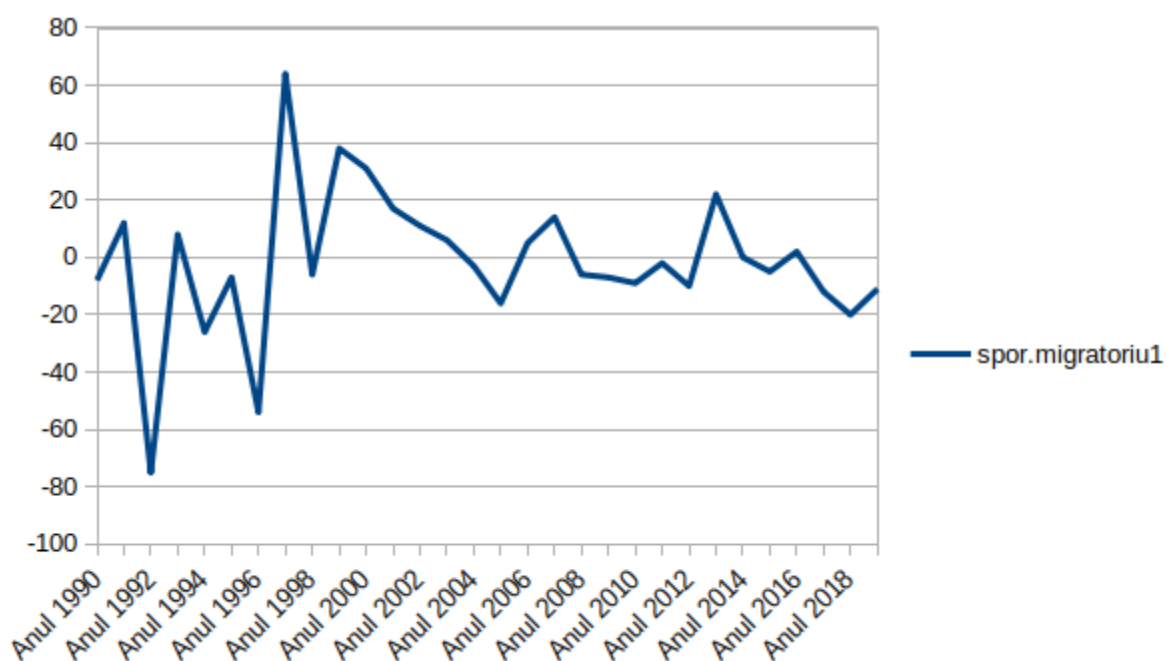
2.2. Populația și cadrul demografic

2.2.1. Populația domiciliată, rezidentă și sporul migrațional

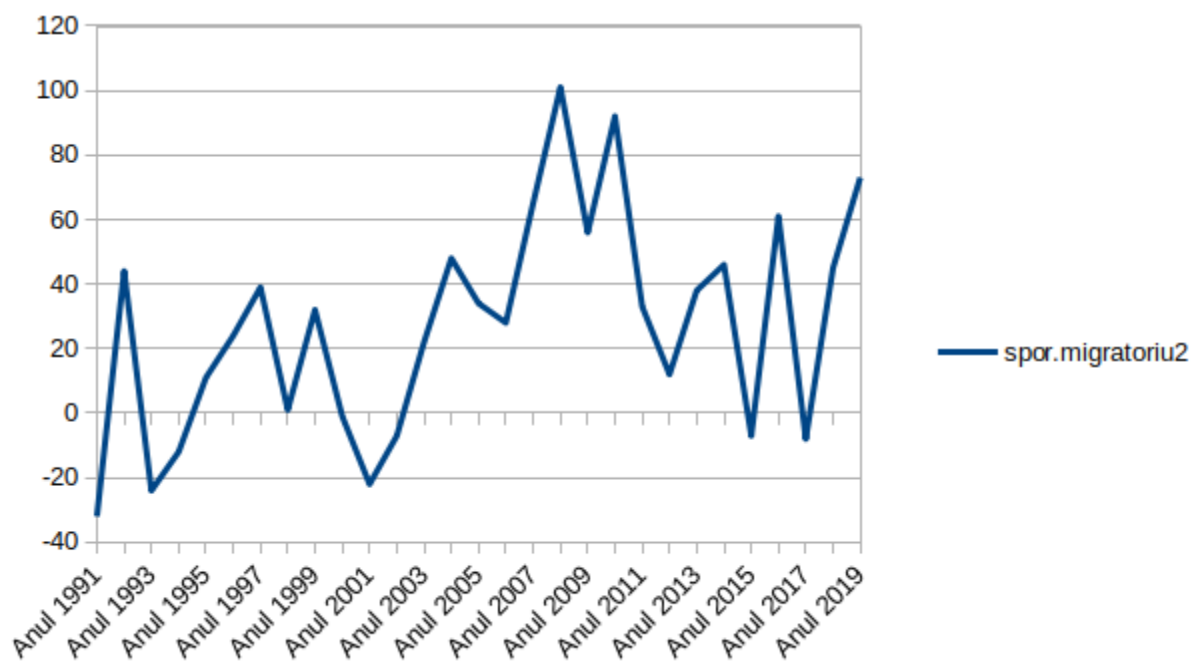
- După un interval de peste două decenii cu o populație de aproximativ 5100 de persoane aflate cu domiciliul în comuna Peciu Nou, începând cu anul 2008 se poate observa o creștere progresivă a populației. În data de 1 Iulie 2020 fiind înregistrate un număr de 5616 persoane domiciliare, conform Institutului Național de Statistică.
- În ceea ce privește populația rezidentă în anul 2020 sunt înregistrate 5120 persoane rezidente, conform Primăriei Peciu Nou. Distincția dintre populația rezidentă și populația domiciliată este importantă mai ales din perspectiva sporului migratoriu. Dinamica schimbărilor interne de reședință (sosiri și plecări pe teritoriul României) demonstrează mai degrabă un spor migrațional negativ după anul 2013. Pe de altă parte, dacă avem în vedere dinamica schimbărilor de domiciliu, care include numărul de flotanți și migrația externă, sporul migrațional se menține mai degrabă pozitiv după anul 2002. Singurele excepții fiind înregistrate în anii 2015 și 2017.
- Din punct de vedere al distribuției populației la nivelul județului Timiș, se poate observa faptul că comuna Peciu Nou se află printre localitățile cu volum mediu de populație. Dintre U.A.T-urile aflate în vecinătate, se poate observa că acestea sunt mai degrabă de același tip, excepție făcând comuna Sacalaz aflată în partea de Nord și comunele Patra și Pădureni aflate în partea de Est. Din punct de vedere al densității populației la nivelul județului Timiș, se poate observa faptul că comuna Peciu Nou se înscrie în tiparul general al comunelor aflate în Sud-Vestul județului, prezentând o densitate umană scăzută.

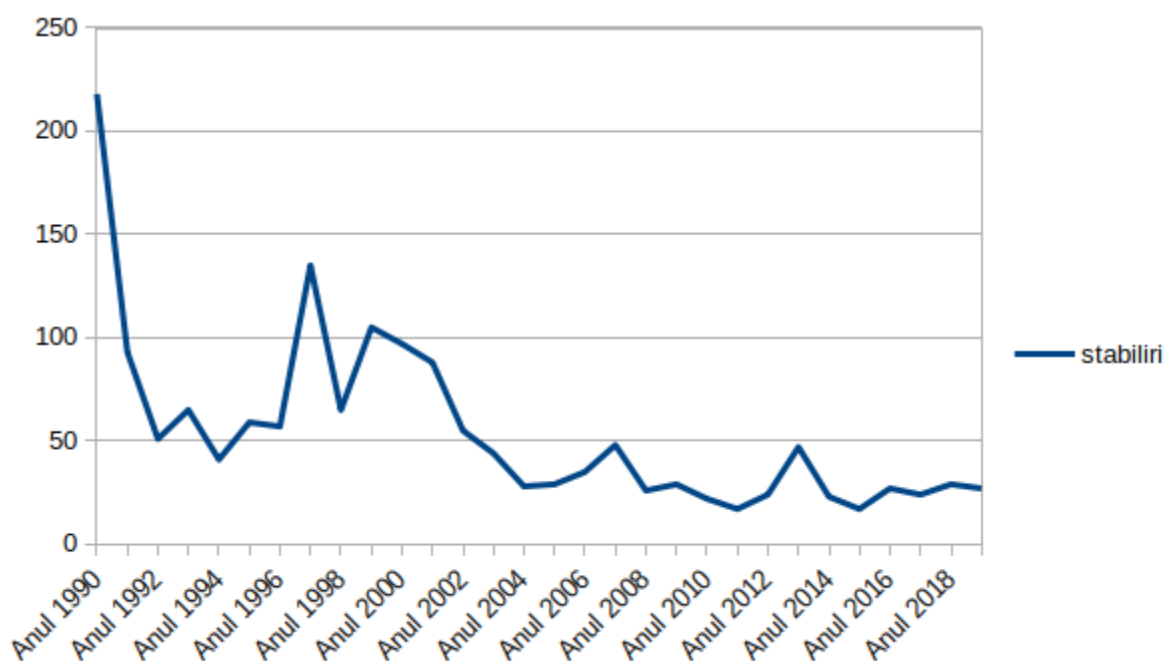
Sporul migratoriu prin prisma schimbărilor de reședință

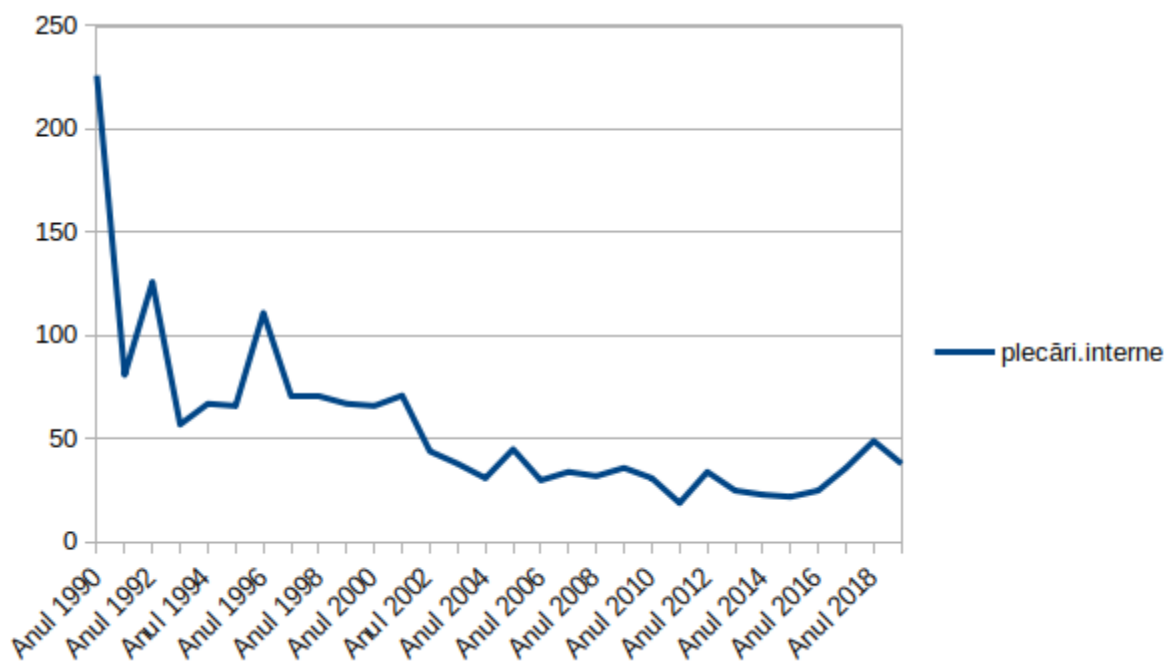
Sporul migratoriu prin prisma schimbărilor de domiciliu

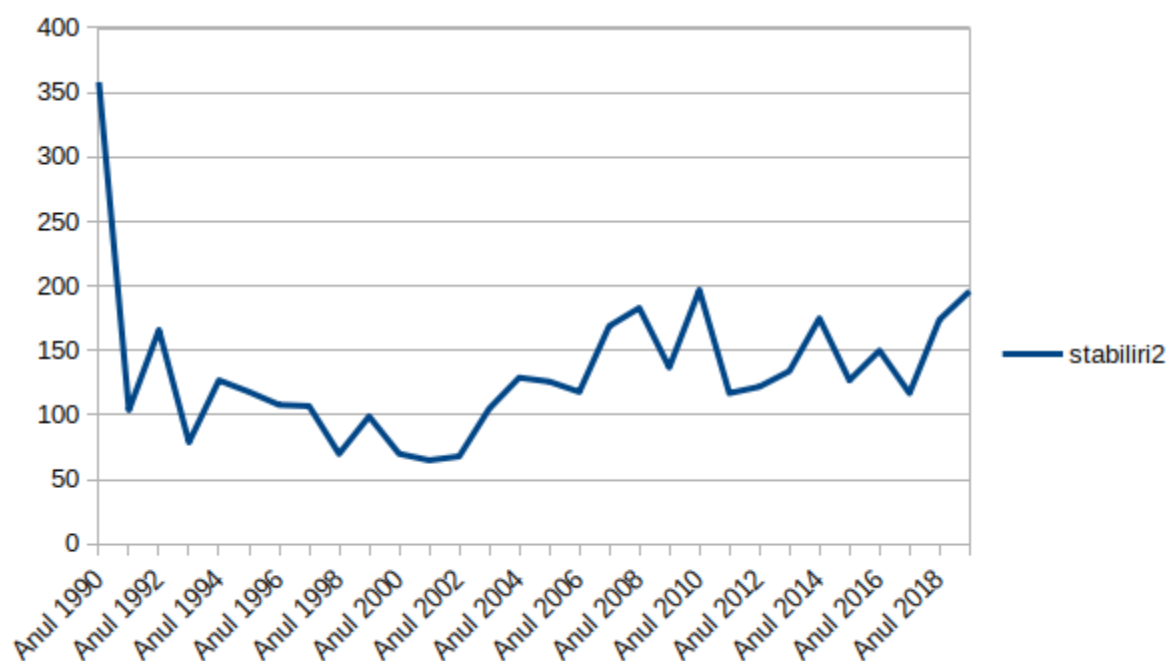
Stabiliri de domiciliu (inclusiv flotanți și migrație externă)

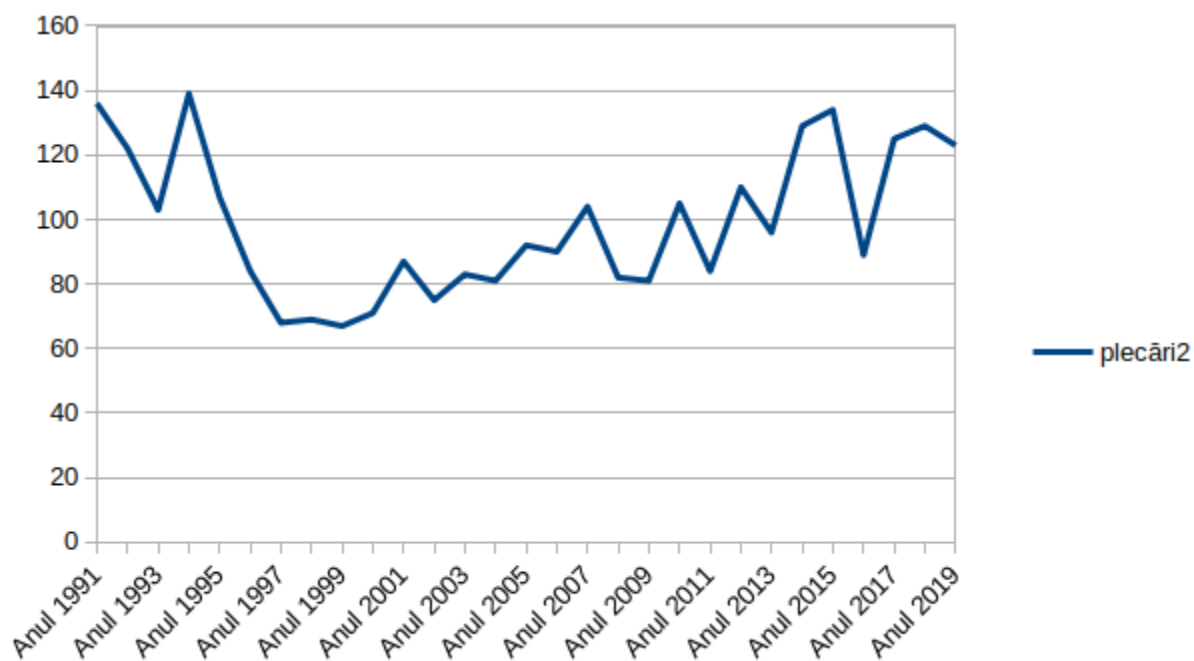
Plecări de domiciliu (inclusiv flotanți și migrație externă)

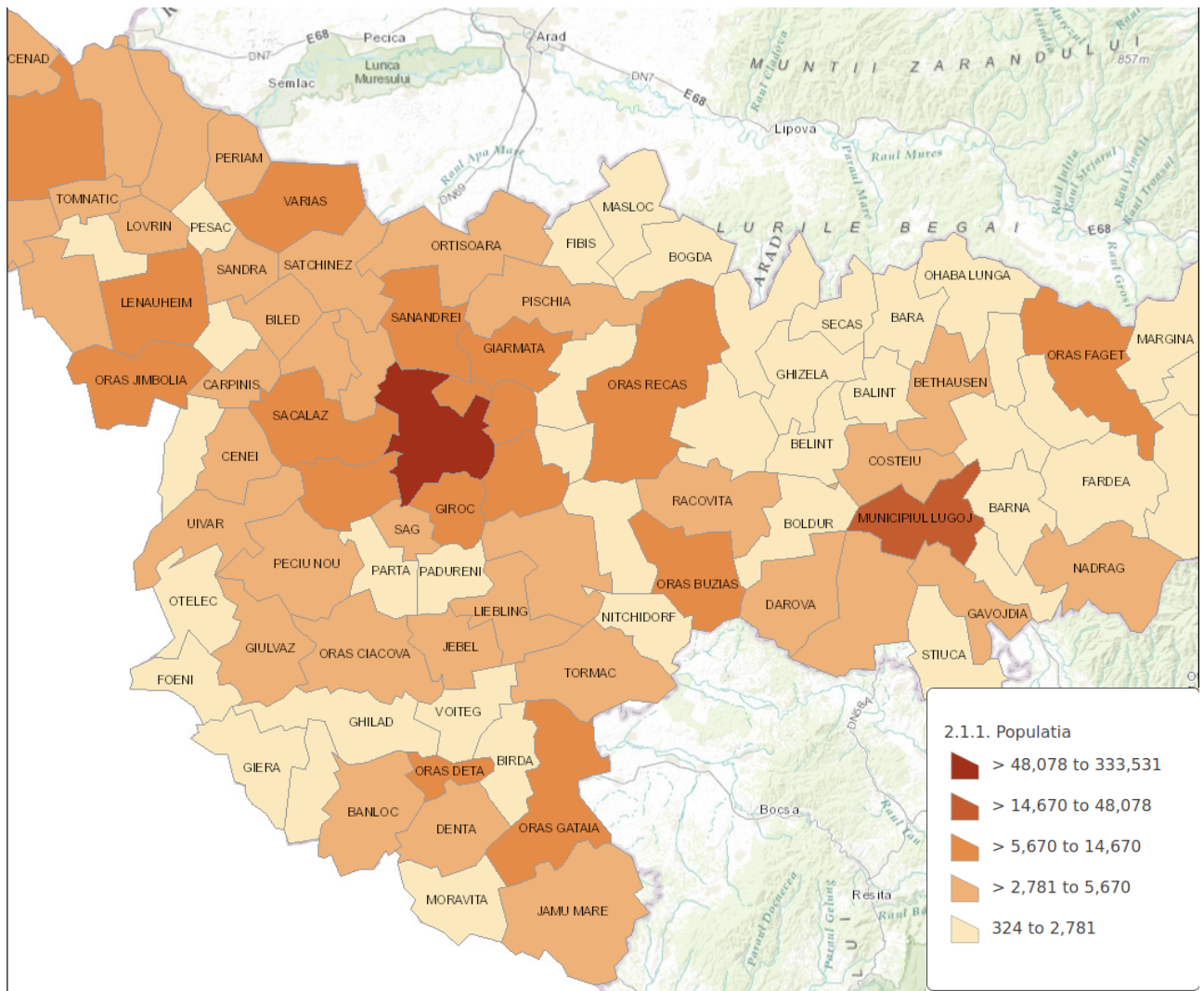

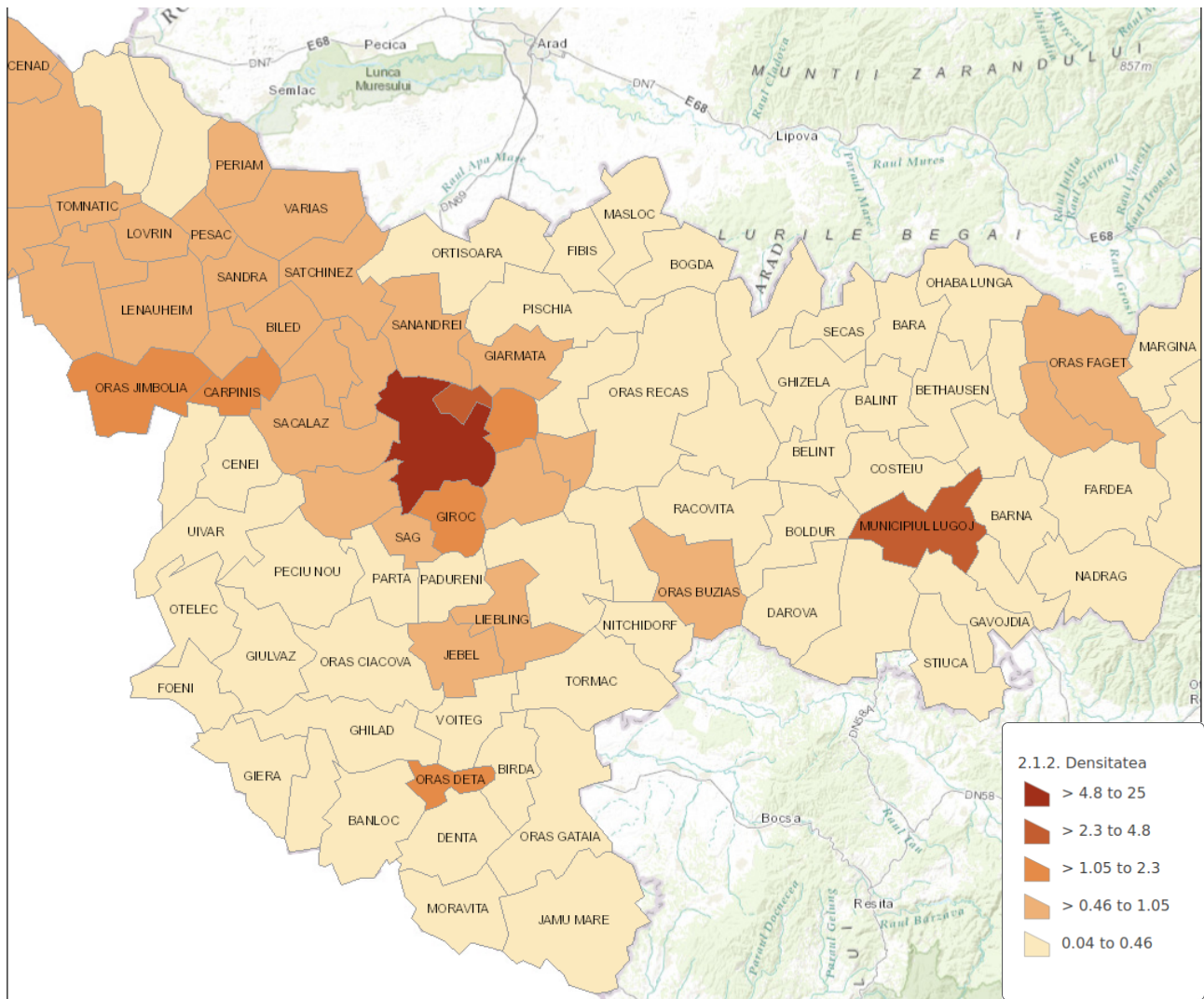
Stabiliri de reședință (interne)

Plecări de reședință (interne)

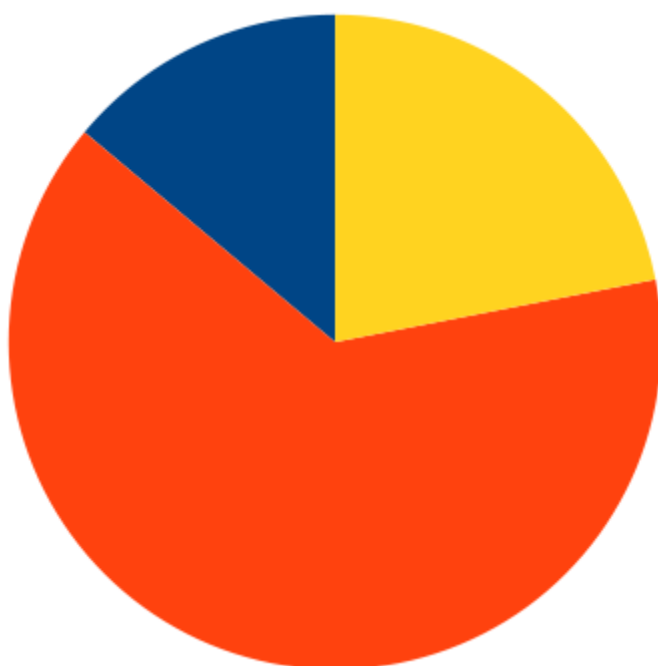

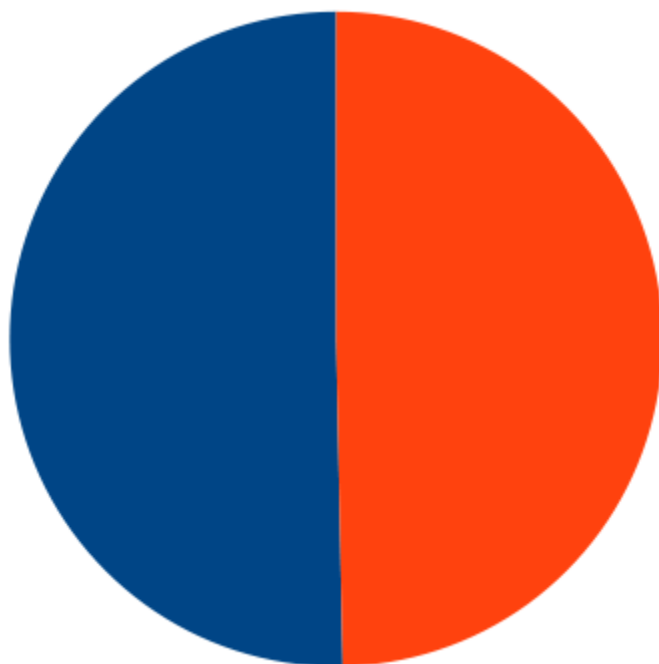

2.2.2. Compoziția populației în funcție de vârstă, gen, etnie și confesiune.

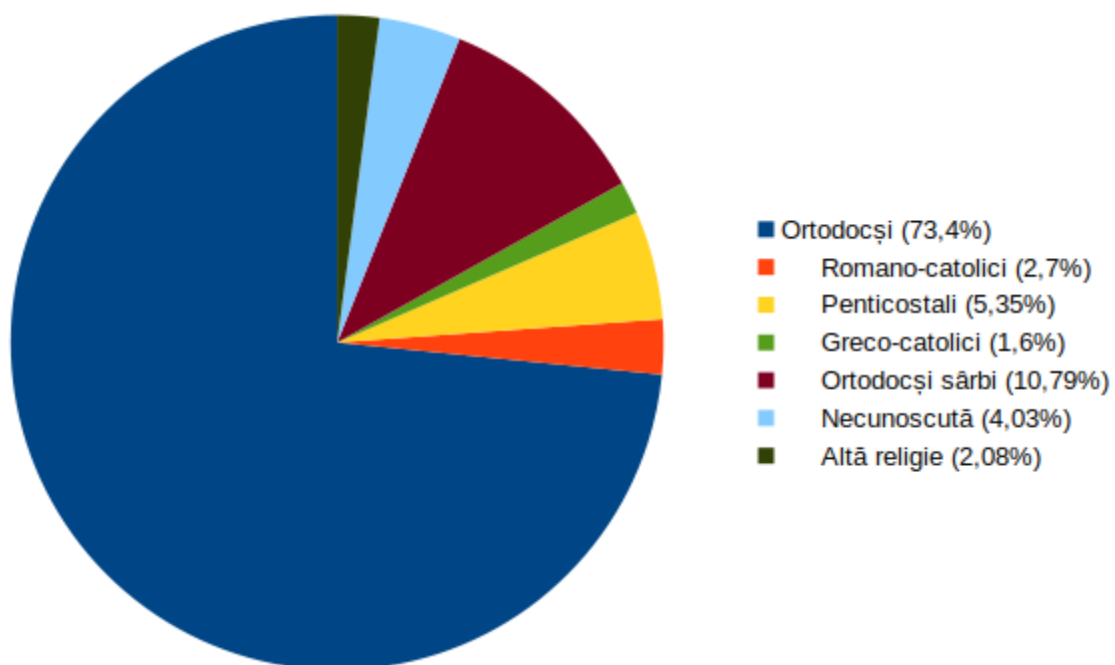
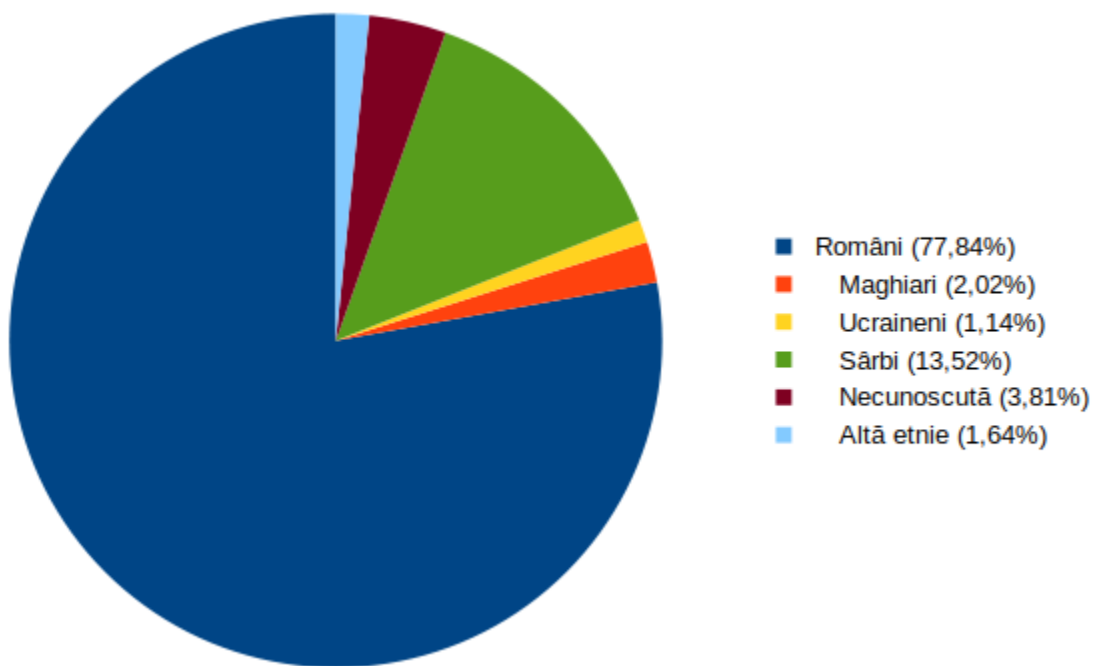
- Conform Institutului Național de Statistică, se poate observa faptul că în anul 2020 populația adultă cu vârsta între 15 și 59 de ani reprezintă cea mai importantă categorie de vârstă (3602 de persoane), urmată populația vârsnică de peste 60 de ani (1232 pers).
- Conform Institutului Național de Statistică, în anul 2020 populația masculină este alcătuită din 2826 de persoane iar populația feminină dintr-un număr de 2790 persoane. Se poate observa de asemenea faptul că în perioada 1992-2008 populația feminină era majoritară iar populația masculină minoritară, însă ulterior această raport a fost inversat.
- Populația etnică majoritară este reprezentată de grupa etnică română. În ceea ce privește populația etnică minoritară, aceasta este formată din grupele etnice sârbe, maghiare și ucrainiene.
- Conform recensământului realizat în anul 2011, se poate observa faptul că populația confesională majoritară este reprezentată de ortodocși. Populația confesională minoritară, aceasta este formată din ortodocși sârbi, penticostali, romano-catolici și greco-catolici.

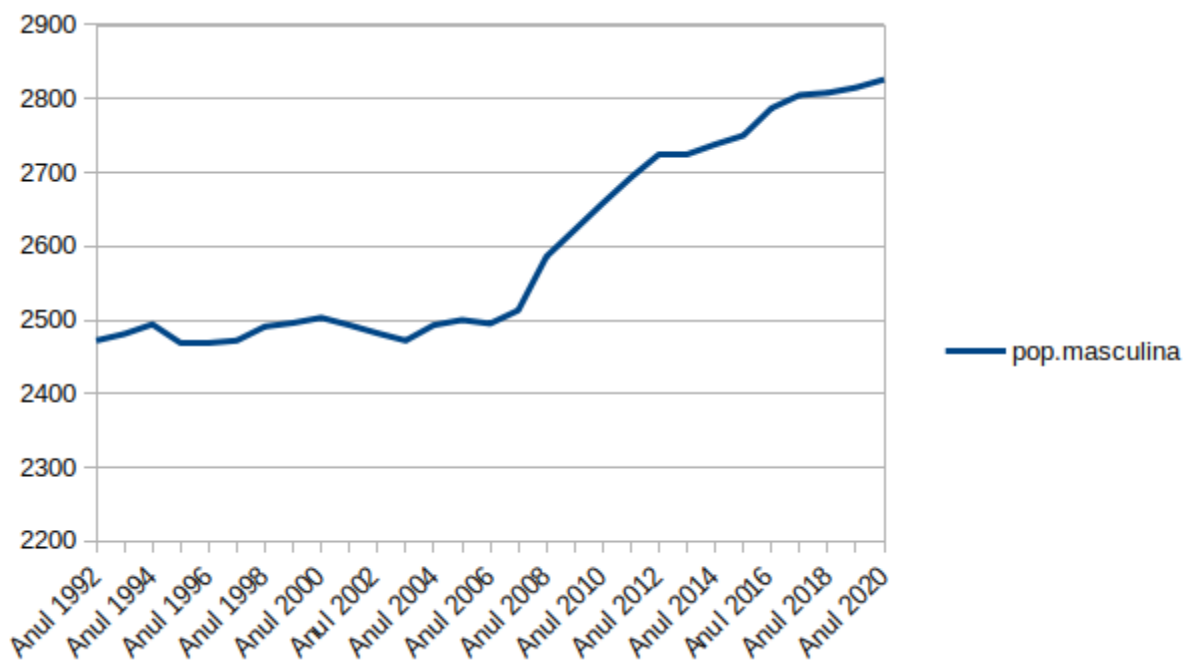
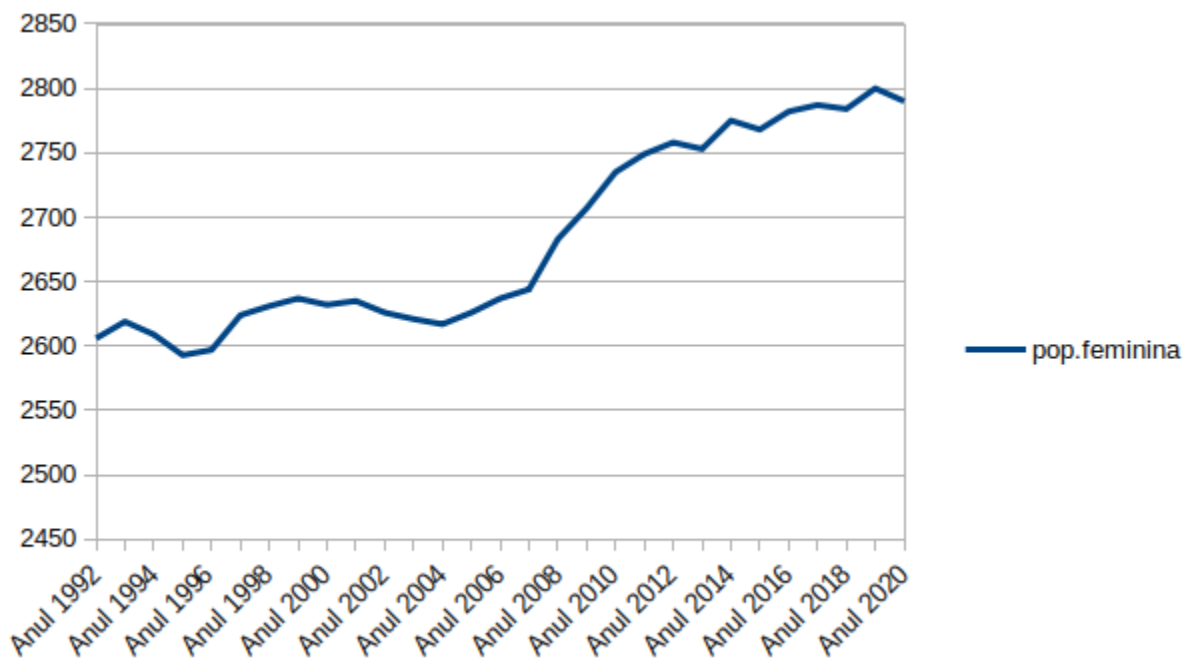

- Populația tânără 0-14 ani, 2020 (782 pers)
- Populația adultă 15-59 ani, 2020 (3602 pers)
- Populația vârstnică +60 ani, 2020 (1232 pers)

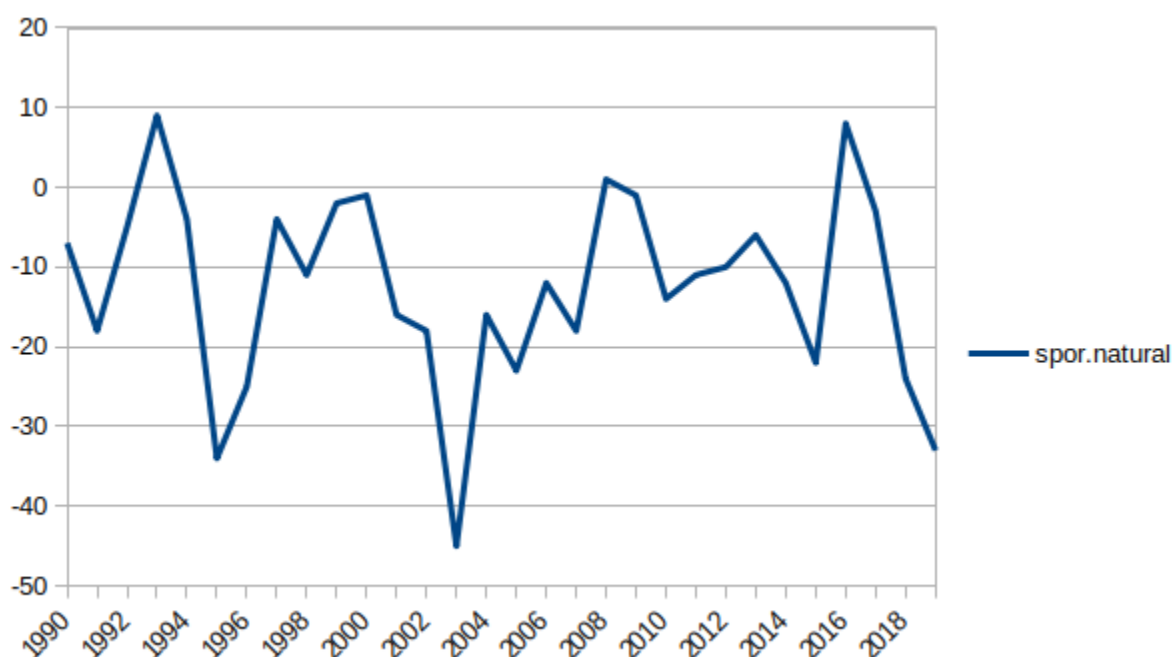
- Populația masculină 2020 (2826 pers)
- Populația feminină 2020 (2790 pers)

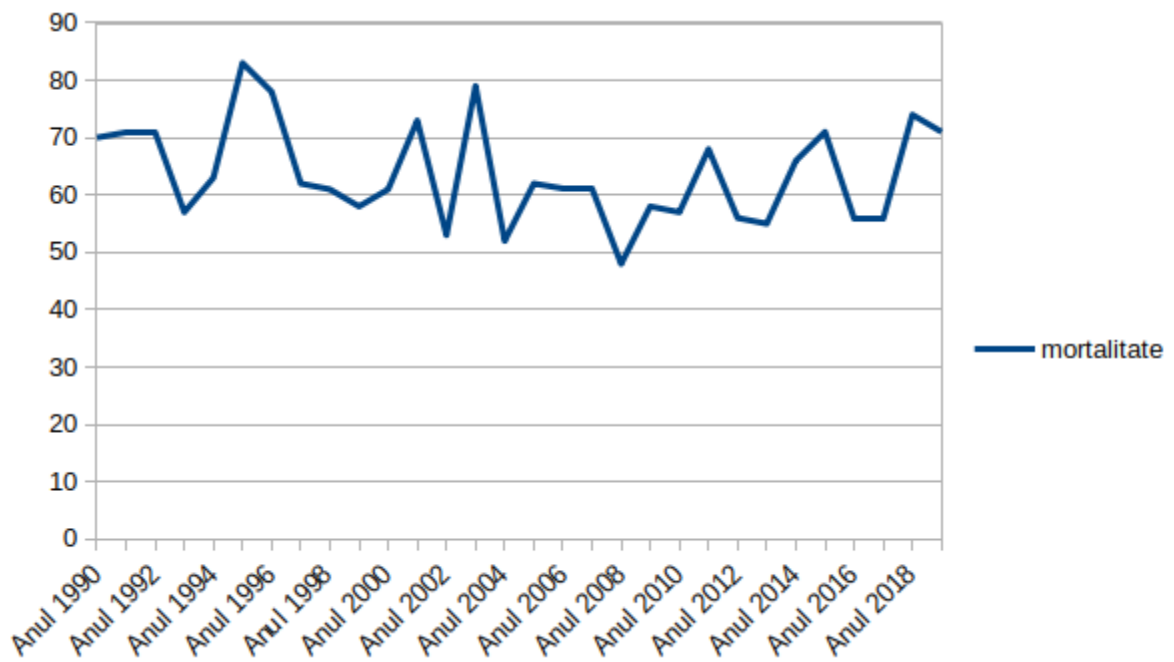
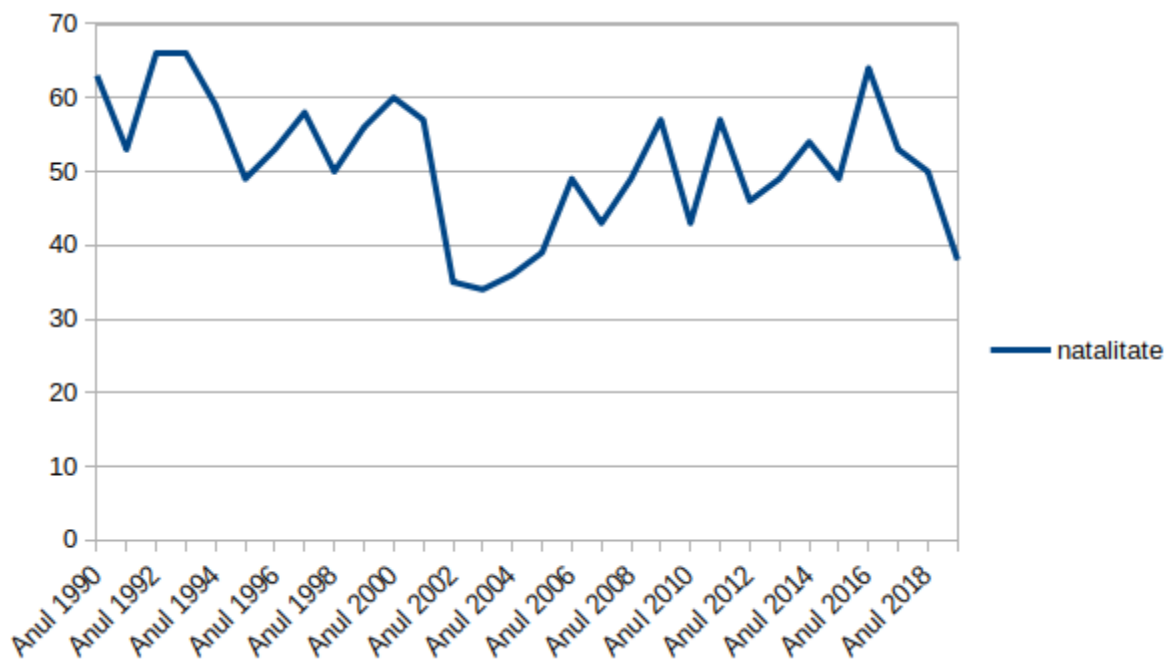

2.2.3. Sporul natural (natalitatea și mortalitatea)

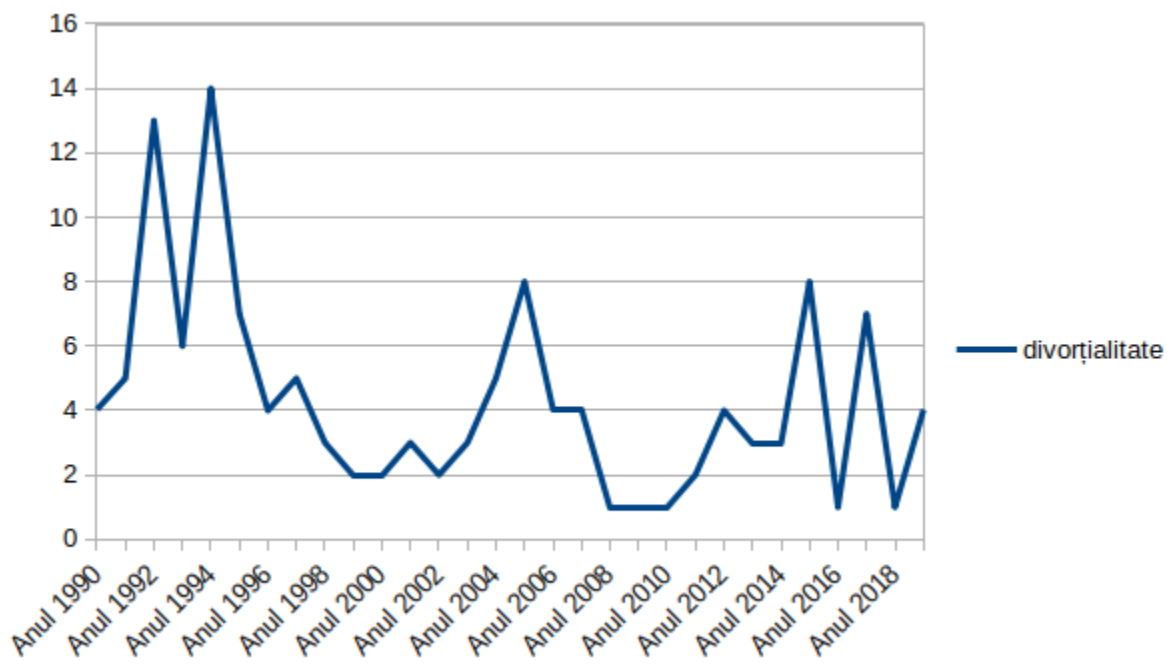
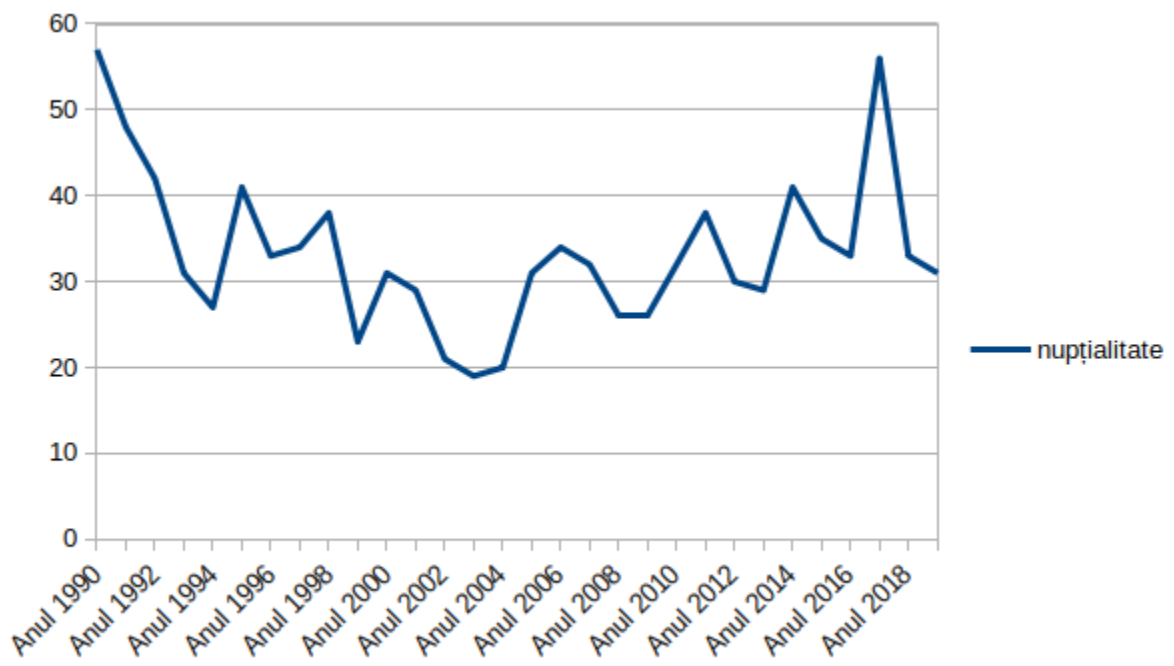
- Numărul născuților vii la nivel locala tinde să depășească pragul de 40 anual, excepție făcând intervalul anilor 2002-2005 cât și anul 2019.
- Numărul deceselor la nivel local se situează aproximativ în intervalul 50-80 anual, cu mici excepții. În ultima decadă se poate observa în mod deosebit intervalul 55-70.
- La nivel local și județean sporul natural (diferența dintre numărul nașterilor și al deceselor) se prezintă majoritar negativ, pragul pozitiv local fiind atins în anul 2006 și pentru scurtă vreme în intervalul anilor 2015-2017. În perioada 2008-2015 se poate observa o tendință negativă, corelată probabil și cu efectele crizei financiare.

2.2.4. Evoluția ratei de nupțialitate și divorțialitate

- În ceea ce privește rata de nupțialitatea și numărul căsătoriilor înregistrate la nivel local, se poate observa faptul că după anul 1992 numărul acestora se află mai degrabă în intervalul 20-40, cu o concentrare în intervalul 30-40 și o excepție notabilă în 2017 când numărul acestora a depășit 55. În ultima decadă se poate observa o relativă creștere per total, excepție făcând anul 2018 și 2019 când se poate observa o tendință opusă.
- În ceea ce privește rata de divorțialitatea și numărul divorțurilor înregistrate la nivel local, se poate observa faptul că după anul 1995 acestea tind să fie sub intervalul 6-8. În ultima decadă se poate observa o relativă scădere per total, excepție făcând anul 2015 și 2017 când se poate observa praguri mai mari.

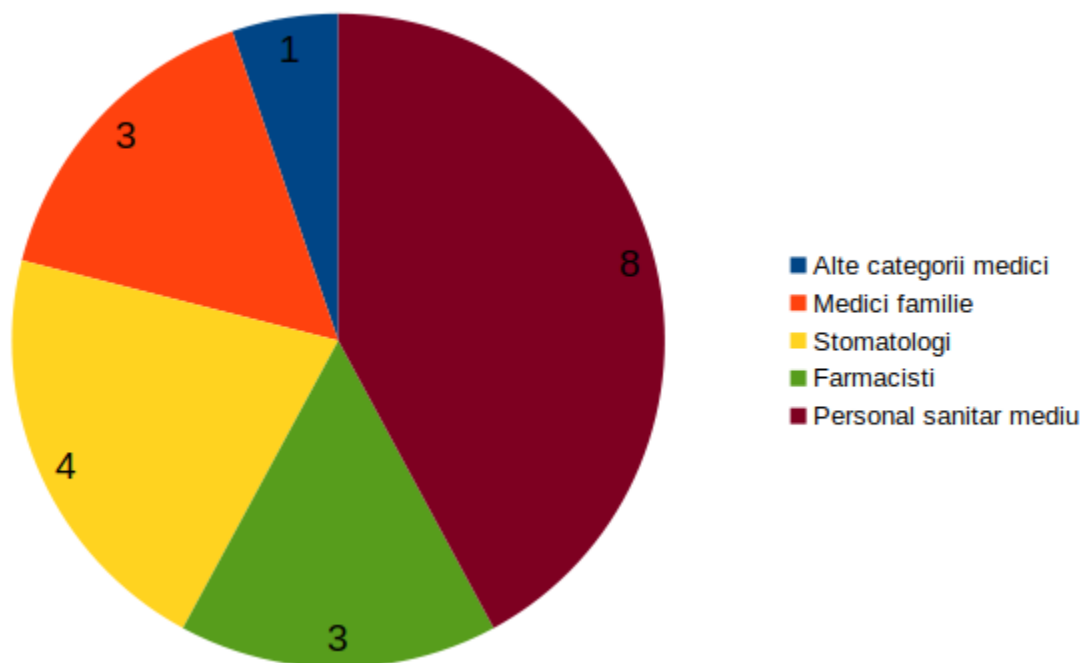

2.3. Servicii comunitare

2.3.1. Infrastructura sanitară

● La nivel local personalul medico-sanitar este compus dintr-un număr de 8 persoane încadrate ca personal sanitar mediu, 4 stomatologi, 3 medici de familie și 3 farmaciști. De asemenea, conform Institutului Național de Statistică, la aceste categorii se adaugă o persoană încadrată la alte categorii de medici.

● Din punct de vedere al distribuției personalului medico-sanitar la nivelul județului Timiș, comuna Peciu Nou se înscrie printre comunele de nivel relativ mediu. Pe de altă parte, din punct de vedere al numărului de unități sanitare existente la nivelul județului Timiș comuna Peciu Nou se înscrie printre localitățile cu capacitate modestă. iar în contextul crizei actuale de sănătate publică provocată de COVID-19 această stare de fapt reprezintă o vulnerabilitate comunitară și teritorială. În acest context, în următorii ani se recomandă atragerea și direcționarea de investiții pentru creșterea capacității infrastructurilor medicosanitare la nivel local și regional, prin Mecanismului European de Redresare și Reziliență și Planul Național de Redresare și Reziliență.

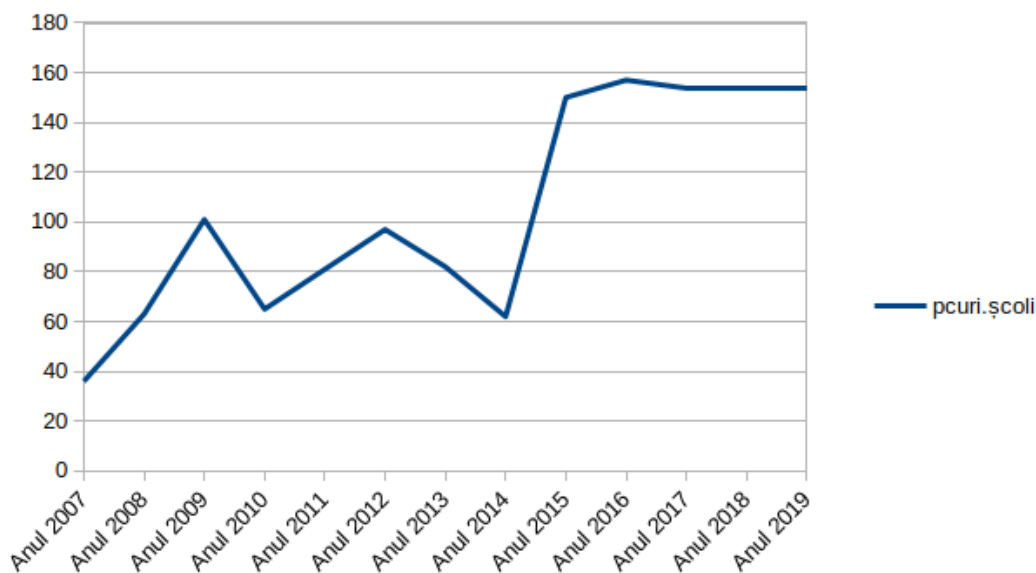
2.3.2. Infrastructura școlară și educațională

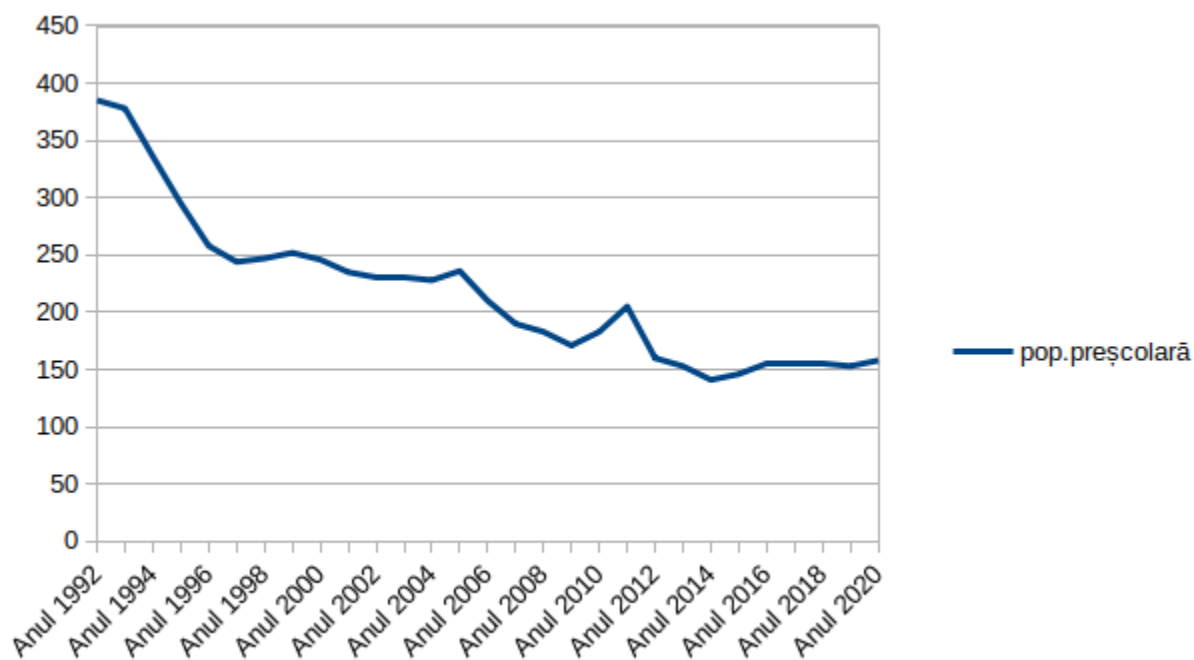
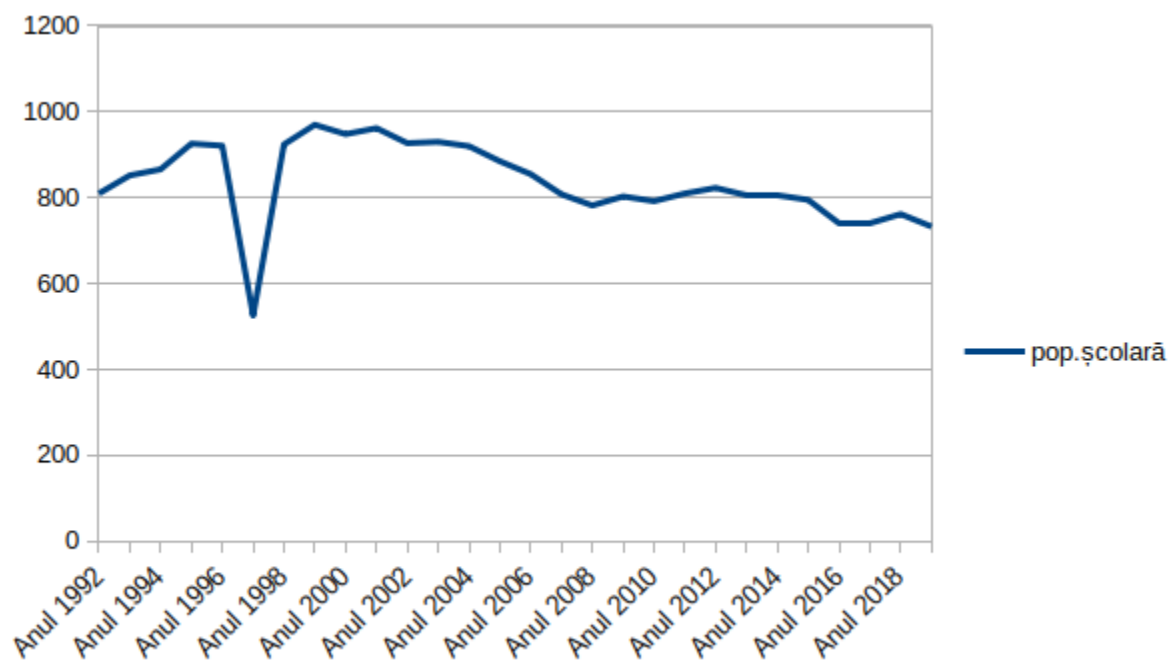
✓ În ultimele două decade se poate observa o scădere a populației școlare, de la un număr de aproape 1000 de elevi la un număr aflat sub pragul de 800 elevi, chiar dacă populația locală a înregistrat o creștere relativă. Prin comparație cu situația înregistrată la nivelul județului Timiș și a comunelor aflate în vecinătate, se poate observa faptul că comuna Peciu Nou se înscrie printre comunele cu un număr relativ mediu de elevi înscriși (733 în anul 2019). Cu toate acestea, în ceea ce privește numărul unităților școlare înregistrate, comuna Peciu Nou deține o capacitate relativ redusă a infrastructurii școlare. Când vine vorba de populația preșcolară (3-6 ani), la nivel local se poate observa o scădere, de la un număr de aproximativ 400 de preșcolari în anul 1992 la un număr de aproximativ 150 de preșcolari la nivelul anului 2020. În anul 2020 erau înscriși în creșe un număr de 142 copii.

✓ Conform Observatorului Teritorial comuna Peciu Nou are un număr de aproximativ 100 de studenți. În contextul în care unul dintre obiectivele Mecanismului European de Redresare și Reziliență este acela de a încuraja dezvoltarea programelor de tineret, este oportună lansarea unui proces local de consultare a liderilor de tineret cât și un registru al studenților/absolvenților.

✓ Un alt aspect important de menționat este acela al transportului școlar, fiindcă conform Societății Academice din România existau în anul 2019 peste 100.000 de elevi navetiști. Primăria Peciu Nou asigură servicii de transport școlar gratuite.

✓ Pornind de la această stare de fapt, în următorii ani merită dezbătută oportunitatea investițiilor pentru creșterea capacităților de infrastructură școlară și preșcolară (bazine de înot, terenuri de sport, ateliere școlare, săli de gimnastică, creșe, etc).

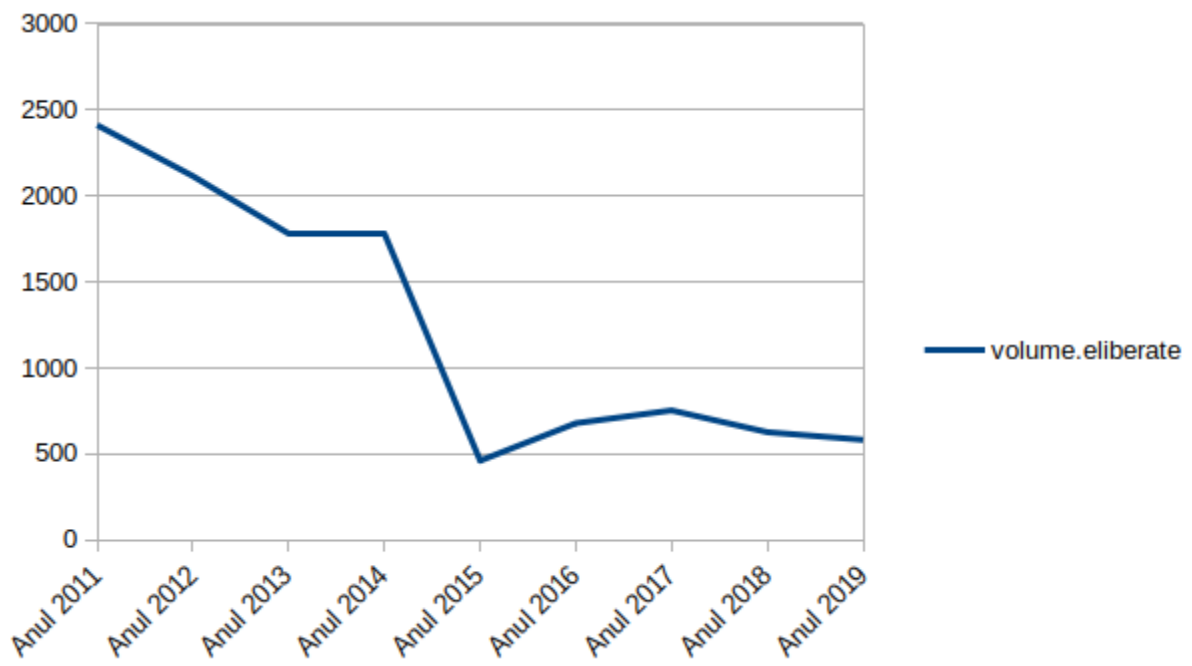
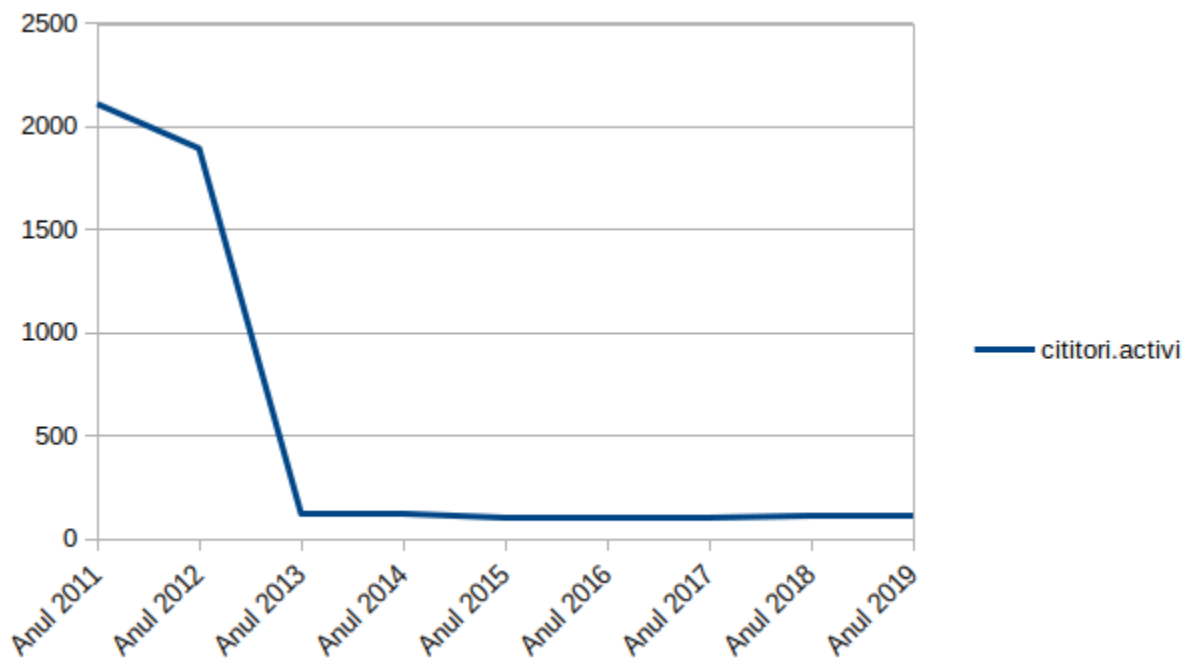
2.3.3. Infrastructura culturală

● În ceea ce privește infrastructura culturală locală, aceasta cuprinde Cămine Culturale, un Muzeul al Satului și o Bibliotecă Comunală.

● Începând cu anul 2013 se poate observa o scădere semnificativă a numărului de cititori activi înregistrați la biblioteca comunală, de la un număr de aproximativ 2000 de cititori la un număr aflat sub pragul de 250 cititori. De asemenea, se poate observa faptul că numărul volumelor împrumutate de la biblioteca comunală înregistrează o scădere semnificativă începând cu anul 2014 - de la un număr de aproximativ 1750 de volume eliberate anual, la un număr de aproximativ 500 de volume eliberate anual. Numărul personalului angajat în biblioteca comunală rămâne constant după 2016, o singură persoana deservind acest serviciu comunitar.

Pe raza comunei se găsesc următoarele lăcașuri de cult:

- ✓ Biserici ortodoxe române: în localitățile Peciu Nou (capelă, 1930, biserică 2009), Diniaș și Sânmartinu Sârbesc (1989);
- ✓ Biserică romano-catolică în localitatea Peciu Nou (1774);
- ✓ Biserici ortodoxe sârbe: localitățile Diniaș (1835) și Sânmartinu Sârbesc (1830);
- ✓ Biserici penticostale: localitățile Peciu Nou, Diniaș și Sânmartinu Sârbesc.

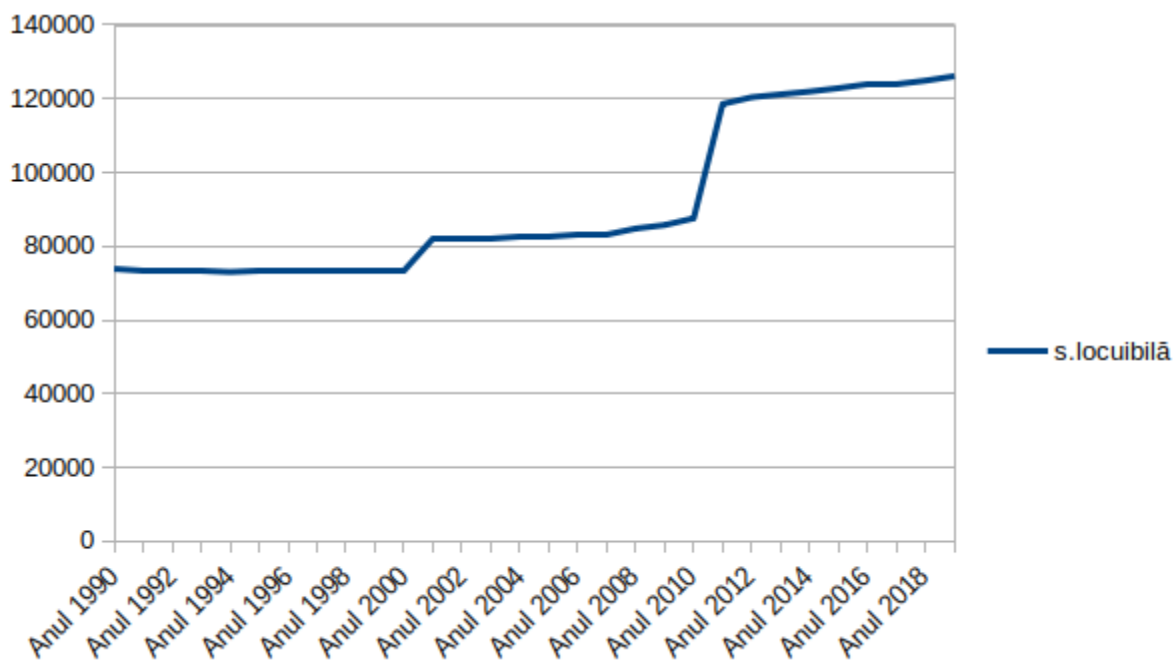

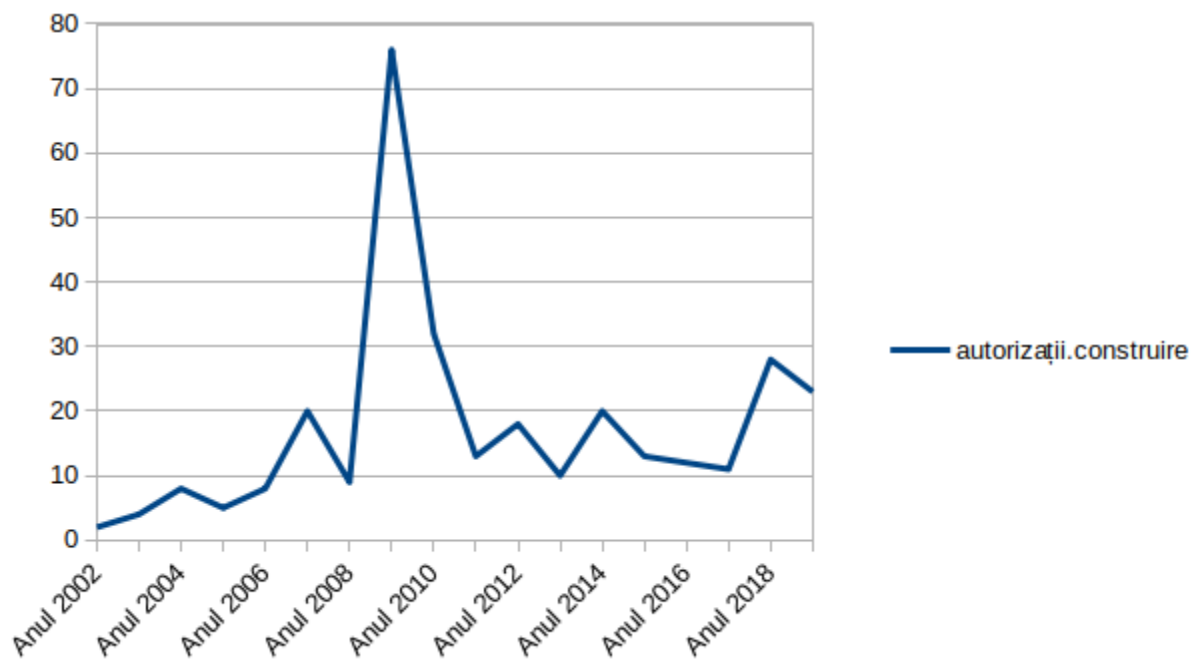
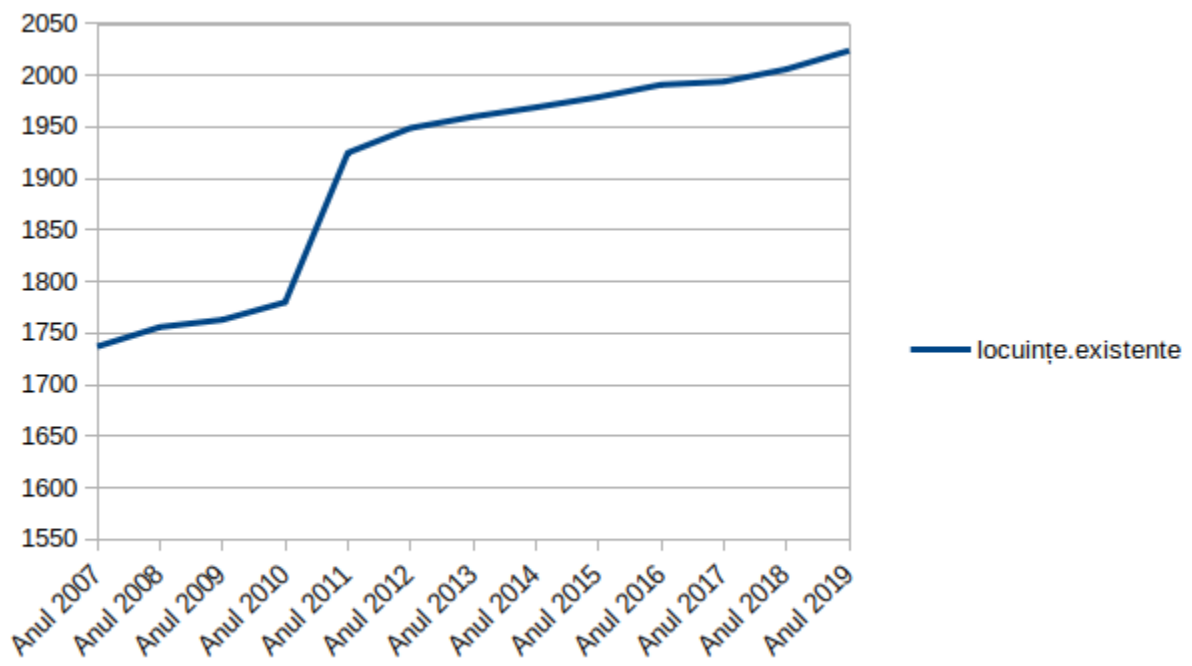
2.4. Infrastructura tehnico-edilitară

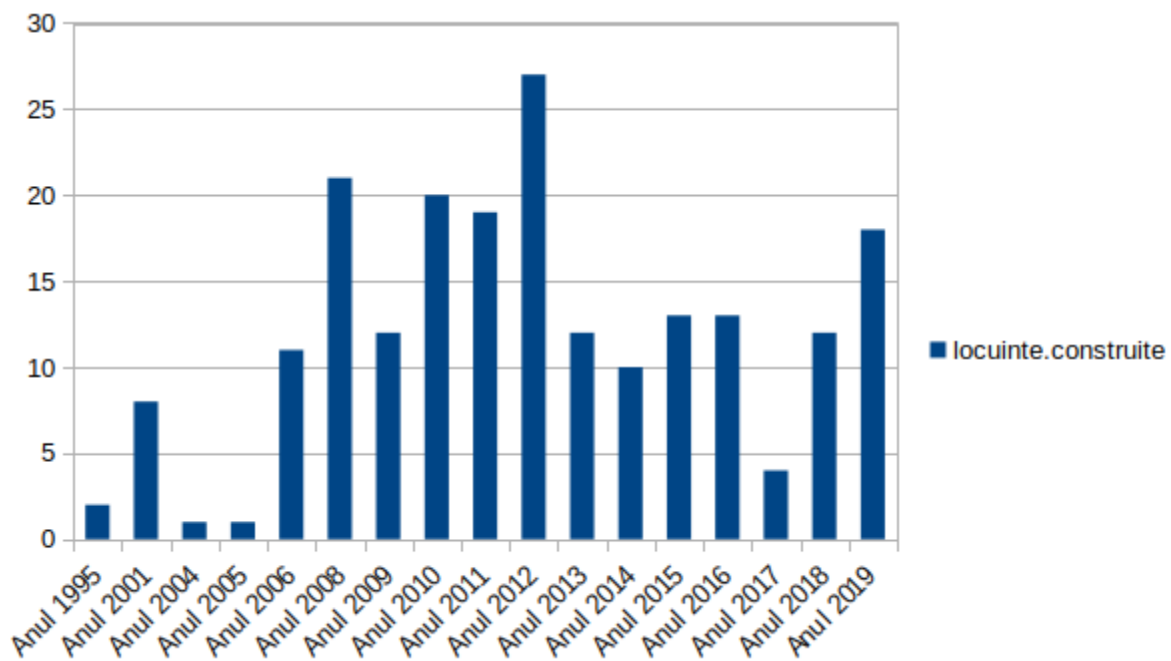
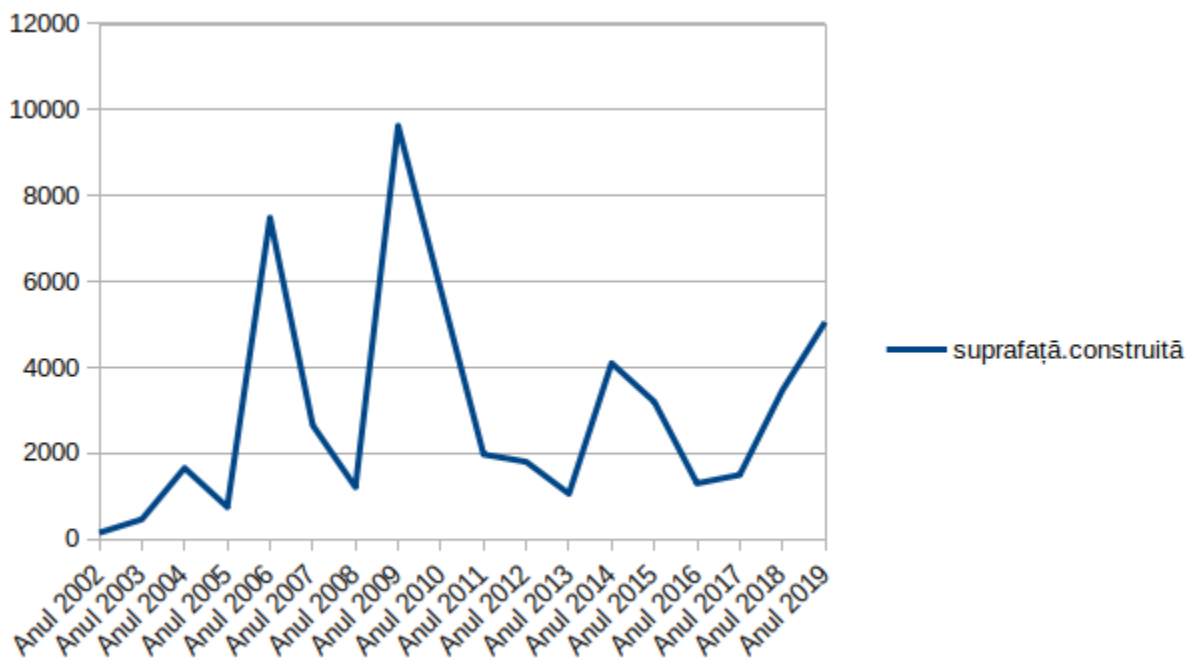
- Investițiile în infrastructura de acces și transport trebuie să fie prioritizate, mai ales în Diniaș unde doar 65% dintre drumuri sunt modernizate. În Sânmartinu Sârbesc toate drumurile sunt asfaltate dar în Peciu Nou 20% dintre drumuri sunt încă pietruite.
- Racordarea la rețeaua de distribuție a gazului din Peciu-Nou a ating pragul de 80% în anul 2020, însă la nivelul satelor aparținătoare accesul la gaze nu a fost încă realizat.
- În ceea ce privește fibra optică, în anul 2020 există un grad de acoperire de 100% pe raza U.A.T și a satelor aparținătoare.
- Conform datelor existente la nivelul Primăriei Peciu-Nou, în perioada 2018-2020 au fost construite un număr de 70 locuințe. În anul 2020 numărul total al locuințelor existente în comuna Peciu-Nou este de 2273, dintre care un număr de 1288 de locuințe existente în Peciu-Nou, un număr de 543 de locuințe existente în Diniaș și un număr de 442 locuințe în Sânmartinu Sârbesc.
- Numărul locuințelor existente în comuna Peciu-Nou crește semnificativ între anii 2010-2011, cu aproximativ 150 de locuințe. Ulterior se poate observa că această creștere se menține progresivă până în anul 2019, cu o creștere de aproximativ 100 de locuințe în ultima decadă. Suprafața locuibilă cunoaște de asemenea o creștere progresivă, de la aproximativ 80.000 de metri pătrați în anul 2010 la o suprafață de peste 120.000 de metri pătrați în anul 2020.
- Conform Observatorului Teritorial, procentul locuințelor care dispuneau de apă curentă în anul 2011 este de 88,36%, iar procentul locuințelor care au fost racordate la canalizare în comuna Peciu-Nou era de 78,18% în anul 2011. De asemenea, procentul locuințelor care dispuneau de apă caldă era de 60,99% în anul 2011, iar procentul locuințelor cu baie în interiorul locuinței era de 67,74% în anul 2011.
- Conform datelor existente la nivelul Primăriei Peciu-Nou, în ultimii ani accesul la apă curentă a crescut, ajungând la 90% în Peciu-Nou, la 90% în Diniaș și la 95% în Sânmartinu Sârbesc – în anul 2020. În ceea ce privește însă procentul locuințelor racordate la canalizare, investițiile în acest tip de infrastructură nu au reșit probabil să

țină pasul cu creșterea numărului de locuințe din ultimii ani, doar ½ dintre locuințele din Peciu-Nou fiind racordate la rețeaua de canalizare în anul 2020. În Dinaș nu există locuințe racordate la rețeaua de canalizare, iar în Sânmartinu Sârbesc procentul locuințelor racordate la rețeaua de canalizare este de 15% în anul 2020.

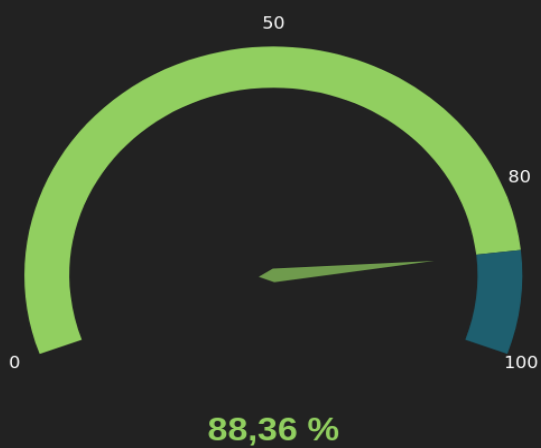
- Estimare nr. Case părăsite – 22, 1%
- Estimare locuințe informale – 22, 1%
- Pentru a crește calitatea vieții la nivelul comunității locale și gradul de atractivitate al comunei Peciu-Nou, în următorii ani este necesară atragerea de noi investiții pentru a continua procesul de modernizare al infrastructurilor edilitare de utilitate publică.

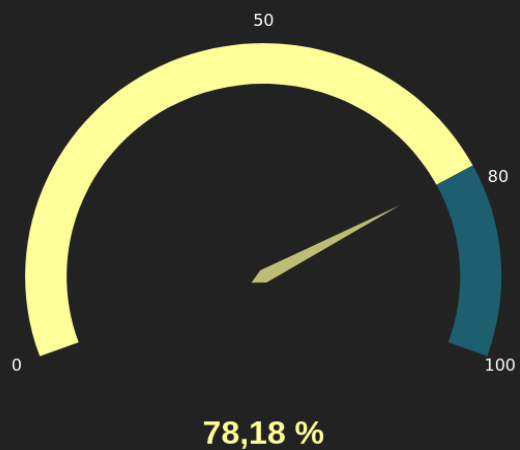

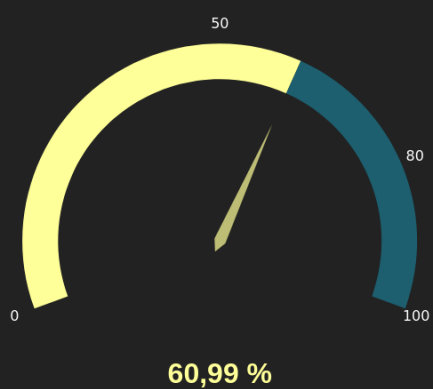
Locuințe care dispun de apă curentă (2011)

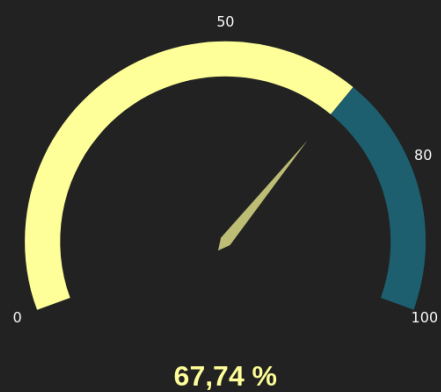
Locuințe racordate la canalizare (2011)

Locuințe care dispun de apă caldă (2011)

Locuințe cu baie în locuință (2011)

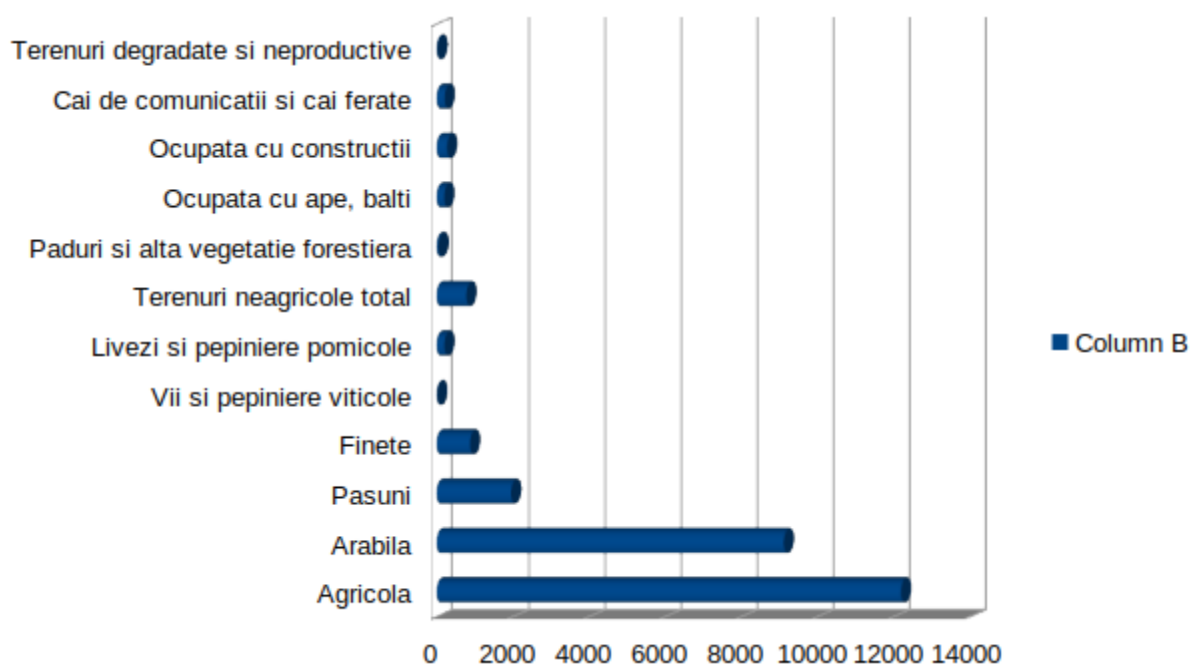
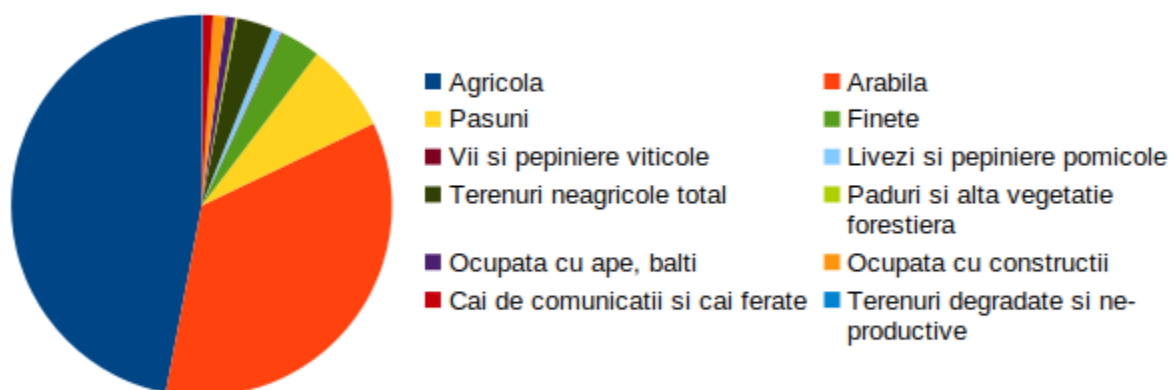

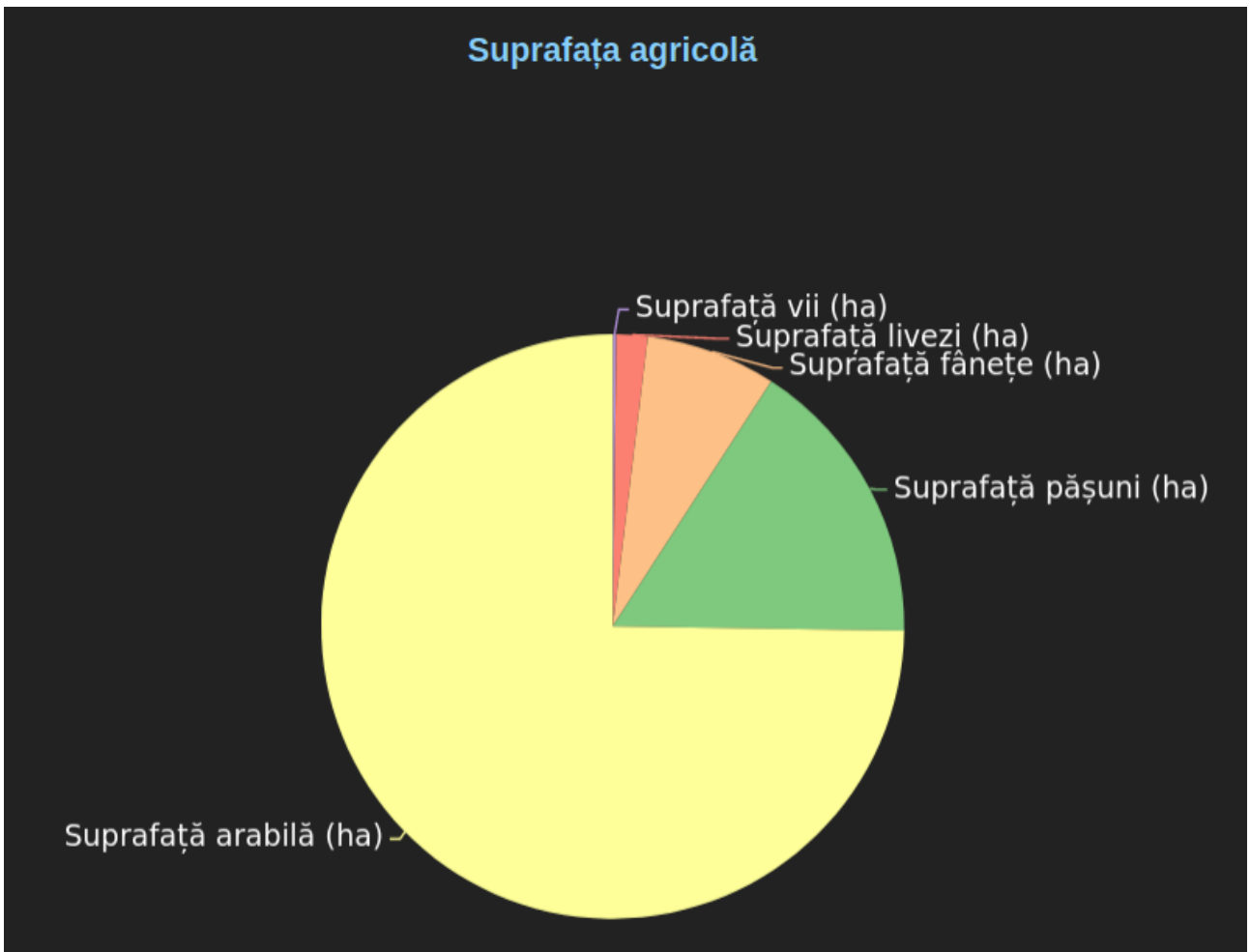
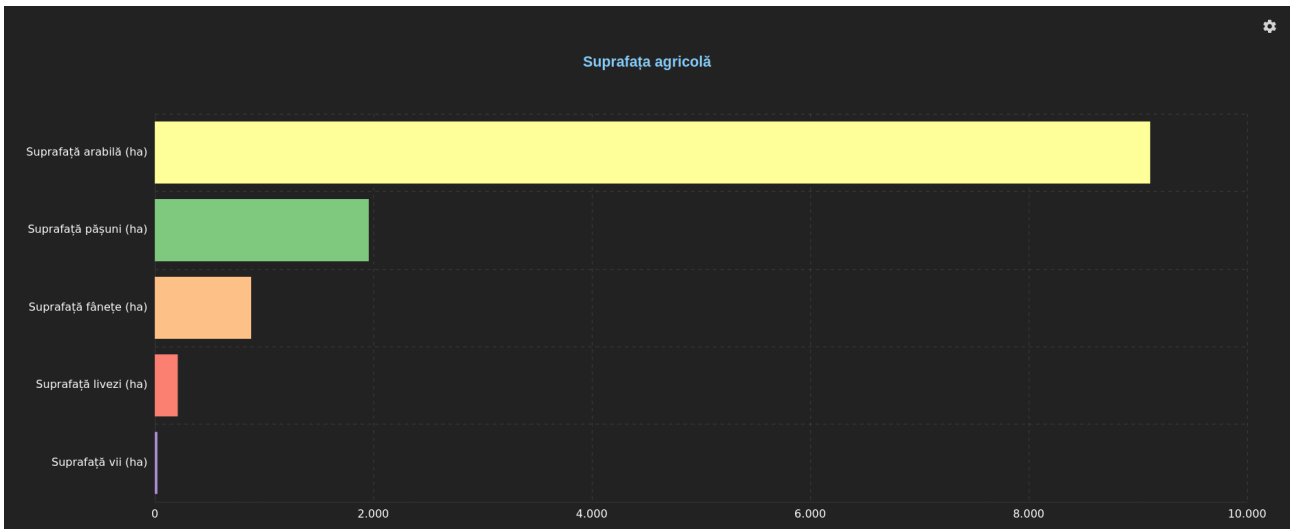
2.5. Fondul Funciar și de Mediu

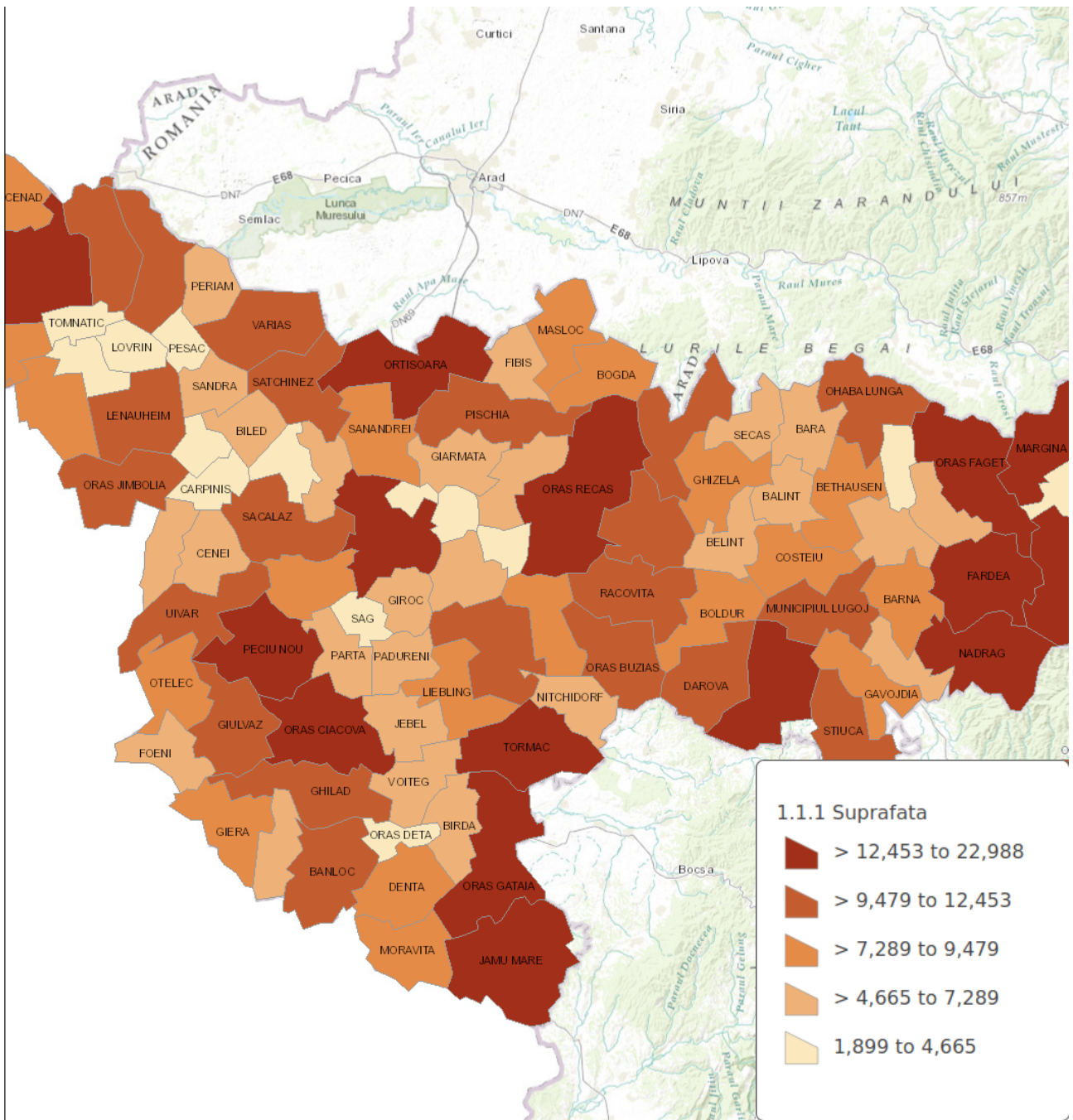
- **Suprafață totală: 13,525 ha**
- **Suprafață agricolă: 12,188 ha**
- **Suprafețe acvatice: 206 ha**
- **Suprafețe forestiere: 54 ha**
- **Gradul de reciclare al deșeurilor: 15 ha**
- **Suprafață Arie naturală protejată: 831.37 ha**
- **Situri Natura 2000: 3**
- **Suprafață Situri Natura 2000: 7.244 ha**
- **Suprafață spații verzi: 1.996 ha**
- **Temperatura medie anuală: 11,17 °C**
- **Precipitații medii multianuale: 580,76 mm**

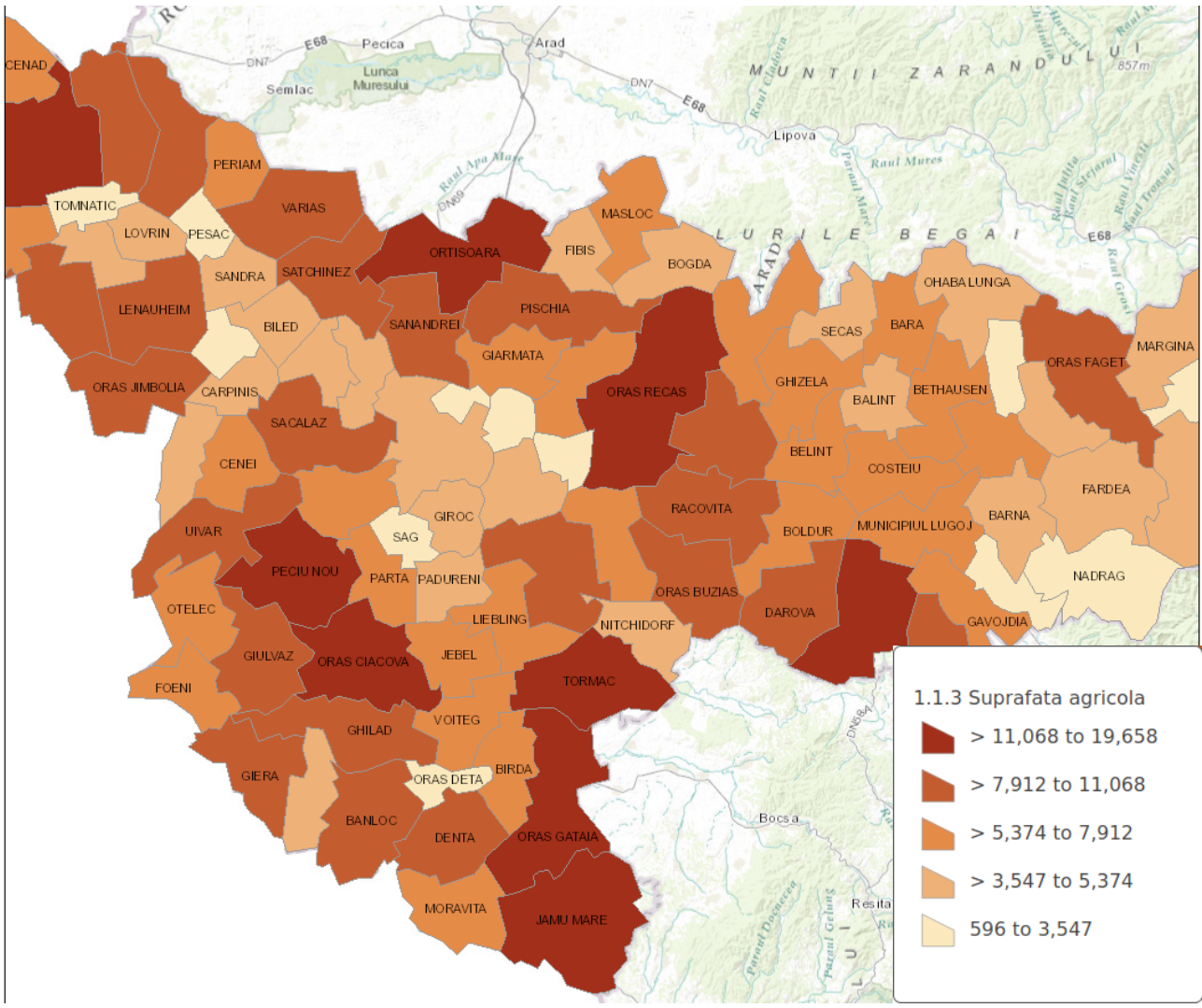
● Din punct de vedere al suprafeței totale, comuna Peciu Nou se înscrie printre comunele cu cea mai mare suprafață din întregul județ Timiș – depășind inclusiv Municipiul Timișoara (12.927 ha). Se poate observa un lucru asemănător în ceea ce privește lungimea drumurilor publice, suprafața luciului de apă, suprafața agricolă și suprafața construită, comuna Peciu Nou situându-se în topul celor mai favorabile și dezvoltate comune.

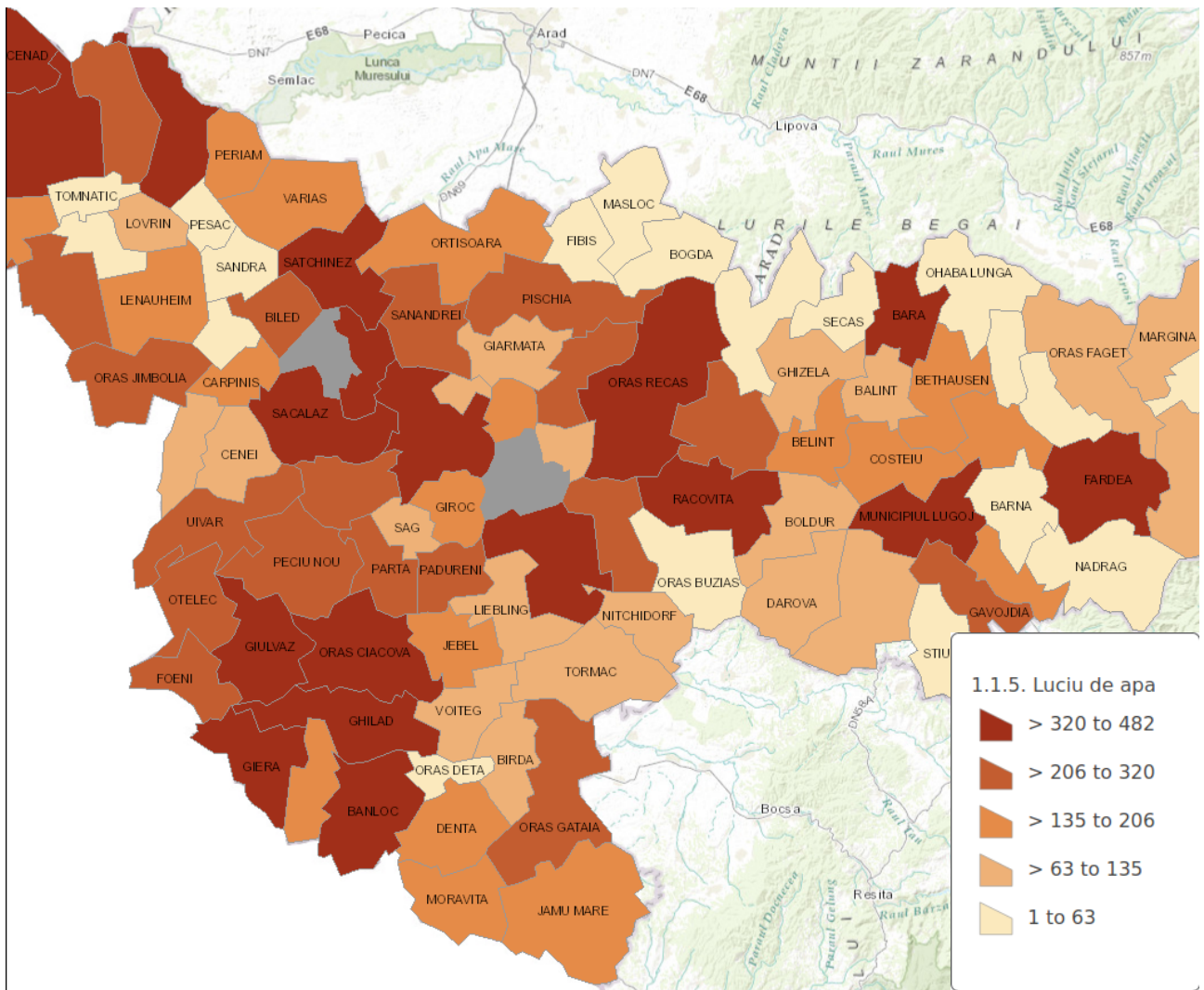
- Domeniul public al comunei Peciu Nou include un număr de 20 de terenuri și clădiri, iar în domeniul privat sunt înregistrate un număr de 300 de terenuri și clădiri.
- În ceea ce privește suprafața fondului forestier, suprafața spațiilor verzi și suprafața terenurilor neproductive, comuna Peciu Nou se situează printre comunele ce dețin un număr mai degrabă redus al acestor tipuri de suprafețe.
- Conform Observatorului Teritorial, din punct de vedere al suprafețelor agricole **teritoriul este dominat de suprafața arabilă (9113 ha), pășuni (1959 ha), fânețe (882 ha), livezi (210 ha) și vii (24 ha).**
- Având în vedere provocările stării de urgență climatică declanșată la nivelul Uniunii Europene încă din anul 2019 și caracteristicile de agri-mediu identificate în comuna Peciu Nou, este important ca în următoarea perioadă unul dintre obiectivele de dezvoltare locală să fie centrat pe atragerea de investiții pentru sprijinirea micilor producători și tranziția locală către o agricultură sustenabilă. De asemenea, investiții centrate pe valorificarea și ecologizarea terenurilor agricole, a ariilor naturale protejate, cât și a siturilor NATURA 2000. Nu în ultimul rând, dintre obiectivele specifice propuse trebuie subliniată importanța creșterii gradului de reciclare al deșeurilor cât și investiții pentru monitorizarea calității aerului, a apei și a solurilor, cât și creșterea rezilienței locale și adaptarea comunității la schimbările climatice.

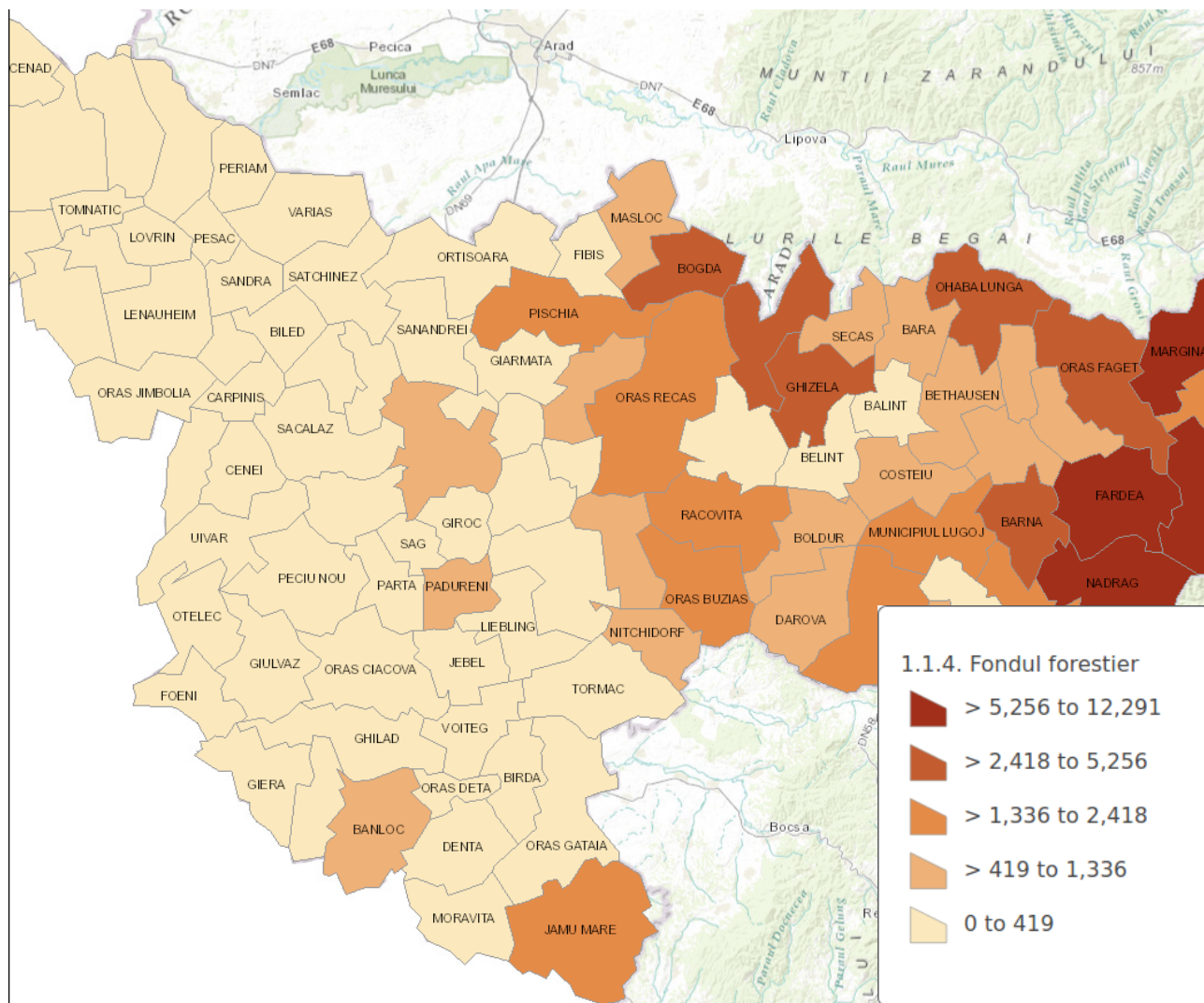

2.6. Economia locală

- Comuna Peciu Nou este situată într-o zonă agricolă importantă din câmpia vestică, în lunca Timișului. Pe raza localității se mai pot exploata argile și nisipuri, iar în trecut s-au găsit zăcăminte de gaze naturale care au fost date spre exploatare. Resursele pe care se bazează potențialul economic al comunei sunt în mare parte resurse proprii (agricultura și creșterea animalelor).
- Situată în apropierea unor poli de atracție urbană (Timișoara, Jimbolia) și accesul excelent la căile de comunicație principale, conferă comunei Peciu Nou un impact pozitiv asupra schimburilor comunității locale cu exteriorul (mărfuri, educație, locuri de muncă) și numeroase avantaje economice.
- **Activități economice principale.** Agricultura reprezintă principala activitate economică dar și principala sursă de venit a locuitorilor comunei; Cultivarea plantelor, producerea și comercializarea semințelor, creșterea animalelor și valorificarea materiilor prime locale (carne, lapte, etc.), reprezintă activitățile economice și ecologice cele mai des practicate în comună.
- Pe terenurile arabile în comuna Peciu Nou se cultivă grâu, orz, porumb floarea soarelui, orzoaică, viță de vie, legume, etc. Agricultura comunei Peciu Nou este în mare parte privată. Aproximativ 7500 hateren agricol este lucrat de către asociațiile agricole. Terenurile agricole sunt grupate în asociații agricole mari sau în asociații particulare mai mici. Asocierea proprietarilor de terenuri permite aplicarea unei agriculturi moderne, cu rezultate de producție bune.
- Societăți agricole care își desfășoară activitatea pe teritoriul comunei Peciu Nou: SC Agro Baden Banat decembrie, Solplant Jivanov SRL, SC Integrac Com SRL, Asociația 17 Decembrie 1989, Societatea Agricolă Ogorul, HS-Tehnosilveg

SRL, Agromeg Peciu Nou SA, Petim Peciu Nou SA, SCDevanterra SRL, SC Harvest Bigsem SRL, SC Prodgrau SRL, SC Popagra SRL.

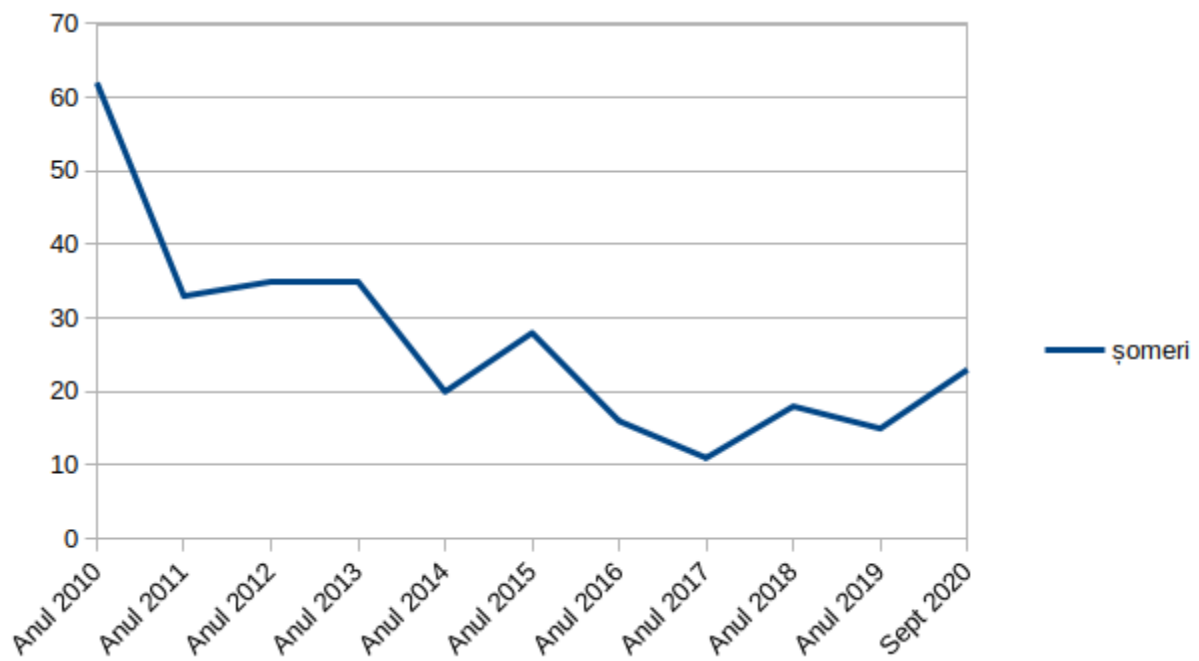
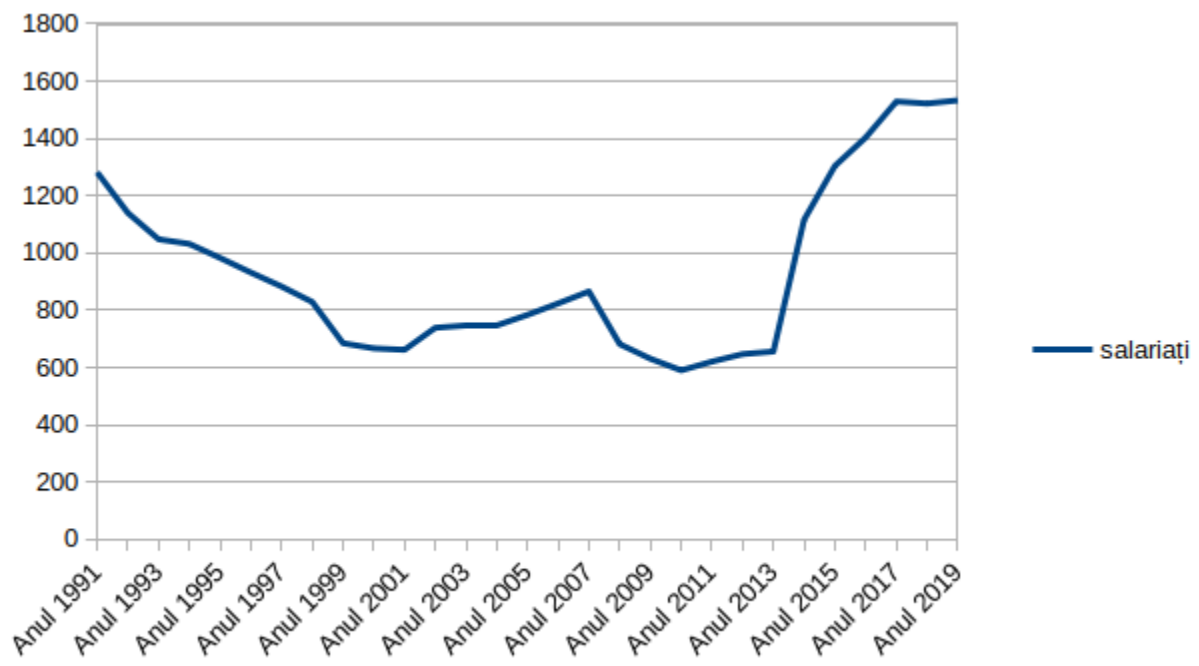
- Creșterea animalelor reprezintă o sursă de venit importantă pentru locuitorii comunei Peciu Nou. Predomină categoria de păsări cu un procent de 67%, apoi ovinele și caprinele cu un procent de 26% și porcinele cu 5%.

- **Activități economice secundare.** De asemenea, o parte din populație este ocupată în activități ce țin de comerț. Comerțul este reprezentat la nivel local de rețeaua de magazine private care asigură populația cu bunuri de larg consum, dar și de alte unități comerciale.

- În anul 2020 pe teritoriul comunei își desfășurau activitatea economică un număr de aproximativ 416 întreprinderi.

- **Numărul mediu de salariați.** Începând cu anul 2014 se poate observa o creștere semnificativă a numărului mediu de salariați. Institutul Național de Statistică estimează numărul mediu de salariați înregistrați în comună la **1533** persoane în anul 2019.

- **Numărul șomerilor** înregistrați în comună înregistrează o scădere progresivă în ultima decadă ajungând la **15 persoane** în anul 2020. Dintre aceștia, un număr de 6 persoane sunt de gen feminin și un număr de 9 persoane sunt de gen masculin.

3. ANALIZA SWOT

Puncte tari	Puncte slabe
Oportunități	Amenințări

Analiza SWOT reprezintă un tip de analiză simplă și de impact creată de Albert Humphrey la Universitatea Stanford ca instrument de planificare strategică. Inițial a fost concepută și utilizată pentru strategii de dezvoltare corporatiste. Ulterior domeniul său de aplicare s-a extins, fiind utilizată la scară largă pentru planificarea strategică la nivel instituțional.

În esență, analiza SWOT răspunde la întrebarea „*Unde ne aflăm?*”, aceasta implicând analiza mediului intern al comunei și mediul extern, general și specific, cu accent asupra punctelor tari, punctelor slabe, oportunităților și amenințărilor. Punctele forte și cele slabe sunt legate de comună și de strategiile acestora. Oportunitățile și amenințările vin dinspre mediul de piață și din direcția competitorilor, de regulă aceștia fiind factori asupra cărora în general nu are nici un control.

Mesajul principal transmis de analiza SWOT este acela că

indiferent de acțiunile stabilite, este important ca procesul decizional să includă următoarele aspecte:

- construiește pe punctele tari;
- elimină punctele slabe;
- exploatează oportunitățile;
- îndepărtează amenințările.

3.1. Cadrul administrativ

Puncte tari	Puncte slabe
<ul style="list-style-type: none"> • Actualizarea periodică a organigramei primăriei; • Implicarea efectivă a conducerii la nivel de vârf în procesul de conștientizare și aplicare a acțiunilor legate de reformă în administrație; • Existența procedurilor ce reglementează fluxul de documente în instituție; • Existența unor proceduri care să descrie modul de realizare al activităților și subactivităților ce vizează organizarea muncii în instituție; • Existența în cadrul Primăriei Pecu Nou a următoarelor departamente: Administrație Publică, Achiziții Publice, Urbanism, Protecția Mediului, Starea Civilă, Registrul Populației, Audit financiar, Administrarea Resurselor Umane, Protecția Civilă, situații de urgență și pompieri, Personal administrativ și servicii, Corpul de control fiscal, Amenzi persoane, Contabilitate și finanțe, și Asistență Socială; • Aplicarea metodologiei de evaluare a performanțelor personalului angajat în administrația publică; • Transparența în recrutarea și în promovarea personalului; • Participarea, în limita fondurilor, a tuturor categoriilor de personal la activități de formare continuă; • Existența unui cadru legislativ privind liberul acces la informații de interes public și transparența actului administrativ. 	<ul style="list-style-type: none"> • Rezistența la schimbare manifestată de o parte din personalul instituției; • Resurse financiare insuficiente destinate modernizării și dezvoltării activităților instituției; • Ineficiența mecanismului de elaborare a politicilor publice la nivelul primăriei; • Dificultăți de comunicare internă între diferitele compartimente funcționale și între structuri ale administrației publice locale; • Existența încă a unui sentiment de frustrare a funcționarilor (angajați contractuali și funcționari publici) motivat de sistemul de salarizare, promovare, precum și de menținerea unei imagini publice negative a funcționarului din administrația publică; • Posibilități reduse de motivare financiară a personalului și de atragere a persoanelor cu calificare superioară în structurile funcționarilor publici; • Resurse financiare limitate pentru susținerea programului de pregătire; • Încărcarea cu sarcini suplimentare peste cele prevăzute în fișa postului datorită insuficienței personalului din instituție; • Nu se realizează testarea periodică a funcționarilor publici; • Nu se realizează rapoarte de activitate lunare, ci doar trimestriale; • Existența fondurilor limitate alocate formării continue a funcționarilor publici; • Imposibilitatea de motivare suplimentară a personalului; • Dificultăți legate de aplicarea curentă a noilor acte normative datorită multitudinii și complexității acestora; • Resurse financiare insuficiente pentru informatizarea administrației publice locale;

Oportunități	Amenințări
<ul style="list-style-type: none"> • Alocarea de resurse financiare pentru realizarea procesului de cadastrare - în cadrul Programului Național de Cadastru și Carte Funciară 2015-2023. • Alocarea de resurse financiare pentru dezvoltarea Planului Urbanistic General. • Dezvoltarea unui birou responsabil cu cooperarea externă și relația cu potențialii investitori și parteneri, pentru realizarea de noi proiecte și acțiuni de cooperare. • Dezvoltarea de proiecte centrate pe date deschise și transparență administrativă, alături de Guvernul României - Parteneriatul pentru Guvernare Deschisă în România, Institutul Național de Statistică și Direcția Județeană de Statistică Timiș; • Implicarea comunității în procesul decizional prin consultări publice ; • Dotări ale administrației locale (calculatoare, copiatoare, scanere, birouri etc.); • Achiziția și utilizarea unui sistem de back-up, salvări de siguranță și utilizarea unor surse de alimentare de rezervă; • Achiziționarea de aplicații informatice integrate pentru toate serviciile din cadrul administrației locale în vederea eficientizării procesului de furnizare a serviciilor către populație; • Crearea unei identități vizuale a Primăriei prin standardizarea elementelor de identitate vizuală – formulare tip, materiale informative, adrese, răspunsuri; • Creșterea eficienței în administrația locală prin facilitarea, urmărirea și documentarea proceselor de lucru utilizând programe informatice de management al documentelor; • Extinderea procedurilor de informare publică – utilizarea de noi metode pentru informarea populației asupra activității administrației publice (ex: înființarea de 	<ul style="list-style-type: none"> • Menținerea gradului scăzut de atractivitate al comunei în rândul potențialilor investitori datorită lipsei sistematizării cadastrale și a unui Plan Urbanistic General; • Inerție mare privind implicarea factorilor responsabili, dar și a comunității în programele de dezvoltare; • Tendința mass-mediei de a reflecta cu precădere – și, de regulă, fără a verifica – aspectele negative ale anumitor activități din administrație, de cele mai multe ori informațiile fiind greșit interpretate sau neînțelese; • Fluctuația funcționarilor publici – datorită salariilor mici personalul bine pregătit este tentat să caute locuri de muncă în sectorul privat; pe de altă parte imposibilitatea angajării imediate a altor funcționari publici influențează în mod negativ continuitatea activităților; • Dificultatea realizării unei strategii și a unor planuri de acțiune care să reziste schimbărilor politice – clasa politică actuală nu are încă suficientă maturitate încât să aprecieze și să implementeze programele inițiate de conducerea instituțiilor din mandatele anterioare; • Schimbări legislative prea frecvente pentru a fi asimilate eficient.

<p>puncte de informare de tip infochiosc, amplasarea de panouri exterioare cu afișaj electronic, amplasarea pe panouri informative în stațiile de autobuz;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Creșterea nivelului de pregătire profesională a salariaților din administrația locală prin realizarea unui program anual de pregătire profesională și participarea la cursuri de formare profesională continuă; • Constituirea în cadrul primăriei a unei Unități de Implementare a Proiectelor și instruirea membrilor săi pentru atragerea și implementarea de proiecte finanțate din fonduri de la Uniunea Europeană; 	
--	--

3.2. Educație și cultură

Puncte tari	Puncte slabe
<ul style="list-style-type: none"> • Rețea de învățământ general în comună prin existența a unui liceu, școli și grădinițe; • Procent de școlarizare ridicat; • Existența în comună a lăcașurilor de și cimitire; • Existența a 3 cămine culturale și bibliotecă; • Management școlar adecvat în unitățile de învățământ public; • Implicarea administrației locale în proiecte de modernizare sau reparații; • Implementarea programelor de integrare a copiilor de alte etnii în unitățile învățământului obligatoriu. 	<ul style="list-style-type: none"> • Populația școlarizată în învățământul primar și învățământul gimnazial în scădere datorită scăderii demografice a populației; • Nivel scăzut al salariilor în învățământ; • Existența în comună a unor clădiri școlare și cămine culturale afectate de uzură fizică și dotări tehnico – sanitare precare; • Lipsa programelor de pregătire profesională; • Gradul de acoperire relativ ridicat al posturilor didactice ocupate de suplinitori
Oportunități	Amenințări
<ul style="list-style-type: none"> • Reabilitarea și modernizarea școlilor / grădinițelor din comuna; • Dotarea cu mobilier a școlilor / grădinițelor; • Construcția/reabilitarea sălilor de sport din cadrul școlilor; • Dotarea cu materiale didactice a unităților de învățământ din localitate și îmbogățirea fondului de carte al bibliotecilor școlare; 	<ul style="list-style-type: none"> • Îmbătrânirea populației din sat; • Reducerea populației școlare datorată declinului natalității; • Tendința de reducere a exigenței în procesul de evaluare didactică; • Buget încă insuficient alocat învățământului public generând fenomene de dotare materială la limita necesarului unităților sau recurgerea la finanțare paralelă prin aportul familiilor.

• Derularea în cadrul unităților școlare, a programelor de tip „a doua șansă”, pentru reintegrarea în educație a celor care au părăsit de timpuriu școala (inclusiv activități de alfabetizare), în parteneriat cu inspectoratul Școlar Județean; • Reabilitarea sau modernizarea sau construcția căminului cultural; • Realizarea de materiale și campanii de promovare a obiectivelor de patrimoniu și a valorilor culturii locale; • Montarea de panouri informative pentru localizarea spațială a obiectivelor culturale; • Amenajarea spațiului bibliotecii și îmbogățirea fondului de carte; • Campanii de marketing cultural pentru a crește vizibilitatea evenimentelor propuse sau consacrate; • Elaborarea și realizarea unui program de manifestări culturale sezoniere; • Înființarea unui Centru Comunitar de Comunicare, Educație și Resurse pentru Tineri; • Promovarea voluntariatului în rândul tinerilor din localitatea în vederea susținerii unor servicii sociale destinate altor categorii de beneficiari (persoane vârstnice, persoane cu dizabilități); • Promovarea derularii de activități culturale pentru tineri: înființarea de echipe de dansuri populare, dansuri moderne, înființarea de publicații locale (inclusiv publicații electronice); • Acordarea de facilități tinerilor care înființează o afacere în localitate și creează locuri de muncă; • Organizarea la nivel local a unor competiții sportive (concursuri / întreceri) pentru elevi pe diferite ramuri sportive; • Revigorarea echipei de fotbal a comunei; • Construirea de locuințe sociale destinate unor categorii de persoane cărora nivelul de resurse și/sau de existență nu le permite accesul la o locuință în proprietate sau închirierea unei locuințe în condițiile pieței; • Realizare website de prezentare a	• Scăderea interesului adolescenților față de studiile universitare; • Scăderea atractivității sistemului de învățământ datorită salariilor mici din acest sistem; • Legistația din domeniu în continuă modificare; • Menținerea decalajelor între performanțele elevilor din mediul urban și mediul rural.

instituțiilor de învățământ și a activității acestora;

- Asigurarea condițiilor pentru derularea de programe de formare în psihopedagogie aplicată, în parteneriat cu Casa Corpului Didactic;
- Asigurarea condițiilor pentru instruirea în managementul proiectelor pentru persoanele implicate în gestionarea proiectelor europene la nivelul unităților de învățământ, în parteneriat cu Casa Corpului Didactic;
- Sprijinirea școlilor din localitate pentru inițierea și derularea de proiecte de schimb de experiență și parteneriate în domeniul învățământului Erasmus+ (se pot derula activități precum vizite de studiu, schimburi de experiență și bune practici, școli de vară, sesiuni de formare comune, conferințe, seminarii etc);
- Derularea, în cadrul unităților școlare, a programelor de tip “a doua șansă” pentru reintegrarea în educație a celor care au părăsit de timpuriu școala (inclusiv activități de alfabetizare), în parteneriat cu Inspectoratul Școlar Județean;

3.3. Infrastructura socială și sanitară

Puncte tari	Puncte slabe
<ul style="list-style-type: none"> • Existența în comună a unor unități medico-sanitare deservite de personal calificat. • Existența în comună a unui orfelinat (Fundatia Caritas); • Toate aceste instituții sunt deservite de personal calificat; • Implicarea Consiliului Local în dezvoltarea serviciilor comunitare pentru copil și familie; • Ponderea populației cu nevoi de asistare este mică; • Informare operativă cu privire la formele de ajutor de stat; • Program de finanțare guvernamental. 	<ul style="list-style-type: none"> • Serviciile acordate sunt afectate de bugetul insuficient; • Fonduri insuficiente destinate asistenței medicale; • Sistemul de ajutor social nu încurajează reintegrarea activă; • Personal insuficient pentru asistență socială; • Număr insuficient de personal medical în mediul rural; • Gama serviciilor oferite insuficientă pentru diferitele categorii de persoane defavorizate; • Slaba dotare a cabinetelor; • Întreținerea curentă nesatisfăcătoare; • Societatea civilă insuficient implicată; • Informare insuficientă cu privire la alte fonduri sociale;
Oportunități	Amenințări
<ul style="list-style-type: none"> • Asigurarea unei dotări tehnice corespunzătoare și implementarea sistemelor informatizate în cabinete; • Înființarea unui centru de permanență pentru dezvoltarea asistenței ambulatorii; • Realizarea de campanii în școli împotriva fumatului, consumului de droguri, boli transmisibile, de planificare familială, de sănătate mintală, pentru un stil de viață sănătos, în parteneriat cu Centrul de Consiliere și Prevenire Antidrog, Direcția de Sănătate Publică, și Inspectoratul Școlar Județean; • Realizarea de campanii de informare-educare–comunicare pe probleme de sănătate publică (de ex. educație pentru sănătate în școli și liceu în parteneriat cu Direcția de Sănătate Publică și Inspectoratul Școlar Județean); • Inițierea unui parteneriat cu sectorul ONG care să asigure organizarea unor rețele și grupuri de acțiune pentru promovarea unui stil de viață sănătos (alimentație sănătoasă, activitate fizică). • Organizarea unor evenimente publice pentru promovarea sănătății populației, în 	<ul style="list-style-type: none"> • Reacție nefavorabilă la sistemul de norme sanitare impuse; • Costurile ridicate pot conduce la renunțarea la dotări; • Pragul de rentabilitate depinde de numărul de persoane active asistate; • Migrarea unui număr tot mai mare de specialiști în domeniul medical și social; • Politici de specializare zonală a centrelor de asistență sanitară.

parteneriat cu Direcția de Sănătate Publică;

- Asigurarea sprijinului pentru medicii de familie în acordarea unor stimulente pentru gravide, în scopul prezentării acestora la consultația periodică prenatală;
- Asigurarea sprijinului pentru medicii de familie în acordarea unor stimulente pentru comunitatea rromă în scopul prezentării acestora la campaniile de vaccinare;
- Construirea unui complex social care sa cuprinda un camin – azil pentru batranii comunei si dotarea acestuia cu mobilier;
- Construirea de locuințe sociale pentru grupurile dezavantajate;
- Implementarea, împreună cu alte autorități publice locale, a unor proiecte de dezvoltare regională, pentru dezvoltarea și îmbunătățirea infrastructurii serviciilor sociale: azil de bătrâni, case de copii, etc;
- Încheierea de parteneriate public private cu ONG-uri acreditate în domeniile:
 - Servicii specializate pentru persoane cu handicap;
 - Calificării și formării profesionale a adultului;
 - Servicii specializate pentru copii aflați în dificultate și familii monoparentale
- Crearea unui serviciu de acompaniere la domiciliu pentru persoane vârstnice dependente, care locuiesc singure prin dezvoltarea unei rețele de voluntariat în parteneriat cu unitățile școlare din comună;
- Asigurarea spațiului necesar înființării unui centru pentru sprijinirea șomerilor pentru a (re)intra pe piața forței de muncă prin scheme speciale de consiliere, tutoriat, mediere și plasare în muncă, pus la dispoziția prestatorilor de servicii în domeniu, în cadrul unui parteneriat;
- Implementarea unui sistem de asistare/monitorizare la domiciliu prin buton de panică pentru persoanele ce suferă de afecțiuni medicale grave, în parteneriat cu un furnizor de servicii de îngrijire la domiciliu;
- Organizarea unor evenimente publice

<p>pentru promovarea sănătății populației, în parteneriat cu Direcția de Sănătate Publică;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Asigurarea spațiului necesar pentru organizarea de cursuri de antreprenoriat pentru angajatorii locali și persoanele neocupate în vederea dezvoltării de noi activități economice în localitate, pus la dispoziția furnizorilor de servicii de instruire în cadrul unui parteneriat. 	
---	--

3.4. Agricultură și dezvoltare rurală

Puncte tari	Puncte slabe
<ul style="list-style-type: none"> • Sol favorabile pentru producția agricolă; • Existența unui potențial hidrografic care poate fi valorificat pentru sisteme de irigații moderne sau desecare pentru reabilitarea terenurilor; • Existența a forței de muncă calificată în agricultură; • Agricultura comunei Peciu Nou este în mare parte privată. Aproximativ o suprafață de 7500 ha este lucrată de către asociațiile agricole; • Existența condițiilor pentru dezvoltarea activității zootehnice; • Efectivul de animale relativ dezvoltat; • În comuna Peciu Nou se cultivă grâu, porumb, floarea soarelui, orzoaică, rapiță și altele; • Prezența fondurilor europene ce pot fi absorbite în vederea impulsivării afacerilor în agricultură și pentru tinerii fermieri. 	<ul style="list-style-type: none"> • Investiții insuficiente în agricultură; • Degradarea sistemului de irigații, inexistența instalațiilor moderne de irigare; • Alternanță de ani secetoși și umezi; • Organizarea inefficientă a filierelor pe produs și numărul mic de contracte de preluare a producției; • Lipsa unui sistem centralizat de desfacere al produselor agricole; • Temerile producătorilor în ceea ce privește piața de desfacere a produselor agro-alimentare din gospodărie; • Utilaje agricole insuficiente pentru efectuarea la timp a lucrărilor agricole; • Îmbătrânirea forței de muncă în agricultură; • Pensii mici pentru agricultori, ceea ce scade atractivitatea investițiilor în agricultură; • Dotarea tehnică slabă a tuturor sectoarelor din zootehnie și agricultură; • Impredictibilitate legislativă.
Oportunități	Amenințări
<ul style="list-style-type: none"> • Condiții favorabile de obținere a produselor ecologice, ce pot fi exportate în condiții avantajoase; • Dezvoltarea unor campanii de informare pentru înființarea grupurilor de producători; • Calificarea și recalificarea, instruirea și perfecționarea persoanelor ocupate în 	<ul style="list-style-type: none"> • Eroziunea și degradarea calității solurilor ce pot conduce la scăderea randamentului producției agricole; • Frecvența ridicată a perioadelor secetoase în agricultură; • Parcul de utilaje agricole mic determină imposibilitatea încadrării în perioadele optime de executare a lucrărilor;

<p>agricultura de subzistență;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Reabilitarea și întreținerea pășunilor; • Dezvoltarea sectorului prelucrării produselor agricole; • Creșterea valorii adăugate a produselor agricole; • Dezvoltarea unor asociații profesionale și a unor organisme de sprijin a producătorilor; • Sprijinirea exploatațiilor agricole de semisubzistență; • Sprijinirea fermierilor și deținătorilor de pături să utilizeze serviciile de consiliere și consultanță în vederea îmbunătățirii performanțelor generale ale activității acestora conform înregistrării APIA; • Promovarea inițiativelor de dezvoltare rurală; • Perfecționarea competențelor profesionale a persoanelor adulte care activează în domeniile agriculturii și industriei agro-alimentare; • Existența cadrului legislativ pentru întemeierea și dezvoltarea exploatărilor agricole; • Dezvoltarea economiei rurale și creșterea productivității în sectorul agricol. 	<ul style="list-style-type: none"> • Degradarea solurilor; • Extinderea fenomenului de băltire a solului cu posibile consecințe grave pe termen lung; • Capacitățile reduse de prelucrare a producției vegetale ce pot determina pierderi în perioadele de vârf de producție; • Numărul de concurenți în creștere pentru produsele agroalimentare de pe piața Uniunii Europene; • Slaba informare a agricultorilor cu privire la normele europene.
---	---

3.5. Infrastructura edilitară și de mediu

Puncte tari	Puncte slabe
<ul style="list-style-type: none"> • Localități aparținătoare: Comuna Peciu Nou este compusă din trei sate după cum urmează: Peciu Nou, Dinaș și Sînmărtinul Sîrbesc; • Comuna este deservită de calea ferată, stația Peciu Nou; • 100% rețea de electricitate; • Rețea de iluminat public în procent de 100%; • Internet și televiziune în procent de 100%; • Rețea de telefonie mobilă de 100% și rețea de telefonie fixă 100%; • Comuna deține rețea de alimentare cu 	<ul style="list-style-type: none"> • Stația de epurare și tratare a apelor reziduale realizată doar parțial; • Gestionarea deșeurilor necorespunzătoare; • Necolectarea selecționată a deșeurilor în vederea reciclării, refolosirii, recuperării sau valorificării lor; • Prezența pe cursul râurilor a deșeurilor menajere; • Rampa de deșeuri neconformă cu UE; • Interesul scăzut al agenților economici în protecția mediului înconjurător; • Neefectuarea de lucrări de stabilizare în zonele ce prezintă pericole de alunecări

<ul style="list-style-type: none"> gaze în procent de 80%; • Rețea de canalizare, stație de epurare și tratare a apelor reziduale în procent de 50%; • Localitatea deține 2 parcuri; • Rețea de alimentare cu apă potabilă în procent de 100%; • Rețea de alimentare cu gaz metan în procent de 100%; • Eforturi ale autorităților locale de aplicare riguroasă a legislației privind protecția mediului; 	<ul style="list-style-type: none"> de teren; • Educația ecologică este superficială.
Oportunități	Amenințări
<ul style="list-style-type: none"> • Modernizarea drumurilor comunale; • Modernizare alei pietonale în comună; • Modernizarea sistemului rutier; • Rețea de canalizare, stație de epurare și tratare a apelor reziduale; • Dotare cu utilaje și echipamente pentru serviciul de gospodărire comunală și salubritate (mașina de colectare, pubele etc) (a se specifica denumirea utilajelor necesare și numărul lor); • Reabilitarea drumurilor agricole; • Amenajarea spațiilor verzi din localitate, inclusiv cele situate lângă trotuare; • Conectarea instituțiilor publice din localitate la internet prin conexiuni broadband și promovarea conceptului de e-educație, e –guvernare, e-educație; • Asigurarea accesului la internet al populației prin crearea de acces point internet în zonă Parc– Primarie; • Implementarea unor mijloace de supraveghere și sistematizare a traficului (benzi producătoare de zgomot pentru atenționare), semnalizarea și protejarea trecerilor de pietoni în mod deosebit în proximitatea unităților de învățământ; • Închiderea platformelor de gunoi; • Identificarea rampelor de gunoi neautorizate și dezafectarea acestora; • Creșterea valorii adăugate a produselor agricole și forestiere; • Sprijinirea fermierilor și deținătorilor de păduri să utilizeze serviciile de consiliere și consultanță în vederea îmbunătățirii performanțelor generale ale activității acestora conform înregistrării APIA; 	<ul style="list-style-type: none"> • Lipsa resurselor financiare pentru îndeplinirea obiectivelor de investiții propuse; • Lipsa culturii antreprenoriale; • Cunoștințe insuficiente legate de elaborarea și administrarea proiectelor finanțate din Fondurile Europene pentru proiecte de infrastructură și mediu; • Lipsa informațiilor legate de normele europene de mediu în rândul micilor întreprinzători; • Mentalitatea de indiferență față de protecția mediului; • Lipsa informației în legatură cu programele de finanțare europeană.

- Sprijinirea exploatațiilor agricole (fermelor) de semisubzistență;
- Reabilitarea și modernizarea sistemelor existente de colectare și transport deșuri;
- Dotări pentru intervenții în caz de situații de urgență (autospecială PSI, buldo-excavator, volă, tractor cu remorcă și alte dotări);
- Lucrari de regularizare a albiei pârâu/râu și apărări de maluri pt. prevenirea și reducerea consecințelor distructive ale inundațiilor;
- Crearea unui sistem de supraveghere modern pentru creșterea siguranței cetățenilor;
- Consilierea și informarea populației pentru protecția mediului și colectarea selectivă a deșeurilor.
- Reducerea eroziunii solului prin lucrări de apărare a malurilor împotriva eroziunii în zonele afectate de acest fenomen și acțiuni de împădurire în zonele de formare a viiturilor, în zonele inundabile și în luncile râurilor;
- Creșterea eficienței energetice a clădirilor publice și a blocurilor de locuințe prin lucrări de reabilitare termică.
- Realizarea de perdele de protecție a căilor de comunicații, localităților și câmpului;
- Prevenirea/reducerea efectelor riscurilor naturale prin modernizarea sistemului de intervenții în situații de urgență (sistemul de avertizare);
- Reabilitare fond forestier;
- Implementarea unui sistem integrat de colectare selectivă a deșeurilor la nivel de localitate sau în parteneriat cu alte administrații locale învecinate;
- Reducerea cantității de deșuri biodegradabile depozitate prin realizarea unei stații de compost;
- Reducerea consumului energetic al localității prin modernizarea rețelei de iluminat public și înlocuirea lămpilor actuale poluante cu lămpi solare sau alte sisteme care reduc consumul de energie electrică;
- Dezvoltarea activităților de constientizare a populației asupra necesității conservării mediului înconjurător și de implicare a

acesteia în activități de protejare a mediului.

3.6. Economia locală

Puncte tari	Puncte slabe
<ul style="list-style-type: none"> • Potențial existent pentru obținerea de produse ecologice; • Poziția geo strategică – situarea în extremitatea vestică a țării în apropierea unor poli de atracție urbană (Timișoara, Jimbolia); • Suportul administrației locale oferit noilor investitori; • Forță de muncă calificată- 25 specialiști agricoli; • Comerț cu amănuntul de mărfuri alimentare și nealimentare, cât și cu diverse produse agricole (cereale, legume, fructe etc.), animale și păsări vii, articole de uz casnic și gospodăresc etc; • Existența în localitate a agenților economici care ajută la dezvoltarea localității și crearea unor noi locuri de muncă; • Existența în comună a societăților agricole care dețin și lucrează mari suprafețe de teren agricol; • Existența în comună unui sector economic diversificat, cu un număr mare de societăți în agricultură, creșterea animalelor și servicii către populație; 	<ul style="list-style-type: none"> • Lipsa unui sistem de sprijin pentru implementare noțiunilor de marketing; • Slaba implementare a sistemului de asigurare a calității producției și produselor; • Slaba preocupare pentru introducerea noilor tehnologii și pentru activitatea de cercetare-dezvoltare; • Lipsa canalelor de colectare a produselor agricole; • Parcelarea terenurilor – productivitate scăzută; • Ponderea redusă a sectoarelor industriale cu tehnologii noi în domeniu de vârf; • Lipsa unei corelări între cererea și oferta de forță de muncă și investiții reduse în resursele umane; • Inexistența la nivel național a unui sistem stimulatoriu pentru înființarea IMM – urilor în ramurile economiei deficitare; • Informarea succintă cu privire la normele europene; • Resurse financiare la nivel local, insuficiente pentru susținerea /promovarea unor investiții; • Folosirea unor tehnologii vechi, cu productivitate și eficiență economică scăzută; • Absența implementării sistemului de calitate în cadrul proceselor de producție și a produselor.
Oportunități	Amenințări
<ul style="list-style-type: none"> • Modernizarea și diversificarea piețelor agroalimentare în localitate; • Disponibilitatea autorităților locale de a încheia relații de partenerial cu investitorii străini și locali • Stimularea înființării unor centre de prestări servicii pentru agricultură 	<ul style="list-style-type: none"> • Instabilitatea legislativă în continuă schimbare; • Lipsa de receptivitate și flexibilitate a populației locale la cerințele pieței care determină decalaje economice mari, greu de recuperat; • Oferte de creditare greu accesibile

(mecanizare, reparații utilaje, furnizare semințe, îngrășăminte, insectofungicide etc.), prin acordarea de facilități;

- Inventarierea terenurilor neutilizate, care vor fi puse la dispoziția întreprinzătorilor locali, în vederea dezvoltării propriilor afaceri, în agricultură și zootehnie, în baza unui acord avantajos pentru ambele părți;
- Promovarea IMM-urilor din localitate și a produselor/serviciilor acestora prin susținerea participării comune la târguri și expoziții, elaborarea de materiale de prezentare a localității cu secțiuni de economie inclusă, promovarea prin încheierea de înfrățiri și schimburi de experiență cu localitate din străinătate;
- Construirea infrastructurii publice necesare desfășurării activităților economice (utilități, construire spații de desfacere a produselor, spații pentru funcționarea firmelor gen incubator de afaceri);
- Organizarea de evenimente, în parteneriat cu AJOFM pentru promovarea culturii antreprenoriale în rândul tinerilor;
- Promovarea programelor derulate de guvern pentru stimularea înființării microintreprinderilor;
- Dezvoltarea de parteneriate între autoritățile publice locale, societatea civilă și comunitatea de afaceri pentru dezvoltarea zonelor de agrement;
- Facilitarea dezvoltării unor evenimente și activități tematice de promovare a pescuitului local;
- Susținerea inițiativelor asociative pentru creșterea eficienței economice a exploatațiilor agricole, creșterea puterii de negociere pe piețele de desfacere și a capacității de valorificare superioară a producției;
- Identificarea oportunităților de parteneriat public-privat în vederea demarării de activități în domeniul industrial;
- Sprijinirea cetățenilor în obținerea subvențiilor destinate dezvoltării agriculturii;
- Elaborarea unui Ghid de produse și servicii oferite de mediul de afaceri local;

(garanții mari);

- Rata ridicată a dobânzii la credite;
- Reducerea ponderii populației active și îmbătrânirea acesteia;
- Scăderea continuă a producției prin scăderea productivității muncii;
- Creșterea ponderii muncii la negru, cu efecte negative asupra pieței muncii, economiei locale și asistenței sociale în perspectivă;
- Reducerea ponderii populației active;
- Migrarea populației către alte zone mai dezvoltate sau către alte țări.
- Scăderea numărului persoanelor calificate, prin ieșirea acestora din viața activă;
- Creșterea șomajului în rândul absolvenților de liceu;
- Migrarea forței de muncă;
- Amplificarea pregătirii teoretice a forței de muncă în detrimentul aspectelor aplicative;
- Creșterea ponderii muncii la negru, cu efecte negative asupra pieței muncii, economiei locale și asistenței sociale în perspectivă;
- Estomparea tradițiilor locale, odată cu trecerea timpului.

<ul style="list-style-type: none"> • Asigurarea de facilități pentru înființarea unui birou de informare și consultanță în domeniul economic și juridic. • Atragerea de programe cu finanțare europeană pentru stimularea ocupării forței de muncă; • Existența unor reglementări ce acordă facilități angajatorilor care creează noi locuri de muncă pentru șomeri, tineri absolvenți etc; • Organizarea de cursuri de formare și reconversie profesională în comună; • Accesarea fondurilor europene pentru dezvoltarea profesională a persoanelor active din comună; • Îmbunătățirea și perfecționarea competențelor profesionale a persoanelor adulte care activează în domeniile agriculturii, silviculturii (inclusiv proprietari de pădure) și industriei agro-alimentare; • Prevenirea creșterii numărului de persoane implicate în agricultura de subzistență; • Calificarea/recalificarea, instruirea și perfecționarea persoanelor ocupate în agricultura de subzistență; • Creșterea nivelului de pregătire profesională a forței de muncă; • Implementarea unor proiecte care să stimuleze implicarea rromilor în activități aducătoare de venituri; • Monitorizarea stării ocupaționale a populației. 	
--	--

3.7. Turism

Puncte tari	Puncte slabe
<ul style="list-style-type: none"> • Potențial de dezvoltare a turismului și agroturismului; • Localizarea în apropierea granițelor cu Serbia și Ungaria, în zona de contact cu UE, la o distanță sub 700 km de 13 capitale europene; • Obiceiuri, tradiții și artizanat cu multiple influențe culturale etnice, maghiare și germane, ce atrag turiști din alte țări; 	<ul style="list-style-type: none"> • Resurse financiare insuficiente, investiții autohtone și străine insuficiente; • Turismul slab dezvoltat; • Amenajare peisageră slab dezvoltată; • Inexistența unor forme de promovare a comunei pentru creșterea numărului de turiști pe teritoriul acesteia; • Criză puternică privind aspectele tehnice, financiare și educaționale cu care se

<ul style="list-style-type: none"> • Conservarea tradițiilor și ospitalitatea locuitorilor din mediul rural; • Populație prietenoasă și ospitalieră; • Capacitate de comunicare în alte limbi datorită populație de alte etnii din comună; • Natura bine conservată și nepoluată în mare parte; • Diversitatea resurselor turistice rurale; 	<p>confruntă în prezent turismul;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Insuficiența unor activități de agrement atractive; • Inexistența unui complex turistic și de agrement pe raza comunei Peciu Nou; • Capacitate de cazare mică; • Degradarea progresivă a patrimoniului cultural artistic; • Insuficiența promovare la nivel național a atracțiilor locale și a programelor și a activităților de interes turistic.
<p>Oportunități</p>	<p>Amenințări</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Promovarea turismului cultural-religios; • Sprijinirea înființării unor unități de alimentație publică; • Includerea localității într-un traseu turistic care să cuprindă mai multe orașe și comune prin proiecte în care turismul este domeniu țintă; • Stabilirea de parteneriate și derularea de proiecte turistice cu alte orașe din alte țări și realizarea de schimburi cultural-turistice; • Înfrățirea localității cu alte localități din spațiul UE și realizarea de schimburi cultural-turistice; • Crearea de evenimente culturale care să devină tradiționale; • Organizarea de târguri privind promovarea turismului gastronomic, prin valorificarea tradițiilor locale și a interferenței diferitelor culturi în domeniu; • Sprijinirea înființării unor unități de alimentație publică; • Construirea unui complex turistic și de agrement în comună; • Crearea unui brand al comunei și promovarea obiectivelor și a evenimentelor culturale prin internet, pliante, broșuri și info-chioșc; • Valorificarea potențialului turistic din zonă. 	<ul style="list-style-type: none"> • Reacția redusă a mediului local la schimbările și provocările zilelor noastre, conducând la scăderea competitivității teritoriului comunei, în favoarea altor teritorii, considerate mai interesante de către turiști și investitorii în turism; • Nerespectarea reglementărilor legale care are ca rezultat afectarea mediului, a zonelor protejate, poluarea mediului și abapelor; • Nepromovarea suficientă a zonei pentru atragerea turiștilor; • Migrarea turistică către alte regiuni cu un potențial mai bine dezvoltat și promovat.

4. OPORTUNITĂȚI DE FINANȚARE

4.1. Introducere

Conform Comisiei Europene, schimbările climatice și degradarea mediului sunt o amenințare fundamentală pentru Europa și pentru întreaga lume. Pentru a găsi soluții la această amenințare, Europa a formulat o nouă strategie de creștere, care să transforme Uniunea într-o economie modernă, competitivă și eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor.

Ca urmare a declarării stării de urgență climatică la nivelul Uniunii Europene în noiembrie 2019, **Parlamentul European** a adoptat la începutul lunii octombrie 2020 un scenariu ambițios care presupune scăderea cu 60% a emisiilor de carbon până în anul 2030. Actualizarea legislației de mediu are ca obiectiv intermediar eliminarea tuturor subvențiilor destinate combustibililor fosili până la finalul anului 2025, pentru a face obținerea neutralității climatice europene realizabilă până în 2050. Pentru a monitoriza implementarea transparentă și progresul la nivelul statelor membre, legea prevede și crearea unui consiliu științific independent pentru schimbările climatice, care se va numi EU Climate Change Council (ECCC).

Accelerarea tranziției ecologice nu poate fi însă realizată fără o schimbare economică sistemică, fără *tranziția spre o economie europeană incluzivă și sustenabilă*. Tocmai în acest context, unul dintre scopurile **Pactului Verde European**, foaia de parcurs a Uniunii Europene post-2020, este acela de a pune economia în slujba cetățenilor.

Asta presupune înverzirea sistemelor financiare și prioritizarea investițiilor neutre din punct de vedere climatic, promovarea economiei circulare, a producției și a consumului responsabil, dar și stimularea coeziunii comunitare – prin combaterea sărăciei energetice și scăderea inegalităților economice, sociale și teritoriale.

De asemenea, pentru a contribui la repararea daunelor economice și sociale cauzate de pandemia de COVID-19, Comisia Europeană, Parlamentul European și liderii UE au convenit asupra unui **Plan European de Redresare și Reziliență** -

NextGenerationEU. Bugetul pe termen lung al Uniunii Europene (**Cadrul Financiar Multianual**) și instrumentul conceput pentru a stimula redresarea vor forma cel mai mare pachet de stimulente finanțat din bugetul UE.

Noul buget pe termen lung va consolida mecanismele de flexibilitate, pentru a garanta că poate răspunde unor nevoi neprevăzute. A fost proiectat în așa fel încât să răspundă nu numai realităților actuale, ci și incertitudinilor viitoare. Bugetul va susține reconstrucția Europei după criza provocată de COVID-19, o reconstrucție prin care Europa va deveni mai ecologică, mai digitală și mai rezilientă.

Bugetul public european ce urmează a fi folosit pentru a îndeplini obiectivele de tranziție economică și ecologică va fi de aproximativ 1,8 trilioane de euro până în 2027:

- „Mecanismul de Redresare și Reziliență – Next Generation EU” în valoare de 750 miliarde de euro;
- „Cadrul Financiar Multianual” în valoare de 1074, 3 miliarde de euro;

Bugetul alocat României, din Cadrul Financiar Multianual și Mecanismul de Redresare și Reziliență al Uniunii Europene (79,94 mld. Euro):

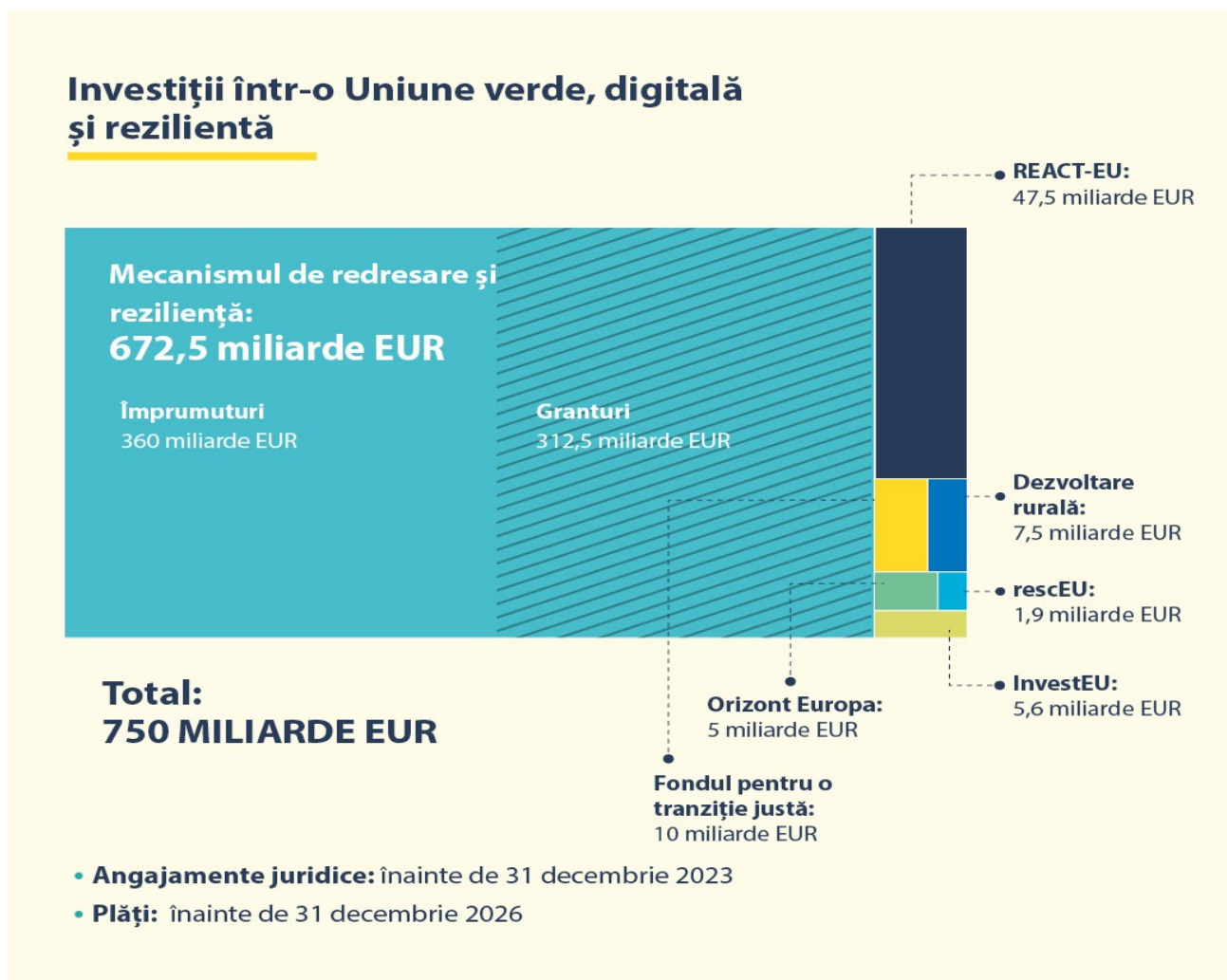
- Mecanismul de Redresare și Reziliență - 30,44 mld. Euro
- Politica de Coeziune - 28,22 mld. Euro
- Politica Agricolă Comună - 19,34 mld. Euro
- Fondul de Tranziție Justă - 1,94 mld. Euro

PLANUL NAȚIONAL DE REDRESARE ȘI REZILIENȚĂ (30,5 miliarde EUR, NEXT Gen EU – NGEU)

1. Pilonul 1 - Transport durabil și Schimbări climatice
2. Pilonul 2- Servicii publice, dezvoltare urbană și valorificarea patrimoniului
3. Pilonul 3 - Competitivitate economică, Digitalizare și Reziliență

Pilonii Cadrului Financiar Multianual al UE 2021-2027:

1. Coeziune și valori
2. Resurse naturale și mediu
3. Piață unică, inovare și digitalizare
4. Vecinătate și lume
5. Administrația publică europeană
6. Migrație și gestionarea granițelor
7. Securitate și apărare

Investiții propuse

COMPETITIVITATE ECONOMICĂ

Domeniu de investiții	Nr. IMM sprijinite	Locuri de muncă noi	Buget estimat (mld. €)	Procent alocare
Ecosisteme antreprenoriale	3.700	11.000	0,75	19.7%
Retehnologizări, automatizări, digitalizare, capacitate de reziliență în domeniul medical	2.400	7.200	1,40	36.8%
Valorificarea resurselor României	140	2.100	0,35	9.2%
Companii de construcții	300	1.800	0,20	5.3%
IMM în domeniul agro-alimentar	1.400	4.200	0,70	18.4%
Finanțare pentru companii mari	50	3.000	0,40	10.6%
Total	7.990	29.300	3,80	100%

4.2. Parteneriatul public-privat

Bugetul public nu este suficient pentru atingerea neutralității climatice până în 2050, spune comisarul european Valdis Dombrovskis, Uniunea Europeană ar avea nevoie de investiții anuale cuprinse între 175 și 290 miliarde de euro în următoarele decade – de încă minimum 2 trilioane de euro până în 2027, iar aceștia ar putea veni din parteneriate public-private. Și, chiar dacă la prima vedere obiectivul de a provoca o schimbare de paradigmă sistemică mizând pe investiții externe ar putea părea o soluție nerealistă, avantajul este că acest tip de finanțări pot fi accesate descentralizat de către fiecare regiune economică în parte.

Granturile SEE și Norvegiene 2014-2021

Program	Domenii de finanțare	Buget	Operator de Program	Partener de program
Dezvoltare locală	Dezvoltare locală, reducerea sărăciei, copii și tineri în situație de risc, incluziunea romilor, drepturile omului, bună guvernare	86.941.177	Fondul Român de Dezvoltare Socială	Norwegian Association of Local and Regional Authorities (KS), Council of Europe (CoE)
Energie	Energie regenerabilă, eficiență energetică, securitate energetică, creșterea accesului la energie	62.826.500	Innovation Norway	Icelandic National Energy Authority (OS) Norwegian Water Resources and Energy Directorate (NVE)
Justiție	Servicii corecționale și arest preventiv, eficacitatea și eficiența sistemului judiciar, violență domestică și de gen, bună guvernare	57.294.118	Ministerul Justiției	Norwegian Ministry of Justice (NMOJ) Directorate of Norwegian Correctional Service (KDI) Norwegian Courts Administration (DA) Council of Europe (CoE)
Sănătate	Îmbunătățirea serviciilor de sănătate, reducerea inegalităților în sănătate, prevenirea și controlul bolilor contagioase	48.235.294	Ministerul Sănătății	National Institute of Public Health (NIPH) Norwegian Directorate of Health (HDIR)
Cercetare	Intensificarea dezvoltării cunoștințelor rezultate din cercetare	55.529.412	UEFISCDI	Research Council of Norway (NFR), Icelandic Centre for Research (RANNIS)
Societate Civilă (Fondul pentru cetățenie activă)	Consolidarea societății civile, cetățeniei active și a grupurilor vulnerabile	46.000.000	Fundația pentru Dezvoltarea Societății Civile	-
Dezvoltarea afacerilor	Creșterea competitivității întreprinderilor, inovare verde în industrie, dezvoltare sustenabilă	45.000.000	Innovation Norway	-
Cultură	Consolidarea dezvoltării economice și sociale prin cooperare culturală, antreprenoriat cultural și managementul patrimoniului cultural	33.956.471	Ministerul Culturii	Directorate of Cultural Heritage (RA), Arts Council Norway (ACN)
Afaceri interne	Cooperare polițienească internațională și combaterea criminalității, azil și migrație, prevenire și pregătire în caz de dezastru	28.235.294	Ministerul Afacerilor Interne	Norwegian Ministry of Justice (NMOJ), National Police Directorate (POD), Norwegian Directorate for Civil Protection (DSB), Norwegian directorate of Immigration (UDI) , Council of Europe (CoE)
Mediu	Îmbunătățirea stării mediului înconjurător în ecosisteme, reducerea efectelor adverse ale poluării, adaptare la schimbări climatice	23.529.412	Ministerul Mediului	Norwegian Environment Agency
Educație	Educație, burse, ucenicie și antreprenoriat pentru tineri, incluziunea romilor	14.117.647	ANPCDEFP	Norwegian Centre for International Cooperation in Education (SIU), National Agency of International Education Affairs (AIBA)
Dialog social - muncă decentă	Consolidarea cooperării tripartite, promovarea condițiilor decente de muncă	2.273.000	Innovation Norway	-
Fondul pentru Relații Bilaterale	Inițiative pentru dezvoltarea relațiilor bilaterale între România și Statele Donatoare la nivel național și la nivelul programelor	10.050.000	Ministerul Fondurilor Europene	-
Asistență Tehnică	Beneficiari PNC – MFE, ACP - MFP, AA – MFP	3.000.000	Ministerul Fondurilor Europene	-

4.3. Pactul Verde European

Pactul Verde European este foaia de parcurs a UE pentru a ajunge la o economie durabilă, transformând provocările legate de schimbările climatice și de mediu în oportunități – în toate domeniile de politică – și asigurându-ne că tranziția este justă și incluzivă pentru toți europenii. Pactul verde european oferă un plan de acțiune menit:

- să stimuleze utilizarea eficientă a resurselor prin trecerea la o economie circulară, mai curată;
- să refacă biodiversitatea și să reducă poluarea;

Planul Verde European creionează investițiile necesare și instrumentele de finanțare disponibile. În același timp, arată cum se poate asigura o tranziție justă și incluzivă. UE vrea să devină neutră din punctul de vedere al impactului asupra climei până în 2050.

Sunt necesare acțiuni în toate sectoarele economiei, inclusiv:

- investiții în tehnologii ecologice;
- sprijin pentru inovare în sectorul industrial;
- introducerea unor forme de transport privat și public mai puțin poluante, mai ieftine și mai sănătoase;
- decarbonizarea sectorului energetic;
- îmbunătățirea eficienței energetice a clădirilor;
- colaborarea cu partenerii internaționali pentru îmbunătățirea standardelor de mediu la nivel mondial;

UE va oferi sprijin financiar și asistență tehnică pentru a-i ajuta pe cei mai afectați de trecerea la economia verde. Pentru aceasta, a creat așa-numitul **Mecanism pentru o tranziție justă**, care va contribui la mobilizarea a cel puțin 100 de miliarde EUR, în perioada 2021-2027, în regiunile cele mai afectate.

Strategia „De la fermă la consumator”, Noua strategie privind biodiversitatea 2030, Noua agendă privind consumatorii și Planul de acțiune privind economia circulară, în calitate de părți fundamentale ale [Pactului verde european](#), vor sprijini de asemenea redresarea economică. În contextul pandemiei de coronavirus, ele urmăresc să consolideze reziliența societăților noastre la viitoarele pandemii și amenințări precum impactul asupra climei, incendiile forestiere, insecuritatea alimentară sau focarele de boală, inclusiv prin sprijinirea unor practici mai durabile pentru agricultură, pescuit și acvacultură și prin abordarea protecției speciilor sălbatice de faună și floră și a comerțului ilegal cu acestea.

Strategiile conțin, de asemenea, importante elemente internaționale. Strategia privind biodiversitatea reafirmă hotărârea UE de a oferi un exemplu pentru a face față crizei biodiversității la nivel mondial. Comisia încearcă să mobilizeze toate instrumentele de acțiune externă și parteneriatele internaționale pentru a contribui la elaborarea unui nou cadru ambițios al ONU privind biodiversitatea la nivel mondial în cadrul Conferinței părților la Convenția privind diversitatea biologică din 2021. Strategia „De la fermă la consumator” vizează promovarea unei tranziții mondiale către sisteme alimentare durabile, în strânsă cooperare cu partenerii săi internaționali.

4.4. Mecanismul de Relansare și Reziliență (NextGenEU)

NextGenerationEU este un instrument temporar de redresare în valoare de 750 de miliarde EUR, menit să contribuie la repararea daunelor economice și sociale imediate provocate de pandemia de coronavirus. După pandemia de COVID-19, Europa va fi mai verde, mai digitală, mai rezilientă și mai bine pregătită să facă față provocărilor actuale și viitoare.

- **Mecanismul de redresare și reziliență**: elementul central al Instrumentului NextGenerationEU, cu împrumuturi și granturi în valoare de 672,5 miliarde EUR disponibile pentru sprijinirea reformelor și a investițiilor întreprinse de țările UE. Scopul este de a atenua impactul economic și social al pandemiei de COVID-19 și de a face ca economiile și societățile europene să devină mai durabile, mai reziliente și mai bine pregătite pentru provocările și oportunitățile oferite de tranziția către o economie verde și de tranziția digitală. Statele

membre lucrează la planurile lor de redresare și reziliență pentru a accesa fonduri din cadrul Mecanismului de redresare și reziliență.

- **Asistența de redresare pentru coeziune și teritoriile Europei (REACT-UE):** NextGenerationEU include, de asemenea, 47,5 miliarde EUR pentru REACT-UE. Este vorba despre o nouă inițiativă care continuă și extinde măsurile de răspuns la criză și de remediere a consecințelor crizei prin intermediul [Inițiativei pentru investiții ca reacție la coronavirus](#) și al [Inițiativei plus pentru investiții ca reacție la coronavirus](#).
- **REACT-UE** va contribui la o redresare ecologică, digitală și robustă a economiei. Fondurile vor fi direcționate prin:
 - [Fondul european de dezvoltare regională \(FEDR\)](#)
 - [Fondul social european \(FSE\)](#)
 - [Fondul de ajutor european destinat celor mai defavorizate persoane \(FEAD\)](#)
- Aceste fonduri suplimentare vor fi puse la dispoziție în perioada 2021-2022 din NextGenerationEU, iar în 2020 printr-o revizuire punctuală a cadrului financiar actual.
- NextGenerationEU va suplimenta în același timp fondurile pentru alte programe sau fonduri europene, cum ar fi Orizont 2020, InvestEU, dezvoltarea rurală sau Fondul pentru o tranziție justă (JTF).

Pilonii Mecanismului pentru Relansare și Reziliență:

- Tranziția Verde
- Coeziunea Socială
- Antreprenoriatul și Competitivitatea
- Revoluția Digitală
- Administrație Rezilientă
- Noua Generație.

4.5. Politica Agricolă Comună (PAC) 2021-2027

- **387 de miliarde EUR ca finanțare PAC.** Politica agricolă comună (PAC) este finanțată din două fonduri alimentate. Pe baza concluziilor Consiliului European din iulie 2020, [Fondul european de garantare agricolă](#) (FEGA) al PAC va fi stabilit la 291,1 miliarde EUR (în prețuri curente), în timp ce [Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală](#) (FEADR), inclusiv finanțarea NextGenerationEU, se va ridica la 95,5 miliarde EUR.
- **Până la 8 miliarde EUR din NextGenerationEU.** [NextGenerationEU](#) va consolida bugetul FEADR cu 8 miliarde EUR pentru a ajuta zonele rurale să facă modificările structurale necesare pentru a atinge obiectivele [Pactului verde european](#) și pentru a realiza [tranziția digitală](#).
- **Până la 25 % transfer între sprijin pentru venit și dezvoltare rurală.** Pentru a putea adapta mai bine politica la prioritățile propriilor sectoare agricole, țările UE vor avea opțiunea de a transfera 25 % din alocările lor din cadrul PAC între sprijinul pentru venit și dezvoltarea rurală. Țările UE pot aplica mecanisme de flexibilitate suplimentare pentru anumite scopuri punctuale, cum ar fi sprijinirea obiectivelor legate de mediu și de climă și susținerea tinerilor fermieri. Aceeași flexibilitate este posibilă în țările cu plăți directe sub medie.

Pilonul 1 (312 milioane EUR)

Politica agricolă comună urmărește să asigure agricultorilor un nivel de viață decent și să ofere consumatorilor o aprovizionare stabilă și sigură cu alimente la prețuri accesibile. „Primul pilon” al Politicii Agricole Comune (PAC) corespunde sprijinului pentru veniturile fermierilor furnizate sub formă de plăți directe și măsuri de sprijinire a pieței.

Pilonul 2 (95.577 miliarde EUR)

„Al doilea pilon” al politicii agricole comune vizează îmbunătățirea competitivității pentru agricultură și silvicultură, protejarea mediului și a mediului rural,

îmbunătățirea calității vieții și diversificarea economiei rurale și susținerea abordărilor bazate pe nivel local pentru dezvoltarea rurală.

Politica comună în domeniul pescuitului – PCP (7.404 miliarde EUR), din care

Fondul european pentru pescuit și maritim (6.396 miliarde EUR)

Politica comună în domeniul pescuitului (PCP) este un set de reguli pentru gestionarea flotelor europene de pescuit și pentru conservarea stocurilor de pește. Fondul european maritim și pentru pescuit sprijină punerea în aplicare a PCP cu resursele financiare necesare. Fondul se concentrează pe proiecte de finanțare care promovează un viitor sustenabil pentru industria pescuitului european și pentru comunitățile de coastă, cu accent deosebit pe reconstrucția stocurilor de pește, reducerea impactului pescuitului asupra mediului marin și eliminarea progresivă a practicilor de eliminare a risipei.

Programul pentru mediu și acțiune climatică -LIFE (3.456 miliarde EUR)

Programul LIFE vizează îmbunătățirea punerii în aplicare a politicii și legislației UE în materie de mediu și climă. Programul va contribui la trecerea către o economie eficientă din punct de vedere al resurselor, cu emisii reduse de carbon și rezistentă la climă, la protecția și îmbunătățirea calității mediului și la stoparea și inversarea pierderii biodiversității.

4.5.1. Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR)

FEADR finanțează contribuția UE la programele, proiectele și măsurile de [dezvoltare rurală](#). Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală ([FEADR](#)) este instrumentul de finanțare prin care PAC sprijină strategiile și proiectele de dezvoltare rurală.

Acesta face parte din [fondurile structurale europene de investiții](#) (fondurile ESI).

Bugetul FEADR pentru perioada 2014-2020 s-a ridicat la aproximativ **100 de miliarde EUR**. El va fi cheltuit pe parcursul acestei perioade, prin punerea în aplicare a programelor de dezvoltare rurală care se desfășoară până la sfârșitul anului 2023.

Propunerile de politică agricolă comună (PAC) pentru perioada 2021-2027

vizează asigurarea faptului că PAC poate continua să ofere sprijin ferm agriculturii europene, permițând zonelor rurale prospere și producției de alimente de înaltă calitate. Nouă obiective comune specifice UE pun bazele politicii care abordează o gamă largă de provocări ecologice, sociale și economice emergente - de la conservarea biodiversității la asigurarea unui venit echitabil, sprijinirea reînnoirii generaționale a acțiunilor privind schimbările climatice.

Reglementările împreună cu proiectul Regulamentului privind dispozițiile comune creează cadrul legislativ pentru instrumentele financiare implementate cu Resurse FEADR. Au fost introduse o serie de flexibilități care permit finanțarea fondului de rulment autonom, a investițiilor, reducerilor de capital, a dobânzii și a subvențiilor la comisioane de garantare, precum și asistență tehnică în beneficiul beneficiarilor finali. Combinarea instrumentelor financiare cu subvențiile va rămâne posibilă.

Se așteaptă ca instrumentele financiare care utilizează resursele FEADR să sprijine în principal sectoarele agricol și agroalimentar pentru a realiza progresul necesar pentru acordul verde european și atingerea obiectivelor ambițioase în conformitate cu noile strategii privind biodiversitatea și ferma la consumator. De asemenea, pot contribui la noua viziune pentru zonele rurale, ajutând IMM-urile rurale non-agricole să își înceapă sau să își dezvolte activitățile.

Șase priorități ale politicii de dezvoltare rurală a UE au oferit baza în perioada de programare 2014-2020 pentru implementarea sprijinului din Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR) către zonele rurale. Statele membre și regiunile UE trebuie să abordeze cel puțin patru dintre aceste priorități atunci când își elaborează programele de dezvoltare rurală (PDR). Aceste priorități politice mai largi sunt împărțite în domenii specifice de intervenție, cunoscute sub denumirea de domenii de interes. PDR-urile stabilesc obiective cuantificate în raport cu domeniile de focus selectate și prezintă măsurile programului și finanțarea alocată a acestora care vor fi utilizate pentru atingerea obiectivelor.

Priorități FEADR 2021-2027

1. Prioritatea 1: Transfer de cunoștințe și inovare

- Încurajarea inovației, cooperării și dezvoltarea bazei de cunoștințe în zonele rurale;
- Consolidarea legăturilor dintre agricultură, producția de alimente și silvicultură și cercetare și inovare;
Încurajarea învățării pe tot parcursul vieții și a formării profesionale în sectoarele agricol și forestier.

2. Prioritatea 2: Viabilitatea și competitivitatea fermei

- Îmbunătățirea performanței economice a tuturor fermelor și facilitarea restructurării și modernizării fermelor;
- Facilitarea intrării fermierilor cu calificare adecvată în sectorul agricol și reînnoirii generațiilor.

3. Prioritatea 3: Organizarea lanțului alimentar și gestionarea riscurilor

- Îmbunătățirea competitivității producătorilor primari printr-o mai bună integrare a acestora în lanțul agroalimentar;
- Sprijinirea prevenirii și gestionării riscurilor agricole.

4. Prioritatea 4: Restaurarea, conservarea și îmbunătățirea ecosistemelor

- Restaurarea, conservarea și îmbunătățirea biodiversității;
- Îmbunătățirea gestionării apei;
- Prevenirea eroziunii solului și îmbunătățirea gestionării solului.

5. Prioritatea 5: Economie eficientă din punct de vedere al resurselor, rezistentă la schimbările climatice

- Creșterea eficienței în utilizarea apei de către agricultură;

- Creșterea eficienței în utilizarea energiei în agricultură și prelucrarea alimentelor;
- Facilitarea aprovizionării și utilizării surselor regenerabile de energie;
- Reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și amoniac din agricultură;
- Stimularea conservării și sechestrării carbonului în agricultură și silvicultură.

6. Prioritatea 6: Incluziune socială și dezvoltare economică

- Facilitarea diversificării, creării și dezvoltării întreprinderilor mici, precum și crearea de locuri de muncă;
- Promovarea dezvoltării locale în zonele rurale;
- Îmbunătățirea accesibilității, utilizării și calității tehnologiilor informației și comunicațiilor (TIC) în zonele rurale.

4.5.2. Fondul european de garantare agricolă (FEGA)

FEGA finanțează în principal [sprijin pentru venit](#) pentru fermieri și [măsuri de piață](#), cum ar fi achizițiile de intervenție, ajutoarele pentru depozitarea privată sau măsurile excepționale împotriva perturbării pieței.

El finanțează, de asemenea, [măsurile de informare referitoare la PAC](#).

4.5.3. PNDR devine Planul Național Strategic (PNS 2021-2027)

- 1. Pilonul I -13,78 miliarde EUR** (plăți directe, FEAGA);
- 2. Pilonul II - 7,01 miliarde EUR** (FEADR);
- 3. + 0,72 miliarde EUR** prin NextGenUE și
Mecanismul de Reziliență și Relansare;

Obiectivele Planului Național Strategic privind

Politica Agricolă 2021-2027

Obiectiv General 1. Promovarea unui sector agricol inteligent, rezilient și diversificat care să asigure securitatea alimentară

- Obiectiv Specific 1. Sprijinirea veniturilor agricole viabile și a rezilienței în întreaga Uniune pentru sporirea securității alimentare
- Obiectiv Specific 2. Consolidarea orientării către piață și creșterea competitivității
- Obiectiv Specific 3. Îmbunătățirea poziției fermierilor în lanțul valoric

Obiectiv General 2. Consolidarea acțiunilor de protejare a mediului și a celor împotriva schimbărilor climatice și contribuția la obiectivele Uniunii Europene în materie de mediu și climă

- Obiectiv Specific 4. Contribuția la atenuarea și adaptarea la schimbările climatice, precum și la energia durabilă
- Obiectiv Specific 5. Promovarea dezvoltării durabile și a gestionării eficiente a resurselor naturale, cum ar fi apa, solul și aerul

- Obiectiv Specific 6. Contribuția la protejarea biodiversității, îmbunătățirea serviciilor ecosistemice și conservarea habitatelor și a peisajelor

Obiectiv General 3. Consolidarea structurii socio-economice a zonelor rurale

- Obiectiv Specific 7. Atragerea și susținerea tinerilor agricultori și facilitarea dezvoltării afacerilor în zonele rurale
- Obiectiv Specific 8. Promovarea ocupării forței de muncă, a creșterii, a incluziunii sociale și a dezvoltării locale în zonele rurale, inclusiv a bioeconomiei și a silviculturii durabile
- Obiectiv Specific 9. Îmbunătățirea răspunsului agriculturii UE la cerințele societății privind alimentația și sănătatea, inclusiv alimente sigure și nutritive, produse într-un mod sustenabil, precum și deșeuri alimentare și bunăstarea animalelor

Obiective transversale

- Promovarea cunoașterii, inovării și digitalizării în agricultură;
- Educație și formare profesională;
- Sprijinirea prin consultanță și asistență tehnică dezvoltarea agricolă;
- Cercetare și inovare

4.6. Politica de coeziune

În cadrul următorului buget pe termen lung al UE pentru 2021-2027, Comisia propune modernizarea politicii de coeziune, principala politică de investiții a UE și una dintre cele mai tangibile expresii ale solidarității. **Cinci priorități investiționale ale Politicii de coeziune:**

1. Europă mai inteligentă, prin inovare, digitalizare, transformare economică și sprijinirea întreprinderilor mici și mijlocii.

- Cercetare și Inovație (R&I);
- Digitalizare;
- Competivitate;
- Specializare Inteligentă;

2. Europă mai verde, fără emisii de carbon, punerea în aplicare a Acordului de la Paris și investiții în tranziția energetică, energia din surse regenerabile și combaterea schimbărilor climatice.

- Energie Inovativă (Eficiență energetică; Energie regenerabilă și măsuri pentru combaterea poluării);
- Schimbări Climatice, Riscuri Naturale și Managementul Apelor;
- Economie circulară;
- Biodiversitate;
- Decontaminare;
- Mobilitate durabilă;

3. Europă conectată, cu rețele strategice de transport și digitale.

- Infrastructură mare;
- Transport Durabil;
- Extindere acces la internet;

4. Europă mai socială, pentru realizarea pilonului european al drepturilor sociale și sprijinirea calității locurilor de muncă, a învățământului, a competențelor, a incluziunii sociale și a accesului egal la sistemul de sănătate.

- Educație (reforme instituționale, educație incluzivă, competențe digitale și învățare continuă pe tot parcursul vieții);
- Ocupare (reforme instituționale și măsuri pentru tineri, șomeri și persoane vulnerabile);
- Incluziune și Protecție Socială
- Sănătate

5. Europă mai apropiată de cetățenii săi, prin sprijinirea strategiilor de dezvoltare conduse la nivel local și a dezvoltării urbane durabile în UE.

- Turism, Cultură, Patrimoniu;
- Dezvoltare locală;
- Dezvoltare teritorială integrată;

4.6.1 Fondul european de dezvoltare regională (FEDR)

FEDR urmărește consolidarea coeziunii economice și sociale în cadrul Uniunii Europene prin corectarea dezechilibrelor existente între regiunile acesteia. Fondul European de Dezvoltare Regională. **FEDR** își concentrează investițiile asupra mai multor domenii prioritare cheie. Această abordare este cunoscută sub denumirea de "concentrare tematică":

- **Inovare și cercetare;**
- **Agenda digitală;**
- **Sprijin pentru întreprinderile mici și mijlocii (IMM-uri);**
- **Economie cu emisii reduse de carbon.**

Resursele FEDR alocate acestor priorități depind de categoria regiunii.

- În regiunile mai dezvoltate, cel puțin 80% din fonduri trebuie să se concentreze pe cel puțin două dintre aceste priorități;
- În regiunile de tranziție, concentrarea este de 60% din fonduri;
- Concentrarea este de 50% în regiunile mai puțin dezvoltate.

În plus, unele resurse FEDR trebuie să fie canalizate în mod specific spre proiectele legate de o economie cu emisii reduse de carbon:

- Regiunile mai dezvoltate: 20%;
- Regiunile de tranziție: 15%; și
- Regiunile mai puțin dezvoltate: 12%.

FEDR acordă, de asemenea, o atenție deosebită caracteristicilor teritoriale specifice. Acțiunile FEDR vizează reducerea problemelor economice, de mediu și sociale în zonele urbane, punându-se un accent special pe dezvoltarea urbană durabilă. Cel puțin 5% din resursele FEDR sunt rezervate pentru acest sector, prin intermediul "acțiunilor integrate" gestionate de orașe.

Zonele dezavantajate în mod natural din punct de vedere geografic (zone izolate, muntoase sau slab populate) beneficiază de tratament special. În cele din urmă, zonele ultraperiferice beneficiază, de asemenea, de asistență specifică de la FEDR pentru abordarea potențialelor dezavantaje cauzate de gradul de izolare a acestora.

4.6.2. Interreg – Cooperare Teritorială Europeană

Cooperarea Teritorială Europeană (ETC), mai bine cunoscută sub numele de **Interreg**, reprezintă alături de Fondul European de Dezvoltare Regională (FEDR) unul dintre cele două obiective ale **politicii de coeziune** și oferă un cadru pentru implementarea acțiunilor comune și a schimburilor de politici între actorii naționali, regionali și locali din diferite state membre. Obiectivul general al cooperării teritoriale europene (ETC) este de a promova o dezvoltare economică, socială și teritorială armonioasă a Uniunii Europene în ansamblu.

Interreg este construit în jurul a trei componente de cooperare: **transfrontalieră (Interreg A)**, **transnațională (Interreg B)** și **interregională (Interreg C)**.

Cooperarea interregională și transfrontalieră post-2020 va fi facilitată de noua posibilitate ca o regiune să utilizeze părți din propria alocare pentru a finanța proiecte în altă parte a Europei, împreună cu alte regiuni.

Noua generație a programelor de cooperare interregională, transfrontalieră și transnațională (anteriorul Program de Cooperare Interregională „INTERREG EUROPE”, Program de Cooperare Teritorială Europeană „URBACT III” și Programul Transnațional Dunărea) va ajuta statele membre să depășească obstacolele transfrontaliere și să dezvolte servicii comune.

Comisia propune un nou instrument pentru regiunile de frontieră și pentru țările dornice să-și armonizeze cadrele juridice, denumit **Mecanismul transfrontalier european**.

Pornind de la succesul acțiunii pilot din 2014-2020, Comisia propune crearea **Investițiilor interregionale pentru inovare**. Regiunile cu active corespunzătoare de „specializare inteligentă” vor fi sprijinite mai mult pentru alcătuirea **clusterelor paneuropene** în sectoare prioritare precum datele masive (big data), economia circulară, sistemele avansate de fabricație sau securitatea cibernetică.

Investițiile în dezvoltare regională se vor axa mai ales pe obiectivele 1 și 2 (Europa Inteligentă și Europa Verde). Acestor priorități li se vor aloca 65% - 85% din resursele FEDR și ale Fondului de coeziune, în funcție de prosperitatea relativă a statelor membre.

În cadrul programelor de cooperare teritorială europeană, cel puțin 80% din fonduri se vor concentra asupra a patru domenii prioritare:

- **Inovare și cercetare;**
- **Agenda digitală;**
- **Sprijin pentru întreprinderile mici și mijlocii (IMM-uri);**
- **Economie cu emisii reduse de carbon.**

4.6.3. Fondul Social European Plus (FSE+)

Fondul Social European Plus 2021-2027 (101,2 miliarde EUR) va fi o versiune mai flexibilă și mai simplă a programului anterior prin fuzionarea unui număr de fonduri și programe existente:

1. Fondul Social European (FSE)

- **FSE** finanțează proiecte prin care cetățenii sunt ajutați să își amelioreze competențele și perspectivele profesionale.

2. Inițiativa pentru ocuparea forței de muncă pentru tineri (YEI)

- **YEI** este una dintre principalele resurse financiare ale UE pentru a sprijini punerea în aplicare a sistemelor de garantare a tinerilor. A fost lansat pentru a oferi sprijin tinerilor care trăiesc în regiuni în care șomajul în rândul tinerilor a fost mai mare de 25%. Inițiativa pentru ocuparea forței de muncă pentru tineri sprijină exclusiv tinerii care nu sunt în educație, ocupare sau formare (NEET), inclusiv șomerii de lungă durată sau cei neînregistrați ca solicitanți de locuri de muncă. Se asigură că, în părți din Europa, unde provocările sunt cele mai acute, tinerii pot primi sprijin specific.

3. Fond pentru ajutor european pentru cei mai defavorizați (FEAD)

- **FEAD** sprijină acțiunile țărilor UE menite să ofere asistență materială celor mai defavorizate persoane. Autoritățile naționale selectează organizațiile partenere care furnizează asistența, pe baza programelor naționale pentru perioada 2014-2020 aprobate de Comisie.

4. Programul UE pentru ocuparea forței de muncă și inovare socială (EaSI)

- **Programul UE pentru ocuparea forței de muncă și inovare socială (EaSI)** este un instrument de finanțare la nivel european, administrat direct de Comisia Europeană, menit să sprijine politicile sociale și mobilitatea forței de muncă în UE. Pentru a înainta o cerere de finanțare, organizațiile eligibile trebuie să răspundă la invitația de participare la procedura de ofertare sau/și la o cerere de oferte.

5. Programul de sănătate al UE. (EU4HEALTH)

- **EU4Health** este răspunsul UE la COVID-19. Pandemia are un impact major asupra pacienților, personalului medical și medical și sistemelor de sănătate din Europa. Noul program EU4Health va depăși răspunsul la criză și disponibilitatea de a aborda reziliența sistemelor de sănătate. EU4Health va acorda finanțare organizațiilor de sănătate eligibile și ONG-urilor din statele membre ale UE sau din țările terțe asociate programului.

6. Fondul de ajustare la globalizare - FEG (1,6 miliarde EUR)

- **FEG** îi ajută pe lucrătorii disponibilizați ca urmare a schimbărilor survenite în structura comerțului mondial să-și găsească cât mai repede un loc de muncă. Persoanele fizice sau juridice afectate de astfel de modificări și care doresc să beneficieze de sprijinul FEG trebuie să se adreseze autorităților naționale competente.

4.7. Programele operaționale în România (2021-2027)

- **Programul Operațional Tranziție Justă (POTJ)**
- **Programul Operațional Dezvoltare Durabilă (PODD)**
- **Programul Operațional Transport (POT)**
- **Programului Operațional Creștere Inteligentă, Digitalizare și Instrumente Financiare (POCIDIF)**
- **Programul Operațional Sănătate (POS)**
- **Programul Operațional Educație și Ocupare (POEO)**
- **Programul Operațional Incluziune și Demnitate Socială (POIDS)**
- **Programul Operațional Regional Sud Muntenia**
- **Programul Operațional Asistență Tehnică**

4.7.1. Programul Operațional Tranziție Justă (POTJ)

POTJ 2021-2027 este elaborat în concordanță cu obiectivul specific dedicat al Fondului pentru Tranziție Justă, care vizează permiterea regiunilor și oamenilor de a aborda impactul social, economic și de mediu al tranziției către o economie neutră din punct de vedere climatic, obiectiv specific stabilit la același nivel și menționat împreună cu obiectivele de politică prevăzute la articolul (4) din Regulamentul UE (noul RDC)

România și-a exprimat adeziunea la cele 17 obiective de dezvoltare durabilă (ODD) ale Agendei 2030 prin Strategia națională pentru dezvoltarea durabilă a României 2030 (SNDDR). Documentul oferă principalele direcții de acțiune pentru implementarea Agendei ONU 2030 pentru dezvoltare durabilă și o viziune holistică asupra Țintelor în care se îndreaptă România până în 2030.

Agenda 2030 și obiectivele aferente sunt asumate de Uniunea Europeană și de Statele Membre, iar Strategia amintită sintetizează prioritățile României. În plus, orientările promovate prin Pactul ecologic european încurajează modele economice care să țină seama de limitele planetei, stimularea investițiilor durabile și asigurarea de locuri de muncă de calitate, o tranziție justă care să rezolve inegalitățile sociale și economice și care să nu lase pe nimeni în urmă, nici persoane, nici regiuni.

Prin corelarea intervențiilor POTJ cu obiectivele Strategiei Naționale pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030, teritoriile vizate de acest program pot deveni exemple de bună practică în ceea ce privește înregistrarea de progrese în atingerea obiectivelor de dezvoltare durabilă. Aceasta ar asigura o abordare completă și complexă a nevoilor de dezvoltare a respectivelor județe, atât la nivel social, dar și la nivel economic și în domeniul protecției mediului, în spiritul obiectivului global al Agendei ONU 2030 de a nu lăsa pe nimeni în urmă.

Totodată, în elaborarea Programului Operațional Tranziție Justă (POTJ) s-au avut în vedere nevoile de dezvoltare ale României în concordanță cu Strategia Națională pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030, Semestrul European de coordonare a politicilor economice, care oferă un cadru pentru identificarea priorităților naționale în materie de reforme și monitorizarea implementării acestora, obiectivele și contribuțiile naționale la realizarea obiectivelor UE privind schimbările climatice prezentate în proiectul Planului Național Integrat în domeniul Energiei și Schimbărilor Climatice (PNIESC) pentru perioada 2021-2030, Recomandările Specifice de Țară din cadrul Anexei D a Raportului de Țară, Programul Național de Reformă 2019-2020 precum și planurile și strategiile regionale/locale de dezvoltare.

Actiunile care vor face obiectul finanțării POTJ, așa cum se prevede în Pactul ecologic european și în Planul de investiții pentru o Europă durabilă, vin în completarea celorlalte acțiuni din următorul cadru financiar multianual pentru perioada 2021-2027, însă din perspectiva unică de a contribui la abordarea consecințelor sociale și economice ale tranziției către neutralitatea climatică a Uniunii prin utilizarea la un loc a finanțărilor oferite în domeniul climei și al obiectivelor sociale la nivel regional.

Prin intervențiile selectate, POTJ va promova diversificarea economică a celor mai afectate teritorii împreună cu măsuri de recalificare și incluziune activă a lucrătorilor și a persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă, însă va sprijini totodată și transformarea proceselor industriale necesară pentru o tranziție spre o economie neutră și pentru menținerea sau creșterea numărului locurilor de muncă din aceste domenii. Astfel, prin POTJ vor fi finanțate măsuri care urmăresc: creșterea și diversificarea economică, ocuparea forței de muncă prin recalificare sau reconversie profesională, decontaminarea siturilor poluate și economie circulară, energie curată prin reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră, eficiență energetică și energie din surse regenerabile precum și digitalizare.

Viziunea națională privind ocuparea la orizontul anului 2027 este ca piața muncii din România să devină sustenabilă, rezilientă, pro-activă și bazată pe inovare socială. Proiectarea strategică a pornit de la principala problemă cu care se confruntă piața muncii reprezentată de deficitul de forță de muncă și de competențe relevante, aspect pe care Agenda pentru competențe România 2025 îl propune a fi soluționat urmărind patru direcții: (i) îmbunătățirea ofertei de programe de educație și formare profesională de calitate, relevante și coerente; (ii) dezvoltarea și actualizarea competențelor pentru cei cu calificare scăzută sau aflați în căutarea unui loc de muncă; (iii) furnizarea competențelor relevante în raport cu evoluțiile tehnologice și societale; (iv) îmbunătățirea colectării, utilizării și diseminării sistematice a datelor și informațiilor în materie de competențe.

De asemenea, obiectivul general al proiectului Strategia Națională de Ocupare 2021-2027 este creșterea ocupării, în special prin activarea persoanelor inactive apte de muncă, a șomerilor de lungă durată, asigurarea unor tranziții rapide și de calitate în ocupare pentru tinerii absolvenți, dezvoltarea resurselor umane pentru stimularea antreprenorială și pentru a face față schimbărilor tehnologice, digitizării tot mai accentuate și economiei verzi.

Antreprenoriatul poate reprezenta unul din motoarele principale pentru redresarea economică, oferind oportunități în special tinerilor, și crescând participarea și implicarea lor în viața economică. Universitățile, precum și administrațiile publice, pot juca un rol important în promovarea antreprenoriatului, prin derularea de proiecte pentru dezvoltarea competențelor antreprenoriale, dar

și prin sprijinirea infrastructurii suport pentru oferirea asistenței necesare implementării ideilor de afaceri. În plus, un incubator de afaceri nu are doar rolul de a asigura infrastructura, ci și serviciile necesare creșterii ideilor – atragerea de investiții, asistența pas cu pas în toate etapele din dezvoltarea unei afaceri, eliminarea blocajelor privind managementul financiar, problemele de natură juridică sau contabilă, ori resursele umane necesare.

Unele din județele care vor beneficia de sprijin din JTF au o poziționare geografică periferică județele FTJ sunt izolate digital astfel încât pentru a sprijini procesul de tranziție de la o guvernare electronică la o guvernare digitală este necesară continuarea digitalizării serviciilor publice prin modernizarea și simplificarea procedurilor administrației publice locale. Reforma administrației publice evoluează lent în această privință, iar intervenția fondurilor disponibile în FTJ, în acest sector poate facilita procesul de simplificare a procedurilor administrative și poate contribui semnificativ la progresul la nivel național.

Un alt element evidențiat de acest proiect ține de necesitatea întăririi capacității administrative. Nu numai colaborarea la nivelul autorităților publice este esențială în procesul de tranziție, cât și întărirea competențelor specifice în rândul personalului operativ la nivelul acestora. Formarea în domeniul specific administrației publice, precum accesarea fondurilor europene și scrierea de proiecte pe diverse axe prioritare, dezvoltarea competențelor lingvistice în limbi de circulație internațională, management financiar, managementul proiectelor, expertiză tehnică, pot debloca anumite bariere existente în identificarea și valorificarea oportunităților de dezvoltare.

Criza sanitară globală provocată de pandemia Covid-19 și efectele economice și sociale determinate de aceasta au arătat vulnerabilitățile României în fața unor șocuri externe, generate de modelul de dezvoltare economică și socială învechit și de multe ori necompetitiv.

Efectele pandemiei COVID-19 s-au resimțit mai puțin în economia românească comparativ cu economiile mai dezvoltate astfel, în primul trimestru al anului 2020, contribuția la încetinirea creșterii înregistrându-se începând cu a doua jumătate a lunii martie. Impactul a fost important, astfel încât dinamica anuală a produsului intern brut de 2,4% (serie brută) pentru primul trimestru a coborât la jumătatea celei din anul precedent (+4,1%).

Axe prioritare ale Programului Operațional Tranziție Justă (POTJ)

1. Axa Prioritară 1. O tranziție justă prin dezvoltarea spiritului antreprenorial, IMM-urilor a cercetării și inovării și a digitalizării

- Investiții în înființarea, dezvoltarea și operaționalizarea incubatoarelor de afaceri;
- Investiții în crearea de noi întreprinderi (inclusiv spin-off-uri și start-up-uri), inclusiv prin servicii de consultanță;
- Investiții în activități de cercetare și inovare care conduc la creșterea competitivității întreprinderilor;
- Dezvoltare economică prin promovarea transferului de tehnologii și sprijinirea cooperării dintre industrie și cercetare;
- Investiții productive în IMM-uri, inclusiv în întreprinderi nou înființate, care conduc la diversificare și reconversie economică;
- Investiții productive în alte întreprinderi decât IMM-urile;
- Creșterea competitivității întreprinderilor prin digitalizare și competențe digitale avansate;
- Creșterea gradului de digitalizare a serviciilor publice pentru a reduce sarcina administrativă pentru mediul de afaceri;
- Întreprinderile în dificultate sunt excluse de la finanțare, totuși , poate fi luat în considerare ajutor temporar pentru restructurari in IMM-uri în condiții stricte și

cu respectarea condițiilor ajutorului de stat.

2. Axa Prioritară 2. O tranziție justă prin investiții în tehnologii și infrastructuri pentru energie curată cu emisii reduse.

- Investiții în dezvoltarea de tehnologii pentru o energie verde;
- Investiții în activități legate de gazul natural , utilizat ca tehnologie de legatura care înlocuiește cărbunele, lignitul, turba sau petrolul;
- Investiții în rețele de stații de încărcare a autovehiculelor electrice;
- Investiții în achiziționarea de material rulant pentru transport verde urban;
- Investiții în realizarea de parcuri fotovoltaice conectate la rețea (operaționale) poate fi o soluție finanțarea acestor parcuri pe terenurile ce aparțin fostelor mine sau uzine astfel realizandu-se proiecte integrate decontaminare/regenerare/reconversie;
- Investiții în realizare de turbine eoliene (ferme eoliene- conectate la rețea);
- Investitii in ferme fotovoltaice pentru promovarea utilizarii energiei din surse regenerabile la nivelul operatorilor industriali.

3. Axa Prioritară 3. O tranziție justă prin reducerea poluării și consolidarea economiei circulare

- Investiții în regenerarea și decontaminarea siturilor poluate;
- Water management pentru cursurile de apă;
- Investiții în proiecte de restaurare și de reconversie a terenurilor inclusiv prin măsuri de management al apei și crearea de infrastructuri verzi în mediul urban;
- Investiții în schemele de gestionare a deșeurilor la nivel local în vederea consolidării economiei circulare;
- Acțiuni de prevenire a generării de deșeurii și reducerea cantității acestora, precum și acțiuni de creștere a reutilizării eficiente și reciclării acestora.

4. Axa Prioritară 4. O tranziție justă bazată pe creșterea nivelului de ocupare a forței de muncă calificată

- Perfectionarea la locul de muncă lucratorilor; Recalificarea și reconversia profesională persoanelor ocupate; Recalificarea șomerilor și asistență pentru căutarea unui loc de muncă;
- Sprijin financiar pt persoanele disponibilizate care sunt aproape de vârsta pensionarii (Pension Bridging) plata contribuției la stat pe o perioadă de maxim 3 ani paralel cu obligativitatea participării la cursuri de recalificare și căutare activă a unui loc de muncă;

- Pachete de mobilitate și Incluziunea activă a persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă.

4.7.2. Programul Operațional Dezvoltare Durabilă (PODD)

PODD 2021-2027 este elaborat în concordanță cu obiectivul Uniunii Europene de conservare, protecție și îmbunătățire a calității mediului, în conformitate cu articolul 11 și cu articolul 191 alineatul (1) din TFUE.

PODD are ca fundament Strategia Națională pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030, document structurat conform Obiectivelor pentru Dezvoltare Durabilă stabilite conform Agendei 2030 a ONU pentru Dezvoltare Durabilă și Concluziilor Consiliului UE, adoptate în data de 20 iunie 2017, „Un viitor durabil al Europei: răspunsul UE la Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabilă”. Astfel, prin Strategia Națională pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030 sunt asigurate premisele strategice de dezvoltare a României pe trei piloni principali, respectiv economic, social și de mediu.

Având în vedere bazele strategice menționate, obiectivele PODD vizează asigurarea coeziunii sociale, economice și teritoriale prin sprijinirea unei economii cu emisii scăzute de gaze cu efect de seră și prin asigurarea utilizării eficiente a resurselor naturale.

Prin PODD vor fi finanțate nevoile de dezvoltare din următoarele sectoare: adaptarea la schimbările climatice prin creșterea eficienței energetice și dezvoltarea sistemelor inteligente de energie, a soluțiilor de stocare și a adecvanței sistemului energetic; infrastructura de apă și apă uzată; economia circulară; conservarea biodiversității; calitatea aerului și decontaminarea siturilor poluate; managementul riscurilor.

Din analiza socio-economică efectuată pentru sectoarele avute în vedere pentru PODD, au rezultat următoarele aspecte:

Intensitatea energetică în România este peste media UE, ceea ce determină nevoia de creștere a eficienței energetice, scăderea emisiilor de CO₂ și GES în vederea atingerii obiectivelor UE de neutralitate climatică și dezvoltarea sistemelor inteligente de energie, a soluțiilor de stocare și a adecvanței sistemului.

Obiectivul general al României în domeniul energiei este conturat prin Planul Național Integrat de Energie și Schimbări Climatice (PNIESC). Planul stabilește obiective, dar și politici și măsuri aferente celor cinci dimensiuni ale Uniunii Energetice.

PODD va viza o serie de domenii investiționale prioritare la nivel european identificate de Comisie, axate pe promovarea măsurilor de eficiență energetică, având în vedere faptul că sărăcia energetică afectează o gospodărie din patru, iar intensitatea energetică la nivel național se menține peste media Uniunii, respectiv pe promovarea energiei din surse regenerabile.

Viitoarele investiții ce se vor realiza din PODD au în vedere, pe de o parte, îndeplinirea obiectivelor strategice asumate în PNIESC, precum și sprijinirea atingerii obiectivelor propuse în pachetul “Energie curată pentru toți europenii” la orizontul anului 2030.

Infrastructura de apă și apă uzată insuficientă și inadecvată în raport cu cerințele de conformare cu directivele de mediu și pentru asigurarea adecvată a calității vieții.

Referitor la alimentarea cu apă, proiectele vor viza, în principal, asigurarea calității apei și conectarea la sistemele de alimentare cu apă în contextul proiectelor integrate regionale de apă și apă uzată.

În ceea ce privește colectarea și epurarea apelor uzate urbane, finanțarea va fi acordată pentru aglomerările cu peste 2000 l.e. dând prioritate finalizării investițiilor în aglomerările peste 10.000 de locuitori echivalenți, astfel încât să fie evitate penalitățile generate de infringement și să nu fie afectat procesul de regionalizare care reprezintă pilonul principal de susținere a procesului investițional în sector. Totodată, proiectele vor avea ca obiectiv și asigurarea facilităților de management al nămolului rezultat de la stațiile de epurare. Pentru sectorul de apă și apă uzată se va acorda prioritate proiectelor care vizează colectarea și epurarea apelor uzate, fără a fi afectat însă principiul abordării integrate al investițiilor în sector.

Necesitatea accelerării tranziției spre economia circulară printr-o gestionare eficientă a deșeurilor.

Politica națională în domeniul gestionării deșeurilor se subscie politicii europene în materie de prevenire a generării deșeurilor și urmărește reducerea consumului de resurse și punerea în practică a ierarhiei deșeurilor. Investițiile PODD vizează consolidarea economiei circulare, prin prevenirea generării de deșeuri și reducerea acestora, utilizarea eficientă a resurselor, reutilizare, reparare și reciclare sau alte operațiuni, precum și închiderea depozitelor neconforme, astfel încât valoarea produselor, a materialelor și a resurselor să fie menținută în economie cât mai mult timp posibil.

Scopul acestor investiții îl reprezintă contribuția la îndeplinirea tuturor obiectivelor prevăzute în legislația națională și a celor din Pachetul privind economia circulară, în principal pregătirea pentru reutilizare și reciclarea a 65% din masa deșeurilor municipale și reducerea cantității de deșeuri municipale depozitate până la minim 10% din cantitatea totală de deșeuri municipale depozitate până în 2035.

Nivelul limitat de conservare a biodiversității în ariile Natura 2000 și de asigurare a managementului adecvat pentru menținerea sau refacerea stării favorabile de conservare a habitatelor și speciilor

PODD se vor avea în vedere investiții care vizează conservarea biodiversității prin: asigurarea unui management eficient al ariilor naturale protejate; protecția diversității biologice, inclusiv refacerea ecosistemelor degradate din ariile protejate, dezvoltarea capacității administrative a structurilor de management și autorităților de reglementare. Totodată, va fi avută în vedere creșterea nivelului de cunoaștere privind biodiversitatea, ecosistemele și serviciile aferente acestora.

De asemenea, protecția biodiversității se va realiza și în cadrul celorlalte priorități de finanțare din PODD sau alte programe, care vor promova proiecte bazate pe infrastructura verde și serviciile oferite de ecosisteme, în acord cu elementele rezultate din evaluarea impactului asupra mediului.

Astfel, PODD va sprijini elaborarea și implementarea planurilor de management pentru siturile Natura 2000 și ariile naturale protejate (inclusiv conectivitatea ecologică), dezvoltarea de măsuri generale de cunoaștere (inclusiv studii), monitorizare și conservare a diversității biologice, precum și acțiuni de reconstrucție ecologică a ecosistemelor degradate.

Prin PODD sunt vizate de asemenea investițiile de modernizare a monitorizării calității aerului și cele privind eficiența energetică în sisteme de încălzire centralizată (SACET), restul măsurilor care conduc la îmbunătățirea calității aerului (ex. eficiența energetică în clădiri publice și rezidențiale, mobilitate urbană etc.) vor fi realizate prin programele regionale și tranziție justă.

Investițiile PODD vor promova, în principal, măsuri de investigare preliminară și detaliată, evaluarea riscului asupra mediului și, ulterior, remedierea siturilor contaminate, inclusiv refacerea ecosistemelor naturale și asigurarea calității factorilor de mediu, în vederea protejării sănătății umane.

Având în vedere gradul insuficient de adaptare la efectele schimbărilor climatice și managementul riscurilor, au fost identificate nevoile de investiții prioritare pentru a promova adaptarea la schimbările climatice, prevenirea riscurilor și reziliența în fața dezastrelor și, în special, pentru a pune în aplicare strategii de prevenire a riscurilor și a aborda riscurile legate de

schimbările climatice și riscurile naturale (inundații, secetă, incendii forestiere, alunecări de teren, cutremure), conform priorităților stabilite la nivel național și în cadrul coordonării și cooperării transfrontaliere și transnaționale.

În ceea ce privește managementul riscurilor, este în continuare nevoie de investiții în vederea asigurării unei societăți reziliente la riscuri și dezastre și adaptată la realitatea operațională. Astfel sunt necesare investiții privind prevenirea riscurilor, dar și de investiții ținând seama de nevoia comunității de a se adapta și recupera după un dezastru prin menținerea și reabilitarea structurilor și funcțiilor sale esențiale.

Axe prioritare - Programul Operațional Dezvoltare Durabilă (PODD)

1. Axa Prioritară 1. Promovarea eficienței energetice, a sistemelor și rețelelor inteligente de energie și a soluțiilor de stocare și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră

- *Acțiunea 1.1. Îmbunătățirea eficienței energetice a IMM-urilor și a întreprinderilor mari;*
- *Acțiunea 1.2. Reducerea emisiilor de GES și creșterea eficienței energetice în sistemele centralizate de transport și distribuție a energiei termice;*
- *Acțiunea 1.3. Sisteme și rețele inteligente de energie și soluții de stocare;*

2. Axa Prioritară 2. Dezvoltarea infrastructurii de apă și apă uzată și tranziția la o economie circulară

- *Acțiunea 2.1 Investiții în sectorul apei și apei uzate, pentru a îndeplini cerințele directivelor de mediu;*
- *Acțiunea 2.2 Gestionarea eficientă a deșeurilor în vederea accelerării tranziției spre economia circulară, pentru a îndeplini cerințele directivelor de mediu;*

3. Axa Prioritară 3. Protecția mediului prin conservarea biodiversității, asigurarea calității aerului și remediere a siturilor contaminate

- *Acțiunea 3.1 Conservarea biodiversității pentru a îndeplini cerințele directivelor de mediu;*
- *Acțiunea 3.2 Îmbunătățirea monitorizării calității aerului pentru îndeplinirea cerințelor de monitorizare și reducere a emisiilor rezultate din directive;*
- *Acțiunea 3.3 Investigarea preliminară și detaliată a siturilor contaminate, evaluarea riscurilor asupra mediului și remedierea siturilor;*

4. Axa Prioritară 4. Promovarea adaptării la schimbările climatice și managementul riscurilor

- *Acțiunea 4.1 Managementul inundațiilor și al secetei;*
- *Acțiunea 4.2 Combaterea eroziunii costiere;*
- *Acțiunea 4.3 Îmbunătățirea sistemului de managementul riscurilor;*

4.7.3. Programul Operațional Transport (POT)

Viziunea pentru anul 2030 este de a extinde/moderniza infrastructura de transport pe teritoriul României în vederea îmbunătățirii conectivității între regiunile țării dar și cu restul țărilor din Uniunea Europeană.

Obiectivul general - POT 2021-2027 a fost elaborat pentru a răspunde nevoilor de dezvoltare ale României identificate în Acordul de Parteneriat 2021-2027 și în acord cu Raportul de țară, și Recomandarile specifice de Țară, dar și strategiei dezvoltate de România pentru recuperarea decalajelor de dezvoltare în domeniul infrastructurii de transport, Planul investitional pentru dezvoltarea infrastructurii de transport pe perioada 2020-2030.

Strategia POT s-a dezvoltat la intersecția politicii europene de transport evidențiată prin Politica TEN-T, Strategia Europa 2020, pachetul “Europa în mișcare” și nevoile naționale de dezvoltare a infrastructurii și serviciilor de transport, precum și a siguranței rutiere așa cum sunt prezentate în Strategia actualizată de implementare a Master Planului General de Transport al României parte din Planul Investițional pentru dezvoltarea infrastructurii de transport pentru perioada 2020-2030.

Prin urmare principala provocare pe care POT 2021-2027 va trebui să o rezolve o reprezintă recuperarea decalajului de dezvoltare a infrastructurii de transport a României, adaptată inclusiv utilizării duale și asigurând în același timp atingerea obiectivelor europene de reducere a emisiilor de carbon și transferul spre o mobilitate durabilă și sigură.

Pentru identificarea celorlalte provocări la care POT 2021-2027 va răspunde sunt avute în vedere principalele obiective prevăzute de documentele strategice europene și naționale, precum și impactul asupra economiei globale produs de criza noului Coronavirus COVID-19.

Strategia Națională de Dezvoltare Durabilă 2030 recunoaște importanța transportului în ceea ce privește dezvoltarea durabilă, mai ales din perspectiva calității aerului și a tranziției către mijloace cu emisii reduse (sau fără emisii).

Din perspectiva guvernancei transportului rutier, se constată o necesitate de creștere a capacității în pregătirea și implementarea proiectelor.

Nevoi de dezvoltare: creșterea accesibilității regiunilor și populației prin construcția/modernizarea rețelei rutiere, la standarde europene, în special la nivelul rețelei TEN-T; reducerea incidenței accidentelor cu efecte grave; reducerea timpului de staționare la ieșirea din țară; îmbunătățirea guvernancei sectorului rutier.

Axe prioritare ale Programului Operațional Transport 2021-2027 relevante strategiei de dezvoltare locală:

- Îmbunătățirea conectivității prin dezvoltarea rețelei TEN-T de transport rutier;
- Îmbunătățirea conectivității prin dezvoltarea infrastructurii rutiere pentru accesibilitate teritorială;
- Creșterea gradului de siguranță și securitate pe rețeaua rutieră de transport;

4.7.4. Programului Operațional Creștere Inteligentă, Digitalizare și Instrumente Financiare (POCIDIF)

Programul Operațional Creștere Inteligentă, Digitalizare și Instrumente Financiare (POCIDIF) propune măsuri în domeniile cercetării, dezvoltării și inovării/specializării inteligente și în domeniul digitalizării, finanțate fie prin granturi, fie prin instrumente financiare cu respectarea regulilor de ajutor de stat, după caz, pentru a răspunde provocărilor identificate la nivel național.

Rezultatele RO în ceea ce privește serviciile publice digitale sunt mult sub media UE, astfel s-au identificat nevoile de investiții prioritare pentru a valorifica avantajele digitalizării pentru cetățeni, societăți comerciale și guverne și, în special pentru a spori măsurile privind e-guvernarea, inclusiv prin introducerea și consolidarea unor servicii interoperabile la nivel european, învățarea on-line, competențele digitale (conform RT2019).

Conform RT2020, nivelurile competențelor digitale de bază și avansate rămân cele mai scăzute în rândul SM UE. Mai mult de o cincime dintre români nu au folosit niciodată internetul, iar mai puțin de o treime au abilități digitale de bază. Totodată, măsurile de distanțare fizică impuse în contextul crizei COVID-19 au arătat faptul că întregul sistem educațional este nepregătit pentru a furniza servicii de educație în sistem online, situația fiind cu atât mai precară în ciclurile inferioare de învățământ și în mediul rural, unde atât accesul elevilor, cât și dotarea unităților de învățământ are un grad ridicat de precaritate.

Totodată, RT2019 precizează că sistemul de învățământ este subfinanțat, iar capacitățile administrative necesare pentru modernizarea acestuia trebuie să fie consolidate. S-au adoptat măsuri pentru îmbunătățirea competențelor digitale în școli (CE, 2018), dar numai 52 % dintre tinerii cu vârsta cuprinsă între 16 și 19 ani au competențe digitale de bază sau peste acest nivel.

Axe prioritare ale Programului Operațional Creștere Inteligentă, Digitalizare și Instrumente Financiare (POCIDIF) relevante strategiei de dezvoltare locală:

1. Axa Prioritară 1 - Educație.

Potrivit Strategiei privind modernizarea infrastructurii educaționale 2017-2023, problemele curente cu care se confruntă sistemul educațional sunt: inadecvarea și insuficiența resurselor IT la nivel central, inexistența unor resurse IT semnificative la nivel local și lipsa unei strategii adecvate pentru abordarea problemei instrumentelor de lucru mai ales la nivelul cadrelor didactice, a funcționarilor și a elevilor.

Programele de învățământ și infrastructura existente nu reflectă într-o măsură suficientă necesitatea de a spori competențele digitale ale elevilor. Numărul de școli foarte bine echipate din punct de vedere digital și de școli conectate din România este semnificativ mai mic decât media UE.

Sistemele locale sunt practic inexistente, atât la nivelul unităților de învățământ cât și al inspectoratelor. Eventualele sisteme implementate la acest nivel au fost realizate cu eforturi pe plan local, fără a avea criterii de calitate clare și fără a fi bazate pe o strategie coerentă. Acestea nu pot fi gestionate unitar, având probleme importante de securitate și de asigurare a disponibilității, și, cel mai important, nu vor putea fi integrate cu noile sisteme critice – Sisteme Integrate de Management.

Tehnologia informației și a comunicațiilor este esențială în procesul de predare-învățare facilitând gestiunea comunicării, creației și informației, urmărindu-se îmbunătățirea eficienței și eficacității educației la toate nivelurile, atât în cadre formale cât și informale.

Modelul actual de realizare a investițiilor în infrastructura de educație din România nu abordează explicit inechitățile din educație și nici calitatea infrastructurii educaționale, amplificând de fapt inegalitățile multiple socio - economice și culturale, reflectate și în condițiile de predare și învățare constatate la nivel județean, al comunităților rurale și urbane sau pe niveluri de învățământ.

Urmare a crizei generate de pandemia de Covid19, au fost luate o serie de măsuri necesare pentru a sprijini procesul educațional (elevi și cadre didactice învățământ preuniversitar) prin achiziția în cadrul POC de echipamente mobile IT, precum și a altor echipamente/dispozitive electronice necesare desfășurării activității didactice în mediu on-line pentru 400.000 elevi.

Având în vedere că aceste măsuri vizează interesul strategic național de a asigura cele mai bune condiții pentru desfășurarea activităților didactice, respectiv a serviciului public de educație, este necesară continuarea acestor măsuri pentru a oferi aceleași condiții tuturor elevilor care nu au acces la educație în mediul on-line.

Continuarea procesului de digitalizare în educație și a susținerii măsurilor de e-guvernare, continuarea demersurilor de dezvoltare a unei rețele IT în fiecare școală, complementar cu proiectele finanțate în perioada 2014–2020. În plus, implementarea infrastructurii IT, completată de instalarea software-ului educațional (pentru predare, testare) va încuraja predarea asistată de

IT. Se urmareste, de asemenea, sustinerea de intervenții care vizează digitalizarea și interoperabilitatea în domeniul educației (echipamente și infrastructură, baze de date, soft, platforme digitale) pentru modernizarea serviciilor publice digitale existent.

Datorită gradului de noutate reprezentat de factorul tehnologic, elevii vor fi stimulați să devină mai implicați în procesul de învățare care, în timp, va avea un impact pozitiv asupra performanței lor școlare, cu potențialul de a reduce rata abandonului școlar. Materialele vizuale interactive și sursele de informație adiționale furnizate de Internet vor crește implicarea elevilor. Folosirea IT va permite, de asemenea, adaptarea materiilor predate în concordanță cu aptitudinile elevilor, susținând învățarea personalizată și individualizată.

Această abordare este sincronizată cu strategia de dezvoltare economică bazată pe specializarea inteligentă care implică o dezvoltare economică și inovației în concordanță cu specificitatea domeniului.

Obiectiv specific

Adaptarea serviciilor educaționale adresate elevilor și cadrelor didactice, pentru fiecare nivel educațional (liceal, profesional, dual, postliceal etc.), în corelație cu dinamica pieței muncii, inclusiv pentru creșterea competențelor digitale.

2. Axa Prioritară 2 - Cultura.

Diminuarea potențialului cultural și neimplicarea culturii în politicile de dezvoltare scad șansele consolidării educației cetățenilor.

Digitizarea patrimoniului are beneficii sociale, culturale și economice și este o soluție pentru prezervarea patrimoniului cultural. Patrimoniul cultural imobil din RO, constituit dintr-un număr total de 30.136 monumente istorice, se confruntă cu o ierarhizare deficitară a intervențiilor de conservare și restaurare. Mai mult, pentru 43% dintre monumentele istorice nu este cunoscută starea de conservare, iar pentru 34% nu se cunoaște nici regimul de proprietate, pentru multe monumente existând doar informații minimale precum denumire, adresă - diferit de localizare - și datare. Astfel, printre alte riscuri identificate precum managementul, pregătirea în caz de dezastru, dar mai ales intervenția asupra monumentelor istorice acestea sunt momentan foarte dificil de realizat. În acest context, devine imperativă realizarea unei baze de date complete și

actualizate privind starea monumentelor din RO, prin utilizarea de mijloace IT (scanare 3D, istoric, regim juridic), instrument de valorificare a potențialului existent și totodată de sprijin a grupurilor țintă de cetățeni naționali și europeni interesați fie de interacționarea cu administrația națională și locală, fie de turismul cultural.

Obiectiv specific - *continuarea digitalizării în cultură*

Proiectele propuse sunt în concordanță cu prioritățile stabilite prin Strategia pentru cultură și patrimoniu național 2016-2022, acestea vizând digitalizarea în domeniul culturii.

3) *Axa Prioritară 3 - E-guvernare.*

DESI2020 arată că la nivel european RO ocupă locuri slabe în competiția cu alte SM la competitivitate digitală, la nivelul competențelor de bază și avansate ale capitalului uman; la utilizarea internetului, precum și în privința serviciilor publice digitale, respectiv întreprinderi utilizând schimbul electronic de informații.

Deși RO a avut o creștere economică semnificativă în ultimii 20 de ani, aceasta este cu (1,2-2,5)% pe an sub creșterea înregistrată de țările din spațiul est european care sunt într-un stadiu avansat din punct de vedere al digitizării serviciilor guvernamentale. Chiar dacă digitalizarea este doar unul dintre factorii care determină creșterea economică, absența unor instrumente care să faciliteze standardizarea informațiilor la nivelul administrației publice centrale are consecințe negative.

Obiective specific - *Operaționalizarea serviciilor publice* (fiscalitate, pensii, EV rămase neacoperite în perioada 2014-2020, precum și alte EV potrivit Documentului de politică e-guvernare), ***îmbunătățirea cadrului de interoperabilitate la nivelul serviciilor publice cu accent pe securitatea cibernetică și facilitarea procesului guvernamental de luare a deciziilor prin sisteme și soluții complexe.***

Această nevoie este reflectată și de obiectivul general al politicii publice de e-guvernare “E-RO. O politică publică în domeniul e-guvernării”, care se referă la creșterea numărului și a calității serviciilor publice electronice din RO.

4.7.5. Programul Operațional Sănătate (POS)

Domeniul sănătății publice, obiectiv de interes social major, a fost identificat ca prioritar pentru investițiile din fonduri nerambursabile, fiind menționat în acest sens în cadrul mai multor documente strategice (Strategia Națională de Cercetare, Dezvoltare și Inovare (SNCDI), Strategia Națională de Competitivitate (SNC), Strategia Națională de Dezvoltare Durabilă (SNDD), Strategia Națională de Sănătate (SNS etc.).

Conform Raportului de țară pentru România din 2019 (RȚ), sistemul de sănătate se confruntă cu mai multe probleme, printre care:

- *finanțarea redusă și ineficientă a resurselor publice limitează eficacitatea sistemului de sănătate;*
- *migrarea în continuare a forței de muncă din acest domeniu ce a condus la un deficit considerabil de medici și de asistente medicale;*
- *înființarea centrelor de asistență medicală de proximitate a întârziat și mai mult, limitând astfel perspectivele de trecere la serviciile de îngrijire medicală ambulatorie*
- *acces limitat al persoanelor din mediul rural și a grupurilor vulnerabile la servicii și asistență medicală;*
- *diversele măsuri de politică planificate pentru a stimula adoptarea soluțiilor de e-sănătate în cadrul sistemului de sănătate continuă să fie întârziate, inclusiv trecerea la o utilizare complet funcțională a dosarelor electronice de sănătate;*
- *întârzieri în ceea ce privește realizarea reformelor în domenii-cheie precum întărirea capacității în asistența medicală primară și dezvoltarea asistenței medicale comunitare prin crearea centrelor de asistență medicală comunitară integrate (CCI) , dar și construirea spitalelor regionale;*

- *capacitatea administrativă limitată la nivelul Ministerului Sănătății și a autorităților de sănătate publică locale;*
- *planificarea deficitară a investițiilor și angajamentul politic redus care contribuie la întârzierea reformelor;*
- *Sistemul de îngrijiri ambulatorii este în continuare subutilizat, transferul serviciilor medicale acordate în spital către sistemul de sănătate ambulator este în continuare lent și fragmentat.*
- *serviciile sociale, de ocupare a forței de muncă, de sănătate și de educație slab integrate;*

Axe Prioritare ale Programului Operațional Sănătate (POS)

1. Prioritatea 1: Investiții pentru construirea spitalelor regionale și infrastructuri spitalicești noi cu impact teritorial major

- *Infrastructura de sănătate a României și cadrul de furnizare a serviciilor fie nu au fost adaptate la tehnologiile moderne, fie în unele zone aceasta este precară sau nu există, capacitatea sistemului sanitar fiind astfel una redusă în a satisface nevoile medicale ale pacienților.*
- *Nevoia de a avea un nivel terțiar de sănătate capabil să ofere servicii performante mai ales pentru cazurile de urgență și patologiiile cu un grad ridicat de mortalitate, precum și pentru a facilita accesul grupurilor vulnerabile la acest tip de asistență, a determinat ca una din prioritățile principale să fie crearea unei rețele strategice de „spitale regionale de urgență”.*

2. Prioritatea 2: Servicii de asistență medicală primară, comunitară și servicii oferite în regim ambulatoriu

- *Serviciile de medicină a familiei suferă de un deficit de infrastructură. Acestea sunt distribuite în mod inegal, zona rurală a României fiind încă o zonă neacoperită în conformitate cu nevoile pacienților la momentul actual. Investițiile în această infrastructură*

au fost realizate în mod limitat prin intermediul programului PNDL 2 și PNDR 2007-2013/2014-2020. Ținând cont de legislația națională în ceea ce privește orarul normal de lucru al medicilor de familie, concomitent cu investițiile în acest tip de infrastructură o atenție va fi acordată investițiilor în centre de permanență.

- *Actualmente în România, mare parte din serviciile de sănătate se acordă direct în spital, acest segment fiind mult hipertrofiat, pe când serviciile furnizate în comunitate sunt oferite într-un volum mult sub necesar (ex. servicii de asigurarea sănătății mamei și copilului, servicii de îngrijiri la domiciliu pentru pacienții dependenți, servicii de monitorizare a pacienților cu diabet, etc.). Ambulatoriul trebuie să dețină o pondere mult mai importantă în oferirea de servicii medicale de specialitate și să constituie un filtru eficace în reducerea spitalizărilor evitabile. Pentru a putea răsturna aceasta piramidă a serviciilor, investițiile în infrastructura trebuie realizate în toate unitățile care furnizează asistența medicală ambulatorie, nu doar în ambulatoriile spitalelor județene, orășenești, municipale pentru a putea asigura un acces la acest tip de servicii și altor grupuri vulnerabile.*
 - *Prin urmare, în vederea îmbunătățirii accesibilității și eficacității asistenței medicale primare și integrarea cu serviciile de asistență medicală comunitară se impune ca, dincolo de măsurile de furnizare a serviciilor medicale (cu accent pe persoane din mediul rural, persoane din zone greu accesibile, din zone cu populație dezavantajată socio-economic/vulnerabilă) finanțarea din FSE să acorde o importanță deosebită finanțării de instrumente suport / măsuri sistemice care să genereze schimbarea piramidei furnizării serviciilor de sănătate, anume: creșterea graduală a serviciilor de asistență medicală primară, a serviciilor medicale la nivelul comunității și a serviciilor furnizate în ambulatoriu concomitent cu reducerea treptată a consultațiilor furnizate în serviciile medicale de urgență, la camerele de gardă ale spitalelor și cu reducerea utilizării paturilor de spital.*
- 3. Prioritatea 3: Servicii de reabilitare, paliative și îngrijiri pe termen lung adaptate fenomenului demografic de îmbătrânire a populației și profilului epidemiologic al morbidității**
- *Pentru îmbunătățirea accesibilității, a eficacității serviciilor de reabilitare/ recuperare, serviciile de îngrijire paliativă/ serviciile de îngrijire pe termen lung nevoia de investiții*

FSE+ rezidă în egală măsură în finanțarea de instrumente suport care să genereze modificări sistemice.

- *Investițiile în îngrijirea paliativă sunt necesare pentru a putea crește ponderea de paturi aparținând sectorului public din numărul total de paturi existent la nivelul țării pentru îngrijirea paliativă, pentru a putea asigura accesul la îngrijirea paliativă la nivelul tuturor județelor existente, ținând cont de faptul că serviciile existente de îngrijiri paliative la domiciliu, în ambulatoriu, echipe mobile, spital reprezintă 2% din necesarul la nivel național.*

4. Prioritatea 4: Creșterea eficacității sectorului medical prin investiții în infrastructură și servicii

- *Cheltuielile pentru sănătate în România sunt cele mai scăzute din UE atât pe cap de locuitor (1.029 EURO, media UE27 fiind de 2.884 EURO), cât și ca procent din PIB (5% față de 9,8% în UE). iar sistemul de sănătate este subfinanțat într-o măsură semnificativă.*
- *Rata mortalității evitabile prin prevenție s-a aflat în 2016 pe locul al patrulea printre cele mai ridicate din Europa, aspect din care reiese necesitatea unor intervenții eficiente în materie de sănătate publică și de prevenție. Accesul la servicii preventive este în continuare limitat, deficitar, inechitabil și neuniform din punct de vedere al calității serviciilor oferite.*
- *Eforturile depuse în perioada de programare 2014-2020 în ceea ce privește implementarea din fonduri externe nerambursabile a unor programe de screening (populațional)/ diagnosticare trebuie continuate cu accent al finanțării atât pe implementarea măsurilor de screening în regiunile care nu au beneficiat de finanțare, cât și în creșterea accesului grupului țintă vizat la acestea. Mecanismul de furnizare al programelor de screening/ diagnosticare ce vor fi finanțate din POS FSE+ să includă alături de măsurile de furnizare a serviciilor preventive (cu accent pe persoane din zone rurală, din categorii dezavantajate socio - economic/ vulnerabile din punct de vedere medical etc.), măsuri de dezvoltare a competențelor personalului implicat în screening/ diagnosticare, măsuri de informatizare în vederea facilitării monitorizării măsurilor sprijinite și al elaborării unor rapoarte/ analize*

care să permită adoptarea de decizii fundamentate, precum și finanțarea de campanii de conștientizare a grupului țintă.

- *POS va asigura finanțarea de programe de schimbare a stilului de viață și aplicarea de politici de încurajare a unei vieți sănătoase, inclusiv implementarea de măsuri de prevenție (inclusiv sănătate orală în zone defavorizate sau greu accesibile și mintală).*
- *POS va asigura finanțarea programelor de screening antenatal/fetal, urmărirea fetala în vederea reducerii sarcinilor cu risc, / programe de screening pentru boli cu potențial de depistare neonatală / diagnostic pre/ postnatal al bolilor genetice, de consiliere genetică. Se va acorda o atenție deosebită mamelor din mediul rural, celor din categorii dezavantajate socio-economic/ vulnerabile. În ce privește asistența medicală a persoanelor vârstnice dependente din mediul rural se va asigura finanțarea unui pachet minim de servicii pentru această categorie.*

5. Prioritatea 5: Abordări inovative în cercetarea din domeniul medical

- *Cercetarea și inovarea, coroborate cu programe de formare specializate, joacă un rol crucial în sprijinirea coeziunii sociale, creșterii economice și competitivității.*
- *Cheltuielile în domeniul cercetării și inovării sunt sub media UE, performanța României în materie de cercetare și inovare având de suferit, inclusiv în domeniul medical.*
- *Nevoile de investiții se referă, în mod special, la consolidarea actualelor infrastructuri, capacități și competențe în materie de cercetare și inovare în domeniul medical, astfel încât să se asigure un impact semnificativ în ceea ce privește îmbunătățirea serviciilor de sănătate pe toate palierele, accesul larg la tratamente personalizate, vaccinuri, precum și participarea la rețelele internaționale, transfrontaliere și la programe comune de cercetare și educație.*

Principalele componente ce ar putea fi vizate de un sprijin financiar dedicat ar fi:

- *investițiile în infrastructura de cercetare-dezvoltare și tratament*
- *activități de cercetare radiobiologică și medicală*
- *activități de cercetare a unor noi strategii de tratament și produse farmaceutice*
- *formarea profesională: cursuri, schimburi de experiență, stagii de pregătire, organizate în parteneriat cu Universități, institute medicale și de cercetare din România și străinătate.*

6. Prioritatea 6: Digitalizarea sistemului medical

- *Folosirea TIC în domeniul medical este din ce în ce mai răspândită astăzi și joacă un rol strategic în livrarea unor servicii de sănătate mai bune și mai eficiente, contribuind la creșterea calității și siguranței îngrijirii pacientului.*
- *În situația actuală, au fost identificate câteva puncte slabe privind digitalizarea în sectorul medical, și anume: standardizarea insuficientă, lipsa cooperării, lipsa interoperabilității între sistemele actuale, nivel scăzut de informatizare la nivelul furnizorilor publici de servicii de sănătate și lipsa infrastructurii centrale a sistemului informațional din domeniul sănătății.*
- *Utilizarea tehnologiilor TIC în sistemul românesc de asistență medicală este inegală și relativ scăzută. De aceea, este nevoie de un acces mai bun, egal la soluțiile eficiente de e-sănătate, instrumentele de lucru trebuie să fie nu numai ușor de utilizat, dar trebuie să simplifice și procedurile obișnuite de lucru în domeniul sănătății. Instrumentele trebuie să aibă o interfață comună pentru utilizatori, posibilitate comună de acces, funcții de securitate și comunicare comune. Accesibilitatea și serviciile pot fi mult îmbunătățite cu ajutorul TIC. La fel și competențele și capacitățile personalului din sănătate, prin sisteme specializate de suport decizional bazate pe cunoaștere.*

7. Prioritatea 7: Măsuri care susțin cercetarea, informatizarea în sănătate și utilizarea de metode moderne de investigare, intervenție, tratament

- *Sunt necesare măsuri FSE pentru asigurarea accesului pacienților din România la tratamente inovative. Este nevoie de mai multă eficiență în gestionarea resurselor sistemului de sănătate și transparență prin implementarea de soluții e-Sănătate;*

4.7.6. Programul Operațional Educație și Ocupare (POEO)

Investițiile în oameni pentru asigurarea unui capital uman înalt calificat reprezintă cheia progresului economic durabil pe termen mediu și lung. Modelul de creștere economică din ultimii ani, bazat pe stimularea consumului, în mare parte prin excedentul în creștere al importurilor, afectează capacitatea de creștere sustenabilă a țării și generează dezechilibre majore pe piața muncii. Aceste dezechilibre sunt accentuate puternic și de evoluțiile demografice negative, nivelul ridicat al emigrării forței de muncă, capacitatea limitată a sistemului de educație și formare profesională de a furniza competențele relevante în acord cu progresul economic și tehnologic, adâncirea inegalităților, nivelul ridicat al sărăciei și al disparităților regionale și locale, provocări precum actuala pandemie COVID-19, care adâncește sărăcia și excluziunea socială și pune probleme majore sistemelor de sănătate, sociale și economice. Creșterea sustenabilă și sănătoasă a economiei are la bază investițiile în mediul de afaceri, infrastructură și în capitalul uman, precum și în sporirea creșterea rezilienței sistemelor de sănătate și protecție socială.

Societățile actuale se confruntă cu o serie de noi provocări determinate, în mare parte, de progresul tehnologic și de dezvoltarea noilor tehnologii, iar pentru a putea răspunde în mod adecvat este necesar ca sistemul de educație și formare profesională să se adapteze dinamicii pieței muncii și să furnizeze acele calificări, competențe și abilități solicitate.

Pandemia Covid-19 care a cuprins întreaga lume la începutul anului 2020 a provocat un adevărat cutremur social, testând sistemele actuale din punct de vedere al flexibilității și adaptabilității la schimbare. S-au extins practici precum telemuncă, distanțarea fizică și socială, marketingul și vânzările online, reorientarea producției și reinventarea IMM-urilor, digitalizarea administrației publice etc., însă prognozele sunt în direcția unei recesiuni economice de mari dimensiuni, cu un impact major în rândul populației. Întărirea și îmbunătățirea sistemelor de educație, digitalizarea

proceselor, accesul la infrastructură digitală și de internet, creșterea capacității de adaptare a grupurilor dezavantajate, sporirea capacității de inovare și reziliență a antreprenorilor sunt direcții care ar putea atenua efectele acestei crize și ar putea preveni probleme sociale de amploare. POEO are rolul de a sprijini revenirea economică și de a susține punerea în aplicare a tuturor acestor măsuri.

Obiectivele specifice selectate spre a fi abordate prin investițiile în cadrul Programului Operațional Educație și Ocupare vor urmări:

- *îmbunătățirea accesului la ocupare pentru toți;*
- *modernizarea instituțiilor și a serviciilor oferite pe piața muncii pentru anticiparea nevoii de competențe și furnizarea de sprijin personalizat, adaptat nevoilor individuale;*
- *promovarea participării echilibrate după gen pe piața muncii și asigurarea echilibrului între viața profesională și viața de familie, inclusiv prin acces la servicii de îngrijire a copiilor și a persoanelor dependente;*
- *promovarea adaptării lucrătorilor, întreprinderilor și antreprenorilor la schimbare, îmbătrânirea activă și în condiții bune de sănătate și asigurarea unui mediu de lucru adecvat, care să prevină riscurile profesionale, îmbunătățirea calității, eficacității și relevanței sistemului de educație și formare, pentru piața muncii, pentru sprijinirea dobândirii competențelor cheie, inclusiv digitale;*
- *promovarea accesului egal la educație și formare de calitate, favorabile incluziunii;*
- *promovarea învățării pe tot parcursul vieții, în special a unor oportunități flexibile de perfecționare și reconversie profesională, facilitând tranzițiile și promovând mobilitatea profesională.*

Nevoile prioritare de investiții în domeniul educației și formării profesionale:

- *investiții pentru îmbunătățirea accesibilității, calității și caracterului abordabil, din punctul de vedere al costurilor, ale educației și îngrijirii copiilor preșcolari, inclusiv ale infrastructurii aferente;*
- *investiții pentru a preveni abandonul școlar timpuriu, prin introducerea: unei abordări centrate pe elev, pentru copiii expuși acestui risc, a unor programe „A doua șansă”, flexibile, dar și a unor servicii relevante de consiliere și orientare profesională, concomitent cu atragerea, integrarea, motivarea și îmbunătățirea competențelor cadrelor didactice, astfel încât să poată să acorde atenția necesară copiilor din grupurile vulnerabile/dezavantajate;*
- *investiții pentru a ameliora calitatea educației și formării profesionale, astfel încât să se adapteze evoluțiilor înregistrate pe piața forței de muncă, inclusiv formările necesare și furnizarea de echipamente specifice;*
- *investiții pentru a sprijini dezvoltarea unor metode și tehnici de predare inovatoare și eficiente.*

Nevoile de investiții identificate în domeniul ocupării vizează:

- *integrarea tinerilor pe piața muncii;*
- *asigurarea accesului la ocupare pentru categoriile dezavantajate, inclusiv creșterea ocupării femeilor;*
- *dezvoltarea culturii antreprenoriale, sprijinirea antreprenoriatului și a economiei sociale;*
- *dezvoltarea mecanismelor de anticipare a competențelor și de monitorizare a politicilor active de ocupare;*

- *dezvoltarea dialogului social și implicarea partenerilor sociali în implementarea politicilor de ocupare, inclusiv prin creșterea capacității acestora;*
- *asigurarea unui mediu de lucru sigur și sănătos și promovarea îmbătrânirii active;*
- *creșterea participării la învățarea pe parcursul întregii vieți pentru asigurarea tranzițiilor pe piața muncii și a mobilității profesionale a angajaților.*

Priorități ale Programului Operațional Educație și Ocupare (POEO)

1. Prioritatea 1 - Valorificarea potențialului tinerilor pe piața muncii.

- *Înființarea/ dezvoltarea de centre/cluburi de tineret la nivel comunitar cu implicarea autorităților locale și a unor entități publice sau private care să ofere activități specifice adaptate tinerilor, inclusiv activități culturale educative (consiliere deschisă și individuală pentru tineri, ateliere de lucru, de creativitate, dezvoltarea competențelor antreprenoriale și verzi, precum și de antreprenariat social, a competențelor sociale, civice, instruire pentru utilizarea tehnologiei moderne, sesiuni de educație digitală, de management al carierei, de comunicare și muncă în echipă, pentru participare la instruirii în ocupații cerute pe piața muncii, informare privind drepturi și obligații pe piața muncii și interacțiunea cu instituții din domeniul muncii: ITM, AJOFM-uri etc.), inclusiv activități de promovare a acestora*
- *Realizarea de către centrele/cluburile de tineret publice sau private sau de alți actori interesați a unor rețele de lucrători de tineret, selectați din rândul tinerilor și instruiți pentru furnizarea de servicii de outreach și activare a tinerilor și de înregistrare a acestora la furnizorii de servicii de ocupare publici sau privați, în vederea oferirii de servicii de ocupare.*
- *Furnizarea de pachete integrate de măsuri de activare a tinerilor personalizate în funcție de profilul acestora, cu accent pe tineri inactivi, șomeri și șomeri de lungă durată (consiliere,*

inclusiv antreprenorială și de antreprenariat social, mediere, prime de ocupare, subvenții angajatori, formare profesională/ucenicii/stagii/internship-uri, evaluare de competențe, înscriere și susținere participare la programe de a doua șansă flexibile, inclusiv la module de pregătire profesională, furnizare servicii suport personalizate: prime de instruire destinate acoperirii cheltuielilor asociate instruirii - transport, masă etc., subvenționarea costurilor aferente obținerii permisului de șofer (pe diverse clase, în funcție de necesități), stimularea tinerilor pre-ocupare prin stagii scurte la diferiți angajatori pentru a lua contact cu domeniul respectiv de activitate, stimulare angajatori post-ucenicie, organizare la programe de tip „Tânăr voluntar”).

- *Activarea potențialului antreprenorial al tinerilor: formare competențe antreprenoriale, tutorat/ mentorat, asistență/ consiliere, role models, formare în management de proiect, inclusiv accesul la granturi pentru inițierea de noi afaceri (start-up) sau incubatoare de afaceri, asistență și consultanță post înființare.*
- *Stimularea angajatorilor pentru utilizarea unor forme de muncă flexibile și pentru finanțarea investițiilor care să permită utilizarea acestor forme prin facilitarea accesului la finanțare destinat IMM-urilor și acordarea de măsuri de acompaniament pentru finanțarea beneficiilor acordate tinerilor.*
- *Stimularea întreprinderilor sociale de inserție pentru susținerea tinerilor cu accent pe inactivi, șomeri și șomeri de lungă durată prin acoperirea costurilor de calificare la locul de muncă, consiliere și orientare profesională, subvenționarea contractelor de muncă și plasarea pe piața muncii la finalul perioadei de sprijin, inclusiv cu acordarea de servicii de acompaniere socio-profesională și sociale.*

2. Prioritatea 2. Îmbunătățirea participării copiilor la educația antepreșcolară și preșcolară.

- *Dezvoltarea și asigurarea calității sistemului de ÎETC, prin:*
 - *elaborare și editare ghiduri cu bune practici pentru sprijinirea implementării noului curriculum, inclusiv a unor strategii didactice inovatoare;*
 - *pilotarea și implementarea unor strategii de predare, inovatoare și*

eficace, în clustere; • dezvoltarea unui cadru de asigurare a calității educației timpurii, prin definirea unor standarde minime privind spațiul educațional, dotările, activitatea psihopedagogică și activități le suport (ex. standarde privind îngrijirea hrana copiilor, consilierea și serviciile medicale), precum și dezvoltarea de standarde ocupaționale pentru personalul IETC. • realizare și implementare sistem de monitorizare a formării continue și a efectelor acesteia, prin raportare la progresul copiilor, îndeosebi la progresul copiilor din grupurile vulnerabile (cu dizabilități, de etnie romă, din mediul rural etc.)

- *Diversificarea și flexibilizarea serviciilor de suport socio-educational prin: susținerea de acțiuni/ măsuri strategice la nivel local în vederea asigurării numărului de locuri necesar participării la IETC și/sau extindere servicii complementare (centre de joacă, ludoteci etc.), asigurarea materialelor educaționale (jocuri educative, cărți de colorat, caiete de lucru, plastilină, acuarele etc.), măsuri de acompaniere în funcție de nevoi pentru copiii care aparțin grupurilor vulnerabile (vouchere, îmbrăcăminte, încălțăminte, rechizite, echipamente IT, decontare cheltuieli de masă și transport, obiecte de strict necesar contribuie direct la îmbunătățirea calității vieții), adaptarea serviciilor la nevoile copiilor cu dizabilități/ CES (accesibilizarea spații, achiziție soft-uri, echipamente și tehnici asistive etc.), programe de informare, consiliere și educație parentală pentru părinții/ reprezentanții legali/ tutorii copiilor de vârstă antepreșcolară și preșcolară, cu focalizare pe părinții/ persoanele care au în grijă copiii provenind din grupuri vulnerabile etc. NB Se va avea în vedere acordarea de granturi flexibile pentru unitățile IETC pentru a pune în aplicare programe moderne și pentru dotări adecvate. De asemenea, se vor avea în vedere parteneriatele, precum și implicarea actorilor relevanți de la nivel local.*
- *Dezvoltarea sistemului de formare inițială și continuă a cadrelor didactice din IETC (inclusiv dezvoltarea mentoratului didactic), cu focalizare pe teme precum: dezvoltarea personală, dezvoltarea de abilități socio-emoționale, abilități digitale, competențe de gândire strategică, comunități care educă/ învață. Se vor avea în vedere: dezvoltarea de rute/trasee flexibile de formare, de dezvoltare profesională la nivel de unitate, programe de mentorat didactic în comunitățile vulnerabile, diversificarea și accesibilizarea oportunităților de formare/dezvoltare profesională pentru cadrele didactice și personalul suport care asigură educația copiilor cu dizabilități/CES în vederea individualizării învățării, acordare de burse pentru studenții/elevii care învață pentru o carieră în IETC etc.*

3. Prioritatea 3 - Prevenirea părăsirii timpurii a școlii și creșterea accesului și a participării grupurilor dezavantajate la educație și formare profesională.

- *Aplicarea la nivelul unităților școlare a mecanismelor de monitorizare, avertizare, prevenire și combatere a fenomenelor de abandon școlar și părăsire timpurie a școlii, discriminare și segregare școlară;*
- *Facilitarea transportului elevilor către/ de la unitățile școlare;*
- *Îmbunătățirea accesului și a participării la educație a copiilor cu dizabilități și/sau cerințe educaționale speciale (CES);*
- *Dezvoltarea de programe de informare și conștientizare privind participarea la educație, educația incluzivă;*
- *Organizarea unor oportunități variate de dezvoltare profesională pentru personalul didactic, în vederea asigurării unui sistem de educație incluziv;*
- *Dezvoltarea/extinderea și creșterea calității programului „școală după școală” (SDS), complementar cu programul „masă caldă”;*
- *Măsuri de sprijin pentru revenirea în sistemul de învățământ, pentru finalizarea învățământului obligatoriu, precum și pentru continuarea studiilor la un nivel superior de educație, în special pentru elevii aparținând grupurilor vulnerabile, inclusiv romi;*
- *Dezvoltarea și extinderea Programului „A doua șansă” (ADS), pentru facilitarea finalizării învățământului obligatoriu, de către persoanele care au părăsit timpuriu școala. ;*
- *Măsuri de prevenire și combatere a abandonului universitar pentru grupurile dezavantajate/subreprezentate de studenți;*
- *Măsuri de sprijin în vederea creșterii accesului la studii universitare.*

4. Prioritatea 4 - Creșterea calității ofertei de educație și formare profesională pentru asigurarea echității sistemului și o mai bună adaptare la dinamica pieței muncii și la provocările inovării și progresului tehnologic.

- *Dezvoltare de resurse educaționale deschise (RED) și alte resurse moderne de învățare pentru elevi, studenți, profesori și echipele manageriale, cu ajutorul noilor tehnologii, inclusiv pentru elevii/studenții din grupuri vulnerabile (elevi/studenți cu dizabilități/ CES, elevi/studenți care provin din medii dezavantajate socio-economic, elevi/studenți romi etc.);*
- *Pilotarea unui mecanism eficient de recunoaștere a rezultatelor învățării dobândite în contexte non-formale și informale (recunoașterea competențelor dobândite în aceste contexte), pentru o mai bună integrare pe piața muncii.;*
- *Măsuri privind asigurarea calității educației pentru toți, în corelație cu dinamica pieței muncii (schimbări tehnologice și structurale, digitale etc.) și societății;*
- *Facilitarea accesului informat și a participării active la programe de educație, în acord cu interesele elevilor/studentilor, cât și cu nevoile pieței muncii;*
- *Identificarea, sprijinirea și promovarea copiilor cu abilități înalte;*
- *Sprijinirea mobilității internaționale de tip Erasmus+ prin asigurarea unui sprijin financiar suplimentar față de grantul Erasmus+, pentru instituțiile cu acreditare, în scopul satisfacerii cererii de mobilitate internațională;*
- *Creșterea gradului de bună guvernare a instituțiilor de învățământ (preuniversitar și superior) și de participare a elevilor și studenților în procesele decizionale;*
- *Măsuri privind flexibilizarea și diversificarea oportunităților de formare și dezvoltare a competențelor cheie ale elevilor;*
- *Promovarea dezvoltării programelor de studii de înaltă calitate, flexibile și corelate cu cerințele pieței muncii;*

- Dezvoltarea și implementarea unor programe universitare, la solicitarea agenților economici, organizațiilor de CDI, pentru adaptarea ofertei universităților la solicitările pieței muncii;
- Implementarea unui program pentru internaționalizarea învățământului superior, în vederea creșterii calității, eficienței și relevanței acestuia.

5. Prioritatea 5. Creșterea accesibilității, atractivității și calității învățământului profesional și tehnic

- Generalizarea implementării mecanismului de evaluare și monitorizare a politicilor publice privind formarea profesională la nivel de sistem;
- Dezvoltarea și implementarea unui mecanism de asigurare și monitorizare a calității învățării la locul de muncă (WBL), pentru asigurarea calității programelor de pregătire practică ale elevilor;
- Dezvoltarea și implementarea unui mecanism de certificare a rezultatelor învățării din formarea profesională inițială, relevant pentru piața muncii, prin implicarea mediului de afaceri și partenerilor sociali, în vederea creșterii relevanței certificării calificărilor profesionale a elevilor, pentru piața muncii;
- Creșterea calității și a validității proceselor de predare-învățare-evaluare în ÎPT;
- Dezvoltarea și implementarea unui mecanism de recunoaștere a rezultatelor învățării din învățământul secundar în învățământul terțiar non universitar, pentru flexibilizarea traseelor de formare profesională a elevilor și facilitarea accesului pe piața muncii;
- Adaptarea serviciilor educaționale adresate elevilor, studenților și personalului didactic din ÎPT, în corelație cu dinamica pieței muncii (schimbări tehnologice și structurale, digitalizare etc.), inclusiv pentru persoanele cu dizabilități sau pentru cele provenind din grupuri vulnerabile;
- Dezvoltarea și extinderea serviciilor de consiliere (CJRAE/CMBRAE, inclusiv formarea personalului din centrele de consiliere, diriginți), pentru îmbunătățirea accesului informat

la programe de educație și formare profesională, în acord atât cu interesele elevilor cât și cu nevoile pieței muncii, cu implicarea angajatorilor și/sau a organizațiilor neguvernamentale;

- *Dezvoltarea de programe de ÎPT de nivel terțiar, derulate în regim dual pentru calificările profesionale de nivel 4 și 5.*

6. Prioritatea 6. Creșterea accesului pe piața muncii pentru toți

- *Furnizarea serviciilor de identificare, îndrumare, sprijin și management de caz pentru persoanele din grupuri dezavantajate în vederea facilitării accesului pe piața muncii, în complementaritate cu serviciile de management de caz acordate pentru comunitățile marginalizate finanțate prin Programul Operațional Incluziune și Demnitate Socială, inclusiv campanii de informare cu privire la beneficiile oferite de înregistrarea ca persoană în căutarea unui loc de muncă, de obținerea unei calificări profesionale și/sau a unui loc de muncă;*
- *Furnizarea de pachete prestabilite de măsuri de ocupare în vederea integrării socio-profesionale a persoanelor din grupuri dezavantajate pe piața muncii, urmare a rezultatului profilării;*
- *Finanțarea de intervenții integrate în zone cu deficit de forță de muncă și migrație sezonieră;*

7. Prioritatea 7. Antreprenariat și economie socială

- *Dezvoltarea unor structuri colaborative/ participative, cu rol în: promovarea, sensibilizarea (outreach) și conștientizarea publicului cu privire la antreprenariat, antreprenoriatul social și economia socială (de ex. organizare conferințe, forumuri, reuniuni și de evenimente de recunoaștere publică a modelelor de antreprenariat social de succes etc.), monitorizarea și evaluarea evoluției economiei sociale în România; sprijinirea entităților de economie socială etc;*

- *Programe de sprijin antreprenorial (formare în competențe antreprenoriale, tutorat/mentorat, asistență/ consiliere, role models, programe de formare în management de proiect programe de formare pentru administratorii schemelor de antreprenoriat etc), inclusiv prin activarea potențialului antreprenorial al unor persoane aparținând grupurilor dezavantajate;*
- *Acordarea de granturi pentru inițierea de noi afaceri (start-up) și incubatoare de afaceri*
- *Asistență și consultanță în afaceri post înființare, inclusiv prin programe de pregătire a managerilor sau a unor măsuri de îmbunătățire a accesului IMM-urilor la diversele modalități de digitalizare a activității lor (ex.: SME Digital Start Pack);*
- *Dezvoltarea de instrumente care să contribuie la creșterea potențialului economiei sociale prin sprijinirea dezvoltării rețelelor, federațiilor, uniunilor, consorțiilor de întreprinderi sociale și a centrelor de resurse ale acestora și a acțiunilor lor de promovare a conceptelor de economie socială și întreprinderi sociale, sau prin realizarea de studii, analize sau colectare periodică de date cu privire la potențialul de dezvoltare sau la impactul economic și social pe care îl au întreprinderile sociale și utilizarea acestora pentru cercetare și crearea unui cadru favorabil dezvoltării (observator național al economiei sociale, promovare marcă socială etc.);*
- *Acordarea de granturi pentru înființarea dezvoltare/ inovare/scalare/ extindere/ de întreprinderi sociale și întreprinderi sociale de inserție, inclusiv în domeniul oferirii de servicii sociale;*
- *Asistență și consultanță post înființare pentru întreprinderile sociale și întreprinderile sociale de inserție, inclusiv programe de pregătire a resurselor umane din cadrul acestor entități și sprijin pentru digitalizarea activității;*
- *Sprijinirea angajatorilor întreprinderi sociale de inserție pentru insertia socio-profesionala a lucrătorilor defavorizați – contracte de muncă subvenționate pe perioade cuprinse între 6 – 24 luni cu plasarea pe piața muncii la finalul perioadei, cu servicii de acompaniere socio-profesională și sociale.*

8. Prioritatea 8. Modernizarea instituțiilor pieței muncii

- *Îmbunătățirea mecanismelor de monitorizare a informațiilor din piața muncii, de anticipare a nevoii de competențe, de evaluare și monitorizare a politicilor publice privind măsurile active și formarea profesională;*
- *Consolidarea dialogului social și a parteneriatelor pentru ocupare și formare;*
- *Sprijin acordat partenerilor sociali pentru implementarea acordurilor europene cadru încheiate de partenerii de dialog social europeni;*
- *Crearea și asigurarea transparenței unei baze de date naționale care să conțină informații privind rezultatele dialogului social (structurile partenerilor sociali, organizațiile sindicale și patronale reprezentative, contractele colective de muncă încheiate la diferite niveluri, acordurile bipartite).*

9. Prioritatea 9. Consolidarea participării populației în procesul de învățare pe tot parcursul vieții pentru facilitarea tranzițiilor și a mobilității pe piața muncii

- *Dezvoltarea sistemului de asigurare a calității în formarea profesională a adulților, atât la nivel de sistem, cât și la nivel de furnizor;*
- *Dezvoltarea capacității Comisiilor județene pentru autorizarea furnizorilor de formare profesională și a infrastructurii necesare monitorizării și raportării situației privind formarea profesională a adulților în România, inclusiv prin formarea profesională a personalului, specialiștilor și evaluatorilor de furnizori și programe;*
- *Formarea continuă a formatorilor/instructorilor/coordonatorilor de ucenicie din formarea profesională continuă pentru dezvoltarea și furnizarea de programe de formare de calitate și flexibile;*
- *Actualizare/revizuire/dezvoltare de noi standarde ocupaționale /calificări profesionale conform noilor cerințe ale pieței muncii;*
- *Facilitarea dobândirii unei calificări profesionale de către persoanele care au părăsit timpuriu școala;*

- *Încurajarea participării la învățarea pe tot parcursul vieții prin formarea unor atitudini favorabile învățării, inclusiv prin consiliere și orientare și prin campanii de informare și conștientizare adresate potențialilor formabili și angajatorilor;*
- *Creșterea accesului și participării adulților la programe de formare pentru dezvoltarea/ creșterea nivelului competențelor cheie care să le asigure dezvoltarea personală și îmbunătățirea calității vieții;*
- *Extinderea și diversificarea oportunităților/ ofertei de participare la învățarea pe tot parcursul vieții;*
- *Sprijinirea mobilității internaționale Erasmus+ pentru educația adulților prin asigurarea unui sprijin financiar suplimentar față de grantul Erasmus+ pentru instituțiile cu acreditare, cu scopul satisfacerii cererii de mobilitate internațională;*
- *Dezvoltarea și testarea de instrumente inovative de evaluare a competențelor dobândite în sistem nonformal și informal pentru facilitarea mobilității în ocupare a forței de muncă;*
- *Implementarea programului „Pachet de bază”;*
- *Implementarea programului „Ține pasul”;*
- *Dezvoltarea de clustere de angajatori și furnizarea de programe de formare colaborativă, pentru progresul în carieră al angajaților;*
- *Implementarea programului „Acces digital pentru toți” care vizează programe de dobândire a competențelor digitale, structurate pe niveluri (inițiere, intermediar, avansat), precedate de o evaluare a nivelului de competențe digitale;*
- **Sprijinirea formării continue a angajaților în acord cu nevoile identificate de angajatori pentru a putea răspunde provocărilor din domeniul de activitate: calificare / recalificare/ specializare, participarea la programe de formare internaționale.**

4.7.7. Programul Operațional Incluziune și Demnitate Socială (POIDS)

România continuă să se numere printre țările cu ponderi mari ale populației aflate în situație de risc, departe de media UE28. Ultimele date EUROSTAT disponibile cu privire la incidența riscului de sărăcie la nivelul populației din statele membre UE scot în evidență gravitatea acestei problemei în rândul populației din România.

Astfel, Romania inregistreaza, conform datelor pentru 2018, una din cele mai mari rate ale riscului de saracie sau excluziune sociala intre tarile UE, de 32,5% din totalul populatiei. In acest context, conform Raportului de tara Romania 2020, unul din trei romani se afla la risc de saracie sau excluziune sociala, grupurile vulnerabile, inclusiv minoritatea roma, fiind cele mai expuse la acest fenomen. In acelasi timp, se observa ca accesul la servicii primare de sanatate, sociale, educatie este limitat pentru persoanele din mediul rural fata de urban, disparitatile existand si la nivel regional, intre regiunile dezvoltate si cel mai putin dezvoltate.

In aceste conditii, persoanele din mediul rural sunt expuse in mai mare masura la excluziune sociala, in principal copiii si tinerii, precum si persoanele varstnice, persoanele cu dizabilitati, familiile monoparentale si cele cu multi copii.

Totodata, in mediul urban, se mentin discrepantele referitoare la grupurile vulnerabile, astfel ca, desi indicatorul ratei riscului de saracie este mai mic fata de rural, categoriile vulnerabile cele mai expuse sunt aceleasi ca in mediul rural.

Decalajul intre urban si rural in ceea ce priveste dezvoltarea serviciilor sociale la nivel local a contribuit la mentinerea situatiilor care pun grupurile vulnerabile in situatia de a dezvolta si alte probleme sociale, care in timp conduc la perpetuarea „culturii saraciei” si a comportamentelor asociate acestui fenomen.

In domeniul Incluziunii sociale, Strategia națională privind incluziunea socială și reducerea sărăciei pentru perioada 2015 – 2020, a urmarit prin initiativele preconizate pentru serviciile sociale, dezvoltarea unui pachet minim de interventii la nivel comunitar, prin asigurarea personalului de specialitate (asistenti sociali) la nivelul fiecarui unitati administrativ teritoriale (UAT) si asigurarea cadrului interventiei integrate a tuturor actorilor relevanti (educatie, sanatate, protectie sociala si alte servicii publice). In acest sens, prin intermediul autoritatii centrale, Ministerul Muncii si Protectiei Sociale (MMPS) sunt in implementare doua proiecte cu finantare POCU prin care se sprijina cel

putin 489 de UAT care sunt cuprinse in Atlasul comunitatilor marginalizate, prin care se intentioneaza punerea in aplicare a masurilor prevazute in strategia nationala.

Cu toate acestea, la acest moment, din cele 2861 de UAT-uri din mediul rural dupa implementarea proiectelor MMPS care vor infiinta inca 489 structuri, tot vor ramane aproximativ 2300 comune fara servicii sociale. Numărul asistenților medicali comunitari era de 1694 la nivelul lunii aprilie 2020, ceea ce înseamnă că aproape jumătate din numărul comunelor nu dispuneau de un astfel de serviciu.

In domeniul protectiei drepturilor copilului, un obiectiv principal al Strategiei naționale pentru protecția și promovarea drepturilor copilului pentru perioada 2014-2020, a fost cel al dezinstitutionalizarii copiilor din centrele de plasament, prin dezvoltarea masurilor de plasament familial la asistenti maternali profesionisti si dezvoltarea infrastructurii rezidentiale de tipul caselor de tip familial ca alternative la institutiile mari. In urma implementarii programelor cu fianantare europeana, POR si POCU, acest obiectiv tinde sa fie atins. Cu toate acestea, serviciile sociale care ar contribui la prevenirea separarii copilului de familie precum si sprijinirea reintegrarii copilului in familie sunt inca insuficient dezvoltate, ca rezultat al lipsei personalului de specialitate la nivel local.

Programul Operational Incluziune si Demnitate Sociala (POIDS) vine cu un ansamblu de masuri integrate prin care sprijina la nivel national aplicarea strategiilor nationale si locale pentru a contribui in mod direct la sustinerea procesului de reducere al fenomenului saraciei si la sustinerea grupurilor vulnerabile in vederea depasirii situatiei de excluziune sociala.

Masurile prevazute din POIDS urmaresc sa raspunda nevoilor grupurilor vulnerabile din mediul rural, in principal, dar si din mediul urban, atat in ceea ce priveste asigurarea accesului la servicii cat si prin implementarea unor masuri care sa sprijine in mod direct membrii grupurilor vulnerabile (vouchere, sprijin material, alimente, etc).

Analiza datelor statistice a reliefat grupurile specifice aflate în situație de vulnerabilitate ridicată: copiii și tinerii, locuitorii din mediul rural, inclusiv romi, persoanele cu dizabilități, persoanele cu un nivel scăzut de școlaritate, familiile monoparentale care au copil/copii în întreținere, familiile cu mai multi copii si persoanele vârstnice.

Scopul POIDS este de a sprijini incluziunea sociala a persoanelor apartinand grupurilor vulnerabile, mai ales ale celor in risc ridicat, inclusiv prin reducerea decalajului rural-urban in ceea ce priveste saracia si excluziunea sociala si cresterea accesului la servicii de calitate pentru populatia vulnerabila, urmarind obiectivele generale:

1. Cresterea accesului la servicii sociale pentru populatia vulnerabila, cu precadere din mediul rural prin infiintarea si dezvoltarea de servicii sociale la nivel local
2. Cresterea calitatii serviciilor sociale destinate persoanelor apartinand grupurilor vulnerabile prin asigurarea cu personal de specialitate bine pregatit la nivel local si infrastructura adecvata
3. Reducerea gradului de excluziune sociala pentru grupurile vulnerabile prin oferirea de suport si servicii accesibile pentru depasirea situatiilor de dificultate in care se afla
4. Cresterea capacitatii sistemului national de asistenta sociala de a raspunde la nevoile populatiei vulnerabile prin dezvoltarea capacitatii furnizorilor de servicii sociale publici si privati la nivel local
5. Cresterea capacitatii autoritatilor locale de a identifica si evalua nevoile sociale ale comunitatii intru-un mod participativ si de a elabora planuri de actiune adecvate.

Rezultatele asteptate la nivel de program sunt:

1. Sprijinirea implementarii a aproximativ 40 de Strategii de dezvoltare locala plasata sub responsabilitatea comunitatii;
2. Asigurarea de locuinte sociale pentru cel putin 2300 de persoane vulnerabile;
3. Dezvoltarea infrastructurii si a serviciilor destinate veteranilor;
4. Dezvoltarea unei infrastructuri specifice pentru protejarea memoriei victimelor Holocaustului si promovarea nondiscriminarii;
5. Dezvoltarea unui centru pentru tineri vulnerabili, pentru mentinerea motivatiei ramanerii in scoala;

6. Asigurarea accesului la servicii primare de asistenta sociala pentru cel putin 40% din populatia Romaniei (aproximativ 2000 de UAT din mediul rural);
7. Cresterea capacitatii serviciilor de ingrijire persoane varstnice la domiciliu cu cel putin 2000 de ingrijitori pentru persoanele varstnice din mediul rural;
8. Sprijin pentru clarificarea situatiei juridice pentru cel putin 100 de asezari informale (rural);
9. Cresterea capacitatii de gazduire pentru situatii de urgenta/calamitati cu cel putin 7000 de locuri;
10. Dezvoltarea capacitatii serviciilor destinate copiilor cu probleme de comportament prin infiintarea a trei centre pilot;
11. Sustinerea financiara a cel putin 4700 de tineri la parasirea sistemului institutionalizat in vederea integrarii sociale si ocuparii unui loc de munca;
12. Sustinerea financiara a cel putin 470.000 de copii scolari (ciclul primar si gimnazial), proveniti din familii sarace, pentru participarea la tabere, inclusiv a asistentilor personali ai copiilor cu dizabilități;
13. Cresterea capacitatii serviciilor de zi pentru copii cu cel putin 141 de servicii nou create de care vor beneficia cel putin 47000 de copii;
14. Sustinerea financiara a cel putin 20000 de familii monoparentale;
15. Dezvoltarea unui serviciu de tip Call center pentru persoane vulnerabile;
16. Cresterea capacitatii serviciilor de ingrijire pentru persoane varstnice din mediu urban pentru cel putin 2000 de beneficiari;
17. Dezvoltarea infrastructurii pentru 75 de comunitati de sprijin pentru locuire temporara pentru cel putin 1500 persoane varstnice vulnerabile;

18. Cresterea capacitatii serviciilor de sprijin si suport pentru incadrarea pe piata muncii a cel puțin 4700 de persoane adulte cu dizabilitati prin infiintarea a 47 de centre de servicii;
19. Cresterea capacitatii serviciilor de sprijin pentru asigurarea suportului in luarea deciziilor pentru persoane cu capacitate restransa de exercitiu prin infiintarea a 47 de echipe judetene care vor sprijini cel puțin 47000 de beneficiari;
20. Cresterea capacitatii serviciilor mobile de recuperare pentru persoanele cu dizabilitati prin infiintarea a 47 de echipe mobile care vor oferi servicii pentru cel puțin 7000 beneficiari;
21. Cresterea capacitatii serviciilor de recuperare pentru copiii cu dizabilitati cu cel puțin 47 de centre de care vor beneficia cel puțin 4700 de copii pe an;
22. Sprijin pentru cel puțin 49500 de persoane cu dizabilitati, prin acordarea de echipamente/ tehnologie asistiva;
23. Cresterea capacitatii serviciilor de ingrijire la domiciliu pentru persoanele cu dizabilitati prin dezvoltarea rețelei de asistenti personali profesionisti cu cel puțin 1175 de Asistenti Personali Profesionisti;
24. Cresterea capacitatii serviciilor alternative de tip familial prin înființarea de noi locuinte protejate pentru persoane cu dizabilitati cu cel puțin 3200 de locuri nou create;
25. Cresterea capacitatii serviciilor de zi pentru persoanele adulte cu dizabilitati prin infiintarea a 80 de servicii noi care vor oferi servicii pentru cel puțin 5000 de beneficiari pe an;
26. Infiintarea a 85 de servicii de tip respiro pentru 3.000 de copii cu dizabilitati si familiile lor;
27. Cresterea capacitatii serviciilor pentru migranti prin extinderea cu 12 noi centre regionale de integrare si 12 centre regionale de cazare precum si un nou centru de cazare cu 500 de locuri;

28. Creșterea capacității serviciilor pentru victimele traficului de persoane și ale violenței domestice prin extinderea cu 42 de noi locuințe protejate pentru prima categorie de victime și 6 pentru cea de-a doua și servicii de asistență pentru cel puțin 10000 de victime ale violenței domestice și 2000 de victime ale traficului de persoane;
29. Creșterea capacității serviciilor pentru persoane dependente de alcool sau droguri prin înființarea a 47 de servicii de care vor beneficia cel puțin 2000 de persoane;
30. Creșterea capacității serviciilor pentru persoanele eliberate din penitenciar prin înființarea a 47 de servicii de sprijin la nivel național;
31. Creșterea capacității serviciilor pentru persoanele fără adăpost prin înființarea a 47 de servicii la nivel național;
32. Creșterea calității serviciilor pentru toate categoriile de beneficiari prin asigurarea formării specialiștilor din serviciile sociale publice și private;
33. Asigurarea de ajutor material pentru peste 1.000.000 de persoane dezavantajate;
34. Asigurarea de ajutor material pentru aproximativ 1200000 de copii.

Axe prioritare ale Programului Operațional Incluziune și Demnitate Socială (POIDS)

1. PRIORITATEA 1 Dezvoltare Locală plasată sub Responsabilitatea Comunității

- *Măsura inclusă în această axă sprijină finanțarea infrastructurii pentru dezvoltarea activităților de valorificare și promovare a patrimoniului cultural și turistic local (identificare a obiectivelor turistice relevante, dezvoltarea meșteșugurilor sau a tradițiilor locale) care pot contribui la activarea comunităților urbane și la generarea de venituri pentru bugetele locale.*

2. PRIORITATEA 2 – Protejarea dreptului la demnitate socială

- *Sub acest obiectiv specific se vor finanta infrastructuri de locuit, infrastructura de sanatate pentru recuperare veterani, infrastructura pentru protejarea memoriei victimelor Holocaustului si promovarea nondiscriminarii si infrastructura pentru un centru dedicat tinerilor vulnerabili pentru dezvoltarea motivatiei de a ramane in scoala.*
- *Măsura privind dezvoltarea serviciilor de recuperare este destinata sa insoteasca masurile de infrastructura de sanatate pentru veteran prin sprijinirea functionarii centrului de recuperare.*

3. PRIORITATEA 3 - Sprijinirea comunităților rurale fără acces sau cu acces redus la servicii sociale

- Această axă cuprinde o măsură privind dezvoltarea serviciilor cu caracter integrat în comunitățile rurale - Aceste servicii de asistență socială, asistență medicală comunitară, suport educațional vor fi crește accesul persoanelor vulnerabile la servicii de calitate în comunitățile rurale. Ele presupun formarea unor echipe comunitare de specialiști, compuse din: asistent social/tehnician in asistenta sociala, asistent medical comunitar, ingrijitor de persoane varstnice, mediator scolar, consilier ocupare cu munca de teren, in functie de nevoile comunitatii (populatie scolara sau imbatranita, pre-existenta sau nu a acestor specialisti in comunitate etc). O parte dintre specialist vor fi formati in cadrul proiectului.
- De asemenea, va fi sprijinita crearea si functionarea unui call center pentru persoane vulnerabile, solicitarile primite fiind preluate si referite catre furnizorii de servicii sociale din comunitate, in functie de nevoie (copil/pers. cu dizabilitati/persoana in varsta etc). In acest moment, in contextual pandemiei, se finanteaza prin POCU 2014-2020 funcționarea unui call center in Baia Mare care preia apelurile persoanelor vulnerabile din toata tara, fiind dorita continuarea acestui proiect.
- O altă măsură în cadrul Priorității 3 este cea privind sprijinul acordat autorităților locale pentru a reglementa situația așezărilor informale (identificarea acestora, evaluarea situației, cadastrale, suport administrativ)
- În Prioritatea 3 vor fi sprijinite, de asemenea, victimele dezastrelor naturale în privința soluțiilor de locuire post-dezastru.
- In cadrul acestei axe se vor mai finanțe măsuri de formare continuă a personalului din serviciile destinate grupurilor vulnerabile.

- Sprijin pentru comunitățile rurale fără acces sau cu acces redus la servicii sociale. Se vor finanța amenajări spații pentru derularea serviciilor și dotarea acestora;
- Sprijin pentru locuire acordat persoanelor victime ale calamităților/situațiilor de urgență;

4. *PRIORITATEA 4 - Reducerea disparităților dintre copiii la risc de sărăcie și/sau excluziune socială și ceilalți copii*

- Măsuri care contribuie la un acces mai bun al femeilor la piața muncii, precum și la un echilibru mai bun al vieții de familie cu viața profesională : Sprijinul acordat familiilor monoparentale este în principal direcționat spre mamele singure. Ele reprezintă procentul dominant al părinților singuri. Măsura prevede acordarea unui sprijin tailor-made, adaptat nevoilor mamelor, în vederea creșterii angajabilității și autonomiei părintelui singur : acordarea de vouchere before și after school, vouchere pentru activitățile de weekend ale copiilor (sport, creație, artă), finanțarea cursurilor de recalificare pentru părintele singur cu venituri mici, care dorește schimbarea domeniului profesional etc.
- Centrele de zi pentru prevenirea separării copilului de familie oferă servicii de asistență și îngrijire copiilor, pe durata zilei, dar și informare, consiliere, îndrumare și, după caz, ajutor material pentru familii, dar și pentru persoanele în grija cărora se afla copiii cu părinți plecați în străinătate.
- Centrele de servicii specializate pentru copiii și tinerii cu tulburări de comportament – sunt vizate construirea / reabilitarea / modernizarea/ extinderea / echiparea unor centre de zi pentru copiii și adolescenții cu tulburări de comportament (violenta), precum și servicii de terapie acestor copii și tineri.
- Servicii de sprijin în comunitate pentru tinerii care au părăsit sistemul de protecție specială - Sprijinirea tinerilor care urmează să părăsească sistemul de protecție specială și a celor care au părăsit sistemul, prin furnizarea de servicii integrate: consiliere, orientare în carieră, dezvoltare personală și dezvoltarea de abilități de viață independentă, monitorizare post-intervenție în vederea asigurării sustenabilității măsurilor, asigurarea locuinței gratuite prin acordarea unui voucher pentru plata chiriei timp de 12 luni.

- Pentru accesul copiilor afectati de saracie la activitati recreative in vederea imbunatatirii aptitudinilor sociale se vor finanta tabere de creatie/sport pentru copii scolari (ciclu primar si gimnazial).
- Măsuri de formare continuă a personalului din serviciile destinate grupurilor vulnerabile.
- Sprijin pentru dezvoltarea, dotarea serviciilor de zi pentru copii prin finantarea infrastructurii a 141 de centre de zi cu capacitatea de 30 locuri.

5. *PRIORITATEA 5 - Servicii de suport pentru persoane varstnice*

- *Măsura privind promovarea îmbătrânirii active include acțiuni ce incurajeaza participarea sociala (voluntariat, schimburi inter-generaționale), precum și acțiuni care contribuie la menținerea stării de sănătate a persoanelor varstnice si incurajeaza traiul independent (programe usoare de sport, controale stomatologice, geriatrie etc) .*
- *Dezvoltarea de noi servicii destinate varstnicilor prin subventionarea costurilor ingrijirii si al serviciilor conexe pentru persoanele varstnice singure, din mediul urban, in situatii de dependenta si cu un venit lunar inferior salariului minim pe economie.*
- *Asigurarea unor servicii de suport in cadrul comunitatilor seniorilor (locuire temporara pentru persoane varstnice aflate in situatie de excluziune locativa).*
- *Pregatirea specialistilor care lucreaza cu persoane varstnice.*
- *Infrastructura de locuire temporara pentru persoanele varstnice in pericol de excluziune locativa.*

6. PRIORITATEA 6 - Sprijin pentru persoanele cu dizabilitati

- *Măsura privind încadrarea și menținerea pe piața muncii a persoanelor cu dizabilități presupune acordarea unui pachet integrat pentru sustinerea încadrării pe piața muncii sau a creșterii angajabilității persoanelor cu dizabilități, asigurat printr-un mecanism competitiv, de către furnizori publici sau privați de servicii de ocupare: campanie media, informare/diseminare, identificare a angajatorilor și persoanelor cu dizabilități, evaluarea abilităților profesionale și sociale, aplicat de către o echipa de specialiști (consilier vocational, psiholog etc), organizarea unor burse ale locurilor de muncă pentru persoanele cu dizabilități, precum și măsuri de acompaniament pre și post angajare, minim 6 luni de la data angajării.*
- *Măsuri pentru asigurarea suportului în luarea deciziilor pentru persoanele care au nevoie de sprijin pentru exercitarea capacității juridice, respectiv pentru persoanele fără capacitate de exercitiu sau cu capacitate de exercitiu restransă, cu sau fără tutore legal (incadrate în grad de handicap mintal care au sau nu stabilită măsura de ocrotire prin punere sub interdicție) prin finanțarea a 47 (cel puțin una pe județ) echipe formate din câte 2 persoane (un jurist și un terapeut / interpret/consilier/facilitator) care să acorde asistență, în urma unei evaluări, a persoanelor care au nevoie de acest sprijin.*
- *Asigurarea dreptului de a lua decizii privind propria viață necesită o serie de măsuri care să înlocuiască sistemele de substituire a deciziei (punerea sub interdicție) cu sisteme de sprijinire a deciziei.*
- *Dezvoltarea de servicii de îngrijire/ reabilitare de zi destinate copilului cu dizabilități (fie în centre, fie mobile), în cadrul cărora să fie oferite servicii de abilitare/reabilitare, specializate pe tip de dizabilitate, în mod special a celor care provin din familii care nu dispun de resurse pentru a accesa aceste servicii . Organizarea de cursuri destinate părinților copiilor cu dizabilități în vederea dezvoltării abilităților parentale specifice.*
- *Dezvoltarea serviciilor de reabilitare în comunitate, prin echipe mobile de servicii (47 echipe mobile de specialiști, câte una pe județ și sectoare ale Mun. București), după modelul pilotat cu succes în județul DOLJ, echipe care asigură la domiciliu serviciile specializate de*

abilitare/reabilitare – asistent social, un fizio-kinetoterapeut, un medic specialist, un psiholog si un sofer.

- *Dezvoltarea infrastructurii si serviciilor sociale pentru persoanele cu dizabilitati care părăsesc sistemul de protecție specială ori care doresc să trăiască independent în comunitate (centre de zi, centrele de pregatire pentru viata independenta, locuinte protejate etc)*
- *Dezvoltarea serviciilor pentru persoane cu dizabilitati in centre tip respiro.*
- *Finantarea cursurilor de Asistent Personal Profesionist, in vederea imbunatatirii ratei de mentinere in familie a persoanei cu dizabilitati*
- *Accesul persoanelor cu dizabilități la echipamente, mijloace și tehnologii asistive, pentru incluziune socială și participare activă la viața comunității.*
- *Măsuri de formare a personalului din serviciile destinate grupurilor vulnerabile.*
- *Renovarea si dotarea centrelor de zi și sprijin pentru locuire pentru persoanele cu dizabilități, în locuințele protejate*
- *Renovarea si dotarea centrelor de recuperare/(re)abilitare pentru copiii cu dizabilități*
- *Renovarea/construirea si dotarea unor centre tip respiro pentru persoane c u dizabilitati si familiile acestora*
- *Achizitionare echipamente asistive*
- *Sprijin infrastructura echipe mobile (auto, truse fizio-kineto-medicale etc)*

7. PRIORITATEA 7 - Servicii sociale și de suport acordate altor grupuri vulnerabile

- *Măsura privind serviciile integrate pentru incluziunea socio-profesionala a migranților;*
- *Reabilitarea spațiilor disponibile pentru cazarea temporară a migranților, aflate în administrarea Ministerului Afacerilor Interne;*
- *Servicii integrate pentru victimele traficului de persoane și victimele violentei domestice: cazare în centre atât pentru victime, cât și pentru minorii aflați în îngrijire, locuințe protejate/vouchere chirie, consiliere psihologică, consiliere profesională, consiliere juridică, suport material pentru asigurarea nevoilor de bază (îmbrăcăminte, hrană, materiale de uz sanitar, medicamente, transport);*
- *Servicii de suport și reabilitare pentru reintegrarea socială a persoanelor care se confruntă cu adicția/dependența de droguri sau alcool (servicii de asistență integrată: medicală, psihologică, socială, juridică consiliere, prevenirea recăderilor, terapii specifice în comunitate și în mediul privativ de libertate);*
- *Servicii de asistență socială, consiliere, suport pentru incluziune, acordate persoanelor care se liberează din penitenciar;*
- *Servicii de suport pentru incluziunea socială a persoanelor fără adăpost (consiliere, asistență socială, asistență medicală, servicii de suport în stradă, servicii de consiliere și mediere pentru ocupare etc).*
- *Pregătire profesionala pentru specialistii care lucrează cu grupurile vulnerabile;*
- *Dezvoltarea infrastructurii de locuințe protejate pentru victimele violentei domestice;*
- *Dezvoltarea infrastructurii de locuințe protejate pentru victimele traficului de persoane.*

8. PRIORITATEA 8 - Ajutorarea persoanelor defavorizate

- *Măsuri de suport pentru diminuarea ratei de deprivare materială a cetățenilor, atât pentru diminuarea sărăciei copiilor și a familiilor cu mulți copii (vouchere pentru nou-născuți, vouchere pentru școlari clasa zero), precum și sprijin prin vouchere pentru alimente și masa caldă/cantina.*

4.7.8. Programul Operațional Regional – Regiunea Vest

Contextul de dezvoltare al Regiunii Vest:

- este alcătuită din 4 județe: Arad, Caraș-Severin, Hunedoara și Timiș, având o suprafață totală de 32.028 km. În intervalul anilor 2000-2020, populația a scăzut de la 2.042.854 la 1.997.377 persoane. Răspunsul la schimbările demografice și în special, evoluția structurii demografice a regiunii, reprezintă adevărata provocare mai ales pentru furnizarea unor servicii publice de calitate pentru cetățeni;
- face parte din categoria **regiunilor mai puțin dezvoltate** în contextul tipologiei utilizate la nivelul UE, având un PIB situat la 68% din media UE 27, dar peste media națională;
- **nu este o regiune omogenă**, diferențele între județele și localitățile componente, fiind considerabile și accentuându-se în ultima perioadă. PIB-ul regional este realizat în mare parte de județul Timiș, care se află la 81% din media UE. Județul Arad se apropie de media regională cu 65% din media UE. În schimb, județele Caraș-Severin și Hunedoara sunt mult sub media UE: 50%, respectiv 51% din media UE. Jumătate din PIB-ul regional este format prin contribuția județului Timiș, al cărui PIB este dublu față de cel al județului Arad, care la rândul său este aproximativ dublu față de județul Hunedoara și județul Caraș-Severin. Aceste 2 județe au avut economia bazată pe industria minieră, siderurgică, metalurgică și energetică, iar până în prezent nu au fost identificate soluții alternative pentru bazinul de forță de muncă și tradiția industrială a zonei;
- este cea mai urbanizată regiune din România după BI: 63,1% din populația regiunii trăiește în mediul urban. 60% din populația urbană este concentrată în

doar **5 orașe** (cele 4 municipii reședință de județ și municipiul Hunedoara). Dezvoltarea economică a regiunii este polarizată în jurul celor 2 orașe mari ale regiunii: Timișoara și Arad. În restul regiunii, predomină orașele mici, sub 20.000 locuitori. Lipsește o categorie consistentă de orașe: orașele de dimensiune mijlocie: între 20.000 și 50.000 locuitori. Acest context generează nevoi de investiții diferite, pe de o parte pentru susținerea continuării dezvoltării centrelor urbane mari ca motoare regionale și pe de altă parte pentru creșterea atractivității și competitivității localităților de dimensiune mai mică;

- există disparități semnificative între mediul urban și rural, orașele mari Timișoara, Arad, Reșița, Deva și Hunedoara polarizând dezvoltarea. Cu toate acestea, se remarcă un fenomen de migrație a populației dinspre urban spre rural, în special spre localitățile rurale din proximitatea orașelor mari, dezvoltându-se zone urbane funcționale și punând presiune asupra asigurării serviciilor publice la o calitate similară celei din arealul urban.

Viziunea strategică

Regiunea Vest dorește să devină o regiune competitivă la nivel european, cu un nivel ridicat de inovare, capabilă să atragă și să capitalizeze investiții, conectată intern și internațional, ai cărei cetățeni să beneficieze de un sistem educațional la nivel european, în localități prietenoase cu mediul și care să asigure o calitate a vieții ridicată.

Obiective specifice:

- 1. Dezvoltarea ecosistemului regional de inovare, care să susțină și să stimuleze activitatea de CDI în regiune și creșterea economică sustenabilă;*
- 2. Îmbunătățirea accesului și facilitarea utilizării serviciilor digitale la nivelul întregii regiuni pentru administrația publică, cetățeni și întreprinderi;*

- 3. Creșterea numărului de IMM-uri în regiune, a competitivității și productivității acestora, cu prioritate în domeniile de specializare inteligentă;*
- 4. Susținerea aglomerărilor urbane din Regiunea Vest prin utilizarea tehnologiilor digitale și inovative;*
- 5. Adaptarea regiunii la provocările globale privind schimbările climatice prin transformarea și optimizarea consumului energetic în clădiri, în vederea reducerii emisiilor de gaze cu efecte de seră, precum și creșterea confortului termic în aceste clădiri;*
- 6. Interoperabilitatea, diversificarea și creșterea capacității, calității și atractivității transportului public de călători, precum și a modurilor alternative de transport, prietenoase cu mediul;*
- 7. O abordare verde și sănătoasă pentru regenerarea orașelor și a cartierelor, în vederea îmbunătățirii calității vieții cetățenilor;*
- 8. Creșterea conectivității și accesibilității în și din Regiunea Vest, a securității deplasărilor, precum și decongestionarea și fluidizarea traficului în marile aglomerări;*
- 9. Îmbunătățirea accesului pentru toți la educație de calitate. Oferirea de condiții moderne de învățare și dezvoltarea aptitudinilor populației școlare, în corelare cu specificul economic regional;*
- 10. Dezvoltarea infrastructurii care să valorifice cadrul natural și antropic al regiunii, precum și valorizarea nișelor turistice și formularea unei oferte turistice integrate. Promovarea culturii în regiune, prin asigurarea unei game variate de facilități în scop turistic, recreațional și educațional.*

5. SCENARII DE DEVOLTARE LOCALĂ

5.1. Contextul general al dezvoltării rurale în România

- 60.0% dintre comunele din România nu sunt deservite de un serviciu public de transport călători;
- 71% dintre străzile comunelor din România nu sunt asfaltate;
- 45.0% dintre comunele din România nu au stație de cale ferată;
- 40.0% dintre comunele din România nu oferă serviciul de alimentare cu apă curentă, iar numai jumătate din gospodăriile sunt conectate la acesta;
- 60.0% dintre comunele din România nu furnizează serviciul de canalizare a apelor uzate, mai puțin de 15.0% dintre gospodării au acces la acest serviciu;
- 60.0% dintre comunele din România nu furnizează alimentare cu gaz;
- Asigurarea serviciilor de asistență socială pentru numărul relativ mare de beneficiari este îngreunat de numărul redus de personal și resursele financiare limitate în raport cu necesitățile;
- În medie există un număr de 2 - 3 medici în fiecare comună, iar o ambulanță deservește 15 comune;
- Există licee în mai puțin de 20.0% din numărul comunelor din România;
- Există școli profesionale tehnice sau de ucenici în mai puțin de 7.0% din numărul comunelor din România;
- **În 95.0% dintre comunele din România nu există centre de formare, calificare și recalificare.**

5.2. Programul de Guvernare 2020-2024

5.2.1. Ministerul Agriculturii si Dezvoltarii Rurale

Obiective pentru perioada 2021-2024

1) Consolidarea fermelor de familie

România prezintă anumite caracteristici structurale asemănătoare cu cele ale sectoarelor agricole din celelalte state membre UE, dar este unică prin mărimea decalajului dintre categoria fermelor mari și aceea a fermelor mici, precum și prin prevalența fermelor care practică agricultură pentru obținerea bunurilor de autoconsum. Categoria fermelor de dimensiuni mici și mijlocii, care reprezintă procentul cel mai consistent din totalul fermelor din România, care produc pentru piață sub o formă de organizare economică, în special fermele de familie, au nevoie de un sprijin conjugat pentru a evita abandonul activităților agricole, pentru facilitarea accesului pe piață și realizarea de investiții, factori care vor conduce la stabilizarea și creșterea nivelului veniturilor. Abordarea acestei nevoi specifice României va asigura noi oportunități pentru facilitarea restructurării fermelor, integrarea fermelor mici/medii pe piață și dezvoltarea fermelor de familie. Acest sprijin va crea premisele ulterioare îmbunătățirii performanțelor economice prin modernizarea fermelor mici și mijlocii, prin investiții în active fizice.

Măsuri:

- sprijinirea investițiilor în modernizarea, restructurarea, creșterea competitivității și a performanțelor de mediu, în special pentru fermele de familie, prin apeluri de proiecte dedicate acestui segment de ferme ce vor integra activitatea de procesare;
- sprijinirea consistentă a investițiilor în sectorul zootehnic;
- sprijinirea investițiilor pentru implementarea soluțiilor digitale în agricultură;
- reducerea birocrăției pentru fermele de familie;
- încurajarea comercializării produselor finite obținute în fermele de familie din zonele defavorizate, în special din zonele montane, prin acordarea unei subvenții sau unui sprijin pe unitatea de produs comercializată - alocarea unei finanțări de aproximativ 1 miliard de Euro pentru investiții la nivelul fermelor în sector vegetal și zootehnic, din care, pentru ferma de familie care integrează activitatea de procesare pentru produse de calitate (Reg.1151/2012) aproximativ 200 milioane de Euro (FEADR);
- asigurarea accesului la finanțare prin continuarea mecanismelor de creditare prin subvenționarea dobânzilor și garantare - finanțare în vederea susținerii mecanismului de creditare de aproximativ 93 milioane de Euro (FEADR).

2) Consolidarea poziției fermierilor în lanțul agroalimentar

Restructurarea fermelor mici și mijlocii și încurajarea acestora de a se asocia sub diferite forme (cooperative sau grupuri de producători, sau parteneriate informale de cooperare între micii fermieri și consumatori pentru asigurarea lanțurilor scurte agroalimentare) concură la creșterea puterii de reprezentare a acestora, fapt care se va reflecta ulterior în stabilizarea și creșterea nivelului veniturilor. Formele asociative reprezintă principalul instrument care poate conduce la îmbunătățirea poziției fermierului în lanțul valoric. Deși fermierii mici au început să înțeleagă importanța

conceptului de cooperare și avantajele ce decurg din aceasta, există încă reticențe în a se organiza în forme asociative și parteneriate viabile din punct de vedere economic. Prin asociere în activitățile de afaceri, fermierii își vor consolida puterea de negociere, pot cumpăra echipamente agricole, tehnologii și alte inputuri agricole la prețuri convenabile, pot avea acces mai ușor la credite și pot introduce inovații și idei noi de management, astfel fiind amortizate efectele grave asupra membrilor în situații de criză, dar și facilitată accesibilitatea mai ridicată și creșterea absorbției de fonduri europene, toate acestea având un impact pozitiv asupra rentabilității afacerii pe termen lung.

Măsuri:

1. O măsură de sprijinire a formării asociațiilor agricole. Din experiența proiectelor pilot derulate de Fundația Româno-Americană, este nevoie de muncă în comunitate preliminară pentru a constitui asociații funcționale. Reguli corecte, management profesionist – aceste lucruri nu vin natural, e nevoie de investiții în formare, care trebuie să fie eligibile din fonduri europene.

2. O măsură de investiții dedicată exclusiv acestor forme asociative, după ce reușesc să se organizeze funcțional –cooperative agricole, food hub-uri etc. (există mai multe forme legale de asociere, cooperativele fiind cele mai comune, iar măsura acoperă toate formele legale).

3. Dezvoltarea și implementarea unei strategii de implicare în mod activ a companiilor mari din agricultură în susținerea acestui segment de piață, prin măsuri de tipul facilităților fiscale pentru participarea la un fond de investiții dedicat fermierilor mici și mijlocii care să ofere granturi mici și medii pentru utilaje, sere sau solarii, unități de procesare etc.

Finanțare de aproximativ 62 milioane de Euro (FEADR)

3) AGRI-INVEST

Programul Agri-Invest va fi unul similar cu IMM Invest, dar dedicat în exclusivitate sectorului agricol.

Acesta va presupune:

- Garanții la împrumuturi cu dobândă garantată 100%;
- Subvenționarea dobânzilor (≈ 8 luni+);
- Perioada de rambursare a creditului până la 10 ani;

Bugetul alocat acestui program va fi utilizat pentru credite, în vederea dezvoltării de:

- Depozite de legume-fructe(pentru cooperative);
- Silozuri;
- Retehnologizarea industriei alimentare;
- Achiziție de teren agricol.

4) Consolidarea mediului asociativ

Organizarea fermierilor în structuri asociative reprezentative, parteneri ale administrației agricole, asigură un dialog permanent cu privire la toate aspectele referitoare la politica agricolă comună, inclusiv la dezvoltarea rurală și la punerea sa în aplicare, și în special cu privire la măsurile pe care Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale le ia în acest context. Consolidarea mediului asociativ asigură realizarea unui schimb de experiență și de bune practici și oferă asistență și consultanță autorității agricole, în procesul de elaborare a strategiilor și politicilor agricole.

Măsuri:

- susținerea financiară în vederea aderării organizațiilor de fermieri din România la COPA-COGECA, prin plata cotizației de membru cu drepturi depline, facilitând pentru prima dată participarea fermierilor români la grupurile de dialog civil la Bruxelles;
- soluții digitale pentru managementul dialogului civil în sectorul agroalimentar –platformă on-line de dialog.

5) Strategia de gestionare a apei în agricultură

Prin Planul Național de Reziliență și Redresare (PNRR) se vor realiza: infrastructura de irigații, infrastructura de desecare/drenaj, lucrări de combatere a eroziunii solului, lucrări de prevenire a deșertificării, finalizarea sistemului național antigrindină și creșterea precipitațiilor. România prezintă un risc considerabil față de schimbările climatice, efectele acestora fiind reflectate de modificările în regimul de temperatură și precipitații, **zonele cele mai afectate, fiind situate în partea de Sud-Est, Sud-Muntenia, București-Ilfov și Sud-Vest Oltenia, cu un potențial de adaptare redus, afectând rezultatele întregului an de producție agricolă.** Secetele au un impact semnificativ asupra stabilității producției și a securității alimentare naționale, iar lipsa unei infrastructuri adecvate contribuie la limitarea oportunităților de dezvoltare economică în pofida existenței potențialului din agricultură.

A. Creșterea suprafețelor amenajate pentru irigații, cu prioritate în zone afectate de secetă, precum și creșterea eficienței utilizării apei în activitatea de irigații. În acest sens, vor fi adoptate următoarele măsuri:

- implementarea Programului Național de Reabilitarea a Infrastructurii Principale de Irigații din România (PNI);
- asigurarea apei până la stația de punere sub presiune preluate de către organizațiile de îmbunătățiri funciare și/sau la echipamentele de udare mobile/motopompe;
- finalizarea obiectivelor de investiții aflate în diferite stadii de execuție și proiectare;
- modificări în prioritizarea investițiilor în funcție de zonele vulnerabile, cu risc de aridizare și deșertificare;
- modificări în ordinea de abordare a planului de investiții, care să stimuleze creșterea gradului de utilizare a lucrărilor existente și să garanteze recuperarea investițiilor pe seama sporului de producție agricolă realizată;
- exploatarea amenajărilor de irigații supuse reabilitării în corelare cu lucrările de gospodărire a apelor, hidroenergetice, silvice, de gestionare a căilor de comunicație, în acord cu interesele proprietarilor de terenuri, ținând seama de cerințele de protecție a mediului.

Rezultate preconizate:

- creșterea randamentului stațiilor de pompare de la 40% la 80%;
- reducerea pierderilor de apă din canale de la 60% la 28%;
- eliminarea degradărilor apărute la construcțiile hidrotehnice aferente canalelor de irigații;
- reducerea tarifului/1.000 m³ apă pompată;
- facilitarea accesului direct al fermierilor la apa pentru irigații;
- creșterea numărului de echipamente utilizate pentru distribuirea apei pentru irigații;
- creșterea suprafeței irigate deservită de infrastructura de irigații.

B. Asigurarea integrării obiectivelor de mediu în programele de investiții sectoriale în vederea creșterii adaptării și atenuării efectelor schimbărilor climatice

Includerea în Planul Național de Relansare și Reziliență a proiectelor de infrastructură pentru:

- compensarea deficitului de umiditate a solului în vederea combaterii riscului de secetă;
- reducerea riscului la inundații și alunecări de teren;
- combaterea eroziunii solului;
- protecția antigrindină, susținerea sistemului antigrindină, creșterea și uniformizarea precipitațiilor
- Măsuri pentru gestionarea durabilă a apei în acord cu nevoia de a conserva și îmbunătăți baza de resurse disponibile, prin adaptarea și dezvoltarea infrastructurii și tehnologiilor utilizate, sustenabile în fața schimbărilor aduse de probleme actuale globale, regionale și naționale;
- Măsuri pentru exploatarea amenajărilor îmbunătățiri funciare supuse reabilitării/modernizării, astfel încât să se prevină folosirea ineficientă a apei, excesul de umiditate, eroziunea și poluarea solului și să se promoveze protecția mediului în conformitate cu standardele de mediu;

Alte acțiuni

- realizarea investițiilor în sistemele de îmbunătățiri funciare și a investițiilor în dezvoltarea capacității Sistemului Național Antigridină și de Creștere a Precipitațiilor;
- extinderea sistemelor de îmbunătățiri funciare și identificarea/utilizarea unor surse de apă alternative pentru amenajările de irigații;
- utilizarea tehnologiilor moderne pentru adaptarea la schimbările climatice și a materialelor prietenoase cu mediul și mai puțin energofage;
- montarea senzorilor de nivel/presiune pe canale/conducteși obținerea unor economii de 40-60% la consumul de energie și de apă;
- planificarea necesarului de apă în zonele expuse secetei și asigurarea resurselor de apă în condiții de secetă;
- crearea de noi oportunități de ocupare a forței de muncă calificate în domeniul automatizărilor;
- utilizarea surselor de energie alternative.

6) Măsuri de management al riscurilor

- Operaționalizarea strategiei de gestionare și identificarea măsurilor eficiente pentru managementul riscurilor (prin fonduri mutuale, sisteme de asigurări pretabile pentru gestionarea riscurilor asociate schimbărilor climatice);

- Găsirea unor soluții eficiente, în parteneriat cu Autoritatea de Supraveghere Financiară, de implementare a sistemelor de management al riscurilor în agricultură;
- Campanie de promovare/mediatizare pentru stimularea implicării fermierilor în scheme de prevenire și gestionare a riscurilor prin intermediul sprijinului acordat pentru susținerea primelor de asigurare –(Măsura 17.1).

Pentru realizarea acestui obiectiv, bugetul estimat este de 50 milioane de euro (FEADR)

7) Corectarea deficitului balanței comerciale

România exportă materii prime și produse cu valoare adăugată mică și importă produse cu valoare adăugată mare. Industria alimentară din România încă are decalaje semnificative în ceea ce privește valoarea adăugată a produselor agricole în raport cu capacitatea de producție a produselor agricole autohtone. Este necesară sprijinirea acelor produse agro-alimentare pentru care oferta internă este relativ redusă comparativ cu cererea actuală a pieței și potențialul existent.

- Susținerea investițiilor private în colectarea, depozitarea, stocarea și procesarea produselor agroalimentare pentru creșterea valorii adăugate a materiei prime. Buget alocat -430 milioane de Euro (FEADR);
- Revizuirea mecanismului certificatelor de depozit prin dialog cu instituțiile de credit și asociațiile de profil;
- Acordarea de sprijin cuplat pentru fermieri în vederea asigurării independenței proteice (2% din alocarea aferentă plăților directe). Buget alocat -200 milioane de Euro (FEADR);
- Planul proteina: susținerea (sprijin cuplat important) culturilor de soia și lucernă care să fie comercializate doar în țară și în spațiul comunitar. Există un potențial de 0,5 mil. ha soia care ar face din România un exportator.

8) Dezvoltarea piețelor locale

Crearea lanțurilor alimentare scurte și dezvoltarea piețelor locale este un obiectiv necesar din perspectiva deschiderii oportunităților de piață pentru fermieri prin promovarea și vânzarea produselor aproape de sursa de producție, fie individual, fie prin intermediul unei forme asociative, astfel încât să fie în acord și cu obiectivele strategiei „De la fermă la consumator”. Dezvoltarea lanțurilor scurte de aprovizionare și a piețelor locale prin intermediul cooperării între diferiți actori se poate realiza în special în sectorul fermelor mici /familiale și deschide premisa de cooperare la nivel de comunitate. Este nevoie de sprijin pentru a facilita accesul fermierilor și grupurilor de fermieri pe piață și de a intra și opera pe aceste piețe la standardele cerute, inclusiv sub aspectele privind siguranța alimentară. În actuala criză sanitară, provocată de pandemia Covid-19, care a destabilizat grav rețelele globale de aprovizionare cu alimente, arătând vulnerabilitățile inerente ale acestui sistem, rolul producătorilor locali a fost mai vizibil decât oricând, dezvoltându-se noi oportunități de valorificare a produselor prin intermediul platformelor on-line și de livrări la domiciliu.

- susținerea cooperării între producători și actorii locali (consilii locale, școli, agenți economici) în vederea dezvoltării piețelor locale și comercializării directe a producției către partenerii locali, astfel încât să se faciliteze crearea lanțurilor de desfacere.
Buget alocat -20 milioane de Euro (FEADR).

8) Promovarea produselor locale românești

În România există un potențial încă nevalorificat, de recunoaștere și promovare a produselor locale și de includere a acestora în schemele de calitate naționale și UE, din cauza aspectelor cauzate de promovarea deficitară a produselor agroalimentare românești, slaba asociere între producători, taxele aplicate producătorilor care fac dificil accesul produselor autohtone pe rafturile hipermarket-urilor și a supermarket-urilor. Produsele obținute din materie primă locală, ca și cele provenite de la animale crescute în condiții superioare de bunăstare, contribuie la crearea de locuri de muncă, creșterea valorii adăugate și a valorii de piață a acestora, fiind necesară conștientizarea consumatorului referitor la calitatea produselor cu tradiție care fac parte din cultura națională, valorificarea patrimoniului imaterial local, dar și la importanța asigurării siguranței și securității alimentare. Numărul produselor românești care participă la o schemă de calitate europeană este redus (7), rezultând o nevoie acută de a sprijini obținerea și promovarea unor astfel de produse. Participarea redusă a fermierilor la schemele de calitate este legată și de asocierea și cooperarea redusă în sectorul agroalimentar, fiind nevoie de sprijinirea asocierii și cooperării inclusiv în cazul consumatorului. Pentru stimularea fermierilor și grupurilor de fermieri din România este nevoie de măsuri de sprijin care să susțină financiar obținerea de produse de calitate și costurile suplimentare pe care aceștia le suportă, precum și pentru promovarea produselor locale.

Măsuri

- crearea unei rețele naționale de colectare, depozitare, procesare și distribuție a produselor românești;
- finanțarea de asocieri agricole, acoperind cheltuieli de înființare și funcționare și lansarea de linii dedicate lor pentru dezvoltarea de depozite (food hubs);
- elaborarea și implementarea unei strategii de informare a consumatorilor cu privire la produsele agroalimentare românești înregistrate în scheme de calitate naționale și europene;
- îmbunătățirea legislației privind certificarea și promovarea produselor alimentare, prin dialog strâns cu reprezentanții asociațiilor de profil și bugetarea corespunzătoare a acestor programe;
- crearea unor standarde de calitate specifice unei certificări speciale pentru produse care să fie fabricate aproape exclusiv cu materii prime românești și procesate în uzine din România (salam cu carne de porc născut, crescut, sacrificat și procesat în România). Scopul acestei certificări este să creeze o cerere de materii prime românești, care să dezvolte zootehnia și să creeze o piață, la preț mai bun, pentru cerealele românești;
- acțiuni de promovare a produselor locale, tradiționale, românești, inclusiv produse certificate conform schemelor de calitate, care vor veni în sprijinul micilor producători contribuind totodată la dezvoltarea agro-turistică a mediului rural;
- susținere financiară pentru aderarea la schemele de calitate;
- promovarea unui act normativ referitor la „ferma pedagogică” care să stimuleze acțiuni de educare și mediatizare în școli, privind consumul de produse românești;
- Finanțarea unei Rețele Naționale de Ferme Pedagogice (cca. 1.000 de ferme/gospodării) din bugetul prevăzut la HG nr.640/2017 referitor la măsuri de educație alimentară în școli, ferme și gospodării pedagogice.

Buget alocat -12 milioane de Euro (FEADR)

9) Asigurarea schimbului de generații în agricultură

Sectorul agricol se confruntă cu un grad ridicat de îmbătrânire în rândul proprietarilor și managerilor de ferme, demonstrat prin tendința de scădere a populației tinere de până în 40 de ani concomitent cu creșterea populației active cu vârstă mai mare de 40 de ani. Tinerii din mediul rural sunt slab reprezentați numeric, conform datelor statistice de la nivelul anului 2019, reprezentând puțin peste 29% din totalul populației rurale, aspect ce implică nevoia întineririi generațiilor din spațiul rural românesc. Totodată, raportul dintre numărul managerilor de ferme de sub 40 ani ce revin la un manager mai mare de 55 ani reflectă gradul de îmbătrânire al forței de muncă din sectorul agricol (11,2 manageri sub 40 ani la 100 manageri peste 55 de ani). România are nevoie de un număr mare de tineri fermieri care să preia managementul fermelor, inclusiv al celor deja existente, să îmbunătățească productivitatea și să crească accesul pe piață al acestora. Accesul la terenurile agricole reprezintă o oportunitate și totodată o provocare pentru a fi sprijinită în continuare instalarea de noi manageri de exploatații agricole. Fenomenul de fărâmițare a terenurilor, precum și gestionarea afacerii agricole dintr-o localitate aflată la distanță mare față de exploatație afectează capacitatea fermierului de a o gestiona adecvat.

Măsuri

concesionarea prin atribuire directă, tinerilor fermieri, a suprafețelor de teren agricol (până la 50 ha/fermier) aflate în administrarea Agenției Domeniului Statului; ▪ instalarea tinerilor fermieri, cu sprijin financiar prin FEADR, cu alocarea sumei de aproximativ 520 milioane de Euro; ▪ stimularea angajării de tineri în agricultură prin sprijin pentru angajatorii și angajații din sectoarele agricultură și industria alimentară constând în plata pe o perioadă de maxim 18 luni 75% din salariu pentru angajatorii care încadrează în muncă cu normă întreagă persoane cu vârsta cuprinsă între 16-29 ani înregistrați ca șomeri în evidența ANOFM (Tineri NEETS). ▪ Schemă de subvenție europeană care să încurajeze retragerea agricultorilor în vârstă care dețin suprafețe mici de teren (să poată încasa subvenția chiar dacă vând sau arendează

122 terenul, pe perioada exercițiului financiar european în curs). Această schemă va fi inclusă în PNS. Finanțarea necesară de aproximativ 200 de milioane de Euro se acoperă din Fondul Social European (FSE). De asemenea, vor fi dezvoltate programe de formare continuă a fermierilor

10) Restructurarea învățământului profesional și tehnic

La începutul anului 2019, numărul instituțiilor de învățământ secundar superior care școlarizau pe filiera tehnologică, profilul resurse naturale și protecția mediului, a fost de 323, din care 99 în mediul rural (27,8%), iar un număr de 24, din care 20 în mediul rural reprezentau școlile profesionale care școlarizează în profilul agricol (83,3%). Scăderea numărului de licee cu profil agricol s-a produs concomitent cu reducerea numărului de absolvenți. Deși în ultimii ani situația parteneriatelor încheiate între liceele care oferă calificări profesionale și agenții economici are o tendință de creștere, studenții nu vin din aceste licee cu o experiență practică consolidată, ci o dobândesc direct în ferme cu sprijinul antreprenorilor locali implicați în agro-afaceri. Astfel, nevoia creării acestor parteneriate trebuie susținută.

Măsuri

- investiții privind finanțarea infrastructurii aferente liceelor agricole;
- cooperarea între instituții de învățământ cu profil agricol și agenții economici din domeniul agro-alimentar pentru asigurarea premiselor de punere în practică a învățământului dual în agricultură;

- finanțarea dezvoltării fermelor model de pe lângă liceele agricole;
- vouchere pentru învățământul profesional agricol. Din cauza migrației forței de muncă spre țări din Vest, România a ajuns să nu mai aibă oamenii calificați în agricultură. Propunem acordarea de vouchere pentru persoanele în șomaj cronic din mediul rural cu care să poată achiziționa cursuri de specializare pentru meseriile agricole și meserii conexe (mecanici agricoli sau servicii specifice agriculturii). Astfel, forța de muncă din mediul rural care nu este integrată pe piața muncii va avea o șansă să devină activă pe un salariu mai bun.

Bugetul alocat este de 50 milioane de Euro (PNS).

11) Cercetare, inovare și agricultură inteligentă

Cunoștințele și inovarea sunt esențiale pentru un sector agricol inteligent, rezilient și sustenabil. În România, sectorul de cercetare-inovare nu este suficient adaptat nevoilor specifice ale fermierilor. Problemele structurale ale agriculturii din România, provocările referitoare la protecția mediului, efectele schimbărilor climatice sunt aspecte care mențin un decalaj între cerințele societății pentru servicii de mediu, în contextul schimbărilor climatice și al impactului agriculturii asupra mediului și posibilitățile reale de producție în sectorul agricol. Este necesar ca fermierii, consultanții și unitățile de cercetare să concluzioneze. Implementarea de tehnologii și procese inovatoare și adaptate la nevoile fermierilor, dezvoltate și sprijinite prin activități de cercetare-inovare, va genera efecte socio-economice și de mediu pozitive, care să crească performanțele fermelor cu un impact redus asupra mediului. Prin urmare, prin măsurile de cooperare în vederea inovării se va facilita implementarea de tehnologii inovative, prin cooperarea directă între fermieri, cercetători, entități publice în baza parteneriatelor din cadrul grupurilor operaționale în scopul rezolvării problemelor punctuale identificate de fermieri.

Măsuri

- asigurarea sprijinului pentru crearea de parteneriate de cooperare în vederea inovării, dezvoltării de noi practici, care să răspundă la nevoile specifice ale fermierilor;
- susținerea investițiilor la nivel de fermă în tehnologii inovatoare aferente agriculturii de precizie.

Bugetul alocat este de 25 milioane de Euro (FEADR)

12) Dezvoltarea agriculturii ecologice

Suprafața cultivată în sistem ecologic este încă redusă. În anul 2019, în România, doar 2,43 % (395,5 mii ha) din suprafața agricolă utilizată a fost cultivată în sistem ecologic, comparativ cu aprox. 7% în UE 28. Din suprafața totală cultivată, ponderea cea mai mare o dețin cerealele - 32,07% urmate de culturile permanente pășuni și fânețe-24,33% și culturi industriale. Numărul redus al unităților de procesare în sistem ecologic (191 în anul 2019), în condițiile unei cereri în creștere a consumatorilor pentru produse care să corespundă orientării lor către o dietă cu un aport adecvat de elemente nutritive, necesită stimularea investițiilor în vederea obținerii de produse calitative care să permită un stil de viață sănătos. Susținerea agriculturii ecologice va contribui la reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră, studiile demonstrând o reducere a amprentei de carbon/tonă de alimente produsă din agricultura ecologică față de agricultura convențională datorită renunțării la îngrășăminte chimice și pesticide. În timp ce agricultura ecologică contribuie la protejarea mediului, aceasta produce concomitent și alimente cu o valoare mai mare din perspectiva asigurării sănătății consumatorilor. În contextul Pactului Ecologic European, agricultura ecologică

reprezintă o importantă componentă a implementării prevederilor Strategiei „De la fermă la consumator”.

Măsuri

- acordarea de sprijin financiar pentru suprafețele cultivate în sistem ecologic care vizează o țintă de 20% din suprafața agricolă a României în anul 2027, prin conversia pajiștilor preponderent din zonele montane și colinare la sistemul ecologic, a suprafețelor din zonele de agromediu și din zonele cu constrângeri specifice și naturale;
- susținerea investițiilor în fermele ecologice care integrează funcția de procesare, funcția agropedagogică, funcția agroturistică, precum și alte scheme de calitate.
- Dezvoltarea unei ecoscheme pentru a preveni pierderile financiare în cazul împaduririi naturale a pajiștilor care nu sunt necesare comunitatii.

Bugetul alocat este de 550 milioane de Euro (FEADR).

13) Susținerea zonelor cu constrângeri naturale

Din suprafața agricolă utilizată totală a țării, o pondere însemnată (50,02%) prezintă caracteristici nefavorabile de mediu, ca urmare a unor factori bio-fizici (climatici, edafici, relief) ce limitează activitatea agricolă uzuală prin obținerea de producții reduse, scurtarea perioadei de vegetație, creșterea costurilor de producție etc. Conform desemnării zonelor cu constrângeri naturale sau cu alte constrângeri specifice, acestea sunt împărțite în: zone montane (15,09%); zone cu constrângeri naturale semnificative (33,56%); zone cu constrângeri naturale specifice (1,38%). Având în vedere faptul că venitul factorilor agricoli pe lucrător este în medie mai mare în zonele care nu sunt afectate de constrângeri naturale (ANC), în zonele ANC se va urmări evitarea abandonului activităților agricole. Menținerea activităților agricole contribuie, de asemenea, la conservarea factorilor de mediu (biodiversitate, sol, apă, aer), inclusiv la menținerea peisajelor tradiționale.

Măsuri

- susținerea financiară a zonelor cu constrângeri naturale prin plăți compensatorii, în vederea menținerii activității agricole a fermierilor, în special în zonele montane;
- aplicarea mecanismului de ajustare (fine-tuning) a zonelor cu constrângeri, pentru o mai bună direcționare a sprijinului către toate zonele defavorizate;
- introducerea unei scheme de certificare (PRODUS din zone HNV -Înaltă valoare naturală);
- condiționarea accesului fermelor la măsura de sprijin în zonele cu constrângeri naturale de certificare a suprafețelor în agricultura ecologică.

14) Consolidarea proprietății

Din cele 23,8 milioane de hectare, cât însumează teritoriul României, suprafața agricolă utilizată în exploatarea agricolă a fost la nivelul anului 2014 de 14,6 milioane de hectare (61,3%) din care 9,3 milioane de hectare reprezintă teren arabil. Din totalul suprafeței agricole, aproximativ 93,6% se află în proprietate privată, iar din totalul suprafeței arabile, circa 95% se află în proprietate privată. Agricultură din România este caracterizată prin decalaje și dezechilibre structurale reliefate de polaritatea între ferme de dimensiuni foarte mari și cele de dimensiuni foarte reduse ce influențează direct competitivitatea.

15) Elaborarea și implementarea Codului Rural

Elaborarea unui set de principii și măsuri aplicabile în spațiul rural, care să asigure dezvoltarea în ansamblu și eficientizarea activităților din domeniul agricol, inclusiv prin măsuri de stimulare a procesului de comasare a terenurilor agricole.

16) Creșterea competitivității în zootehnie

Corectarea balanței comerciale în zootehnie, plecând de la gradul de asigurare al produselor de origine animală din producția națională. România trebuie să promoveze o zootehnie cu rol multifuncțional și cu influență în spațiul rural. Pentru aceasta, trebuie avută în vedere practicarea zootehniei, ținând cont de:

- păstrarea tradițiilor;
- menținerea specificului rural;
- menținerea activităților comunităților rurale prin asigurarea de resurse financiare;
- menținerea populației în zonele rurale în special a populației tinere.

Măsuri

- **Echilibrarea balanței comerciale pe segmentul carne de porc (SUIN), avicol, bovine, ovine, caprine și segmentul pescăresc.**
- prioritizarea investițiilor din sectorul zootehnic pentru asigurarea materialului biologic din resurse proprii în vederea corectării deficitului balanței comerciale;
- continuarea măsurilor de plăți în favoarea bunăstării porcinelor și păsărilor;
- program de sprijinire a crescătorilor de bovine pentru producția de carne, prin stimularea creșterii calității carcaselor conform sistemului de clasificare EUROP;
- program de sprijinire a crescătorilor de ovine pentru producția de carne, prin stimularea creșterii calității carcaselor clasificate conform sistemului de clasificare EUROP;
- stimularea participării fermierilor la scheme de calitate;
- asigurarea accesului la finanțare prin continuarea mecanismelor de creditare prin subvenționarea dobânzilor și garantare;
- continuarea programelor de investiții în zootehnie, inclusiv pentru realizarea instalațiilor de gestionare a dejecțiilor pentru reducerea poluării mediului;
- programele de investiții au în vedere asigurarea securității alimentare din producția internă, prin creșterea producției de carne din sectoarele deficitare porc și pasăre;
- sprijin financiar pentru finanțarea programelor de ameliorare derulate de societățile de ameliorare, conform principiilor din Uniunea Europeană;
- sprijin financiar pentru protejarea raselor pe cale de dispariție.
- simplificarea legislației în domeniul ecarisajului –responsabilizarea autorităților locale și județene în procesul de colectare, transport și depozitarea și/sau neutralizarea deșeurilor de origine animală.

17) Sprijinirea antreprenoriatului agricol

Programul “RABLA” pentru utilaje agricole.

- Reîntinerirea parcului de utilaje va duce la randamente mai bune în agricultură. De asemenea, creșterea cererii pentru astfel de utilaje înseamnă și investiții în fabrici și unități de service pentru acestea în România.
- Încurajarea dezvoltării Grupurilor de Acțiune Locală, pe tot teritoriul țării, ca instrument predilect de implementare pentru programele de dezvoltare locală, prin consolidarea capacității lor de decizie și administrare și prin creșterea alocărilor din fonduri europene și de la bugetul de stat destinate proiectelor de dimensiuni mici și medii adaptate la nevoile locale.

5.2.2. Ministerul Lucrărilor Publice, Dezvoltării și Administrației

Viziunea pe termen mediu

Ministerul Lucrărilor Publice, Dezvoltării și Administrației, prin intermediul fondurilor europene, al **Programului Național de Dezvoltare Locală (PNDL)** și al celorlalte programe pe care le desfășoară, are, ca scop fundamental, dezvoltarea armonioasă dintre regiunile României, recuperarea decalajelor de dezvoltare între județe și creșterea calității serviciilor publice la care să aibă acces cetățenii, contribuind astfel la obiectivul de convergență cu economiile statelor mai avansate din Uniunea Europeană. În noul ciclu de finanțare, prin fondurile structurale europene pentru dezvoltare regională vor fi susținute proiecte care generează valoare adăugată, prosperitate și o creștere a calității vieții în comunitățile în care vor fi implementate. Dezvoltarea infrastructurii publice din toate regiunile României va urmări reducerea disparităților urban-rural și a diferențelor de dezvoltare între regiuni și în interiorul regiunilor și se va axa pe următoarele priorități:

- Modernizarea și extinderea rețelelor de apă și canal;
- Modernizarea drumurilor județene și locale și construirea unor noi drumuri, acolo unde este necesar;
- Modernizarea și construirea de unități de învățământ;
- Extinderea și modernizarea rețelelor de gaze naturale;
- Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii de sănătate și protecție socială;
- Realizarea cadastrului sistematic;
- Construirea de infrastructură sportivă;
- Construirea de locuințe pentru tineri, specialiști în sănătate, învățământ și alte categorii socio-profesionale prin ANL;
- Reabilitarea monumentelor istorice, a unităților de cult și consolidarea patrimoniului cultural;
- Reabilitarea energetică a clădirilor

Proiectele trebuie să aibă o justificare a beneficiilor economice și sociale, iar cifrele din program sunt o evaluare orientativă a costului proiectelor. Proiecte mature vor fi considerate cele care au indicatori tehnico-economici aprobați până la 31 decembrie 2022, acești indicatori demonstrând impactul socio-economic mai sus menționat.

Obiectivele de investiții programate pentru perioada 2021-2024 sunt următoarele:

- **Extinderea rețelelor de apă și canal.** În acest moment sunt racordate la sistemul de apă și canalizare aproximativ 53% din locuințele din România. **(8 miliarde de lei** vor fi investiți de guvern pentru extinderea rețelelor de apă și canalizare pentru **750 de proiecte depuse de UAT-uri, în următorii 5 ani.** Dintre cele 750 de proiecte, 150 sunt destinate mediului urban, valoarea acestora fiind peste 1 miliard de Lei;)
- Soluții punctuale pentru situații speciale: 500 de microstații de tratare, fose septice și sisteme alimentare cu apă, cu o valoare de 250 milioane lei, care vor deservi toate categoriile de utilizatori.
- **Modernizarea și reabilitarea drumurilor județene și locale:**
 - 70% din drumurile județene și locale vor fi modernizate în 4 ani, prin programele implementate de MLPDA;
 - 7.000 de km de drumuri județene dintr-un total de 20.000 km nemodernizați vor fi reabilitați în următorii 4 ani, fiind programate lucrări în valoare de 12 miliarde Lei;
 - 20.000 km de drumuri locale, cu o valoare de circa 20 miliarde Lei, vor fi modernizați în următorii 4 ani. Dintre acestea, 5.000 km sunt în mediul urban, cu o valoare de 6 miliarde Lei.
- **Construirea și modernizarea unităților de învățământ.**
Proiecte de construire și reabilitare, consolidare și dotare creșe, grădinițe, școli, campusuri, cămine studențești, centre de excelență pentru copii supradotați, tabere școlare.
- **Infrastructura sportivă**
 - 250 săli de sport școlare (3 miliarde de Lei);
 - 45 bazine didactice de înot (700 milioane Lei)
- **Sistemul sanitar și de protecție socială**
 - 1.450 de centre medicale în mediul rural, din 2.000 necesare la nivel național, cu o valoare de 9,5 miliarde de Lei;
- **Eficiență energetică. Strategia de Renovare pe Termen Lung** pentru sprijinirea renovării parcului național de clădiri rezidențiale și nerezidențiale, atât publice, cât și private, într-un parc imobiliar cu un nivel ridicat de eficiență energetică și decarbonat până în 2050, strategie care cuprinde o foaie de parcurs cu măsuri și indicatori de progres măsurabili și stabiliți la nivel național, include etape orientative pentru anii 2030, 2040 și 2050 și specifică modul în care acestea contribuie la îndeplinirea obiectivelor Uniunii privind eficiența energetică în conformitate cu Directiva 2012/27/UE

- **Consolidări.**

- Reabilitarea a 2.000 de clădiri, în valoare de 1 miliard de Lei, investiție care va conduce la îmbunătățirea eficienței energetice a locuințelor românilor;
- Creșterea siguranței populației prin reabilitarea clădirilor cu risc seismic ridicat: 300 de imobile la nivel național pentru 1 miliard de Lei;
- Programul de termoficare, cu o alocare de 650 milioane de Lei pentru 15 UAT-uri

- **Locuințe pentru specialiști în sănătate, învățământ și alte categorii socio-profesionale**

- În prezent, MLPDA derulează, prin ANL, un program care vizează construirea de locuințe cu chirie, destinate tinerilor cărora sursele de venit nu le permit achiziționarea unei locuințe în proprietate sau închirierea unei locuințe în condițiile pieței și asigurarea stabilității tinerilor specialiști, prin crearea unor condiții de locuit convenabile. Ținând cont de solicitările venite de la consiliile locale din țară, MLPDA și ANL consideră oportună creșterea numărului unor astfel de locuințe, după cum urmează:

- 10 000 de unități locative pentru specialiști, pentru o investiție de 2 miliarde de Lei;
- 5000 unități locative pentru tineri, destinate închirierii, cu o valoare de 1 miliard de Lei.
- 10 000 de locuințe de necesitate, pentru o investiție de 2 miliarde de lei

- **Cadastrare**

- În acest moment este cadastrată o suprafață de aproximativ 40% din suprafața întregii țări, iar în perioada 2021-2024 ne propunem să ajungem la un procent de peste 65%, ceea înseamnă că vor fi cadastrate în 4 ani aproximativ 6 milioane de hectare în plus, dintre care 2 milioane de hectare din fonduri proprii ANCPI și aproximativ 4 milioane hectare din fonduri europene;

- Proiectele de înregistrare sistematică demarate de ANCPI în cadrul PNCCF din veniturile proprii ale ANCPI și asigurarea finanțării/cofinanțării lucrărilor de înregistrare sistematică contractate de către unitățile administrativ-teritoriale;

Obiectivul asumat îl reprezintă înregistrarea a 0,5 milioane de ha/an - în total 2 milioane ha;

- Proiectul major „**Creșterea gradului de acoperire și incluziune a sistemului de înregistrare a proprietăților în zonele rurale din România**”, privind înregistrare sistematică a imobilelor pentru 5.758.314 ha din 660 de UAT-uri situate în zone rurale ale României. Obiectivul asumat îl reprezintă finalizarea înregistrării sistematică în aproximativ 450 de UAT-uri rurale, cu suprafața de aproximativ 3,9 milioane ha.

- Proiectul „Informații geografice pentru mediu, schimbări climatice și integrare UE –LAKI III” prin Programul: Mediu, Adaptare la Schimbările Climatice și Ecosisteme RO –Mediu, finanțat prin: Mecanismul Financiar al Spațiului Economic European (SEE) 2014-2021, în valoare de: 5.000.000 Euro, având ca obiectiv general îmbunătățirea capacității instituționale a ANCPI de a realiza și furniza informații geografice și cartografice precise și actualizate care vor fi puse gratuit la dispoziția tuturor instituțiilor cu atribuții de monitorizare și raportare în domeniul protecției mediului, prevenirea și diminuarea efectelor riscurilor naturale, adaptarea la schimbările climatice, planificare teritorială durabilă integrată și va sprijini implementarea directivelor UE referitoare la armonizarea și punerea în comun a informațiilor spațiale la nivel național și transfrontalier

- Realizarea de servicii de scanare a teritoriului prin tehnologie LiDAR (Light Detection and Ranging) și generare de modele digitale de teren și de suprafață cu acoperire totală de 50.000 km².

5.2.3. Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor

Viziunea pe termen mediu

România, alături de celelalte state membre, își asumă angajamentul Uniunii Europene de creștere a ambiției și eforturilor în scopul reducerii emisiilor de gaze cu efect de seră pentru combaterea efectelor schimbărilor climatice în vederea îndeplinirii obiectivelor Acordului de la Paris, precum și în contextul adoptării Pactului Ecologic European. Guvernul va utiliza șansa oferită de aceste angajamente pentru a transforma societatea și economia națională, contribuind la obiectivul unei dezvoltări sustenabile, ținând însă cont și de impactul social și regional al acestui proces. Tranziția trebuie să fie percepută ca fiind justă, pentru a putea fi susținută pe termen lung la nivelul întregii societăți. Guvernul va urmări asigurarea echității tranziției și al caracterului durabil al soluțiilor propuse. Riscurile tranziției pot fi limitate printr-o împărțire justă a costurilor și eforturilor între sectoarele economice și prin favorizarea inovației. Vor fi implementate schimbări structurale în măsură a susține pe termen lung locurile de muncă și economia.

Proiecte strategice

- 1. Implementarea Planului Național Integrat Energie –Climă (PNIESC)**, precum și pentru revizuirea acestuia, ținând cont de principiile expuse mai sus, pentru atingerea țintei actualizate de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră la nivelul Uniunii Europene pentru anul 2030;
- 2. Îmbunătățirea mecanismului necesar pentru gestionarea sectorului „Exploatarea Terenurilor, Schimbarea Destinației Terenurilor și Silvicultură” (LULUCF), parte a Inventarului Național de Emisii de Gaze cu Efect de Seră (INEGES)**, printr-un sistem național permanent de monitorizare, care va conține observații aeriene și terestre, care se vor valida la nivel internațional, în parteneriat cu mediul academic și institutele de cercetare de profil. Astfel, se va evita gestionarea defectuoasă a acestui sector, care va avea un rol important în îndeplinirea obligațiilor de conformare, prin echilibrarea emisiilor de gaze cu efect de seră, cu reținerile de carbon;
- 3. Program multianual Impadurim Romania** – Plantarea a 220 milioane puiți forestieri în perioada 2021-2024 –echivalentul a aproximativ 50.000 ha, dar nu mai puțin de 55 milioane puiți/an. Accentul se va pune pe împăduriri în afara fondului forestier național și extinderea acestuia, prin împădurirea terenurilor degradate și înființarea de perdele forestiere de protecție. Bugetul alocat este de 650 de milioane de Euro;
 - adoptarea unei noi strategii forestiere naționale
 - acces public al cetățenilor pietonal și cu bicicleta în toate tipurile de păduri;
 - combaterea tăierilor ilegale de pădure și a altor practici nelegale din sistemul silvic
 - îmbunătățirea continuă a sistemului de monitorizare **SUMAL –sistemul informatic de urmărire a trasabilității materialului lemnos**, principalul instrument în lupta împotriva tăierilor ilegale de pădure;

- utilizarea celor mai noi tehnologii pentru asigurarea integrității fondului forestier –imagini din satelit, utilizarea dronelor, a sistemelor de inteligență artificială, camere video de monitorizare, sisteme de masurare digitala a volumului;
- întărirea continuă a capacității și reforma structurală a gărzilor forestiere;
- interzicerea exploatarii padurilor în parcurile naționale (cu excepția situațiilor de forță majoră, de ex calamități naturale);
- reforma Romsilva, inclusiv prin realizarea unui audit, și adaptarea obiectivelor de administrare a padurilor, integrând pe lângă rolul economic și rolul de utilitate publică a padurilor;
- programe de împădurire voluntară în masă pe terenuri agricole pentru a preveni eroziunea solului, în zone urbane și suburbane unde emisiile poluante sunt mai mari, precum și în grădini și curți particulare prin oferirea puieților;
- finalizarea evaluării și punerea sub protecție a pădurilor cu valoare ridicată (păduri virgine ș. a.)
- continuarea reformei modului de vânzare a materialului lemnos prin vânzarea lui măsurată și nu estimată pentru creșterea treptată a masei lemnoase vândute pe metoda măsurării
- asigurarea continuității **IFN(Inventarul Forestier Național)**;
- program de susținere a proprietarilor de terenuri forestiere care au suferit pagube în urma calamităților naționale.

4. Managementul apelor și solului. Realizarea securității apei în România se referă la combinarea a trei obiective:

- Asigurarea utilizării durabile a resurselor de apă;
- Furnizarea de servicii privind apa accesibile tuturor;
- Reducerea riscurilor legate de apă în contextul schimbărilor climatice.

O abordare integrată care poate să răspundă acestor solicitări trebuie să prevadă:

- creșterea rezilienței la dezastrele cauzate de riscurile naturale accentuate de schimbările climatice; dezvoltarea capacității de intervenție și răspuns a structurilor responsabile cu managementul situațiilor de urgență;
- extinderea serviciului public de alimentare cu apă și canalizare în contextul implementării Directivei Cadru a Apei și a directivelor subsecvente;
- îndeplinirea măsurilor din Planul de Management al Bazinului hidrografic pentru atingerea stării bune a apelor privitor la presiunile hidromorfologice;
- program de renaturare a terenurilor degradate și crearea culoarelor ecologice cu rol dublu: creșterea calitatii ecosistemelor și apărarea împotriva inundațiilor;
- restaurarea zonelor inundabile în vederea refacerii sistemelor hidrografice;
- transparentizarea calității apei–dezvoltarea unui portal și a rețelei naționale de monitorizare a calității apei;
- reglementarea unui sistem coerent de verificare a calității apelor bazat pe principiile enunțate de directivele europene;
- realizarea unei strategii naționale coerente pentru ape uzate și creșterea gradului de dezvoltare a rețelelor de canalizare și de ape uzate;
- protejarea albiilor râurilor și combaterea furtului de material mineral cu ajutorul soluțiilor digitale inteligente;
- finalizarea programului privind combaterea eroziunii costiere;
- prevenirea secetei - stocarea apei din perioadele cu exces de umiditate în vederea utilizării în perioadele secetoase, prin creșterea capacității de reținere a apei în sol, lărgirea zonelor inundabile

ale râurilor și/sau realizarea de acumulări/poldere temporare, restaurarea galeriilor de luncăși a brațelor moarte /zonelor umede, precum și regândirea sistemelor de desecare din zonele de câmpie.

- strategie specifică pentru managementul durabil al solurilor -bază de date digitală prin integrarea zonelor care au risc la eroziune, conținut scăzut de materie organică, tasare, salinizare și integrarea și modelarea bazelor de date care au informații despre proprietățile solului (ICPA, IFN);
- crearea unui ghid de bune practici integrat pentru un management sustenabil al terenurilor și a solului.

5. Reciclare și economie circulară

Reducerea cu cel puțin 75% a deșeurilor care ajung în gropile de gunoi, din totalul deșeurilor generate, până în anul 2025;

- Utilizarea rațională a resurselor naturale, inclusiv a materialelor considerate astăzi deșeuri, avnd ca prioritate reutilizarea resurselor deja existente în circuitele economice locale și naționale prin reintroducerea deșeurilor în economia circulară;
- Elaborarea Strategiei pentru economia circulară și implementarea acesteia bazată pe inovație, tehnologii noi care să permită colaborarea, comunicarea și transparentizarea sistemelor.
- Responsabilitățile de implementare din sistemul economiei circulare vor fi repartizate echitabil întretoți actorii din sistem pe baza principiului „poluatorul plătește”;
- Dezvoltarea sistemului de garanție-depozit pentru ambalaje.
- Implementarea directivei privind produsele din plastic de unică folosință -Coordonarea elaborării cadrului legal de aplicare prin cooptarea tuturor ministerelor implicate. Stabilirea responsabilităților fiecărui minister în parte. Stabilirea răspunderii extinse a producătorilor pentru anumite categorii de produse;
- Valorificarea unor materiale din depozitele poluante (zguri, șisturi, steril etc.) se va face în colaborare cu universități și institute de cercetare cu experiență în domeniu, prin proiecte comune cu finanțare din diferite surse.

6. Calitatea aerului și protecția atmosferei

În scopul îndeplinirii obligațiilor din domeniul calității aerului, ce revin României ca stat membru al UE, având în vedere faptul că cea mai mare parte a echipamentelor care se găsesc în Rețeaua Națională de Monitorizare a Calității Aerului (RNMCA) au o vechime relativ mare, iar menținerea lor în funcțiune pe termen lung este din ce în ce mai dificilă, se vor avea în vedere:

- Asigurarea în mod continuu a finanțării activității de evaluare a calității aerului înconjurător
- La acest moment, principala sursă de finanțare o reprezintă bugetul Fondului pentru mediu.
- Prestarea serviciilor pentru dezvoltarea aplicațiilor software specifice RNMCA necesare pentru dezvoltarea unui software propriu de raportare în scopul respectării Deciziei 2011/850/UE și în conformitate cu cerințele Directivei 2007/2/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 14 martie 2007 de instituire a unei infrastructuri pentru informații spațiale în Comunitatea Europeană (INSPIRE)
- Adoptarea măsurilor necesare pentru integrarea datelor satelitare provenite din serviciul Copernicus pentru monitorizarea atmosferică. În acest sens se va continua colaborarea cu agențiile europene prin Agenția Spațială Română (ROSA) și alte entități de profil;
- Întărirea capacității de monitorizare și intervenție a comisarilor Gărzii Naționale de Mediu;
- Asigurarea serviciului de permanență, 24/24h, pe întreg teritoriul țării și mai ales în aglomerările urbane cu probleme în ceea ce privește poluarea aerului;

- Întărirea capacității de reacție rapidă prin dotarea echipelor de control cu drone cu sistem de termoviziune, pentru identificarea exactă a eventualelor arderi ilegale de deșeuri sau alte materiale;
- Îmbunătățirea colaborării cu alte instituții și autorități ale statului (ANPM, IGSU, Poliția Română, Jandarmeria etc.) cu atribuții de monitorizare a calității aerului și intervenție, precum și cu alte entități care ar putea sprijini demersurile de combatere a poluării.

7. Situri contaminate și chimicale

Îmbunătățirea cadrului de reglementare în domeniul managementului chimicalelor pentru reducerea efectivă a poluării de la sursă;

- Implementarea și aplicarea rapidă și completă a prevederilor Regulamentului Reach și a altor acte normative europene privind managementul chimicalelor;
- Creșterea nivelului de control și combaterea importurilor ilegale de gaze fluorurate cu efect de seră;
- Finalizarea procedurii de inventariere a siturilor potențial contaminate la nivel național;
- Realizarea unei baze de date în sistem GIS, cu finanțare europeană și a investigărilor preliminare în cazul siturilor potențial contaminate;
- Reducerea numărului de situri contaminate prin continuarea demersurilor în vederea realizării de către deținătorii acestora a lucrărilor de remediere și redare în circuitul economic a terenurilor respective;
- Atragerea de fonduri europene pentru finanțarea lucrărilor de decontaminare a siturilor contaminate aflate în proprietatea statului

8. Biodiversitate și arii protejate

- Asumarea țintelor UE prin strategia europeană -30 % arii protejate și 10 % strict protejate până în 2030;
- Audit și reforma ANANP pentru eficientizarea sistemului de management al ariilor protejate prin reintroducerea societății civile în activitatea de gestionare a ariilor protejate; implementarea proiectelor INSPIRE și SINCRON; aprobarea regulamentului PN Vacaresti;
- Ameliorarea sistemului de compensare a proprietarilor din arii protejate;
- Aprobarea legii ariilor protejate urbane și realizarea rețelei naționale de arii protejate urbane;
- Evaluarea populației de mari carnivori prin metode științifice moderne;
- Creșterea graduală a nivelului de non-intervenție în parcurile naționale și naturale, până la atingerea recomandării IUCN de 75% -inceput în 2021, finalizarea în 2024;
- Realizarea Listei naționale de specii invazive –termen 2022;
- Implementarea Strategiei UE privind biodiversitatea 2030, prin realizarea Strategiei Naționale și a Planului de Acțiune privind Biodiversitatea 2030 –termen 2021;
- Implementarea unor sisteme unitare de management al calității și performanței resurselor destinate implementării planurilor de management/măsurii de management și/sau măsurii de conservare;

- Crearea și aplicarea unui cadru unitar de acțiune care să sprijine asigurarea unui management eficient al ariilor naturale protejate, printr-un sistem integrat de colectare, uniformizare și gestionare a informațiilor și datelor referitoare la biodiversitatea din România; optimizare a organizării/funcționării structurilor teritoriale ANANP; optimizarea bazei de date a ariilor naturale protejate; platforma integrată pentru eficientizarea proceselor administrative ale ANANP; strategia și planul de comunicare al ANANP; studii asupra potențialului economic al ariilor naturale protejate;

- Indiferent de tipul de proprietate al pădurii, managementul forestier trebuie să țină cont de cerințele de conservare ale biodiversității. În cazul în care principalul instrument de management forestier, amenajamentul silvic, este întocmit pentru o suprafață inclusă într-o arie protejată, trebuie să se respecte prevederile stabilite în planul de management al ariei (conform Legii 49/2011). Planurile de amenajare a teritoriului, cele de dezvoltare locală și națională, precum și orice alte planuri de exploatare/utilizare a resurselor naturale din aria naturală protejată vor fi armonizate de către autoritățile emitente cu prevederile planului de management.

- România, în calitate de stat membru UE, are obligația să realizeze un management corespunzător al rețelei Natura 2000 și al speciilor și habitatelor de interes comunitar. Pentru îmbunătățirea sau menținerea stării actuale a biodiversității este importantă elaborarea și implementarea planurilor demanagement, a seturilor de măsuri de conservare și a planurilor de acțiune aprobate pentru situri respectiv pentru

Pentru perioada 2021 –2027 se prevăd:

- Continuarea finanțării implementării Planurilor de management pentru ariile protejate și a elaborării unora noi acolo unde nu există încă;
- Definirea unei axe de finanțare similare Axa Prioritară 5 Protejarea și conservarea biodiversității, decontaminarea solurilor poluate istoric și monitorizarea calității aerului, în cadrul Obiectivului Tematic 6 Protecția mediului și promovarea utilizării eficiente a resurselor, prioritatea de investiții Protejarea și refacerea biodiversității și a solurilor, precum și promovarea de servicii ecosistemice, inclusiv prin Natura 2000 și infrastructurile ecologice.

Programe specifice

- **Programul privind gestionarea deșeurilor** –beneficiari persoane juridice de drept privat sau de drept public. Bugetul alocat este 527.000.000 lei. Proiectul de ghid de finanțare este în curs de elaborare la nivelul AFM.

- **Stații reîncărcare** pentru autostrăzi drumuri europene, naționale (Rețeaua TEN-T) și localități – beneficiari operatori economici. Bugetul alocat: 92 milioane de Lei. Schema de ajutor de stat a fost aprobată de Comisia Europeană, iar proiectul de ghid de finanțare este în curs de elaborare la nivelul AFM.

- **Programul privind închiderea depozitelor de deșeurii industriale periculoase și nepericuloase neconforme**, cuprinse în cauza C301/2017 (în condițiile Directivei 1999/31 /CE a Consiliului din 26 aprilie 1999 privind depozitele de deșeurii). A fost înființată UIP, structură care ar urma să gestioneze proiectele de închidere finanțate din POIM.

- Vom continua programele de succes finanțate din **Fondul pentru Mediu**, le vom îmbunătăți și adapta tuturor noilor cerințe impuse la nivel european:

•**Programul RABLA Clasic** –cel mai longeviv program guvernamental de mediu: programul va fi îmbunătățit, în acord cu noile cerințe europene din domeniul mobilității;

•**Programul RABLA Plus**, destinat achiziției de mașini electrice: este cel mai ambițios program guvernamental de acest gen din UE. Programul va crește etapizat în următorii ani, urmând să fie adaptat gradual la noile evoluții din acest sector;

•**Casa Eficientă Energetic** -singurul program destinat eficientizării energetice a locuințelor individuale va continua și va fi îmbunătățit cu noi tipuri de echipamente eligibile pentru finanțare;

•**Rabla pentru Electrocasnice** -programul prin care românii își pot înlocui electrocasnicele vechi, mari consumatoare de energie, cu unele noi, prietenoase cu mediul, va fi extins cu noi categorii de produse;

•**Iluminat Public Ecologic** -programul destinat administrațiilor locale, prin care ne propunem înlocuirea sistemelor vechi de iluminat, cu unele moderne, cu consum redus și tehnologii performante, va fi extins în următorii patru ani, astfel încât să poată fi accesat de cât mai multe primării;

•**Rețeaua de stații de încărcare pentru vehicule electrice.** Tranziția către electro-mobilitate nu poate fi realizată fără o infrastructură de alimentare corespunzătoare. Prin extinderea acestui program, atât în localități, cât și de-a lungul drumurilor naționale și județene, ne propunem să dezvoltăm cea mai performantă rețea de stații de alimentare din regiune;

•**Transport Public Ecologic.** Programul va fi extins pentru a da posibilitatea cât mai multor localități din România să ofere locuitorilor un transport public eficient, curat și modern.

Fonduri europene

- Mecanismul financiar SEE;
- Programul Operațional Dezvoltare Durabilă;
- Fondul pentru o tranziție justă (FTJ);
- Susținerea investițiilor productive în întreprinderile mici și mijlocii;
- Promovarea cercetării și inovării, reabilitării mediului, energie curată, perfecționarea, precum și transformarea instalațiilor existente cu emisii mari de dioxid de carbon atunci când aceste investiții conduc la reduceri substanțiale ale emisiilor și protejează locurile de muncă.
- InvestEU
- Investiții în infrastructura energetică și de transporturi, inclusiv pentru infrastructura de gaze naturale și de termoficare;
- Proiecte de decarbonizare, de diversificare economică a regiunilor și de infrastructură socială;
- Facilitate de împrumut finanțată de Banca Europeană de Investiții (BEI);
- Pentru sectorul public -resurse pentru implementarea măsurilor de facilitare a tranziției către neutralitatea climatică;
- Infrastructura energetică și de transport, rețelele de termoficare, măsurile de eficiență energetică, inclusiv renovarea clădirilor, precum și infrastructurile sociale;
- Programul de sprijin pentru reforme structurale.

5.3. Obiectivele de dezvoltare ale Politicii Agricole Comune 2021-2027

La 1 iunie 2018, Comisia Europeană a prezentat câteva propuneri legislative privind politica agricolă comună (PAC) pentru perioada 2021-2027. Prin ele, încearcă să se asigure că PAC poate continua să sprijine puternic agricultura europeană, ajutând zonele rurale să prospere și încurajând producția de alimente de înaltă calitate. De asemenea, urmărește ca PAC să aducă o contribuție majoră la [Pactul verde european](#), în special în ceea ce privește strategia [de la fermă la consumator](#) și strategia privind [biodiversitatea](#).

Propunerile Comisiei se concentrează în special pe:

- asigurarea unui viitor economic stabil și corect pentru agricultori;
- stabilirea unor ambiții mai mari pentru acțiunile legate de mediu și de climă;
- păstrarea agriculturii în inima societății europene.

Pentru perioada 2021-2027, Comisia Europeană propune ca politica agricolă comună (PAC) să se axeze pe nouă obiective principale. Acestea se vor concentra pe aspecte sociale, economice și de protecție a mediului și vor servi drept bază pentru [planurile strategice PAC](#) ale țărilor UE.

Ele urmăresc:

- să le asigure agricultorilor un venit echitabil;
- să stimuleze competitivitatea;
- să restabilească echilibrul de putere în lanțul alimentară;
- să combată schimbările climatice;
- să protejeze mediul;
- să conserve peisajele și biodiversitatea;
- să sprijine reînnoirea generațională;
- să ajute la dinamizarea zonelor rurale;
- să protejeze calitatea alimentelor și sănătatea.

OBIECTIVE

1. Asigurarea unor venituri agricole viabile

- Sprijinirea unui venit fiabil și a rezilienței fermelor pe întregul teritoriu al Uniunii, în vederea îmbunătățirii securității alimentare.

2. Stimularea competitivității

- Stimularea competitivității și a productivității agricole într-un mod sustenabil, pentru a face față provocărilor reprezentate de creșterea cererii, într-o lume nesigură din punctul de vedere al resurselor și al climei.

3. Poziția fermierilor în lanțurile valorice

- Ameliorarea poziției fermierilor în cadrul lanțului valoric

4. Agricultură și atenuarea schimbărilor climatice

- Contribuție la energia durabilă, precum și la atenuarea schimbărilor climatice și la adaptarea la acestea.

5. Gestionarea eficientă a solurilor

- Promovarea dezvoltării durabile și a gestionării eficiente a resurselor naturale precum apa, solul și aerul.

6. Biodiversitatea și peisajele agricole

- Contribuție la protejarea biodiversității, îmbunătățirea serviciilor ecosistemice și conservarea habitatelor și a peisajelor.

7. Schimbările structurale și reînnoirea generațională

- Modernizarea sectorului agricol prin atragerea tinerilor și accelerarea dezvoltării afacerilor acestora.

8. Locurile de muncă și creșterea economică în zonele rurale

- Promovarea ocupării forței de muncă, a creșterii, a incluziunii sociale și a dezvoltării locale în zonele rurale, inclusiv a bioeconomiei și a silviculturii sustenabile.

9. Sănătatea, siguranța alimentară și rezistența la antimicrobiene

- Îmbunătățirea răspunsului pe care agricultura UE îl oferă la cerințele societății în ceea ce privește hrana și sănătatea, inclusiv furnizarea de alimente sigure, hrănitoare și obținute în mod sustenabil, precum și privind bunăstarea animalelor.

Politica Agricolă Comună urmărește:

- să îi sprijine pe fermieri și să îmbunătățească productivitatea agricolă, pentru o aprovizionare stabilă cu alimente la prețuri accesibile;
- să îi protejeze pe agricultorii din Uniunea Europeană, astfel încât aceștia să-și poată asigura un trai decent;
- să contribuie la combaterea schimbărilor climatice și la gestionarea durabilă a resurselor naturale;
- să conserve zonele rurale și peisajele de pe întreg teritoriul său;
- să mențină vitalitatea economiei rurale prin promovarea locurilor de muncă din sectorul agricol, din cel agroalimentar și din sectoarele asociate.

- **Agricultura are un statut aparte, pentru că:**

- în ciuda importanței producției alimentare, venitul fermierilor este cu circa 40 % mai mic în comparație cu veniturile din alte sectoare;
- agricultura este mai dependentă de condițiile meteorologice și climatice decât majoritatea celorlalte sectoare;
- există un decalaj de timp inevitabil între momentul în care se schimbă cererea consumatorilor și momentul când agricultorii pot răspunde acestei schimbări –

pentru a putea produce mai mult grâu sau lapte, de exemplu, este nevoie de timp.

- agricultorii trebuie să-și mențină rentabilitatea activității, dar în același timp și să lucreze în mod durabil și ecologic și să conserve solurile și biodiversitatea.
- incertitudinile comerciale și impactul agriculturii asupra mediului justifică rolul important al sectorului public în viața fermierilor noștri.

PAC dispune de următoarele instrumente:

- [sprijinul pentru venit](#) prin plăți directe, contribuind la stabilitatea veniturilor și remunerându-i pe agricultorii care protejează mediul și care furnizează bunuri publice pe care piața nu le plătește în general, cum ar fi îngrijirea mediului rural;
- [măsurile de piață](#) pentru a face față unor situații dificile, cum ar fi o diminuare bruscă a cererii din cauza unei alerte sanitare sau o scădere a prețurilor ca urmare a unei oferte excedentare temporare pe piață;
- [măsurile de dezvoltare rurală](#), cu programe naționale și regionale care să răspundă nevoilor și provocărilor cu care se confruntă zonele rurale.

Producția de alimente

- În UE sunt circa 10 milioane de exploatații agricole și 22 de milioane de persoane care lucrează în mod regulat în acest sector. Acestea furnizează un volum impresionant și variat de produse accesibile, sigure, de bună calitate.
- UE este cunoscută în întreaga lume pentru alimentele și tradițiile sale culinare, reprezintă unul dintre [principalii producători](#) de produse agroalimentare din lume și este în același timp un exportator net de astfel de produse. Datorită resurselor sale agricole excepționale, UE poate și trebuie să joace un rol-cheie în garantarea securității alimentare la nivel mondial.

Dezvoltarea comunității rurale

- Zonele noastre rurale și resursele lor naturale prețioase oferă multe locuri de muncă legate de agricultură – fermierii au nevoie de mașini agricole, clădiri, combustibili, îngrășăminte și îngrijiri medicale pentru animale. Toate aceste produse și servicii formează așa-numitele sectoare „din amonte”.
- Alți oameni lucrează în sectoarele „din aval”, adică se ocupă de pregătirea, prelucrarea și ambalarea alimentelor, precum și de depozitarea, transportul și vânzarea cu amănuntul a acestora. În UE, sectorul agricol și alimentară asigură circa 40 de milioane de locuri de muncă.
- Pentru a funcționa eficient și a rămâne moderne și productive, atât fermele, cât și sectoarele din amonte și din aval au nevoie de acces rapid la cele mai recente informații despre domeniul agricol, despre metodele de cultivare și de creștere și despre evoluțiile pieței. În perioada 2014-2020, se estimează că măsurile luate în cadrul PAC vor asigura servicii de internet mai bune și o infrastructură de calitate pentru circa 18 milioane de europeni din mediul rural – echivalentul a 6,4 % din populația rurală a UE.

O agricultură durabilă

Agricultorii se confruntă cu o dublă provocare – ei trebuie să producă alimente, dar să protejeze în același timp natura și biodiversitatea. Utilizarea prudentă a resurselor naturale este esențială pentru producția de alimente și pentru menținerea calității vieții, nu numai pentru generațiile actuale, ci și pentru cele viitoare.

Pentru a asigura stabilitatea și predictibilitatea, sprijinul pentru venit va rămâne o parte esențială a PAC. În cadrul acestuia, plățile de bază vor depinde în continuare de

suprafața fermei, în hectare. Viitoarea PAC trebuie însă să prioritizeze fermele mici și mijlocii și să încurajeze tinerii să devină fermieri.

În acest context, Comisia Europeană propune:

- sprijinul pe hectar să fie mai mare pentru fermele mici și mijlocii;
- proporția de plăți directe primite de o fermă dincolo de suma de 60.000 EUR să fie redusă, iar plățile să fie limitate la 100.000 EUR/fermă, pentru o distribuție mai echitabilă a plăților;
- minimum 2% din plățile directe alocate fiecărei țări din UE să fie rezervate pentru tinerii fermieri, fonduri care ar urma să fie însoțite de sprijin financiar din cadrul măsurilor pentru dezvoltare rurală și a celor care facilitează accesul la terenuri și transferul de terenuri;
- țările UE să trebuiască să se asigure că nu primesc sprijin decât fermierii veritabili.

Ambiții mai mari în materie de agricultură ecologică

- Fermierii joacă un rol-cheie în combaterea schimbărilor climatice, protejarea mediului și conservarea peisajelor și a biodiversității. Comisia Europeană urmărește să-i ajute să joace acest rol, asigurându-se că PAC:
- va contribui la energia durabilă, precum și la atenuarea schimbărilor climatice și la adaptarea la acestea;
- va promova dezvoltarea durabilă și gestionarea eficientă a resurselor naturale precum apa, solul și aerul;
- va contribui la protejarea biodiversității, va îmbunătăți serviciile ecosistemice și va conserva habitatele și peisajele.

O arhitectură verde pentru Politica Agricolă Comună

În propunerile sale, Comisia are în vedere o nouă arhitectură verde pentru PAC, cu cerințe obligatorii consolidate și oportunități sporite de finanțare pentru agricultura ecologică. Printre măsurile prevăzute în propuneri se numără:

- conservarea solurilor prin cerințe de protejare a zonelor umede (care sunt bogate în carbon) și prin rotația culturilor;
- un instrument obligatoriu de gestionare a nutrienților, conceput pentru a ajuta fermierii să îmbunătățească calitatea apei și să reducă nivelurile de amoniac și de protoxid de azot în fermele lor;
- un nou flux de finanțare din bugetul PAC alocat plăților directe pentru programele ecologice, care va sprijini și va stimula fermierii să aplice practici agricole benefice pentru climă, biodiversitate și mediu.

Prin aceste măsuri, PAC va plasa agricultura în centrul Pactului verde European, strategiei UE privind biodiversitatea și al strategiei de la fermă la consumator.

Fermierii sunt inima comunităților rurale. Ei dau întregii Europe bunuri publice vitale. Viitoarea PAC își propune să dezvolte, să susțină și să investească în comunitățile noastre rurale:

- ajutându-i pe tineri să devină fermieri, încurajând transferul de cunoștințe de la o generație la alta și îmbunătățindu-le accesul la terenuri;
- promovând ocuparea forței de muncă, creșterea economică, incluziunea socială și dezvoltarea locală (inclusiv bioeconomia și silvicultura sustenabilă) în zonele rurale;
- îmbunătățind răspunsul pe care agricultura UE îl oferă la cerințele societății în ceea ce privește hrana și sănătatea (inclusiv furnizarea de alimente sigure, hrănitoare și obținute în mod sustenabil), precum și în ceea ce privește bunăstarea animalelor;
- oferind sprijin continuu pentru comunitățile rurale prin inițiativa „[Sate inteligente](#)” și prin proiectele de dezvoltare locală plasată sub responsabilitatea comunității din cadrul [programului LEADER](#).

5.4. Strategia de la fermă la consumator (Farm2Fork)

Strategia Farm to Fork își propune să accelereze tranziția către un sistem alimentar durabil care ar trebui:

- au un impact neutru sau pozitiv asupra mediului
- ajută la atenuarea schimbărilor climatice și la adaptarea la impactul acestora
- inversează pierderea biodiversității
- să asigure securitatea alimentară, nutriția și sănătatea publică, asigurându-se că toată lumea are acces la alimente suficiente, sigure, hrănitoare și durabile
- să păstreze accesibilitatea alimentelor, generând în același timp randamente economice mai echitabile, încurajând competitivitatea sectorului aprovizionării UE și promovând comerțul echitabil

Strategia are noi obiective și obiective, inclusiv:

- Promovarea consumului de alimente sănătoase și durabile
- Îmbunătățiri pentru bunăstarea animalelor
- Reducerea deșeurilor și pierderilor alimentare
- Promovarea ambalajelor durabile

- **Strategia „De la fermă la consumator”** va permite tranziția către un sistem alimentar durabil al UE, care protejează securitatea alimentară și asigură accesul la o alimentație sănătoasă, produsă de o planetă sănătoasă.
- Strategia va reduce amprenta de mediu și climatică a sistemului alimentar al UE și va consolida reziliența acestuia, protejând sănătatea cetățenilor și asigurând subzistența operatorilor economici.

- Strategia stabilește obiective concrete de transformare a sistemului alimentar al UE, inclusiv o reducere cu 50 % a utilizării și a riscului pesticidelor, o reducere cu cel puțin 20 % a utilizării îngrășămintelor, o reducere cu 50 % a vânzărilor de antimicrobiene utilizate pentru animalele de fermă și acvacultură, precum și atingerea obiectivului de a consacra 25 % din terenurile agricole agriculturii ecologice.

- De asemenea, aceasta propune măsuri ambițioase pentru a garanta că opțiunea sănătoasă este și cea mai ușor accesibilă pentru cetățenii UE, inclusiv îmbunătățirea etichetării pentru a răspunde mai bine nevoilor consumatorilor în materie de informare cu privire la alimentele sănătoase și durabile.

- Fermierii europeni, pescarii și producătorii din domeniul acvaculturii joacă un rol esențial în tranziția către un sistem alimentar mai echitabil și mai durabil. Aceștia vor beneficia de sprijin din partea politicii agricole comune și a politicii comune în domeniul pescuitului, prin intermediul unor noi fluxuri de finanțare și al programelor ecologice în vederea adoptării unor practici durabile.

- Durabilitatea ca marcă a Europei va deschide noi oportunități de afaceri și va diversifica sursele de venit pentru fermierii și pescarii europeni.

5.5. Strategia privind biodiversitatea

- Noua strategie privind biodiversitatea abordează factorii-cheie ai declinului biodiversității, cum ar fi **utilizarea nesustenabilă a terenurilor și a mării, supraexploatarea resurselor naturale, poluarea și speciile alogene invazive.**
- Adoptată în plină pandemie de COVID-19, strategia este un element central al planului de redresare al UE, fundamental pentru **prevenirea apariției unor epidemii viitoare și consolidarea rezilienței la acestea, precum și pentru oferirea unor oportunități imediate de afaceri și de investiții pentru relansarea economiei UE.**
- Aceasta urmărește, de asemenea, să integreze considerațiile legate de biodiversitate în strategia globală de creștere economică a UE. Strategia propune, printre altele, stabilirea unor **obiective obligatorii pentru refacerea ecosistemelor și a râurilor deteriorate, îmbunătățirea sănătății habitatelor și a speciilor protejate din UE, readucerea polenizatorilor pe terenurile agricole, reducerea poluării, „înverzirea” orașelor noastre, consolidarea agriculturii ecologice și a altor practici agricole favorabile biodiversității și îmbunătățirea sănătății pădurilor europene.**
- Strategia prezintă măsuri concrete pentru a repune biodiversitatea Europei pe calea redresării până în 2030, **inclusiv transformarea a cel puțin 30 % din terenurile și mările Europei în zone protejate gestionate eficient și, pentru cel puțin 10 % din suprafața agricolă, revenirea la elemente de peisaj bogate în diversitate.**
- Acțiunile prevăzute în domeniul protecției, utilizării durabile și refacerii naturii vor aduce beneficii economice comunităților locale, creând **locuri de muncă și creștere durabilă. Va fi deblocată o finanțare în valoare de 20 de miliarde EUR/an pentru biodiversitate prin diverse surse, inclusiv fonduri UE și finanțare națională și privată.**

5.6. Planul de acțiune pentru economia circulară

- În martie 2020 Comisia Europeană a adoptat un Plan de acțiune pentru economia circulară – unul dintre principalele elemente constitutive ale [Pactului verde european](#), noua agendă a Europei pentru creștere durabilă. Noul plan de acțiune prevede măsuri de-a lungul întregului ciclu de viață al produselor și vizează să pregătească economia noastră pentru un viitor verde, să consolideze competitivitatea, protejând în același timp mediul și să acorde noi drepturi consumatorilor. Noul plan valorifică rezultatele activității desfășurate din 2015 și se concentrează pe proiectarea și crearea unei economii circulare cu scopul de a se asigura că resursele utilizate sunt menținute în economia UE cât mai mult timp posibil.
- **Context. Pactul verde european**, prezentat de Comisia **von der Leyen** la 11 decembrie 2019, stabilește o foaie de parcurs ambițioasă către realizarea unei economii circulare neutre din punctul de vedere al impactului asupra climei, în care creșterea economică este decuplată de utilizarea resurselor. **O economie circulară reduce presiunea asupra resurselor naturale și este o condiție prealabilă pentru atingerea neutralității climatice până în 2050 și pentru stoparea pierderii biodiversității.** Jumătate din emisiile totale de gaze cu efect de seră și peste 90 % din pierderea biodiversității și stresul hidric provin din extracția și prelucrarea resurselor.
- Economia circulară va avea beneficii nete pozitive sub forma creșterii PIB-ului și a creării de locuri de muncă, deoarece aplicarea în Europa a unor măsuri ambițioase legate de **economia circulară poate duce la creșterea PIB-ului UE cu încă 0,5 % până în 2030 și la crearea a aproximativ 700.000 de noi locuri de muncă.**

Tranziția către o economie circulară este deja în curs, acest model durabil fiind adoptat de întreprinderi, de consumatori și de autoritățile publice din Europa. Comisia se va asigura că tranziția către economia circulară oferă oportunități pentru toți și că nimeni nu este lăsat în urmă. Planul de acțiune pentru economia circulară, prezentat astăzi ca parte a Strategiei industriale a UE, propune măsuri care să asigure că:

- **Produsele durabile devin regula pe piața UE.** Comisia va propune acte legislative privind politica în materie de produse durabile pentru a se asigura că produsele introduse pe piața UE sunt concepute să dureze mai mult, să fie mai ușor de reutilizat, de reparat și de reciclat și vor include cât mai multe materiale reciclate în locul materiilor prime principale. Unica folosință va fi restricționată, se vor găsi soluții pentru obsolescența prematură și se va interzice distrugerea bunurilor de folosință îndelungată rămase nevândute.

- **Capacitatea de acțiune a consumatorilor este consolidată.** Consumatorii vor avea acces la informații fiabile cu privire la aspecte cum ar fi potențialul de reparare și durabilitatea produselor ceea ce îi va ajuta să facă alegeri durabile din punctul de vedere al mediului. Cetățenii vor beneficia de un veritabil „drept la reparare”.

- **Atenția este concentrată pe sectoarele care utilizează cele mai multe resurse și în care potențialul pentru circularitate este ridicat.** Comisia va introduce măsuri concrete privind:
 - **produsele electronice și TIC** – „Inițiativa pentru circularitate în domeniul electronicii” pentru a dispune de produse cu o durată de viață mai mare și pentru îmbunătățirea colectării și a tratării deșeurilor
 - **bateriile și vehiculele** – un nou cadru de reglementare pentru baterii în scopul îmbunătățirii durabilității și al stimulării potențialului de circularitate al bateriilor
 - **ambalajele** – noi cerințe obligatorii cu privire la ceea ce este permis pe piața UE, inclusiv reducerea ambalajelor (excesive)
 - **materialele plastice** – noi cerințe obligatorii pentru conținutul de materiale reciclate, o atenție deosebită fiind acordată atât microplasticele, cât și materialelor plastice de origine biologică și biodegradabile
 - **materialele textile** – o nouă Strategie a UE pentru textile în scopul de a consolida competitivitatea și inovarea în acest sector și de a stimula piața UE a reutilizării materialelor textile
 - **construcțiile și clădirile** – o Strategie cuprinzătoare pentru un mediu construit în mod durabil care să promoveze principiile de circularitate în cazul clădirilor

- **alimentele** – o nouă inițiativă legislativă privind reutilizarea, cu scopul de a înlocui ambalajele, vesela și tacâmurile de unică folosință cu produse reutilizabile în cadrul serviciilor alimentare
- **Se produc mai puține deșeuri.** Se va acorda atenție evitării producerii de deșeuri, în ansamblu, și transformării acestora în resurse secundare de înaltă calitate care beneficiază de pe urma unei piețe funcționale a materiilor prime secundare. Comisia va analiza posibilitatea de a se stabili un model armonizat la nivelul UE pentru colectarea separată a deșeurilor și pentru etichetarea acestora. **Planul de acțiune propune și o serie de acțiuni menite să reducă la minimum exporturile de deșeuri de către UE și să abordeze problema transporturilor ilegale din acest domeniu.**

5.7. Noua agenda privind consumatorii

Context. UE are un cadru solid de protecție a consumatorilor, dezvoltat pe parcursul multor ani și îmbunătățit recent prin mai multe inițiative legislative de care consumatorii din UE vor beneficia în anii următori.

Drepturile consumatorilor în contextul crizei provocate de COVID-19

Fie că este vorba despre escrocherii online sau despre anularea unor rezervări de călătorie, pandemia de COVID-19 a afectat în numeroase feluri viața consumatorilor. Comisia va continua să ia măsuri în cazurile de escrocăre a consumatorilor, în cooperare cu [Rețeaua de cooperare pentru protecția consumatorilor](#) și în dialog cu platformele și cu toate părțile relevante. De asemenea, Comisia va analiza impactul pe termen mai lung al COVID-19 asupra modelelor de consum ale europenilor, analiză care va servi drept bază pentru viitoarele inițiative politice.

Consolidarea rolului consumatorilor și îmbunătățirea protecției conferite acestora

Noua agendă privind consumatorii prezintă o viziune pentru politica UE de protecție a consumatorilor în perioada 2020-2025, axată pe cinci domenii prioritare:

- **Tranziția verde** – Comisia își propune să asigure disponibilitatea produselor durabile pe piața UE și informarea mai bună a consumatorilor, pentru ca aceștia să poată alege în cunoștință de cauză. Anul viitor, Comisia va prezenta o propunere pentru a oferi consumatorilor informații mai bune cu privire la durabilitatea produselor și pentru a combate practicile de tipul dezinformării ecologice (*greenwashing*) sau al obsolescenței premature. De asemenea, Comisia va promova repararea produselor și va încuraja utilizarea produselor mai durabile și „circulare”. Tranziția verde nu poate avea loc fără participarea întreprinderilor. Comisia este hotărâtă să colaboreze cu operatorii economici pentru a-i încuraja să se angajeze în sprijinul consumului durabil, în plus față de ceea ce prevede legea.
- **Transformarea digitală** – transformarea digitală schimbă radical viața consumatorilor, oferindu-le noi oportunități, dar prezentând și provocări. Comisia urmărește să combată practicile comerciale online care nu țin seama de dreptul consumatorilor de a face o alegere în cunoștință de cauză, care abuzează de tendințele comportamentale ale consumatorilor sau le

distorsionează procesele decizionale, cum ar fi interfețele manipulative (*dark patterns*) și publicitatea ascunsă. În plus, atunci când se stabilesc normele care reglementează economia digitală și cerințele privind inteligența artificială (IA), interesele consumatorilor trebuie să fie luate în considerare în mod corespunzător. Pentru a adapta normele actuale la digitalizarea în curs și la creșterea numărului de produse conectate, Comisia va revizui și Directiva privind [siguranța produselor](#). Întrucât este necesar să se consolideze protecția consumatorilor în ceea ce privește digitalizarea serviciilor financiare cu amănuntul, vor fi revizuite și directivele privind [creditele de consum](#) și [comercializarea serviciilor financiare](#).

- **Asigurarea respectării efective a drepturilor consumatorilor** – responsabilitatea de a asigura respectarea drepturilor consumatorilor le revine statelor membre, iar Comisia are un rol de coordonare și de sprijin. Comisia va ajuta statele membre să transpună la timp și să asigure respectarea legislației în materie de protecție a consumatorilor, inclusiv prin intermediul Rețelei de cooperare pentru protecția consumatorilor. Comisia va sprijini, de asemenea, autoritățile naționale, printre altele prin furnizarea unui set de instrumente electronice inovatoare pentru a consolida capacitatea autorităților naționale de a combate practicile comerciale ilegale din mediul online și de a identifica produsele nesigure.
- **Nevoile specifice ale anumitor grupuri de consumatori** – anumite grupuri de consumatori aflate în anumite situații pot fi deosebit de vulnerabile și au nevoie de garanții specifice, de exemplu copiii, persoanele în vârstă sau persoanele cu handicap. Comisia va examina cerințele privind standardele referitoare la produsele pentru îngrijirea copiilor. În ceea ce privește vulnerabilitățile financiare, exacerbate de criza provocată de COVID-19, Comisia va majora finanțarea pentru îmbunătățirea serviciilor de consiliere în materie de îndatorare în statele membre. Comisia va sprijini, de asemenea, inițiativele care oferă consiliere la nivel local privind modalitățile de accesare a informațiilor – atât online, cât și offline.
- **Cooperarea internațională** – într-o lume globalizată în care cumpărăturile online nu se limitează la frontierele naționale, cooperarea cu partenerii internaționali a devenit crucială. Comisia va elabora un Plan de acțiune cu China în 2021 pentru a spori siguranța produselor vândute online. Începând din 2021, Comisia va oferi, de asemenea, sprijin în materie de reglementare,

asistență tehnică și consolidarea capacităților pentru regiunile partenere ale UE, inclusiv în Africa.

5.8. Noua strategie industrială

Europa demarează tranziția către neutralitatea climatică și către poziția de lider în domeniul digital. La acest început de eră, industria europeană poate fi din nou deschizătoare de drumuri.

Există trei motoare care vor transforma industria europeană, vor sprijini întreprinderile mici și mijlocii (IMM) și vor menține Europa sustenabilă și competitivă:

- tranziția ecologică, sprijinită de Pactul verde european care este noua strategie de creștere a Europei;
- tranziția digitală, care permite industriei și IMM-urilor să fie mai proactive, le oferă lucrătorilor noi competențe și sprijină decarbonizarea economiei;
- competitivitatea pe scena mondială, Europa trebuind să valorifice impactul pieței sale unice pentru a stabili standarde la nivel global.

Piața unică le oferă întreprinderilor din UE o piață internă vastă, stimulând comerțul și concurența și îmbunătățind eficiența. O mai bună integrare și funcționare a pieței unice ar putea genera creștere în mai multe sectoare, precum:

- produsele prelucrate: între 183 și 269 de miliarde EUR pe an în plus;
- serviciile: 338 de miliarde EUR pe an în plus;

Rezultatul va fi o creștere a PIB-ului UE cu aproximativ 12 %.

Politica în domeniul concurenței reprezintă o piatră de temelie a pieței unice. Ea sporește competitivitatea întreprinderilor, contribuie la crearea unor condiții de concurență echitabilă, stimulează inovarea și le oferă mai multe opțiuni consumatorilor. Este esențial ca normele UE în domeniul concurenței să fie adaptate la o lume aflată în schimbare.

Întreprinderile mici și mijlocii sunt esențiale pentru competitivitatea și prosperitatea Europei. Pe baza noii strategii în domeniu, UE va sprijini IMM-urile:

- încurajând inovarea prin noi programe de finanțare și crearea de centre de inovare digitală, în cadrul tranzițiilor sustenabile și digitale
- reducând birocrăția, prin eliminarea obstacolelor de pe piața unică și facilitarea accesului la finanțare
- permițând un acces mai bun la finanțare, prin instituirea unui fond pentru ofertele publice inițiale ale IMM-urilor (cu investiții canalizate prin intermediul unui nou fond de tip public-privat) și prin inițiativa ESCALAR (un mecanism menit să sporească dimensiunea fondurilor cu capital de risc și să atragă mai multe investiții private).

5.9. Strategia pentru o mobilitate sustenabilă și inteligentă

Comisia Europeană a prezentat în data de 9 decembrie 2020 „Strategia pentru o mobilitate sustenabilă și inteligentă”, însoțită de un **plan de acțiune cuprinzând 82 de inițiative** care vor ghida activitatea europeană în următorii patru ani. Această strategie pune bazele procesului prin care sistemul de transport al Uniunii își poate realiza transformarea verde și digitală și poate deveni mai rezilient în fața viitoarelor crize. După cum se subliniază în Pactul verde european, rezultatul va fi o reducere cu 90 % a emisiilor până în 2050, obținută grație unui sistem de transport inteligent, competitiv, sigur, accesibil și la prețuri abordabile.

Context. Având în vedere că transporturile contribuie cu aproximativ 5 % la PIB-ul UE și că asigură locuri de muncă pentru un număr de peste 10 milioane de persoane în Europa, sistemul de transport este esențial pentru întreprinderile europene și pentru lanțurile de aprovizionare mondiale. În același timp, însă, transporturile au și efecte negative asupra societății noastre: emisii de poluanți și de gaze cu efect de seră, zgomot, accidente rutiere și congestionarea traficului. Astăzi, emisiile din transporturi reprezintă aproximativ un sfert din emisiile totale de gaze cu efect de seră ale UE.

Acest efort de transformare a transporturilor vine într-un moment în care întregul sector suferă încă de pe urma efectelor coronavirusului. Cu investiții publice și private sporite în modernizarea și „înverzirea” flotelor și infrastructurii noastre, și prin consolidarea pieței unice, avem acum o oportunitate istorică de a face transporturile europene nu doar mai sustenabile, ci mai competitive la nivel mondial și mai reziliente în fața oricăror șocuri viitoare.

De această evoluție trebuie să poată beneficia însă toată lumea: este esențial ca mobilitatea să fie disponibilă și abordabilă pentru toți, ca regiunile rurale și îndepărtate să rămână conectate și ca sectorul să ofere condiții sociale bune și să asigure locuri de muncă atractive.

Principalele etape pentru un viitor inteligent și sustenabil

Toate modurile de transport trebuie să devină mai sustenabile, cu alternative verzi disponibile pe scară largă și cu stimulente adecvate puse în aplicare pentru a încuraja tranziția. Stabilirea unor etape concrete va menține sistemul european de transport pe traiectoria către un viitor inteligent și sustenabil:

Până în 2030:

- cel puțin 30 de milioane de autoturisme cu emisii zero vor fi în exploatare pe drumurile europene;
- 100 de orașe europene vor fi neutre din punct de vedere climatic;
- traficul feroviar de mare viteză se va dubla la nivelul întregii Europe;
- călătoriile colective programate pentru deplasări cu o lungime de sub 500 de km vor trebui să fie neutre din punctul de vedere al carbonului;
- mobilitatea automatizată va fi implementată la scară largă;
- navele maritime cu emisii zero vor fi pregătite pentru lansarea pe piață;

Până în 2035:

- aeronavele de mare capacitate cu emisii zero vor fi pregătite pentru lansarea pe piață;

Până în 2050:

- aproape toate autoturismele, furgonetele, autobuzele și vehiculele grele noi vor avea emisii zero;
- traficul feroviar de marfă se va dubla;

- vom dispune de o rețea transeuropeană de transport (TEN-T) multimodală deplin operațională, pentru un transport sustenabil și inteligent, cu conectivitate de mare viteză;

10 domenii-cheie de acțiune pentru a transforma această viziune în realitate

Pentru a transforma obiectivele noastre în realitate, strategia identifică un total de 82 de inițiative în 10 domenii-cheie de acțiune („inițiative emblematice”), fiecare cu măsuri concrete.

Sustenabil

Pentru ca transportul să devină sustenabil, în practică acest lucru înseamnă:

- Stimularea adoptării **vehiculelor, navelor și aeronavelor cu emisii zero, a combustibililor regenerabili și cu emisii scăzute de carbon** și a infrastructurii aferente – de exemplu, prin instalarea a 3 milioane de puncte publice de încărcare până în 2030
- Crearea de **aeroporturi și porturi cu emisii zero** – de exemplu, prin noi inițiative de promovare a combustibililor sustenabili în sectorul aviației și în cel maritim.
- Realizarea unei **mobilități interurbane și urbane sănătoase și sustenabile** – de exemplu, prin dublarea traficului feroviar de mare viteză și dezvoltarea unei infrastructuri suplimentare pentru biciclete în următorii 10 ani.
- **„Înverzirea” transportului de marfă** – de exemplu, prin dublarea traficului feroviar de marfă până în 2050.
- **Tarifarea carbonului și oferirea de stimulente mai bune utilizatorilor** – de exemplu, prin aplicarea unui set cuprinzător de măsuri pentru a asigura o tarifare echitabilă și eficientă în întreg sectorul transporturilor.

Inteligent

Inovarea și digitalizarea vor influența modul în care pasagerii și mărfurile circulă în viitor, dacă sunt create condițiile corecte. Strategia prevede:

- Transformarea **mobilității multimodale conectate și automatizate** în realitate - de exemplu, oferind pasagerilor posibilitatea să cumpere bilete pentru călătorii multimodale și asigurând o trecere fără probleme a mărfurilor de la un mod de transport la altul.
- Stimularea **inovării și a utilizării datelor și a inteligenței artificiale (IA)** pentru o mobilitate mai inteligentă – de exemplu, acordând un sprijin deplin implementării dronelor și a aeronavelor fără pilot la bord, precum și altor acțiuni care vizează construirea unui spațiu european comun al datelor privind mobilitatea.

Rezilient

Transporturile au fost unul dintre sectoarele cele mai afectate de pandemia de COVID-19, multe întreprinderi de profil confruntându-se cu imense dificultăți operaționale și financiare. Prin urmare, Comisia se angajează:

- **să consolideze piața unică** – de exemplu, prin consolidarea eforturilor și a investițiilor pentru finalizarea [rețelei transeuropene de transport \(TEN-T\)](#) până în 2030 și pentru sprijinirea eforturilor sectorului de a reconstrui mai bine prin investiții sporite, atât publice, cât și private, în modernizarea flotelor în toate modurile de transport.
- să asigure o **mobilitate echitabilă și justă pentru toți** – de exemplu, făcând astfel încât noua mobilitate să devină abordabilă și accesibilă în toate regiunile și pentru toți pasagerii, inclusiv pentru cei cu mobilitate redusă, și făcând sectorul mai atractiv pentru lucrători.
- **să mărească siguranța și securitatea transporturilor la nivelul tuturor modurilor – inclusiv prin reducerea aproape la zero a numărului de decese până în 2050.**

5.10. Strategia Regională Vest pentru Dezvoltare 2021 – 2027

Priorități de dezvoltare

- **Economie prosperă, competitivă, bazată pe inovare**
- **Tranziție verde și schimbări climatice**
- **Accesibilitate**
- **Educație, Sănătate și Sisteme sociale performante**
- **Sustenabilitate prin turism și cultură**
- **Dezvoltare urbană durabilă**
- **Tradiție și diversificare în mediul rural**

Strategia Regională Vest de Specializare Inteligentă 2021-2027 (RIS3)

- **Agricultură și industrie alimentară;**
- **Eficiență energetică și construcții (clădiri) sustenabile;**
- **Industria manufacturieră și prelucrătoare;**
- **Industrii culturale și creative;**
- **TIC, industria 4.0 și automotive;**
- **Sănătate și calitatea vieții.**

5.11. Viziunea 2050 de dezvoltare a județului Timiș

Obiectiv superior

"Dezvoltarea durabilă a județului Timiș prin crearea unui mediu economico-social competitiv, stabil, sănătos și diversificat, capabil să asigure dezvoltare economică continuă prin avantaj comparativ, specializare și reindustrializare inteligentă, economisirea relativă de resurse minerale și energetice clasice, protecția mediului, creșterea calității vieții cetățenilor și reducerea semnificativă a decalajelor de evoluție față de regiunile similare NUTS 3 ale Uniunii Europene (UE), nivelul de dezvoltare al județului ajungând în anul 2050 la nivelul mediu al regiunilor dezvoltate din UE" – adi-pct.ro.

Directții strategice

1. Tranziția spre condiții de viață și spre un nivel de sănătate ridicat;
2. Trecerea la păstrarea viabilității mediului înconjurător și dezvoltare socio-culturală a colectivităților de populație umană;
3. Tranziția spre consum eficient de materiale-energie, securitate energetică și mobilitatea bunurilor și persoanelor;
4. Un sistem integrat de cunoaștere și de învățare pentru dezvoltare economică și socială;
5. Tranziția spre o producție locală alimentară și securitatea sănătății colectivităților umane și a mediului înconjurător;
6. Trecerea la permanentizarea unor relații internaționale de cooperare regională și la crearea unei dimensiuni instituționale vizibile la nivelul UE.

5.12. Priorități de dezvoltare ale comunei 2021-2027

Prioritatea 1 – O comună mai inteligentă

- Dezvoltarea socio-economică a comunei prin creșterea competitivității și diversificarea economiei locale, sprijinirea antreprenorilor și a IMM-urilor;
- Prioritizarea, promovarea și valorificarea avantajelor competitive economice locale (agricultură, biodiversitate, energie, turism, etc);
- Dezvoltare economică în domeniul agriculturii durabile prin susținerea fermierilor și promovarea tranziției către o agricultură ecologică;
- Digitalizarea administrației publice locale;
- Atragerea de investiții publice și private în agricultură, industrie, mediu, cercetare și inovație;
- Dezvoltarea bazei materiale a comunei prin dotarea cu echipamente și utilaje;
- Dotarea și extinderea Serviciului Voluntar pentru Situații de Urgență al comunei;

Prioritatea 2 – O comună mai verde

- Extinderea rețelei de utilități tehnico-edilitare și creșterea accesului locuitorilor comunei la apă potabilă, canalizare, apă caldă, baie interioară și gaze;
- Managementul sustenabil al resurselor locale prin protejarea biodiversității, amenajare peisagistică, conservarea habitatelor, a siturilor naturale și a peisajelor;
- Dezvoltarea unui plan de acțiune pentru creșterea rezilienței și adaptarea comunei la schimbările climatice prin identificarea riscurilor naturale;
- Dotarea cu utilaje și echipamente necesare administrației publice și gestionarea situațiilor de urgență;
- Eficientizarea energetică a clădirilor publice și private;
- Dezvoltarea capacităților locale de producție și distribuție a energiei regenerabile;
- Dezvoltarea economie circulată, prin managementul integrat al deșeurilor și promovarea consumului și al producției responsabile;
- Promovarea mobilității durabile la nivel local prin dezvoltarea infrastructurii de transport public;

Prioritatea 3 – O comună mai conectată

- Modernizarea și extinderea infrastructurii rutiere prin dezvoltarea și reabilitarea rețelei stradale, amenajarea și sistematizarea intersecțiilor, precum și prin modernizarea drumurilor comunale principale și secundare;
- Creșterea siguranței rutiere;
- Modernizarea arterelor componente, inclusiv prin realizarea de trotuare pentru pietoni, zone verzi de protecție (perdele de arbori), etc;
- Extinderea accesului la internet la nivel local.

Prioritatea 4 – O comunitate mai sănătoasă și incluzivă

- Extinderea și diversificarea la nivel local a serviciilor medicale de familie și de specialitate, temporare și permanente;
- Creșterea speranței de viață a populației prin dezvoltarea de programe de monitorizare și prevenție sanitară;
- Asigurarea accesului la servicii de protecție socială, sanitare și educaționale pentru populația aflată în situații vulnerabile, de risc și deprivare materială;
- Creșterea numărului și calității serviciilor sociale destinate persoanelor vârsnice și a persoanelor cu dizabilități;
- Modernizarea și dezvoltarea infrastructurii educaționale și socio-culturale;
- Stimularea ocupării forței de muncă și formarea profesională continuă prin implementarea unor programe de consiliere, orientare și reorientare a carierei pentru tineri, adulți și vârsnici.

Prioritatea 5 – O administrație locală mai apropiată de comunitate

- Dezvoltare teritorială durabilă și integrată;
- Reabilitarea, restaurarea și promovarea patrimoniului istoric local și a siturilor naturale protejate;
- Dezvoltare economică în domeniul turistic prin sprijinirea inițiativelor din domeniul cultural și agro-turistic;
- Dezvoltarea infrastructurii de agrement și petrecere a timpului liber prin amenajarea de spații verzi, terenuri și săli de sport;

- Sprijinirea guvernănei participative prin dezvoltarea capacității de planificare strategică și prin organizarea periodică de consultări publice cu privire la proiectele de dezvoltare ale comunei;
- Sprijinirea parteneriatelor public-private, a asocierilor socio-economice și a organizațiilor societății civile;
- Creșterea capacității de monitorizare a indicatorilor locali de mediu, urbanism și a performanței economice;
- Creșterea capacității de absorbție a fondurilor europene structurale și de coeziune, cât și a fonduri internaționale de investiții.

6. PORTOFOLIU DE PROIECTE

6.1. Proiecte contractate și aflate în implementare

Denumire proiect	Programul de finanțare/Axa prioritară sau Măsura	Valoarea totală a proiectului LEI	Valoarea totală a proiectului EURO	Data începerii implementării proiectului	Data previzionată pentru finalizarea implementării proiectului
CONSTRUIRE ȘI DOTARE GRĂDINIȚĂ CU PROGRAM PRELUNGIT PECIU NOU	PNDR 2014-2020 SM 7.2.	2,839,307.90	625,536.00	8/9/2017	8/9/2021
REABILITARE SI DOTARE CLĂDIRE CĂMIN CULTURAL DINIAȘ	PNDR 2014-2020 SM 7.6.	2,951,920.48	650,346.00	9/29/2017	3/29/2021
REABILITARE REȚEA DE DISTRIBUȚIE APĂ POTABILĂ ȘI STAȚIE DE TRATARE ÎN LOCALITATEA DINIAȘ, COMUNA PECIU NOU ȘI ÎNFINȚARE REȚEA DE CANALIZARE A APELOR UZATE MENAJERE ÎN LOCALITATEA DINIAȘ CU EVACUARE ÎN STAȚIA DE EPURARE A LOCALITĂȚII SÂNMARTINUL SÂRBESC”	PNDR 2014-2020 SM 7.2.	9,431,923.98	2,077,974.00	12/18/2017	12/18/2021
EXTINDERE REȚEA DE CANALIZARE PECIU NOU	PNDL 2014 - 2020	7,492,834.72	1,636,205	12/11/2017	12/11/2021
REABILITARE	PNDR 2014-	2,642,510.83	567,245.00	7/17/2018	7/17/2021

TERMICĂ ȘI MODERNIZAREA CĂMINULUI CULTURAL DIN SÂNMARTINUL SÂRBESC, COMUNA PECIU NOU	2020 SM 7.6.				
MODERNIZARE STRĂZI ÎN LOCALITATEA SÂNMARTINUL SÂRBESC, COMUNA PECIU NOU	PNDR 2014- 2020 SM 7.2.	5,122,061.78	1,128,456.00	7/11/2017	7/10/2021
ACHIZIȚIE TRACTOR MULTIFUNCȚION AL CU ATAȘAMENTE, COMUNA PECIU NOU, JUDEȚUL TIMIȘ”	PNDR 2014 - 2020 SM 19.2	16,937.58	81,964.35		
CONSTRUIRE ȘI DOTARE ȘCOALĂ GENERALĂ CLASELE 0 - VIII ÎN LOCALITATEA PECIU NOU, JUDEȚUL TIMIȘ	POR/ 10/2017/10/10.1b / 7regiuni	17,173,446.21	3,546,474	8/27/2020	6/30/2023

6.2. Proiecte depuse și aflate în evaluare

Denumire proiect	Programul de finanțare/ Axa prioritară sau Măsura	Valoarea totală a proiectului LEI	Valoarea totală a proiectului EURO
MODERNIZAREA DRUMURILOR AGRICOLE DIN COMUNA PECIU NOU JUDEȚ TIMIȘ	PNDR 2014-2020 SM 4.3.	5,642,099.89	1,240,266.00
CONSTRUIRE ȘI DOTARE CASA MORTUARA, SALA MULTIFUNCTIONALA , AMENAJARI EXTERIOARE SI IMPREJMUIRE TEREN IN LOC. PECIU NOU		1,952,258.53	410,138.34
LUCRARI DE MODERNIZARE SI EFICIENTIZARE ENERGETICA A CLADIRII LICEULUI TEORETIC PECIU NOU	CNI	3,671,900.98	812,367.47

6.3. Propuneri de proiecte 2021-2027

	O1 – O comună mai inteligentă
1	Certificarea produselor și a serviciilor furnizate de întreprinzătorii locali. Facilitarea accesului la finanțare al micilor producători;
2	Diversificarea și extinderea activităților economice agricole și non-agricole; modernizarea tehnologiilor utilizate;
3	Înființarea de linii de producere a combustibililor din biomasă;
4	Valorificarea deșeurilor rezultate din activitățile agricole și nonagricole;
5	Refacerea plantațiilor pomicole îmbătrânite și înființarea de plantații noi;
6	Modernizarea exploatațiilor agricole de semisubzistență;
7	Facilitarea integrării personalului tânăr și calificat în exploatarea terenurilor agricole;
8	Inființarea de microferme și ferme vegetale și animale;
9	Realizare / modernizare spații de producție / colectare / procesare / depozitare / desfacere a produselor locale;
10	Facilitarea accesului la spații de producție și utilități pentru întreprinderi;
11	Sprijin pentru producătorii agricoli;
12	Creșterea performanțelor agricole prin utilizarea de soiuri și rase adecvate;
13	Inființarea de societăți comerciale noi pe terenurile puse la dispoziție de UAT;
14	Inființare Parc industrial;
15	Amenajare Hală agro industrială ;
16	Inființare Parc fotovoltaic;
17	Sprijinirea dezvoltării de microintreprinderi în domeniul agricol;
18	Construcția unui centru zonal de colectare, depozitare, procesare și ambalare a legumelor și fructelor;
19	Înființarea unui birou de asistență pentru investitori și întreprinzători în cadrul Primăriei ;
20	Bursa de mărfuri și servicii economice pentru mediul de afaceri local;

21	Sprijinirea firmelor pentru realizarea de investiții în cercetare-dezvoltare;
22	Înființarea mici firme pentru valorificarea principalelor producții și culturi locale;
23	Sisteme fotovoltaice pentru producerea de energie electrică pentru iluminatul public;
24	Dezvoltarea unei platforme industriale prin atragerea investitorilor și înființarea unui centru de afaceri;
25	Efectuarea de investiții în infrastructură agricolă;
26	Înființarea de entități în domeniul agricol (fermă zootehnică și/ sau de legume; ciupercărie; familii de albine, amenajare crescătorii de păstrăvi și crapți, înființare culturi plante medicinale; înființare cultură de salcie energetică; livezi; plantații de struguri; etc);
27	Înființarea unui centru și laborator de însămânțare artificială a animalelor;
28	Crearea serviciului de ecarisaj
29	Înființare fabrică de prelucrare și procesare a laptelui
30	Iniințarea si/sau modernizarea unor ferme si depozite agrozootehnice pentru sprijinirea dezvoltarii sectorului de productie si depozitare agricola
31	Imbunatatirea eficientei energetice
32	Dezvoltarea si eficientizarea serviciilor publice electronice
33	Asigurarea de venituri pentru fermieri si/sau muncitori agricoli si cresterea dimensiunii exploatatiilor si intainerirea structurii de varsta
34	Crearea de facilități persoanelor fizice sau juridice pentru încurajarea realizării unor plantații, împăduriri ale terenurilor neagricole
35	Investiții tangibile și intangibile pentru îmbunătățirea performanței generale a întreprinderilor pentru procesarea și marketingul produselor locale;
36	Facilitarea transformarii agriculturii de semisubzistenta în agricultura comerciala de tip familial;
37	Incurajarea infiintarii si functionarii administrative a grupurilor și asociațiilor de producatori locali;
38	Sprijin anual fermierilor afectati de restrictiile specifice

	declararii statutului de arie protejata si desemnarii siturilor Natura 2000;
39	Sprijinirea practicilor agricole durabile specifice spatiului rural local;
40	Comasarea terenurilor agricole si forestiere;
41	Infiintarea și/sau modernizarea unor ferme si depozite agrozootehnice, pentru sprijinirea dezvoltarii sectorului de productie si depozitare agricola ;
42	Cresterea gradului de absorbtie a fondurilor europene la nivelulul Consiliului Local prin dezvoltarea unei Unități de Implementare ;
43	Realizarea de parteneriate și activități de înfrățire cu localități din țară și din străinătate în vederea schimbului de bune practici, dezvoltării și promovării de proiecte;
44	Realizarea serviciilor pentru plata online de tipul “ghiseu.ro” ;
45	Alte servicii online, de ex. urmărirea stadiului de rezolvare a unei cereri, etc.
46	Implementarea unui sistem informațional geografic (gis) pentru realizarea băncilor de date pentru cadastru imobiliar-edilitar, urbanism și amenajarea teritoriului
47	Lucrari de cadastru imobiliar intravilan și extravilan, actualizare PUG;
48	Crearea unei identități vizuale a Primăriei prin standardizarea elementelor de identitate vizuală – formulare tip, materiale informative, adrese, răspunsuri;
49	Extinderea procedurilor de informare publică – utilizarea de noi metode pentru informarea populației asupra activității administrației publice;

O2 – O comună mai verde	
1	Reabilitarea și extinderea rețelelor de utilități publice (apă-canal, gaz, energie electrică, etc.)
2	Modernizarea și conectarea la rețeaua de apă și canalizare menajera a tuturor gospodăriilor în sistem gravitațional și cu pompare; stație de tratare a apei și asigurarea managementului de calitate al apei;
3	Desființarea sistemelor individuale de colectare a apelor uzate – fose septice, puturi absorbante – de către toți detinatorii de locuințe individuale sau colective;
4	Identificarea unui loc pentru depozitarea deșeurilor din construcții și a deșeurilor vegetale;
5	Realizarea unui sistem de colectare pentru aparate DEE;
6	Inițierea de perdele forestiere în vederea asigurării unei producții agricole de calitate, corespunzătoare;
7	Plantarea de arbori și arbuști în vederea refacerii fondului forestier;
8	Măsuri de ecologizare a terenurilor degradate și redarea lor în fondul funciar;
9	Implementarea unui program de modernizare a spațiilor de stocare a deșeurilor animaliere;
10	Extinderea și modernizarea infrastructurii de iluminat public;
11	Proiecte de dezvoltare a capacității de producție energie electrică și termică din surse regenerabile;
12	Reabilitarea termică și eficientizarea energetică a tuturor construcțiilor din localitate;
13	Dezvoltare Registru spații verzi și creșterea suprafeței de spații verzi;;
14	Inițierea, regenerarea și modernizarea spațiilor verzi, dotare cu mobilier urban, opere de artă stradală și amenajare locuri de joacă pentru copii ;
15	Realizare de alei pietonale și piste de biciclete;
16	

	Îmbunătățirea stării mediului înconjurător și prevenirea riscurilor naturale și de sănătate a populației, inclusiv prin lucrari de stabilizare și protecție a terenurilor împotriva alunecărilor și de combatere a eroziunii solului;
17	Sistem de supraveghere video puncte cheie pe domeniul public;
18	Extinderea, modernizarea și reabilitarea energetică a unităților educaționale (inclusiv sala de mese și spațiu activități recreative) ;
19	Modernizarea sistemului de iluminat în instituțiile publice;
20	Reabilitarea termică și utilizare energie regenerabilă la clădirea Primăriei
21	Înființarea unui centru de primiri urgențe;
22	Reabilitarea termică, modernizarea și dezvoltarea fondului locativ;
23	Dezvoltarea unui sistem de management integrat al deșeurilor;
24	Lucrări de refacere a habitatelor naturale și marcaje, poteci, platforme de observare și centre de vizitare, infrastructura specifică managementului și monitorizării habitatelor, achiziționare echipamente specifice;
25	Infrastructura pentru prevenirea riscurilor naturale, inclusiv a inundațiilor, secetelor, cutremurelor, alunecărilor de teren, și reducerea consecințelor acestora prin creșterea rezilienței de răspuns și regenerare;
26	Reabilitarea instalațiilor existente de-a lungul cursurilor de apă din localitate;
27	Reabilitarea termică a blocurilor de locuințe și clădiri non-rezidențiale;
28	Modernizarea instalațiilor de producere a energiei termice;
29	Modernizarea și echiparea Serviciului Public Local pentru Situații de Urgență și Protecție Civilă, cât și montare hidranți;

	O3 – O comună mai conectată
1	Modernizarea sistemului de transport în vederea asigurării conexiunii cu localitățile vecine, achiziționarea de mijloace de transport în comun ecologice care să deservească satele aparținătoare;
2	Îmbunătățirea sistemului de indicatoare rutiere;
3	Modernizarea și semnalizarea punctelor de intrare în oraș;
4	Reabilitarea și modernizarea rețelei rutiere;
5	Amenajare și modernizare poduri și podețe;
6	Amenajare stații de transport în comun;
7	Modernizare și extindere drumuri de acces către obiectivele turistice;
8	Reabilitarea, modernizarea, extinderea strazilor;
9	Reabilitare, modernizare treceri la nivel cu calea ferată;
10	Modernizarea gării, inclusiv a utilitatilor aferente, dotarea acestora cu sisteme informatice, automate de eliberare a legitimațiilor de călătorie, etc;
11	Consolidări, terasamente, refacere și reabilitare drumuri de acces afectate de alte lucrări sau de calamități naturale;
12	Modernizare și extindere trotuare și alei pietonale, inclusiv amenajări pentru persoane cu dizabilități;
13	Modernizarea sistemului de transport public în comun;
14	Amenajare locuri de parcare pentru biciclete;
15	Reabilitarea, redimensionarea și modernizarea/ asfaltarea infrastructurii rutiere – rețea stradală;
16	Parcare colectivă Cămine Culturale ;
17	Modernizare și extindere căi de acces cimitire;
18	Modernizare și extindere Infrastructura pentru comunicații .

	O4 – O comunitate mai sănătoasă și incluzivă
1	Dotarea scolii generale si a gradinitelor ;
2	Construirea blocurilor de locuinte tip ANL;
3	Amenajarea cantinei la școală pentru servirea mesei;
4	Prevenirea abandonului scolar si identificarea unor surse de finantare pentru persoanele care au abandonat scoala prin Programul „A doua șansă”;
5	Dezvoltarea invatamantului profesional incepand cu scoala gimnaziala;
6	Infiintarea unor spatii de joaca special amenajate pentru copii;
7	Reabilitare și modernizare gradinite;
8	Asigurarea unui medic specialist de laborator;
9	Identificarea si reabilitarea unui spatiu pentru desfasurarea de servicii paleative;
10	Dezvoltarea de servicii integrate pentru persoane cu nevoi speciale și Centrul multifunctional pentru persoane cu dizabilitati;
11	Asigurarea de consultanta ocupationala pentru varstnici activi;
12	Rețea de îngrijire la domiciliu a persoanelor vârstnice;
13	Extinderea unității medico-sociale de interes local;
14	Achizitionarea unei ambulante noi cu dotarile specifice;
15	Realizarea Centru medical de permanență și Policlinică;
16	Constructia de locuinte sociale pentru grupurile dezavantajate;
17	Creșterea accesibilității grupurilor vulnerabile la serviciile de sănătate;
18	Înființare structuri de economie socială;
19	Construirea de locuințe sociale și locuințe pentru tineri;
20	Implicarea autorităților publice locale, societății civile, organizațiilor neguvernamentale și sectorului privat în creșterea capacității sectorului de sănătate;
21	Programe de consiliere și orientare școlară pentru prevenirea fenomenului de abandon școlar;
22	Suștinerea prin burse sociale a tinerilor din familii vulnerabile;

23	Programe dedicate tinerilor cu rezultate deosebite;
24	Reabilitarea și modernizarea unităților de învățământ, inclusiv a bazelor sportive;
25	Cabinete medicale în școli și grădinițe;
26	Actualizarea fondului de carte al bibliotecilor / biblioteca on-line;
27	Amenajare spațiu de joacă pentru copii;
28	Construire sala de sport și vestiare, prin extinderea școlii gimnaziale;
29	Diversificarea serviciilor educaționale furnizate la nivel local;
30	Inființarea unui centru de zi pentru varstnici și persoane cu dizabilități prin reamenajarea și reabilitarea clădirii existente;
31	Construcția de noi unități locative destinate închirierii prin programul derulat prin ANL;
32	Dezvoltarea relațiilor de parteneriat între instituțiile de învățământ, organisme care oferă servicii de formare profesională, agenți economici și serviciile de ocupare a forței de muncă;
33	Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii de educație prin construirea unui bazin de înot și dotarea logistică a unităților de învățământ;
34	Extinderea suprafeței intravilanului cu asigurarea utilităților în vederea realizării de locuințe;
35	Promovarea ocupării și a incluziunii sociale prin oferirea de programe diverse destinate perfecționării, calificării și recalificării la locurile de muncă;
36	Promovarea și susținerea creării de centre de sport și recreere în parteneriat cu rețeaua educațională;
37	Reabilitare și modernizare clădire locuințe sociale;
38	Sprijinirea implementării parteneriatelor de promovare a măsurilor active de ocupare a locurilor de muncă;
39	Îmbunătățirea condițiilor de viață, prin asigurarea accesului la o locuință decentă a tinerilor, de serviciu sau sociale, în vederea ajutorării categoriilor de persoane cu venituri modeste, în acest mod asigurându-se stabilitatea tinerilor specialiști în comuna Peciu Nou;

40	Orientarea și sprijinirea persoanelor tinere în domeniul formării profesionale și dezvoltarea aptitudinilor antreprenoriale;
41	Realizarea de investiții în infrastructura-suport, echipamente, și resurse umane menite să generalizeze accesul și să amelioreze calitatea serviciilor oferite;
42	Dezvoltarea infrastructurii educaționale;
	Creșterea gradului de perfecționare a personalului didactic.
	O5 – O administrație locală mai apropiată de comunitate
1	Infiintarea unui centru de promovare si dezvoltare a proiectelor turistice;
2	Modernizarea pietelor agro alimentare la nivelul comunitatii locale ;
3	Dezvoltarea infrastructurii turistice;
4	Dezvoltarea ecoturismului;
5	Dezvoltarea capacității locale de cazare și utilizarea acestora in scop turistic-educativ;
6	Modernizarea obiectivelor culturale din comuna Peciu Nou, inclusiv includerea lor într-un circuit turistic integrat;
7	Modernizarea și extinderea centrelor culturale locale;
8	Dezvoltarea traseelor turistice prin aplicarea marcajelor turistice;
9	Calificarea și perfecționarea forței de muncă active din domeniul turismului și serviciilor conexe;
10	Dezvoltarea turismului de evenimente prin organizarea de evenimente cu impact turistic ridicat (târguri, concursuri, festivaluri);
11	Finalizarea construcției capelei mortuare;
12	Reînnoirea fondului de carte din biblioteca comunala;
13	Modernizare și extindere cimitire existente;
14	Modernizare sediu Primărie;
15	Dezvoltarea sportului de masă și a infrastructurii sportive;
16	Crearea de facilități pentru cultură și petrecere a timpului liber;
17	Reabilitarea și punerea în valoare a obiectivelor culturale din comună;

BIBLIOGRAFIE

- ✓ J. Benedek & M. Bakk, (2010). *Politicile regionale în România*. Iași: Polirom;
- ✓ C. Burja & V. Burja, (2014). *Dezvoltarea sustenabilă a spațiilor rurale: O provocare pentru România (Sustainable Development of Rural Areas: A challenge for Romania)*, Environmental Engineering and Management Journal, Universitatea Tehnică Gheorghe Asachi din Iași;
- ✓ L. Laszlo & A.D.O. Mate. (2012). *Modele comunitare și sociale de dezvoltare urbană*. Miercurea-Ciuc: Fundația Diaspora;
- ✓ F. Mihalache, (2020). *Mediul rural între 1990 și 2020. Transformări și decalaje*. Presa Universitară Clujeană: Cluj-Napoca;
- ✓ OECD Politici Rurale – Polonia 2018 (OECD Rural Policy Review – Poland 2018);
- ✓ Programul de Guvernare 2020-2024;
- ✓ Strategia de dezvoltare durabilă a României 2030;
- ✓ Strategia regională pentru dezvoltare 2021-2026 Regiunea Vest;
- ✓ Strategia de dezvoltare economico-socială a județului Timiș 2015-2023;

Linkuri accesate

- ✓ <https://adrvest.ro/>
- ✓ <https://adi-pct.ro/>
- ✓ <http://www.cjtimis.ro>

- ✓ <http://statistici.insse.ro>
- ✓ <https://ec.europa.eu/>
- ✓ <https://eur-lex.europa.eu>
- ✓ <https://www.europarl.europa.eu/portal/ro>
- ✓ <https://www.mlpda.ro/>
- ✓ <https://mfe.gov.ro/>
- ✓ <https://www.madr.ro>
- ✓ <http://dezvoltaredurabila.gov.ro>
- ✓ <http://www.mmediu.ro/>
- ✓ <https://www.opengovpartnership.org/members/romania/>
- ✓ <https://ghidulprimariilor.ro/>
- ✓ <https://ro.wikipedia.org/wiki/>
- ✓ <https://sdgs.un.org/goals>
- ✓ <https://www.fi-compass.eu>